



Strategia rozwoju lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022

Od absorpcji do rezultatów – optymalne
wykorzystywanie infrastruktury
i potencjałów rozwoju gminy



Janów Lubelski 2014

Strategia rozwoju lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022 została opracowana przez firmę EuroCompass Sp. z o.o. na podstawie umowy z Gminą Janów Lubelski z dnia 31 stycznia 2014r.



Eksperci zewnętrzni:

Ryszard Boguszewski

Ewelina Borowiec

Karolina Szeląg

Spis treści

1.	Wprowadzenie	3
1.1.	Przesłanki aktualizacji dotychczasowej strategii.....	3
1.2.	Przyjęta metodologia oraz proces uspołecznienia prac nad strategią	3
1.3.	Zasady i zakres aktualizacji strategii.....	4
1.4.	Kontekst dokumentów strategicznych	6
2.	Diagnoza syntetyczna	7
2.1.	Dotychczasowe efekty wdrażania strategii	7
2.2.	Wnioski wynikające z analizy statystyczno-diagnostycznej	15
2.2.1.	Położenie, środowisko, przestrzeń, infrastruktura.....	15
2.2.2.	Spółeczeństwo i jakość życia	18
2.2.3.	Gospodarka i rynek pracy	21
2.2.4.	Jakość rządzenia w gminie	24
2.3.	Analiza SWOT	26
2.4.	Główne wyzwania rozwoju gminy	27
3.	Misja, wizja, cele rozwoju gminy	30
3.1.	Misja.....	30
3.2.	Wizja	30
3.3.	Priorytety i cele operacyjne	32
3.3.1.	Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów	35
3.3.2.	Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy	36
3.3.3.	Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców.....	38
3.3.4.	Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych.....	40
3.3.5.	Gmina obywatelska sprawnie rządzona.....	41
4.	Plan działań operacyjnych.....	44
5.	Ramy instytucjonalne i finansowe wdrażania strategii.....	60
5.1.	System instytucjonalny wdrażania strategii	60
5.2.	Główne źródła finansowania strategii	62
6.	System monitorowania i oceny realizacji strategii.....	67
7.	Załączniki.....	71
7.1.	Aneks statystyczno-diagnostyczny gminy	71
7.2.	Informacja na temat procesu konsultacji społecznych.....	71

1. Wprowadzenie

Niniejsza strategia rozwoju Gminy Janów Lubelski jest wynikiem procesu aktualizacji wcześniej obowiązującego dokumentu. Powstała na mocy uchwały Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie przystąpienia do aktualizacji „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2008-2015. W uchwale przedstawiono zasady, tryb i harmonogram aktualizacji strategii, a także określono model prac nad strategią z zaangażowaniem zewnętrznego wsparcia eksperckiego. Strategia składa się z trzech zasadniczych części (tj. diagnostycznej, strategicznej i wdrożeniowej) i obejmuje okres realizacji do roku 2022¹.

1.1. Przesłanki aktualizacji dotychczasowej strategii

Główną przesłanką prac nad aktualizacją strategii była konieczność przeprowadzenia oceny efektów dotychczas realizowanej strategii w latach 2008-2013 oraz dokonanie na tej podstawie stosownych zmian i uzupełnień. Istotnym powodem aktualizacji była również konieczność dostosowania zapisów obowiązującej strategii do nowego paradygmatu polityki regionalnej w Polsce, zakładającego m.in. większą koncentrację działań rozwojowych w miejskich obszarach funkcjonalnych jako tzw. biegunach wzrostu, specjalizację regionalnej i lokalnej gospodarki, a także wieloszczeblowy model zarządzania i współdziałania w zakresie realizacji wspólnych zadań i przedsięwzięć inwestycyjnych. Ważną kwestią było również zapewnienie spójności pomiędzy strategią rozwoju gminy i aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym, w tym w szczególności z celami zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.). Zasadniczym argumentem, przemawiającym za aktualizacją strategii rozwoju gminy Janów Lubelski, była również konieczność dostosowania jej celów i działań do nowej polityki spójności Unii Europejskiej oraz wynikających z tej polityki celów tematycznych, wdrażanych za pomocą krajowych i regionalnych programów operacyjnych finansowanych w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

1.2. Przyjęta metodologia oraz proces uspołecznienia prac nad strategią

Przy aktualizacji strategii wykorzystano model ekspercko-partycypacyjny, pozwalający na szeroki udział władz i społeczności lokalnej w pracach nad strategią, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych. W ramach przyjętej metodologii prac powołano zespół zadaniowy ds. opracowania strategii składający się m.in. z pracowników referatów Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych Gminy, radnych gminy Janów Lubelski oraz przedstawicieli organizacji społeczno-gospodarczych. Wyłoniono również głównego konsultanta ds. aktualizacji strategii,

¹ Przyjęty horyzont wdrażania i monitorowania strategii do roku 2022 pozwoli na pełniejsze osiągnięcie zakładanych rezultatów projektów współfinansowanych ze środków perspektywy finansowej Unii Europejskiej w latach 2014-2020.

którego zadaniem było m.in. przedstawienie szczegółowej metodologii opracowania strategii, nadzór nad koncepcyjną i merytoryczną stroną strategii, prowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz zredagowanie ostatecznej wersji dokumentu.

W trakcie prac nad aktualizacją strategii zorganizowano trzy spotkania konsultacyjne z udziałem społeczności lokalnej. Pierwsze spotkanie, zorganizowane w oparciu o metodę otwartej przestrzeni, miało na celu określenie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w kontekście podjętych prac nad aktualizacją strategii rozwoju powiatu i gminy Janów Lubelski do roku 2022. W trakcie spotkania uczestnicy mieli szansę zgłoszenia swoich postulatów i propozycji rozwiązań, ukierunkowanych na poprawę jakości życia w gminie i lepsze funkcjonowanie lokalnej administracji. Zgłoszone uwagi i postulaty zostały zebrane w formie raportu z przeprowadzonych konsultacji społecznych i stanowiły punkt wyjścia do dalszych prac nad aktualizacją strategii.

Drugie spotkanie było poświęcone omówieniu sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Janów Lubelski w oparciu o wstępnie opracowaną diagnozę. Podczas spotkania zaprezentowano również wstępną wersję celów strategicznych i operacyjnych wraz ze wskazaniem możliwych kierunków działań oraz źródeł finansowania strategii. Uczestnicy spotkania mieli możliwość wypowiedzenia się na temat zaproponowanych celów i kierunków działań strategii w trakcie moderowanej dyskusji, a także poprzez wypełnienie wcześniej przygotowanych ankiet. Wyniki badania ankietowego zawarto w załączniku 2.

Z kolei trzecie spotkanie konsultacyjne posłużyło wypracowaniu ostatecznej wersji strategii, a także określeniu systemu wdrażania i finansowania określonych działań, również ze wskazaniem kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych, jakie gmina zamierza realizować w okresie realizacji strategii do roku 2022.

Oprócz uczestnictwa w zorganizowanych spotkaniach konsultacyjnych społeczność gminy mogła zgłaszać swoje uwagi również drogą elektroniczną za pośrednictwem strony internetowej, na której były udostępniane poszczególne elementy strategii.

1.3. Zasady i zakres aktualizacji strategii

W trakcie procesu aktualizacji strategii i tworzenia dokumentu końcowego starano się przestrzegać zasady:

- **spójności** zaktualizowanej strategii gminy z dokumentami planistycznymi i operacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym;
- **partnerstwa** w procesie planowania poprzez współpracę władz gminnych z samorządami wyższego szczebla oraz podmiotami, reprezentującymi różne środowiska oraz instytucje – zgodnie z ideą wieloszczeblowego zarządzania

(*ang. multi-level governance*) oraz oddolnego angażowania partnerów do współpracy i współrządzenia;

- **wieloletniego planowania** rozwoju gminy w oparciu o ocenę efektów dotychczas realizowanej strategii z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie gminy, powiatu janowskiego, województwa lubelskiego oraz kraju;
- **elastyczności i przedsiębiorczego odkrywania**, zgodnie z którą pierwotne założenia strategii były korygowane i dostosowywane do potrzeb i postulatów, zgłaszanych przez partnerów społecznych i gospodarczych, zaangażowanych w proces prac nad strategią.

Główne zmiany, jakie zostały wprowadzone w wyniku aktualizacji strategii, związane były głównie z uproszczeniem struktury dokumentu oraz dokonaniem większej koncentracji zaplanowanych działań na realizacji ograniczonej liczby priorytetów. Zmiany były również uwarunkowane koniecznością ujęcia w strategii nowych treści, wynikających m.in. z nowych uwarunkowań i wyzwań rozwojowych gminy, ewaluacji dotychczasowych efektów wdrażania strategii, aktualnych celów i priorytetów rozwoju polityki regionalnej na poziomie unijnym i krajowym, a także nowych możliwości wsparcia rozwoju samorządów lokalnych ze środków nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

W porównaniu z poprzednią wersją strategii z roku 2008, zaktualizowany dokument zawiera bardziej doprecyzowaną wizję i misję rozwoju gminy do roku 2022, ukierunkowuje rozwój gminy w pięciu powiązanych ze sobą obszarach priorytetowych, a także zawiera bardziej uporządkowaną strukturę celów operacyjnych i kierunków działań, które w połączeniu ze wskazanymi możliwymi źródłami finansowania poszczególnych działań, tworzą ramy spójnego systemu wdrażania strategii. Modyfikacji uległ również system monitorowania i oceny realizacji strategii, co wiązało się z koniecznością dostosowania i uzupełnienia istniejącego zestawu wskaźników do nowego układu celów operacyjnych oraz określania dla tych wskaźników wartości bazowych i docelowych, umożliwiającich wykorzystanie w jak największym stopniu oficjalnych danych statystycznych.

Modyfikując układ celów i kierunków działań strategii przyjęto założenie, że mogą one wychodzić poza ustawowy zakres kompetencji Gminy oraz, że będą realizowane w bliskiej współpracy z innymi szczeblami samorządu terytorialnego lub partnerami społeczno-gospodarczymi. Dotyczy to w szczególności takich obszarów jak: promocja i wspieranie przedsiębiorczości; rozwój lokalnego rynku pracy i szkolnictwa zawodowego, pomoc społeczna, transport oraz bezpieczeństwo publiczne. Takie „holistyczne” podejście do wdrażania strategii na poziomie lokalnym zgodne jest z postulowaną obecnie zasadą wieloszczeblowego zarządzania gminą, a także wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, dla których mniej ważne są kompetencje, zaś bardziej liczy się skuteczność i sposób rozwiązywania danego problemu.

1.4. Kontekst dokumentów strategicznych

Cele i priorytety zaktualizowanej strategii wpisują się w szeroki kontekst dokumentów strategicznych, wdrażanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju i regionu. Na poziomie unijnym strategia nawiązuje do Europy 2020 – Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Zaś na poziomie krajowym dokument strategii wpisuje się w obszary strategiczne Strategii Rozwoju Kraju 2020 (aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo), a także powiązany jest z tematyką zawartą w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie oraz w innych zintegrowanych strategiach rozwoju, przyjętych przez Radę Ministrów do realizacji do roku 2020².

Głównym dokumentem, do którego odnosi się strategia na poziomie regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego (SRWL) na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030). Strategia wpisuje się w realizację większości celów strategicznych SRWL, w tym w szczególności: Celu 1. Wzmacnianie urbanizacji regionu (m.in. poprzez rozwój Janowa Lubelskiego jako ponadlokalnego ośrodka wzrostu); Celu 2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich (m.in. poprzez rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, wspieranie przedsiębiorczości pozarolniczej na wsi, lepsze wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę techniczną); Celu 4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu (m.in. poprzez lepszą dostępność komunikacyjną miasta, włączenie społeczne osób wykluczonych, rozwijanie współpracy gminy w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych, racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrodniczych w gminie).

Strategia rozwoju gminy Janów Lubelski przyczynia się również do realizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020. Dotyczy to w szczególności Priorytetu 1. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu (m.in. poprzez działania ukierunkowane na rozwój lokalnej przedsiębiorczości w sektorach biogospodarki) oraz Priorytetu 3. Wzmocnienie innowacyjnego otoczenia dla rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu (m.in. poprzez wzmocnienie funkcjonujących na terenie gminy instytucji otoczenia biznesu oraz poprawę jakości świadczonych przez te instytucje usług prorozwojowych).

² Chodzi tu o takie dokumenty jak: Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020" ; Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko 2020; Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020; Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020; Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku; Strategia Sprawne Państwo 2020; Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022; Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020;

2. Diagnoza syntetyczna

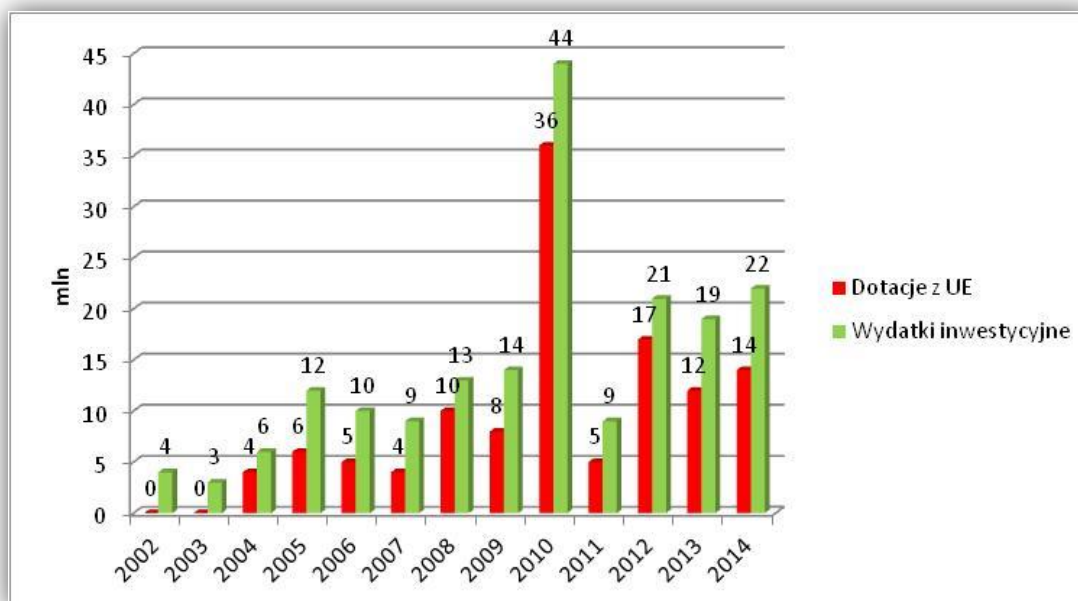
2.1. Dotychczasowe efekty wdrażania strategii

Poprzednia wersja strategii została przyjęta przez Radę Miejską w styczniu 2008 roku i była podstawą do realizacji szeregu działań rozwojowych, finansowanych zarówno ze środków własnych gminy, jak i źródeł zewnętrznych – głównie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Strategia była wdrażana w pięciu obszarach strategicznych, poprzez realizację 30 celów operacyjnych. System monitorowania i ewaluacji strategii opierał się na zestawie 80 wskaźników rezultatu, przyporządkowanych poszczególnym celom operacyjnym. Dla wskaźników monitoringowych nie zostały określone ich wartości bazowe (początkowe), natomiast zostały wskazane wartości docelowe, co stanowiło istotny punkt odniesienia przy ocenie efektów wdrażania strategii. Niestety dla większości z przyjętych wskaźników monitorowania jedynym źródłem weryfikacji osiągnięcia założonych rezultatów były dane Urzędu Miejskiego, które w niektórych przypadkach okazały się niemożliwe do pozyskania lub zagregowania w wymaganej formie.

Z uwagi na wskazane powyżej trudności, przyjęto założenie, że ocena efektów wdrażania strategii zostanie przeprowadzona na dwóch poziomach, tj. poziomie produktowym – pozwalającym na identyfikację kluczowych projektów i zadań inwestycyjnych, jakie udało się zrealizować gminie i jej podległym jednostkom, oraz na poziomie rezultatów – pokazujących w jaki sposób wysiłek całej społeczności gminy (w tym jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych) wpłynął na ogólny rozwój społeczno-gospodarczy gminy i poprawę jakości życia jego mieszkańców. Ocena efektów wdrażania strategii na poziomie produktów obejmuje głównie te zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia, na realizację których istotny wpływ miał samorząd gminny, głównie dzięki zaangażowaniu własnych środków budżetowych na realizacji danego projektu lub przedsięwzięcia inwestycyjnego. Z kolei ocena efektów wdrażania strategii na poziomie rezultatów jest możliwa głównie przez pryzmat dostępnych danych statystycznych dla poziomu gminy lub powiatu i w dużej mierze zawarta jest w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (zaprezentowanej w aneksie statystyczno-diagnostycznym).

W latach 2008-2013 Gmina Janów Lubelski przeznaczyła znaczne środki finansowe na realizację zadań inwestycyjnych, przewidzianych w ramach strategii. Łączne środki inwestycyjne, zainwestowane na realizacji strategii w omawianym okresie wyniosły prawie 120 mln złotych, z tego nieco ponad 88 mln zł (73%) to środki pozyskane z funduszy unijnych.

Wydatki inwestycyjne i dotacje z UE na terenie gminy Janów Lubelski



Źródło danych: opracowanie własne

Najwięcej środków zostało zainwestowanych w infrastrukturę związaną ze sportem, kulturą i rekreacją (39%) oraz ochroną środowiska (33%), w tym prawie 27 mln złotych na infrastrukturę wodno-ściekową oraz prawie 11 mln zł na energetykę niskoemisyjną (instalacje solarne i piece na biomasę). Spora część środków inwestycyjnych (20%) została wydatkowana na infrastrukturę techniczną, związaną z projektami rewitalizacji miasta i miejscowości wiejskich, a także na uzbrojenie Janowskiej Strefy Inwestycyjnej. Władze samorządowe zainwestowały również prawie 8% środków (9 mln zł) na modernizację infrastruktury drogowej w gminie. Zdecydowana większość środków inwestycyjnych (85%) została pozyskana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2007-2013 oraz ZPORR 2004-2006. Drugim ważnym źródłem finansowania projektów inwestycyjnych w gminie był Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, z którego pozyskano prawie 12 mln złotych na uzbrojenie terenów Janowskiej Strefy Inwestycyjnej. Prawie 3% zainwestowanych środków inwestycyjnych pochodziło z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Gmina aktywnie uczestniczyła również w realizacji projektów o charakterze nieinwestycyjnym. Oprócz projektów promocyjnych, na które wydatkowano prawie 1,4 mln zł, realizowane były również projekty związane z integracją społeczną (na kwotę 1,5 mln zł), realizowane przez gminny ośrodek pomocy społecznej oraz projekty w zakresie poprawy jakości kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych (1,7 mln zł). Głównym źródłem finansowania realizowanych przedsięwzięć nieinwestycyjnych był Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (dla projektów promocyjnych).

Oceniając efekty rzeczowe wdrażania strategii Gminy Janów Lubelski w latach 2008-2013 przez pryzmat zrealizowanych inwestycji, można stwierdzić, że zdecydowana większość zaplanowanych zadań została zrealizowana bądź jest w trakcie realizacji. Część zaplanowanych działań nie mogła być zrealizowana z przyczyn niezależnych od władz gminy (np. budowa obwodnicy miasta na drogach krajowych S19 i S74) lub z powodu przedłużających się procedur uzgodnieniowych (np. przeniesienie dworca PKS) czy też oczekiwania na dofinansowanie ze środków zewnętrznych (urządzenie przestrzeni Parku Misztalec). Poniżej dokonano krótkiej analizy stopnia realizacji zaplanowanych działań i zadań inwestycyjnych w ramach wdrażanej strategii, wskazując jednocześnie w jaki sposób zrealizowane inwestycje przyczyniły się do osiągnięcia oczekiwanych rezultatów zdefiniowanych na poziomie wizji i celów strategicznych.

W ramach pierwszego **Celu strategicznego I. (Dynamiczny rozwój infrastruktury)** podjęto działania we wszystkich zaplanowanych kierunkach. Infrastruktura komunikacyjna na potrzeby mieszkańców uległa poprawie: wyremontowano wiele dróg i ulic wraz z chodnikami, angażując na ten cel środki własne Gminy, jak i te pozyskane z zewnątrz (ponad 7 mln zł). Dzięki zrealizowanym inwestycjom drogowym poprawiono układ komunikacyjny w gminie, co niewątpliwie miało korzystny wpływ na poprawę jakości życia w gminie, w tym bezpieczeństwa na drogach. Niestety z przyczyn niezależnych od władz gminnych nie udało się wybudować obwodnicy miasta na drogach krajowych S19 i S74, ani też w pełni wyremontować dróg powiatowych przebiegających przez tereny gminy, chociaż samorząd powiatowy wydał w latach 2007-2013 ponad 27 mln zł na przebudowy i remonty swoich dróg. Niezrealizowane inwestycje na drogach krajowych i powiatowych nie pozwoliły gminie na zwiększenie swojej dostępności komunikacyjnej, co niewątpliwie miało również swój negatywny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Za zadawalający należy również uznać rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy. Dzięki zainwestowaniu prawie 27 mln złotych udało się zmodernizować istniejącą infrastrukturę (w tym miejską oczyszczalnię ścieków) oraz wybudować prawie 7 km sieci wodociągowej i 15 km sieci kanalizacyjnej, co pozwoliło zwiększyć liczbę mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej do 90%, zaś z sieci kanalizacyjnej do 75% (z 65% w roku 2007). W ramach podjętych inwestycji wybudowano również 119 przydomowych oczyszczalni ścieków w sześciu miejscowościach gminy (Jonaki, Pikule, Momoty Dolne, Momoty Górne, Szewce, Kiszki), co wpłynęło korzystnie na stan środowiska naturalnego i generalnie poprawiło jakość życia mieszkańców wsi.

Gmina była również aktywna w zakresie rozwoju infrastruktury, poprawiającej swoją efektywność energetyczną. Ze środków własnych zrealizowano inwestycję, polegającą na wymianie oświetlenia ulicznego na głównych ulicach miasta na bardziej energooszczędne, a także rozpoczęto realizację kompleksowego projektu Eco-

Energetyczny Janów Lubelski. W ramach tego projektu zostanie zamontowanych ponad 1 000 kolektorów słonecznych o łącznej mocy zainstalowanej 3,74MW, a także nastąpi wymiana 173 kotłów węglowych na kotły na biomasę (o łącznej zainstalowanej mocy 3,65MW). Dzięki tym inwestycjom gmina staje się bardziej przyjazna dla środowiska, a także aktywnie przyczynia się do realizacji krajowej i unijnej polityki klimatyczno-energetycznej, poprzez redukcję emisji CO₂ oraz produkcję energii ze źródeł odnawialnych.

W latach 2008-2013 zrealizowano również szereg ważnych inwestycji, związanych ze zwiększeniem atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy. Dzięki znacznym środkom inwestycyjnym, pozyskanym z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (12 mln zł), udało się kompleksowo uzbroić w podstawową infrastrukturę około 50 ha terenów inwestycyjnych, należących do Janowskiej Strefy Inwestycyjnej. Kompleksowo przygotowane tereny inwestycyjne, w połączeniu z korzystną polityką podatkową władz gminnych, stanowią obecnie główny instrument w polityce promocyjnej gminy, nastawionej na przyciąganie nowych inwestorów do gminy.

Z kolei na poprawę atrakcyjności turystycznej gminy istotny wpływ miały projekty, zrealizowane w zakresie rewitalizacji historycznego centrum miasta, a także projekty odnowy miejscowości wiejskich (Biała II, Momoty Górne, Zofianka Górna, Łązek Ordynacki). Ważnym elementem zwiększania atrakcyjności turystycznej gminy i jednocześnie poprawy jakości życia mieszkańców były również projekty związane z rozbudową infrastruktury sportowej (wybudowanie krytej pływalni Otylia, budowa boisk wielofunkcyjnych w miejscowościach Biała II i Momoty Górne) oraz infrastruktury kultury (modernizacja Janowskiego Ośrodka Kultury, częściowy remont Muzeum Regionalnego w Janowie Lubelskim).

Kluczowym przedsięwzięciem z punktu widzenia przyciągania do gminy większej liczby turystów jest realizowana obecnie budowa Parku Rekreacji „Zoom Natury”, który zlokalizowany jest nad Zalewem Janowskim i w skład którego docelowo wejdzie 5 wielofunkcyjnych obiektów (Zoom Natury, Laboratoria Recyklingu i Energii oraz Awifauny i Troposfery, Brama Zoomu, Runo Leśne) oraz towarzysząca infrastruktura (wieża widokowa, park linowy, siłownie zewnętrzne, place zabaw). W ramach zaplanowanej inwestycji zrewitalizowano również tereny wokół zalewu, m.in. poprzez wybudowanie nowych plaż, mostu i przystani, a także parkingów i ciągów pieszych. Działania modernizacyjne wokół Zalewu Janowskiego będą kontynuowane w perspektywie do roku 2022. Będzie to w szczególności dotyczyło tych przedsięwzięć, których nie udało się zrealizować w minionym okresie, w tym budowa i modernizacja infrastruktury oraz ośrodków wypoczynkowych, w tym zarządzanego przez spółkę „Zalew” ośrodka na wyspie.

Gmina wykazywała również dużą aktywność realizując zaplanowane działania w ramach **Celu strategicznego II. (Dynamiczny rozwój gospodarczy)**. Oprócz omówionych powyżej przedsięwzięć w zakresie rozwoju infrastruktury publicznej, służącej rozwojowi gospodarczemu, równolegle prowadzono szereg działań promocyjno-marketingowych, mających na celu przyciągnięcie większej liczby inwestorów i turystów do gminy. Temu celowi służyła m.in. realizacja projektu partnerskiego, promującego w sposób kompleksowy podstrefę ekonomiczną (wchodzącą w skład Janowskiej Strefy Inwestycyjnej), a także projekt, promujący rozwój turystyki w gminie pod marką Zoomu Natury. Zrealizowano również projekt partnerski, promujący Gminę Janów Lubelski i jego zasoby wodne w kontekście rozwoju turystyki na Roztoczu Środkowym i Zachodnim. W projekcie pn. „Pięć zalewów – morze atrakcji”, oprócz Janowa Lubelskiego, wzięło jeszcze udział pięć gmin (Dzwola, Radecznica, Sułów, Nielisz, Szczebrzeszyn, Zwierzyniec) i jego głównym rezultatem było stworzenie wspólnego systemu informacji i promocji turystycznej, wraz ze zbudowaniem małej infrastruktury do obsługi turystów na wybranych szlakach łączących poszczególne gminy. Realizacja projektu stworzyła dobre podstawy do rozwoju w przyszłości ponadlokalnego produktu turystycznego, bazującego na potencjale Roztocza i Lasów Janowskich.

Realizując działania w zakresie zwiększania aktywności gospodarczej mieszkańców starano się wykorzystywać zarówno własne instrumenty (np. ulgi podatkowe dla inwestujących przedsiębiorców), jak i blisko współpracować z instytucjami zajmującymi się bezpośrednią współpracą z przedsiębiorstwami, w tym z agencjami rozwoju lokalnego oraz Powiatowym Urzędem Pracy. Instytucje te realizowały szereg projektów (współfinansowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), które nakierowane były na aktywizację zawodową osób bezrobotnych, m.in. poprzez różne formy samozatrudnienia, a także na szkolenie przedsiębiorców i ich kadr. Z przeprowadzonych analiz wynika, że mieszkańcy gminy mieli dostęp do 16 projektów, dzięki którym mieli możliwość podnosić swoje kompetencje lub uruchamiać działalność gospodarczą. Łączna pula środków dostępna na ten cel ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego wyniosła 16,5 mln zł, a głównymi realizatorami tych projektów były fundacje, stowarzyszenie oraz Powiatowy Urząd Pracy (np. w ramach projektów: *Recepta na zatrudnienie, Janowski przedsiębiorca, Z myślą o was*). Z kolei przedsiębiorcy mieli możliwość przeszkolenia siebie i swoich pracowników w ramach 8 projektów współfinansowanych ze środków EFS i realizowanych głównie przez instytucje szkoleniowe (prywatne i publiczne).

Ważnym kierunkiem działań Gminy była organizacja cyklicznych spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu w celu bieżącego informowania przedsiębiorstw o różnych możliwościach pozyskiwania kapitału na ich dalszy rozwój. Trudno ocenić jak tego rodzaju inicjatywy przełożyły się na faktyczną efektywność przedsiębiorstw z gminy w pozyskiwaniu środków unijnych. Ale z dostępnej statystyki wykorzystania środków na rozwój przedsiębiorczości

z RPO WL 2007-2013 wynika, że najwięcej projektów inwestycyjnych w powiecie janowskim (19 z 25) zrealizowali przedsiębiorcy z gminy Janów Lubelski, w tym 5 w zakresie rozbudowy bazy noclegowo-gastronomicznej. Łączna pula środków pozyskana przez przedsiębiorców na własne inwestycje wyniosła ponad 12 mln zł, z czego prawie 5 mln zł zostało pozyskane na rozwój bazy turystycznej w gminie. Wartość pozyskanych środków inwestycyjnych przez przedsiębiorców gminy Janów Lubelski nie jest zbyt duża na tle innych gmin w regionie, należy jednak pamiętać, że struktura gospodarki gminy zdominowana jest w dużym stopniu przez firmy duże, które formalnie nie mogły aplikować o środki na rozwój z RPO WL 2007-2013.

Podsumowując stopień realizacji Celu II na poziomie zaplanowanych działań, należy uznać, że został on zrealizowany w wysokim stopniu. Gorzej natomiast jest jeśli chodzi o ocenę realizację Celu II z punktu widzenia założonych wskaźników rezultatu. Biorąc to kryterium pod uwagę należy stwierdzić, że zakładane rezultaty Celu II nie zostały w pełni osiągnięte. Dotyczy to w szczególności zbyt małej liczby nowo powstałych przedsiębiorstw, ciągle niewielkiej liczby firm, działających w otoczeniu biznesu, a także zbyt małej liczby turystów odwiedzających gminę oraz korzystających z istniejącej infrastruktury noclegowej. Warto jednak pamiętać, że założone wskaźniki rezultatu zaplanowano do osiągnięcia na koniec roku 2015, a ponadto powszechnie wiadomo, że zrealizowane inwestycje w zakresie infrastruktury publicznej i prywatnej zaczynają przynosić zamierzone efekty zwykle dopiero po 3-5 latach.

Z punktu widzenia zaplanowanych działań również **Cel strategiczny III. (Dynamiczny rozwój życia społecznego i potencjału ludzkiego)** należy uznać za zrealizowany w wysokim stopniu³. Podjęto skuteczne działania w zakresie podniesienia jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, czego potwierdzeniem są lepsze wyniki uzyskiwane w testach gimnazjalnych oraz maturalnych. Uruchomiono punkty przedszkolne na terenach wiejskich, zaś w szkołach podstawowych zorganizowano zajęcia dodatkowe, mające na celu rozwijanie zainteresowań uczniów. Wdrażając działania w zakresie poprawy efektywności kształcenia, gmina aktywnie uczestniczyła w realizacji projektów współfinansowanych z EFS, w tym tych związanych z rozwojem edukacji na poziomie przedszkolnym (*Wiejskie Ośrodki Rozwoju Dziecka*) oraz podstawowym i gimnazjalnym (*Indywidualizacja nauczania w klasach I-III szkół podstawowych; Wiedza i umiejętności kluczem do lepszej przyszłości uczniów i uczennic szkół w gminie Janów Lubelski*). Na realizację wyżej wymienionych projektów edukacyjnych udało się pozyskać ponad 1,6 mln zł z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Podjęto również działania w ramach celów operacyjnych, związanych z aktywizacją środowiska społecznego oraz integracją osób niepełnosprawnych

³ Na pomyślną realizację tego celu strategicznego istotny wpływ miała również aktywna działalność samorządu powiatowego wraz z podległymi mu jednostkami w zakresie edukacji ponadgimnazjalnej, rynku pracy, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

i wykluczonych. Było to możliwe m.in. poprzez realizację projektów integracji społecznej i zawodowej oraz dostosowanie funkcjonalne obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Aktywną rolę w tym zakresie pełnił Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim, który m.in. zrealizował dwa projekty, związane z integracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (*Pierwszy krok do powrotu; Podziel się problemem – nie jesteś sama*). Projekty te były finansowane z PO Kapitał Ludzki i ich łączna wartość wyniosła nieco ponad 1,5 mln zł.

Warto również zaznaczyć, że mieszkańcy gminy byli również objęci działaniami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, które od 2008 roku uczestniczyło w realizacji projektu systemowego pt. *„Integracja i wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu powiatu janowskiego poprzez tworzenie nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego”*. Dzięki pięciu edycjom projektu realizowanym w latach 2008-2013 udało się objąć różnymi formami integracji społecznej ponad 350 osób (w tym około 240 osób z terenu gminy) pozyskując na ten cel środki z EFS na poziomie przekraczającym 2 mln złotych.

W ramach trzeciego celu strategicznego realizowano również zadania, ukierunkowane na wzrost bezpieczeństwa publicznego w gminie, w tym bezpieczeństwa na drogach. Odbywało się to głównie poprzez wdrożenie systemu monitoringu w centrum miasta, a także przebudowę miejsc niebezpiecznych w mieście (w ramach projektów drogowych i rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO WL 2007-2013) oraz na obszarach wiejskich – we współpracy ze Starostwem Powiatowym (m.in. w ramach Programu GAMBIT III). W celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli gmina blisko współpracowała z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Janowie Lubelskim (która zrealizowała własne projekty inwestycyjne w zakresie informatyzacji i doposażenia w sprzęt gaśniczy) oraz Komendą Powiatową Policji w Janowie (która miała możliwość doposażenia w sprzęt teleinformatyczny w ramach regionalnego projektu pt. *Lubelskie Bezpieczne*).

Pozytywnie należy również ocenić działania podjęte na rzecz zwiększenia dostępności i jakości usług medycznych w gminie. Poprawa w dostępie do usług medycznych była możliwa m.in. poprzez powstanie nowych praktyk lekarskich i stomatologicznych oraz modernizację szpitala powiatowego (SPZZOZ w Janowie Lubelskim), na którą samorząd powiatowy pozyskał środki inwestycyjne w kwocie ponad 13 mln złotych. W ramach trzech zrealizowanych projektów inwestycyjnych udało się m.in. zmodernizować i dostosować do obowiązujących standardów pomieszczenia szpitala oraz zakupić specjalistyczny sprzęt medyczny dla oddziałów szpitalnych, w tym dla szpitalnego oddziału ratunkowego. Wymiernym efektem podjętych działań była m.in. zwiększona liczba porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (ponad 58 tys. w roku 2012) oraz opieki ambulatoryjnej (nieco ponad 160 tys.).

Gmina starała się również aktywnie realizować działania, zaplanowane w ramach **Celu strategicznego IV. (Funkcjonalne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem warunków środowiska naturalnego i kulturowego)**, chociaż należy zaznaczyć, że nie wszystkie przedsięwzięcia zostały w pełni zrealizowane. W dalszym ciągu realizowane są zadania w zakresie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta, dzięki czemu 100% obszaru miejskiego będzie docelowo pokryte planami. Zrealizowano projekt kompleksowej rewitalizacji historycznego centrum Janowa Lubelskiego (z budżetem prawie 9 mln złotych), w ramach którego kontynuowano przebudowę ulic Starego i Nowego Centrum, wykonano termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, a także dokonano rewaloryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego (w tym Klasztoru Podominańskiego w Sanktuarium Matki Bożej). Opracowano również program rewaloryzacji kamienic, który będzie miał szansę wdrożenia w okresie do 2022 roku, m.in. w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego. Trwają także konsultacje społeczne koncepcji architektonicznej rewitalizacji południowej części Rynku z ewentualną przebudową dworca autobusowego. Po ostatecznych ustaleniach zostanie opracowana pełna dokumentacja techniczna, a całość zadania inwestycyjnego będzie przygotowywana do współfinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.

W zakresie efektywnej gospodarki odpadami udało się wdrożyć system segregacji odpadów i zwiększyć wiedzę i świadomość mieszkańców w zakresie stosowania nowych zasad i procedur z tym związanych. Z powodu nowych uwarunkowań prawnych nie udało się zrealizować zaplanowanych zadań, związanych z rozwojem technologii przetwarzania odpadów w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Borownicy. Nie udało się również zrehabilitować starego wysypiska odpadów we wschodniej części miasta, przy drodze do Frampola. Zadanie to będzie realizowane w okresie 2014-2020. Dzięki bliskiej współpracy z Nadleśnictwem Janów Lubelski oraz innymi gminami powiatu ogólnie wzrosła świadomość ekologiczna mieszkańców, co miało korzystny wpływ na proekologiczne inicjatywy, podejmowane przez władze i mieszkańców gminy oraz na środki pozyskiwane na ochronę naturalnych ekosystemów Lasów Janowskich (ponad 4 mln zł).

Również realizację **Celu strategicznego V. (Wysoka sprawność administracyjno-finansowa samorządu Janowa Lubelskiego)** należy uznać za zadowalającą. Potwierdzeniem tego jest m.in. wielkość pozyskanych środków z Unii Europejskiej w przeliczeniu na mieszkańca – 3,5 tys. zł i pierwsze miejsce w Polsce wśród miast powiatowych, a także liczne nagrody i wyróżnienia w zakresie planowania strategicznego i zarządzania finansami publicznymi w gminie. Gmina dążyła również do zwiększenia własnych dochodów poprzez wzrost bazy podatkowej, co było trudne do osiągnięcia ze względu na spowolnienie gospodarcze i mniejsze niż się spodziewano wpływy do budżetu z tytułu podatku od nieruchomości i podatku od osób prawnych. Dbano również o jakość stanowionego prawa, czego odzwierciedleniem była niewielka

liczba uchylanych uchwał i decyzji administracyjnych. Tworząc prawo lub podejmując strategiczne decyzje, władze gminy starały się zapewnić wysoki stopień partycypacji społecznej, m.in. poprzez efektywny system konsultacji społecznych prowadzonych w ramach stałych struktur współpracy (np. Konwent Rozwoju Gminy) lub poprzez bezpośrednie spotkania z mieszkańcami gminy. Ważnym narzędziem w systemie komunikacji i konsultacji społecznych jest wydawana regularnie od 2004 roku Gazeta Janowska oraz strona internetowa z aktualną informacją adresowaną do mieszkańców inwestorów/przedsiębiorców oraz turystów.

Podsumowując należy stwierdzić, że Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2008-2015 roku została zrealizowana w wysokim stopniu. Większość rezultatów na poziomie celów operacyjnych została osiągnięta, a te których nie udało się osiągnąć będą możliwe do osiągnięcia w najbliższych 2-3 latach. Zrealizowane przez samorząd gminny działania i przedsięwzięcia (inwestycyjne i nieinwestycyjne) przyczyniły się do poprawy warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju turystyki w gminie, a także wpłynęły korzystnie na ochronę środowiska naturalnego – dzięki wybudowanej infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej oraz systemowej gospodarce odpadami. Niemniej jednak skala dokonanych zmian, szczególnie w sferze gospodarczej i budowy kapitału ludzkiego i społecznego, jest ciągle zbyt mała by wywołać efekt skali i poprawić w sposób znaczący jakość życia mieszkańców gminy, która ciągle w zbyt dużym stopniu ograniczana jest przez takie czynniki jak niskie dochody mieszkańców, brak możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego. Ograniczenie tych czynników powinno być jednym z głównych celów zaktualizowanej strategii rozwoju gminy na lata 2014-2022.

2.2. Wnioski wynikające z analizy statystyczno-diagnostycznej

Jednym z istotnych elementów części diagnostycznej strategii jest analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, oparta na dostępnych danych statystycznych. Analiza została przeprowadzona w czterech głównych obszarach rozwoju gminy i stanowiła punkt wyjścia do zweryfikowania wizji oraz celów rozwoju gminy do roku 2022. Szczegółowe wyniki analizy statystyczno-diagnostycznej gminy zawarto w załączniku 1 do strategii, natomiast poniżej zaprezentowano najważniejsze ustalenia, wynikające z przeprowadzonych badań i analiz, wskazując jednocześnie na pozycję gminy w województwie jeśli chodzi o prezentowany problem lub potencjał rozwojowy.

2.2.1. Położenie, środowisko, przestrzeń, infrastruktura

Poniżej zaprezentowano najważniejsze wnioski, wynikające z analizy statystyczno-diagnostycznej gminy w odniesieniu do położenia, jakości środowiska naturalnego i stanu rozwoju infrastruktury technicznej:

- Położenie gminy Janów Lubelski na styku dróg krajowych S19 i S74 należy uznać za korzystne i sprzyjające dalszemu rozwojowi gminy. Zaplanowana modernizacja drogi S19 na odcinku Lublin-Rzeszów i jej dostosowanie do parametrów drogi ekspresowej będzie ważnym etapem w zwiększaniu zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy i budowania jej przewagi konkurencyjnej w zakresie przyciągania nowych inwestorów.
- Rozproszony układ osadniczy gminy oraz towarzyszący temu niski wskaźnik zaludnienia (91 osób na km²) stanowi istotne utrudnienie w zakresie rozwoju infrastruktury liniowej (wodno-kanalizacyjnej, gazowej, telekomunikacyjnej), dlatego ważnym będzie stosowanie rozwiązań alternatywnych, np. w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków, mikroinstalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, dostarczanie Internetu drogą radiową, itp.
- Obszary prawnie chronione zajmują aż 73% powierzchni gminy i jest to jeden z najwyższych udziałów w regionie (10 miejsce). Z jednej strony świadczy to o wysokim potencjale przyrodniczym tego obszaru, który wykorzystywany jest do rozwoju różnych form turystyki, zaś z drugiej może powodować liczne utrudnienia w procesach inwestycyjnych.
- Kluczową atrakcją przyrodniczą gminy są Lasy Janowskie, które należy wykorzystać jako swego rodzaju zwornik do budowy ponadregionalnego produktu turystycznego, którego rdzeń powinien być ulokowany na obszarze powiatów nizańskiego, janowskiego oraz biłgorajskiego. Jednym z możliwych źródeł finansowania rozwoju produktu turystycznego należy wskazać Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020.
- Na przestrzeni ostatnich 10 lat gmina dokonała znaczącego postępu w zakresie rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska. Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej przekroczył już 90% (29 miejsce w województwie), zaś udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej kształtuje się na poziomie 70% (19 miejsce w województwie) i w ciągu ostatnich 10 lat wzrósł aż o 20 punktów procentowych. Te pozytywne tendencje w zakresie zwiększania dostępu mieszkańców do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej powinny być kontynuowane do roku 2022, przy czym należy w większym stopniu koncentrować się na uzupełnieniu brakującej infrastruktury kanalizacyjnej, szczególnie na terenach bardziej zaludnionych.
- Od kilku lat konsekwentnie rozwijany jest gminny system gospodarki odpadami. Ilość odpadów komunalnych (zarówno tych zmieszanych, jak i posegregowanych) rośnie z roku na rok, czemu sprzyjają regulacje prawne, a także właściwie prowadzona polityka informacyjna i cenowa władz miasta w zakresie segregowania i odbioru odpadów od mieszkańców. Głównym zadaniem władz gminnych do roku 2022 powinno być doprowadzenie do rekultywacji zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych przy drodze do Frampola oraz rekultywacji (po jego zamknięciu), składowiska odpadów

komunalnych w Borownicy, a także podjęcie działań w zakresie realizacji gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

- Stan infrastruktury gazowej i energetycznej w gminie ogólnie jest zadowalający. Ponad połowa mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci gazowej (64 miejsce w regionie), której długość systematycznie rośnie (o 28% w ciągu ostatnich lat). Nie ma również większych problemów z dostępem mieszkańców do sieci elektroenergetycznej, chociaż stan techniczny sieci (szczególnie na obszarach wiejskich) wymaga poprawy. Jednym z kryteriów modernizacji sieci elektroenergetycznej powinno być zwiększenie mocy przyłączeniowych dla nowych instalacji, produkujących energię ze źródeł odnawialnych.
- Obecnie gmina nie posiada jednolitego, scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Lokalną sieć tworzą jednostki wytwórcze, obsługujące jedynie niewielkie zespoły budynków i zakładów przemysłowych. Jednocześnie władze gminne przystąpiły do realizacji kompleksowego projektu Eco-Energetyczny Janów Lubelski, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji CO₂ na terenie gminy. Podobne działania powinny być kontynuowane w perspektywie do roku 2022, przy czym realizacja konkretnych przedsięwzięć powinna wynikać z gminnego planu ograniczenia emisji CO₂ lub innego dokumentu określającego politykę energetyczną gminy.
- Dostęp mieszkańców gminy do szerokopasmowego Internetu (min. 2Mb/s) jest ograniczony, szczególnie na terenach wiejskich, gdzie tzw. nasycenie usługami dostępu do Internetu o przepustowości min. 2Mb/s nie przekracza 30%. Gmina nie jest objęta projektem budowy Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej, dlatego też w perspektywie do 2022 roku należy zadbać o właściwe uzupełnienie brakującej infrastruktury z wykorzystaniem najnowszych technologii (światłowodowych, radiowych, satelitarnych) oraz zewnętrznych źródeł finansowania (np. PO Polska Cyfrowa 2014-2020).
- Podsumowując należy stwierdzić, że stan infrastruktury technicznej w gminie na przestrzeni ostatnich 10 lat uległ znaczącej poprawie, co niewątpliwie korzystnie wpływa na zwiększanie atrakcyjności gospodarczej gminy, a także na poprawę jakości życia mieszkańców.

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na koniec 2012 r.	Tendencja w odniesieniu do końca roku 2007*	Średnia wartość (udział) dla woj. lubelskiego
1.	Powierzchnia (km ²)	179	→	25122
2.	Zaludnienie (liczba mieszkańców na 1 km ²)	91	↘	86
3.	Lesistość (% powierzchni gminy)	66,2	→	23,1
4.	Obszary prawnie chronione (% powierzchni gminy)	73%	→	22,7%
5.	Liczba zabytków nieruchomych wpisana do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków na 10 tys. mieszkańców	4,3	→	8,2

6.	Odsetek dróg gminnych o nawierzchni twardej (%)	93,4		55,1
7.	Odsetek ludności korzystający z instalacji wodociągowej (%)	91,1	↗	81,7
8.	Odsetek ludności korzystający z instalacji kanalizacyjnej (%)	75,2	↗	49,3
9.	Ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	85,9	→	102,4
10.	Odsetek ludności korzystających z sieci gazowej	19,1	↗	39,8
11.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [kWh]	790	↗	663,9
12.	Powierzchnia gminy, na której nasycenie usługami dostępu do Internetu o przepustowości min. 2Mb/s nie przekracza 50% (%).	91,7	↗	97
13.	Syntetyczna ocena dostępności komunikacyjnej i transportowej gminy wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	26,3 /32/	→	nie dotyczy
14.	Syntetyczna ocena stanu infrastruktury technicznej w gminie wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	45,6 /12/	↗	nie dotyczy

* - wzrost (↗), spadek (↘), bez zmian (→)

** - Zgodnie z publikacją: pt. Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, GUS w Lublinie, Lublin 2011.

2.2.2. Społeczeństwo i jakość życia

Najważniejsze wnioski z analizy statystyczno-diagnostycznej gminy Janów Lubelski w odniesieniu do społeczeństwa i jakości życia przedstawiono poniżej:

- Od ponad 10 lat liczba ludności w gminie utrzymuje się na podobnym poziomie (16 326 osób na koniec 2012 r.), na co istotny wpływ ma nieco dodatni przyrost naturalny oraz mniejsze niż w innych gminach ujemne saldo migracji. Należy jednak pamiętać, że liczba ludności w gminie będzie w ciągu najbliższych 20 lat maleć, co będzie związane z nasilającym się procesem starzenia się społeczeństwa i migracją młodych ludzi do innych ośrodków miejskich.
- Szybko wzrasta tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego, mierzony jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Obecnie kształtuje się on na poziomie 25% i na przestrzeni ostatnich pięciu lat wzrósł aż o 5 punktów procentowych. Jest to głównie związane z szybko starzejącym się społeczeństwem i malejącą populacją ludności, wchodzącą w wiek produkcyjny.
- Warunki mieszkaniowe w gminie są porównywalne do tych w innych gminach. Na 1000 mieszkańców przypada nieco ponad 300 mieszkań (o 13% mniej niż w województwie), porównywalne są wskaźniki jeśli chodzi o wyposażenie mieszkań w instalacje wodociągowe, łazienkę i centralne ogrzewanie. Niepokoi natomiast zbyt mała liczba mieszkań oddawanych do użytku, a także niższa

aktywność w zakresie wydawania pozwoleń na budowę nowych obiektów mieszkalnych. Jedną z form zdyNAMIZOWANIA rozwoju budownictwa mieszkaniowego powinno być zwiększenie areału dostępnych terenów inwestycyjnych, a także wspieranie budownictwa wielorodzinnego.

- Poziom wykształcenia mieszkańców rośnie, czego odzwierciedleniem jest zwiększający się odsetek osób z wykształceniem wyższym i malejący udział osób z wykształceniem podstawowym. Jest to możliwe dzięki lepszej dostępności dzieci i młodzieży do coraz wyższej jakości edukacji, a także coraz lepszemu wyposażeniu szkół w pomoce i sprzęt komputerowy.
- Z punktu widzenia zdawalności egzaminów jakość kształcenia w szkołach zawodowych funkcjonujących na terenie gminy nie jest zła, natomiast gorzej przedstawia się sytuacja, jeżeli chodzi o posiadane kompetencje i przygotowanie absolwentów do wykonywania wyuczonego zawodu. Potwierdzeniem tego są m.in. trudności pracodawców z terenu gminy w rekrutowaniu odpowiednich osób do pracy, a także wysoki wskaźnik bezrobocia wśród absolwentów szkół zawodowych⁴.
- Dostęp mieszkańców do usług i dóbr kultury należy ocenić jako dobry. Wysokie są również wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w kulturze i sporcie. Świadczy to, z jednej strony o coraz lepszym dostępie mieszkańców do infrastruktury kulturalno-sportowej, zaś z drugiej wskazuje na dużą aktywność władz i mieszkańców w zakresie organizowania różnego rodzaju imprez i wydarzeń, promujących kulturę i sport wśród społeczności lokalnych.
- Mieszkańcy gminy mają również coraz lepszy dostęp do ambulatoryjnej i szpitalnej opieki zdrowotnej, możliwej dzięki rozwijającym się publicznym i niepublicznym przychodniom lekarskim oraz modernizacji szpitala powiatowego w Janowie Lubelskim. Rośnie również liczba porad lekarskich, udzielonych pacjentom odwiedzającym przychodnie, co zapewne jest rezultatem starzejącego się społeczeństwa, ale może również świadczyć o rosnącej świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia.
- Poziom bezpieczeństwa publicznego w gminie należy uznać za wysoki. Świadczą o tym niskie wskaźniki stwierdzonych przestępstw w powiecie, które są prawie o 40% niższe niż średnio w województwie, oraz wysoka wykrywalność sprawców przestępstw popełnionych (o 15 punktów procentowych wyższa niż średnio w regionie).
- Na terenie gminy znajduje się wiele instytucji, wchodzących w skład powiatowego i gminnego systemu pomocy społecznej. Instytucje te efektywnie

⁴ Edukacja zawodowa nie należy do kompetencji gminy, nie mniej jednak od jakości kształcenia i dostępności wykwalifikowanych kadr zależy atrakcyjność inwestycyjna gminy i jej zdolność do przyciągania inwestorów. Stąd też konieczność wzięcia pod uwagę tego czynnika w całościowej analizie społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.

realizują swoje zadania statutowe, aktywnie pozyskując przy tym środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Formalnie nieco ponad 10% ludności korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej, jednak w rzeczywistości potrzeby są znacznie większe, czego potwierdzeniem mogą być chociażby wysokie wskaźniki zagrożenia ubóstwem w regionach Polski Wschodniej (prawie 25% wobec 17% w kraju⁵).

- Oceniając rozwój społeczny gminy Janów Lubelski na przestrzeni ostatnich 10 lat, można stwierdzić, że główne zmiany nastąpiły w zakresie rozbudowy i unowocześnienia infrastruktury społecznej, wyższego poziomu wykształcenia mieszkańców, a także zwiększenia aktywności obywatelskiej (czego wyrazem jest m.in. rosnąca liczba organizacji pozarządowych, działających w gminie). Zmiany te korzystnie wpłynęły na jakość życia mieszkańców, którą generalnie należy ocenić jako niższą niż w regionie i kraju – głównie ze względu na niskie dochody mieszkańców gminy (o 12% niższe niż średnio w kraju), a także wysokie wskaźniki wykluczenia społecznego.

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na koniec 2012 r.	Tendencja w odniesieniu do końca roku 2007*	Średnia wartość (udział) dla woj. lubelskiego
1.	Liczba ludności w gminie (osoby)	16 326	↗	2 165 651
2.	Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	104	↗	106
3.	Przyrost naturalny (osoby)	8	→	- 1 348
4.	Saldo migracji ogółem (osoby)	-80	↘	- 4 723
5.	Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) (%)	24,7	↗	29,2
6.	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	301	↗	343,9
7.	Mieszkania oddane do użytkowania	33	↗	7 190
8.	Odsetek osób z wykształceniem wyższym (%)	11,4	↗	16,2
9.	Odsetek dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) objętych edukacją przedszkolną (%)	93,7	↗	64,5
10.	Uśrednione wyniki egzaminu końcowego z przedmiotów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych w gimnazjach gminy Janów Lubelski (% uzyskanych punktów)	57	→	60
11.	Odsetek uczniów, którzy zdali egzamin maturalny w powiecie janowskim (%)	78	↗	80
12.	Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z dostępem do Internetu w szkołach podstawowych	10	↘	8,06

⁵ Dochody i warunki życia ludności, Główny Urząd Statystyczny, str. 193, Warszawa 2014 r.

13.	Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z dostępem do Internetu w szkołach gimnazjalnych	20	↘	9,29
14.	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika (w wolumenach)	18,3	↗	19,6
15.	Liczba imprez kulturalnych organizowanych na 1000 mieszkańców w gminie	4,2	↗	5,5
16.	Liczba uczestników przypadająca na jedną imprezę kulturalną	227	↗	180
17.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 tys. mieszkańców	34	↗	31
18.	Liczba osób przypadających na jedną placówkę ambulatoryjną opieki zdrowotnej	1256	↗	1963
19.	Liczba porad lekarskich udzielonych na jednego mieszkańca	9,8	↗	6,9
20.	Liczba przestępstw stwierdzonych w powiecie na 1000 mieszkańców	13,95	↘	22,53
21.	Stopień wykrywalności sprawców przestępstw (%)	88,8	↗	73,1
22.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	10,2	↘	12,5
23.	Syntetyczna ocena potencjału demograficznego gminy wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	54,7 /9/	↗	nie dotyczy
24.	Syntetyczna ocena stanu rozwoju kapitału społecznego i ludzkiego w gminie wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	36,7 /10/	→	nie dotyczy
25.	Syntetyczna ocena stanu rozwoju infrastruktury społecznej w gminie wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	33,1 /14/	↗	nie dotyczy

* - wzrost (↗), spadek (↘), bez zmian (→)

** - Zgodnie z publikacją: pt. Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, GUS w Lublinie, Lublin 2011.

2.2.3. Gospodarka i rynek pracy

Najważniejsze wnioski z analizy gminy Janów Lubelski w odniesieniu do gospodarki i rynku pracy zaprezentowano poniżej:

- Poziom rozwoju przedsiębiorczości w gminie (mierzony liczbą zarejestrowanych przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców) jest relatywnie wysoki (1066 jednostek), co może świadczyć o dość dużej aktywności gospodarczej mieszkańców gminy. Z drugiej strony należy pamiętać, że większość zarejestrowanych podmiotów (77%) to osoby fizyczne, prowadzące działalność w podstawowych usługach (handel, naprawy, transport, budownictwo).

- Prawie 96% zarejestrowanych przedsiębiorstw to firmy mikro (z zatrudnieniem od 0 do 9 osób). Zbyt mało jest firm małych (z zatrudnieniem od 10 do 49 osób) oraz średnich (z zatrudnieniem od 50 do 249 osób), na bazie których można byłoby rozwijać lokalny rynek pracy i budować zdolność inwestycyjną lokalnej gospodarki.
- Stosunkowo duży odsetek przedsiębiorstw (prawie 10%) działa w przemyśle. Analizując poszczególne sekcje przetwórstwa przemysłowego można zauważyć rysującą się specjalizację lokalnej gospodarki w branży metalowej, maszynowej, drzewnej, tekstylnej oraz spożywczej.
- Niestety większość przedsiębiorstw (głównie średnich i małych) posiada przestarzałą bazę produkcyjną, co ma swoje odzwierciedlenie w niskiej wartości środków trwałych (o prawie 70% mniejszych niż średnia w województwie).
- Przedsiębiorstwa mają również bardzo niską zdolność inwestycyjną, czego przejawem są niskie nakłady inwestycyjne ponoszone na odtwarzanie środków produkcji (o ponad 70% mniejsze niż w średnio w regionie). Szansą na poprawę zdolności inwestycyjnych przedsiębiorstw może być lepsze wykorzystanie przez nich środków unijnych z perspektywy finansowej 2014-2020.
- Oprócz przemysłu, ważnym sektorem lokalnej gospodarki jest leśnictwo i rolnictwo. Oba te sektory stanowią istotne zaplecze surowcowe dla funkcjonujących przedsiębiorstw w branży przetwórstwa drzewnego i spożywczego. Kluczowym podmiotem w zakresie gospodarki leśnej jest Nadleśnictwo Janów Lubelski, które zarządza areałem lasów o łącznej powierzchni prawie 32 tys. ha. i corocznie produkuje około 100 tys. m³ drewna.
- Od ponad 10 lat w gminie aktywnie rozwijana jest również branża turystyczna. Dzięki inwestycjom publicznym i prywatnym powstała niezbędna infrastruktura do obsługi turystów. Gmina prowadzi również aktywną politykę promocyjną, a także pracuje nad swoim flagowym produktem turystycznym Zoom Natura. Na razie nie przekłada się to na znaczący wzrost liczby turystów, odwiedzających gminę, niemniej jednak sytuacja ta będzie się zmieniać w miarę jak będzie rozwijany wspólny ponadlokalny system promocji i obsługi ruchu turystycznego.
- Funkcjonowanie lokalnego rynku pracy jest w dużej mierze uzależnione od kondycji lokalnej gospodarki i przedsiębiorstw w niej działających. Niestety od 2007 roku systematycznie ubywa miejsc pracy w firmach zatrudniających powyżej 9 osób. Odnotowany ubytek (ok. 300 miejsc pracy) nie jest rekompensowany przez wzrost miejsc pracy w firmach mikro, które są zbyt słabe (finansowo, organizacyjnie i marketingowo) by znacząco zwiększać zatrudnienie. Wpływa to negatywnie na utrzymujący się od kilku lat wysoki poziom bezrobocia w gminie, również tego nierejestrowanego na obszarach wiejskich.
- Gmina nie posiada jeszcze w pełni rozwiniętej infrastruktury ekonomicznej. Spośród kilku rodzajów instytucji biznesu w gminie funkcjonuje tylko ośrodek szkoleniowo-doradczy Lubelskiej Fundacji Rozwoju, za pośrednictwem której przedsiębiorcy z terenu gminy mają dostęp do funduszy pożyczkowych

i poręczeniowych. W gminie nie funkcjonują inkubatory przedsiębiorczości ani parki przemysłowe lub technologiczne, które zwykle występują w większych ośrodkach miejskich.

- Oceniając perspektywy dalszego rozwoju gospodarczego gminy Janów Lubelski wydaje się, że będzie on w dużym stopniu uzależniony od tego jak efektywnie zostanie wykorzystana powstała infrastruktura, w tym ta związana z Janowską Strefą Inwestycyjną oraz turystyką. Ważne też będzie na ile lokalni przedsiębiorcy oraz instytucje je wspierające włączą się w regionalny i krajowy system innowacji, połączony z efektywnym wykorzystywaniem środków na nowe technologie i środki produkcji.

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na koniec 2012 r.	Tendencja w odniesieniu do końca roku 2007*	Średnia wartość (udział) dla woj. lubelskiego
1.	Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w gminie	1066	↘	767
2.	Udział przedsiębiorstw mikro (do 9 osób zatrudnienia) w ogólnej liczbie zarejestrowanych przedsiębiorstw (%)	95,7	→	95,7
3.	Udział przedsiębiorstw z sektora przemysłu (sekcja C) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (%)	9,88	↘	8
4.	Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (z zatrudnieniem powyżej 9 osób) na 1 mieszkańca (w tys. zł)	6,8	↘	21,4
5.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (w zł)	835	↗	3 170
6.	Liczba gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie gminy	1 728	↘	177 525
7.	Liczba grup producentów rolnych działających na terenie gminy	1	→	31
8.	Liczba miejsc noclegowych w gminie (w tym całorocznych)	544 (273)	↘	19 561 (12 632)
9.	Korzystający z noclegów turyści (osoby)	18 479	↘	691 298
10.	Korzystający z noclegów turyści zagraniczni (osoby)	327	↘	105 015
11.	Pracujący w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób (osoby)	3 794	↘	669 917
12.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	13,5	↗	10,7
13.	Syntetyczna ocena potencjału gospodarczego gminy wg badań GUS** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	46,9 /10/	↗	nie dotyczy

* - wzrost (↗), spadek (↘), bez zmian (→)

** - Zgodnie z publikacją: pt. Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, GUS w Lublinie, Lublin 2011.

2.2.4. Jakość rządzenia w gminie

Najważniejsze wnioski z analizy gminy Janów Lubelski pod względem oceny jakości rządzenia w gminie zaprezentowano poniżej:

- Od wielu lat dochody gminy Janów Lubelski systematycznie wzrastają. Z jednej strony jest to wynik polityki państwa w zakresie finansowania jednostek samorządu terytorialnego, z drugiej zaś świadczy o rozwoju samej gminy i jej zdolności do pozyskiwania dochodów własnych, głównie poprzez udział w podatkach CIT i PIT, a także właściwe kształtowanie stawek podatku lokalnego. Obecnie udział dochodów własnych w dochodach ogółem gminy kształtuje się na wysokim poziomie (36%), co świadczy o dużym stopniu samodzielności budżetu gminy i możliwości kreowania aktywnej polityki inwestycyjnej.
- Jeżeli chodzi o skalę prowadzonych inwestycji i dotychczas wybudowaną infrastrukturę (techniczną i społeczną), sprawność rządzenia w gminie należy uznać za bardzo wysoką. W latach 2002-2013 gmina zrealizowała inwestycje na kwotę prawie 180 mln zł, z czego 120 (67%) pochodziło z Unii Europejskiej.
- Dzięki regularnie pozyskiwanym środkom zewnętrznym gminie udaje się przeznaczać średnio ok. 30% wydatków z budżetu na realizację zadań inwestycyjnych. Świadczy to o proinwestycyjnej polityce rozwoju gminy, opartej na właściwym planowaniu i zarządzaniu finansami publicznymi.
- Z wieloletniej prognozy finansowej wynika, że zadłużenie gminy na koniec 2013 roku kształtowało się na poziomie 14,5 mln złotych i w perspektywie do 2020 roku zostanie zredukowane do kwoty ok. 8,5 mln złotych. W latach 2014-2020 dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań (określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych) kształtuje się na bezpiecznym poziomie i nie przekroczy progu 10%.
- O jakości rządzenia w gminie decyduje również praktyka planowania strategicznego i stopień realizacji poszczególnych dokumentów planistycznych. Gmina posiada większość z wymaganych prawem dokumentów strategicznych, starając się je na bieżąco wdrażać i monitorować. Obecnie główny wysiłek planistyczny gminy skierowany jest na opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta (aktualnie obowiązuje *„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów turystyczno-rekreacyjnych nad „Zalewem” w Janowie Lubelskim”* obejmujący nieco ponad 7% powierzchni miasta) oraz aktualizację MPZP dla obszarów wiejskich gminy, a także na przygotowanie kompleksowego programu redukcji emisji CO₂ na całym obszarze gminy.
- Wysoko należy również ocenić poziom kompetencji i umiejętności kadr zatrudnionych w administracji gminnej. Kadry te otwarte są na nowe pomysły i rozwiązania, będąc jednocześnie mocno zorientowanym na realizację celów

i zadań wyznaczonych przez władze gminy. Potwierdzeniem tego są liczne nagrody i wyróżnienia zdobyte przez gminę w różnych obszarach działania.

- Kluczową rolę w kreowaniu rozwiązań innowacyjnych i budowaniu konsensusu wokół najważniejszych spraw rozwojowych gminy pełni Burmistrz wraz ze swoimi najbliższymi współpracownikami. Warto również odnotować dobrą współpracę Burmistrza z Radą Miejską, co wpływa korzystnie na jakość stanowionego prawa i jego właściwe stosowanie w praktyce.
- Podsumowując jakość rządzenia w gminie z punktu widzenia dotychczas osiągniętych efektów należy stwierdzić, że jest ona na wysokim poziomie, czego odzwierciedleniem jest szeroki zakres realizowanych inwestycji, wielkość pozyskanych środków zewnętrznych na rozwój gminy, a także sprawnie funkcjonujący system zarządzania kadrami i współpracy gminnej administracji z otoczeniem. Stwarza to dobre podstawy do planowania i kreowania dalszego rozwoju gminy.

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na koniec 2012 r.	Tendencja w odniesieniu do końca roku 2007*	Średnia wartość (udział) dla woj. lub.
1.	Dochody gminy na jednego mieszkańca (w zł)	2 808	↗	3 294
2.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem gminy (%)	35,7	↗	37,5
3.	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem gminy (%)	28,5	↗	18,6
4.	Odsetek radnych gminnych z wykształceniem wyższym (%)	47	↘	28,5
5.	Wskaźnik pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%)	92	↗	57,6
6.	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2010 roku (%)	56,84	↗	47.32
7.	Wykorzystanie strategii jako narzędzia zarządzania rozwojem gminy** (punkty)	22	↗	17
8.	Zarządzanie zasobami ludzkimi na potrzeby rozwoju gminy** (punkty)	16	↗	13
9.	Syntetyczna ocena aktywności i efektywności gminy wg badań GUS*** (liczba punktów/miejsce w rankingu)	85,5 /1/	↗	nie dotyczy

* - wzrost (↗), spadek (↘), bez zmian (→)

** - Zgodnie z raportem z badania pt. „Ocena poziomu kompetencji i umiejętności administracji publicznej w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacji, PSDB, Lublin 2013.

*** - Zgodnie z publikacją: pt. Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, GUS w Lublinie, Lublin 2011.

2.3. Analiza SWOT

Zamieszczona poniżej analiza SWOT stanowi syntetyczne podsumowanie najważniejszych ustaleń z przeprowadzonej szczegółowej diagnozy społeczno-gospodarczej rozwoju gminy (zamieszczonej w zał. 1). Analiza identyfikuje najważniejsze uwarunkowania wewnętrzne rozwoju gminy, zarówno te pozytywne (mocne strony), jak i negatywne (słabe strony), a także wskazuje na główne szanse i zagrożenia w rozwoju gminy – których źródeł występowania należy upatrywać w zewnętrznym otoczeniu funkcjonowania gminy.

	Pozytywne	Negatywne
	Mocne strony	Słabe strony
Wewnętrzne uwarunkowania (czyli to co istnieje w teraźniejszości)	<ul style="list-style-type: none"> - Rosnące znaczenie miasta Janowa Lubelskiego jako ponadlokalnego ośrodka wzrostu w województwie lubelskim; - Korzystne położenie gminy przy drogach krajowych S19 (Białystok, Lublin, Janów Lubelski, Nisko, Rzeszów) oraz DK74 (Kielce, Kraśnik, Janów Lubelski, Zamość, przejście graniczne w Zosinie); - Rosnący poziom wykształcenia mieszkańców; - Dostępne tereny inwestycyjne (w tym te funkcjonujące w ramach Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej); - Stosunkowo duża liczba działających przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców; - Istniejący potencjał przyrodniczy i infrastruktura do rozwoju zrównoważonych form turystyki; - Sprawnie funkcjonująca administracja (szczególnie w zakresie pozyskiwania i wykorzystywania środków unijnych, promocji turystycznej i gospodarcze). 	<ul style="list-style-type: none"> - Likwidacja rejonowych oddziałów (siedzib) sądu i energetyki; - Słaba dostępność komunikacyjna miasta, mierzona m.in. odległością do głównych ośrodków metropolitalnych (Lublin, Rzeszów, Warszawa) oraz brakiem dostępu do infrastruktury transportu kolejowego; - Niekorzystne trendy demograficzne (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa); - Deficyt kadr na lokalnym rynku pracy, posiadających wiedzę i kwalifikacje inżyniersko-techniczne; - Gospodarka lokalna, oparta na tradycyjnych branżach przemysłu (rolno-spożywczego, metalowego, drzewnego, budowlanego) i oferująca zbyt mało miejsc pracy; - Słaba konkurencyjność lokalnej przedsiębiorczości oraz niska zdolność instytucji otoczenia biznesu do świadczenia proinnowacyjnych usług; - Brak zintegrowanego produktu turystycznego, zdolnego przyciągnąć znaczącą liczbę turystów spoza regionu.
Zewnętrzne uwarunkowania (czyli to co może zaistnieć w przyszłości)	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skuteczne wykorzystanie środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na dalszy rozwój gminy i zaspokojenie jej potrzeb infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych; - Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy poprzez przebudowę drogi 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zła koniunktura gospodarcza w Polsce i na świecie obniżająca zdolność samorządu lokalnego i podmiotów gospodarczych w zakresie finansowania przedsięwzięć prorozwojowych; - Brak realnych możliwości wykorzystania dostępnych środków zewnętrznych z budżetu UE na lata 2014-2020

	<p>krajowej S19 do standardów drogi ekspresowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Napływ do gminy inwestycji zewnętrznych (głównie dzięki dostępnym terenom inwestycyjnym i funkcjonowaniu podstrefy TSSE); - Rozwój zintegrowanego produktu turystycznego o znaczeniu ponadlokalnym, bazującego na istniejącej infrastrukturze turystycznej (w tym ZOOM NATURY) oraz otaczającym potencjale przyrodniczym Lasów Janowskich i Rostocza Zachodniego; - Rozwój lokalnej gospodarki w oparciu o większą przedsiębiorczość mieszkańców, nowe modele działania biznesu (współpraca w łańcuchach wartości dodanej, lokalne specjalizacje, outsourcing); - Rozwój ponadlokalnych struktur klastrowych z udziałem dużych przedsiębiorstw, działających na terenie gminy (np. Caterpillar, Fortaco, Alucrom). 	<p>(wynikających m.in. z niedostosowania instrumentów do potrzeb lokalnych gmin);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nasilająca się konkurencja w przyciąganiu inwestorów zewnętrznych i turystów do Polski i województwa lubelskiego; - Pogłębiające się zjawiska wykluczenia społecznego (związane m.in. z brakiem zatrudnienia, ubóstwem, trudnościami w zapewnieniu właściwej opieki społecznej i medycznej dla osób starszych); - Dezintegracja społeczności lokalnej i niski poziom angażowania się mieszkańców w sprawy na rzecz rozwoju gminy; - Niskie zdolności gminy w zakresie finansowania zaplanowanych zadań inwestycyjnych; - Niestabilność regulacji prawnych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stosowania prawa w zakresie ochrony środowiska, zamówień publicznych, energetyki odnawialnej, finansów publicznych itp.
--	--	---

Zidentyfikowane mocne i słabe strony są czynnikami teraźniejszości, czyli takimi, które istnieją aktualnie i które powinny być przedmiotem działań strategicznych, zakładających rozwój gminy poprzez wzmacnianie mocnych stron i ograniczanie słabych stron. Natomiast szanse i zagrożenia są czynnikami przyszłości, na zaistnienie których gmina ma ograniczony wpływ, ale które powinny być wzięte pod uwagę przy kreowaniu właściwej polityki rozwoju, zakładającej minimalizację zagrożeń i optymalne wykorzystanie pojawiających się szans.

2.4. Główne wyzwania rozwoju gminy

W okresie ostatnich 12 lat gmina Janów Lubelski dokonała ogromnego postępu w zakresie zbudowania podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej, warunkującej jej dalszy rozwój. Dzięki optymalnemu wykorzystaniu środków unijnych udało się zbudować niezbędną infrastrukturę techniczną i społeczną, zwiększającą atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną gminy. Udało się również podnieść jakość życia mieszkańców gminy, m.in. poprzez lepszy dostęp do usług publicznych w zakresie edukacji, sportu i kultury oraz zdrowia i pomocy społecznej. Nastąpił także wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, a także zwiększyła się ich aktywność obywatelska, czego wyrazem jest wzrastająca liczba działających organizacji

pozarządowych oraz większe uczestnictwo mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym gminy.

Pomimo osiągniętych sukcesów i postępu w budowaniu podstawowej infrastruktury rozwoju, gmina Janów Lubelski, podobnie jak wiele innych gmin miejsko-wiejskich w województwie lubelskim i Polsce, stoi przed kilkoma kluczowymi wyzwaniami, warunkującymi jej dalszy rozwój. Wyzwania te mają charakter głównie ekonomiczny, społeczny i techniczno-organizacyjny. Od tego w jakim stopniu gmina poradzi sobie z nimi zależy jej dalszy rozwój i poprawa pozycji konkurencyjnej na mapie województwa i kraju.

Niewątpliwie głównym wyzwaniem gminy jest doprowadzenie do lepiej funkcjonującej lokalnej gospodarki, która z jednej strony będzie efektywniej wykorzystywała lokalne zasoby i potencjały (np. w zakresie leśnictwa i turystyki), zaś z drugiej będzie zapewniała więcej trwałych miejsc pracy. By sprostać temu wyzwaniu należy w większym niż dotychczas stopniu zadbać o rozwój lokalnej przedsiębiorczości m.in. poprzez aktywne wspieranie istniejących przedsiębiorstw oraz pomoc w tworzeniu nowych podmiotów. Bardzo istotnym elementem w rozwoju lokalnej gospodarki powinno być dalsze zachęcanie zewnętrznych inwestorów do lokowania swojej działalności gospodarczej na terenie gminy i tworzenia nowych miejsc pracy. W tym celu gmina powinna blisko współpracować z właściwymi instytucjami na poziomie regionu (w ramach struktur COI/COIE/TSSE) oraz kraju (PAIIZ), starając się jednocześnie uczestniczyć we wszystkich możliwych imprezach, promujących atrakcyjność inwestycyjną gmin w Polsce i za granicą. Towarzyszyć temu powinna dalsza poprawa infrastruktury i warunków inwestowania w gminie, a także dostosowanie kwalifikacji i umiejętności dostępnych kadr do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Wyzwaniem dla lokalnej gospodarki gminy będzie również włączenie jej w regionalny i ponadregionalny system specjalizacji gospodarczych. W przypadku województwa lubelskiego kluczowym będzie włączenie podmiotów z sektora rolno-spożywczego z terenu powiatu (w tym również z gminy Janów Lubelski) w rozwój sektora biogospodarki – wiodącej specjalizacji regionu, zakładającej zrównoważony rozwój produkcji rolnej i leśnej wraz z jej przetwarzaniem na cele spożywcze, zdrowotne i energetyczne. Natomiast jeśli chodzi o specjalizację ponadregionalną, to szansą dla gospodarki gminy powinno być włączenie powstających produktów turystyki lokalnej w ponadregionalną sieć obsługi ruchu turystycznego, z wykorzystaniem potencjału Lasów Janowskich oraz istniejącej infrastruktury turystycznej w województwie lubelskim i podkarpackim. Włączenie gospodarki gminy w nurt specjalizacji gospodarczych będzie wymagało z jednej strony przełamania istotnych barier strukturalnych (np. niedostatek kapitału; mała innowacyjność i otwartość na nowe wyzwania ze strony przedsiębiorstw; brak zintegrowanego produktu

turystycznego), zaś z drugiej może stanowić ważny impuls w zwiększaniu konkurencyjności lokalnej gospodarki i podmiotów w niej funkcjonujących.

Istotnym wyzwaniem dla dalszego rozwoju gminy będzie również ograniczanie niekorzystnych trendów demograficznych, w tym tych związanych ze zmniejszającą się liczbą ludności w gminie (szczególnie na obszarach wiejskich) oraz szybkim starzeniem się społeczeństwa. Taka sytuacja wpływa niekorzystnie na system edukacji, powodując m.in. ograniczanie liczby szkół z powodu niżu demograficznego, a także wywiera coraz większą presję na systemy opieki zdrowotnej i społecznej, które w coraz to większym stopniu muszą zaspokajać potrzeby osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednym ze skutecznych sposobów przeciwdziałania tym niekorzystnym zjawiskom powinny być działania, prowadzące do stworzenia lepszych możliwości zatrudniania dla osób młodych, a także prowadzenie przez samorząd gminy aktywnej polityki mieszkaniowej, umożliwiającej oddawanie do użytku większej liczby mieszkań dla osób zainteresowanych pracą lub zamieszkaniem na terenie gminy.

Innym poważnym wyzwaniem w rozwoju gminy będzie ograniczenie ciągle wysokiego poziomu ubóstwa i wynikających z tego licznych zjawisk wykluczenia społecznego. Duży odsetek osób zagrożonych ubóstwem (ponad 25%) wynika z jednej strony ze stosunkowo niskich dochodów otrzymywanych przez mieszkańców z tytułu wynagrodzenia za pracę, zaś z drugiej jest rezultatem trudnej sytuacji na rynku pracy, z wysokim poziomem bezrobocia, w tym również tego ukrytego na wsi. Bez ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego trudno będzie prowadzić stabilną politykę rozwoju i budować kapitał społeczny w gminie. Kluczem do poradzenia sobie z tym wyzwaniem będzie przede wszystkim zadbanie o gospodarkę z większą liczbą miejsc pracy, a także prowadzenie skutecznych form aktywizacji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób bezrobotnych i niepełnosprawnych). Istotnym będzie tutaj stosowanie nowych form zatrudnienia (np. telepracy, pracy zastępczej), a także rozwijanie nowych miejsc pracy w sektorach ekonomii społecznej i usługach (również w zakresie obsługi potrzeb osób starszych).

Oprócz wyzwań o charakterze ekonomicznym i społecznym, gmina i jej społeczność, będą musiały również zmierzyć się z wyzwaniami, związanymi z rozwojem nowych technologii i innowacji (w tym organizacyjnych i społecznych) oraz nowych form współzrządzenia i partnerstwa. W przypadku nowych technologii i innowacji kluczowym będzie aktywne zaangażowanie się administracji lokalnej, przedsiębiorstw i mieszkańców w proces realizacji projektów inwestycyjnych i szkoleniowo-doradczych współfinansowanych ze środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Tutaj głównymi dziedzinami wiedzy będą technologie i nowe rozwiązania w zakresie komunikacji i rozwoju społeczeństwa cyfrowego, poprawy efektywności energetycznej budynków, produkcji energii ze źródeł odnawialnych, recyklingu odpadów, ekologicznej produkcji i przetwarzania żywności. W przypadku innowacji organizacyjnych i społecznych ważne będzie otwarcie się lokalnej administracji na nowe

modele współpracy z mieszkańcami i przedsiębiorstwami (np. w formie partnerstw publiczno-społecznych lub publiczno-prywatnych), a także rozwój szerokiej współpracy sieciowej, obejmującej zarówno administrację samorządową (np. w ramach wieloszczeblowego zarządzania), jak i sektor prywatny (np. klastry, grupy producenckie, spółdzielnie itp.).

Zidentyfikowane powyżej kluczowe wyzwania stały się punktem wyjścia do określenia wizji i celów strategii oraz systemu jej wdrażania za pomocą zaplanowanych działań operacyjnych. Znalazły również swoje odzwierciedlenie w zaproponowanym systemie monitorowania i ewaluacji efektów wdrażania strategii w oparciu o system mierzalnych wskaźników.

3. Misja, wizja, cele rozwoju gminy

3.3. Misja

Misja gminy wskazuje ogólny kierunek, w którym powinna rozwijać się społeczność lokalna. Określa to co gmina zamierza osiągnąć w przyjętym horyzoncie czasowym, tj. do roku 2022. Misja jest swego rodzaju celem nadrzędnym, któremu podporządkowane są priorytetowe obszary działania i wokół których budowana jest aktywność władz gminnych i społeczności lokalnej.

MISJA GMINY JANÓW LUBELSKI

W swoich strategicznych działaniach gmina Janów Lubelski będzie dążyć do stworzenia atrakcyjnego miejsca do inwestowania, zamieszkania, pracy i wypoczynku; zapewniając jednocześnie swoim mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług publicznych na zintegrowanym obszarze miejsko-wiejskim, z bogatą ofertą rekreacyjno-sportową, turystyczną oraz kulturalną.

Powyższe sformułowanie misji jest wynikiem dotychczas podejmowanych wysiłków władz lokalnych, ukierunkowanych na poprawę jakości życia w gminie i warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Misja kładzie również nacisk na konieczność podjęcia działań na rzecz świadczenia wysokiej jakości usług na całym obszarze gminy, a także podkreśla istotną rolę kultury, sportu i turystyki w podnoszeniu jakości życia mieszkańców i budowaniu atrakcyjności obszaru.

3.2. Wizja

Wizja rozwoju gminy stanowi projekcję pożądanego stanu, jaki gmina chce osiągnąć w perspektywie do roku 2020. Określa stan docelowy, do którego będzie dążyć cała społeczność lokalna, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni i ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości, płynące z własnych atutów i szans, pojawiających się w otoczeniu.

WIZJA ROZWOJU GMINY JANÓW LUBELSKI

W roku 2022 Gmina Janów Lubelski pełni rolę silnego ośrodka ponadlokalnego z rozwiniętymi funkcjami gospodarczymi i usługowymi, wykorzystując swoją lepszą dostępność komunikacyjną oraz atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną.

Zdywersyfikowana gospodarka lokalna rozwija się w oparciu o lepsze wykorzystywanie zasobów lokalnych oraz większą liczbę działających przedsiębiorstw, oferujących więcej miejsc pracy, co ma korzystny wpływ na lokalny rynek pracy. Przedsiębiorcy oraz osoby zainteresowane założeniem własnej działalności gospodarczej mają lepszy dostęp do usług instytucji otoczenia biznesu, w tym do usług funkcjonującego inkubatora przedsiębiorczości oraz lokalnych instrumentów poręczeniowo-pożyczkowych, co wpływa korzystnie na poziom przedsiębiorczości w gminie i kreowanie nowych miejsc pracy.

Mieszkańcy Gminy Janów Lubelski mają lepszy dostęp do podstawowej infrastruktury (drogowej, parkingowej, mieszkaniowej, wodno-ściekowej) oraz wysokiej jakości usług społecznych (edukacyjnych, kulturalnych, zdrowotnych, sportowo-rekreacyjnych), które stanowią również istotny instrument zachęty dla osadnictwa i przyciągania nowych inwestycji.

Wysoka jakość usług edukacyjnych, szczególnie w zakresie szkolnictwa zawodowego, wpływa pozytywnie na kwalifikacje zawodowe osób pracujących i poszukujących pracy, co ma również istotny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną gminy i lokowanie się nowych inwestorów w przygotowanych strefach inwestycyjnych.

Opracowany i konsekwentnie wdrażany zintegrowany produkt turystyczny ZOOM NATURY przyciąga dużą liczbę turystów, kreujących zwiększony popyt na usługi turystyczne i pozwalających efektywnie wykorzystywać istniejącą infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną oraz walory przyrodnicze i kulturowe Janowa Lubelskiego i okolic.

Dobrze funkcjonująca gospodarka generuje większe przychody podatkowe dla gminy, przyczyniając się tym samym do zwiększonej zdolności gminy w zakresie finansowania zadań własnych (np. w zakresie edukacji i opieki społecznej, lokalnej infrastruktury drogowej) oraz realizacji inwestycji prorozwojowych, na które gmina skutecznie pozyskuje środki z zewnątrz.

Sprawną i otwartą na nowe wyzwania administracja aktywizuje społeczność lokalną do bliskiej współpracy i współdziałania, co skutkuje wspólnymi projektami i przedsięwzięciami oraz umożliwia dalszy dynamiczny rozwój gminy.

Realizacja tak zarysowanej wizji rozwoju będzie wymagała podjęcia szeregu działań, ukierunkowanych na osiągnięcie określonych celów (strategicznych i operacyjnych). Kluczowym będzie również aktywne współdziałanie władz i administracji gminnej z partnerami na poziomie lokalnym i ponadlokalnym w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć – zarówno tych o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym. Stopień realizacji wizji będzie mierzony przez pryzmat osiągniętych wskaźników na poziomie zaplanowanych celów strategicznych i operacyjnych.

3.3. Priorytety i cele operacyjne

Przyjęte cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwojowi gminy w długofalowej perspektywie. Cele wynikają bezpośrednio z przyjętej wizji rozwoju i są odpowiedzią na główne wyzwania rozwojowe, przed którymi stoi gmina i jej społeczność w perspektywie do 2022 roku. Wyzwania te związane są z koniecznością dalszego podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy, co w dłuższej perspektywie powinno doprowadzić do napływu nowych inwestycji do gminy, a także wzrostu liczby turystów, odwiedzających gminę i korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury turystycznej. Gmina potrzebuje też efektywnie funkcjonującej gospodarki, która w większym stopniu będzie wykorzystywała lokalne zasoby i potencjały, a także będzie generowała więcej miejsc pracy w istniejących i nowo powstających przedsiębiorstwach. Podejmowane działania w zakresie ochrony środowiska oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych powinny prowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy, co wpłynie korzystnie na jakość życia i promocję ekologicznego wizerunku gminy.

Wyzwaniem dla gminy jest również doprowadzenie do większej aktywności i integracji społeczności lokalnej m.in. poprzez rozwój organizacji pozarządowych oraz bliską współpracę z nimi, a także aktywne angażowanie mieszkańców w realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów rozwojowych. Nieodzownym elementem integrującym społeczność lokalną będzie dalsza poprawa jakości i dostępności usług publicznych, oferowanych dla mieszkańców gminy, szczególnie w sferze edukacji, opieki medycznej i społecznej, kultury i rekreacji oraz komunikacji, jak również prowadzenie aktywnej polityki, ograniczającej zjawiska wykluczenia społecznego, szczególnie wśród osób niepełnosprawnych, starszych oraz zagrożonych ubóstwem. Sprostanie wyżej wymienionym wyzwaniom będzie wymagało sprawnej i otwartej na zmiany administracji publicznej, która w realizacji swoich zadań i celów statutowych, powinna z jednej strony prowadzić bliską współpracę ze szczeblami samorządowymi wyższego szczebla, tj. powiatowym i wojewódzkim, m.in. w oparciu o zasady zarządzania wieloszczeblowego (*ang. multilevel governance*), zaś z drugiej powinna wykazywać się dużą aktywnością w zakresie wprowadzania nowych rozwiązań i modeli dobrego rządzenia (*ang. good governance*).

Poniżej zaprezentowano obszary priorytetowe, w ramach których będą podejmowane działania operacyjne, służące realizacji przyjętej misji i wizji rozwoju gminy Janów Lubelski do 2022 roku. Przy czym należy podkreślić, że kolejność prezentowanych priorytetów nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności wdrażania. Wszystkie wskazane poniżej priorytety są na takim poziomie ważności i powinny być realizowane równoległe z zachowaniem zasad synergii i efektywności wdrażania poszczególnych działań.

Priorytet 1. Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów

Priorytet 2. Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy

Priorytet 3. Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców

Priorytet 4. Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych

Priorytet 5. Gmina obywatelska sprawnie rządzona

Stopień osiągnięcia przyjętych priorytetów będzie monitorowany przez pryzmat realizacji celów operacyjnych, których strukturę w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych przedstawiono poniżej.

CELE STRATEGICZNE / PRIORYTETY ROZWOJU

Priorytet 1.
Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów

Priorytet 2.
Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy

Priorytet 3.
Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców

Priorytet 4.
Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych

Priorytet 5.
Gmina obywatelska sprawnie rządzona

CELE OPERACYJNE

1.1. *Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną gminy*

2.1. *Poprawa dostępu przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczo-szkoleniowych*

3.1. *Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zagospodarowania odpadów*

4.1. *Podniesienie jakości i dostępności usług w zakresie opieki nad dziećmi, edukacji i sportu*

5.1. *Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego w gminie*

1.2. *Rozwój zintegrowanego produktu turystycznego Janów Lubelski o zasięgu ponadregionalnym*

2.2. *Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie wdrażania innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy*

3.2. *Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy*

4.2. *Poprawa dostępu mieszkańców do usług i dóbr kultury*

5.2. *Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa*

1.3. *Skuteczna kampania promocyjna przyciągająca do gminy więcej inwestorów i turystów*

2.3. *Rozwój nowych firm w perspektywicznych dla gminy branżach rozwoju*

3.3. *Rozwój wybranych elementów infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy*

4.3. *Lepszy dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych oraz skutecznych form integracji społecznej*

5.3. *Zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności kadr w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacyjnych rozwiązań*

3.4. *Poprawa estetyki i ładu przestrzennego w gminie*

3.3.1. Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów

Na przestrzeni ostatnich 10 lat Gmina Janów Lubelski dokonała ogromnego postępu w zakresie poprawy swojej atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej. Dzięki pozyskaniu dużych środków inwestycyjnych z funduszy Unii Europejskiej (prawie 120 mln zł), znacznej poprawie uległa infrastruktura wodno-kanalizacyjna, drogowa, energetyczna i teleinformatyczna. Powstała również Janowska Strefa Inwestycyjna „Borownica”, która oferuje inwestorom i przedsiębiorcom prawie 200 ha terenów inwestycyjnych (w tym ok. 50 ha w pełni uzbrojonych), z których 18,5 ha wchodzi w skład Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej WISŁOSAN (TSSE). Z kolei poprawa atrakcyjności turystycznej gminy była możliwa dzięki zrealizowaniu kluczowych projektów w zakresie rewitalizacji centrum miasta i okolic, modernizacji istniejącej infrastruktury kultury (np. Janowski Ośrodek Kultury, Muzeum Regionalne), wybudowaniu nowych obiektów sportowych (np. krytej pływalni Otylia, wielofunkcyjnych boisk sportowych), a także uporządkowaniu terenów inwestycyjnych wokół Zalewu Janowskiego i utworzeniu na jego bazie Parku Rekreacji ZOOM NATURY – będącego podstawą do rozwijania zintegrowanego produktu turystycznego gminy.

Obok zrealizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych istotnym elementem w budowaniu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy jest aktywnie prowadzona od kilku lat działalność informacyjna i promocyjna gminy. Działalność ta prowadzona jest w oparciu o jasno określoną strategię przyciągania inwestorów i turystów, realizowaną przez zespół doświadczonych pracowników gminy w ramach wypracowanych standardów i przy współpracy z instytucjami i podmiotami na poziomie regionalnym (np. Centrum Obsługi Inwestora, TSSE) oraz krajowym (Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych). Głównymi narzędziami w promowaniu atrakcji inwestycyjnych i turystycznych gminy jest profesjonalnie prowadzona strona internetowa, oferująca aktualną informację dla inwestorów i turystów, a także atrakcyjne materiały promocyjne – przygotowywane i dystrybuowane w ramach udziału gminy w licznych projektach i imprezach promocyjnych o zasięgu regionalnym i krajowym. Potwierdzeniem profesjonalnego podejścia do promocji i przyciągania inwestorów z zewnątrz są liczne certyfikaty i wyróżnienia, jakie gmina otrzymała w ciągu ostatnich lat, w tym te związane z obsługą inwestorów („Gmina przyjazna inwestorowi”), przygotowaniem terenów inwestycyjnych („Grunt na medal - 2012”) oraz ogólnym podejściem do rozwoju lokalnego w oparciu o inwestycje zewnętrzne („Mistrzowska gmina 2009/2010”).

Analizując dotychczasowe efekty działań inwestycyjnych i promocyjnych gminy podjętych w celu przyciągnięcia z zewnątrz większej liczby inwestorów i turystów, należy stwierdzić, że są one ciągle niesatysfakcjonujące. W ciągu ostatnich 7 lat liczba inwestorów zewnętrznych nie uległa znaczącemu zwiększeniu (przybył tylko jeden podmiot zagraniczny i 3 krajowe), a zdecydowana większość przygotowanych terenów inwestycyjnych pozostaje nadal niezagospodarowana. W dużym stopniu zaważył na tym trwający w latach 2008-2011 światowy kryzys gospodarczy, a także coraz ostrzejsza

konkurencja o inwestorów zewnętrznych w Polsce i za granicą. Nieco lepiej wygląda sytuacja, jeśli chodzi o liczbę turystów, odwiedzających miasto, których liczba z roku na rok wzrasta, w miarę jak zwiększa się oferta turystyczna i rośnie liczba miejsc noclegowych w gminie (544 na koniec 2012 roku). W większości są to jednak turyści jednodniowi, którzy nie korzystają z noclegów, o czym świadczy spadająca liczba turystów korzystających z noclegów w gminie (18,5 tys. w 2012r. wobec 24,2 tys. w roku 2008).

Zważywszy na powyższe należy dążyć do zintensyfikowania działań, które w większym stopniu przyczynią się do napływu inwestycji zewnętrznych do gminy i lokowania ich w wyznaczonych strefach inwestycyjnych. Sprzyjać temu powinna przyjazna polityka podatkowa gminy wobec nowych inwestorów, a także aktywne wsparcie ich w procesie inwestowania i uruchamiania działalności gospodarczej. Podobne działania należy podjąć w odniesieniu do zwiększenia liczby turystów w gminie. Kluczową kwestią w tym zakresie powinno być opracowanie spójnego pakietu usług turystycznych dla różnych grup odbiorców, a także zbudowanie zintegrowanego i ponadlokalnego systemu obsługi ruchu turystycznego, pozwalającego na wydłużenie pobytu turysty na terenie gminy i zaoferowanie mu szerszego katalogu usług i atrakcji.

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których będą podejmowane określone działania, przyczyniające się do osiągnięcia zakładanych efektów wdrażania strategii w obrębie pierwszego priorytetu.

Cel operacyjny 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną gminy

Cel operacyjny 1.2. Rozwój zintegrowanego produktu turystycznego Janów Lubelski o zasięgu ponadregionalnym

Cel operacyjny 1.3. Skuteczna kampania promocyjna przyciągająca do gminy więcej inwestorów i turystów

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- liczba nowych inwestycji (zakładów) powstałych na wyznaczonych terenach inwestycyjnych w gminie;
- liczba turystów korzystających z noclegów (w tym zagranicznych).

3.3.2. Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy

Jednym z głównych problemów gminy jest zbyt mała liczba miejsc pracy w gospodarce oraz utrzymujące się wysokie bezrobocie, szczególnie wśród ludzi młodych. Według stanu na koniec 2012 roku liczba pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób wynosiła 3 794 osób i spadła w porównaniu z rokiem

2006 o 2,5%. Zaś liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie na koniec 2012 roku kształtowała się na poziomie 1437 osób, co stanowiło prawie 40% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie janowskim. Na takie funkcjonowanie lokalnego rynku pracy wpływ ma niewątpliwie niekorzystna struktura lokalnej gospodarki, zdominowanej przez mikro i małe podmioty gospodarcze oraz niska zdolność lokalnych przedsiębiorstw do inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy.

Na koniec 2012 roku na terenie gminy Janów Lubelski funkcjonowało 1741 podmiotów gospodarczych i ich liczba uległa niewielkiemu zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2006, kiedy to funkcjonowało 1757 przedsiębiorstw. Tak zwany wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców, kształtuje się na poziomie 1 066 i jest wyższy od średniej dla powiatu janowskiego o 35% (687) oraz województwa lubelskiego o 28% (767). Wysoka wartość tego wskaźnika, która jest porównywalna z miastem Biłgoraj oraz znacznie większa niż w przypadku takich miast jak Kraśnik, Nisko czy Stalowa Wola, świadczy z jednej strony o dość dużej aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, zaś z drugiej wskazuje na niewykorzystany potencjał, czy wręcz strukturalną słabość istniejących przedsiębiorstw w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.

Słabości lokalnej gospodarki należy głównie upatrywać w niekorzystnej strukturze przedsiębiorczości, zdominowanej w dużym stopniu przez podmioty mikro (96%), prowadzące działalność w mało innowacyjnych sektorach przemysłu (pozyskiwanie i przerób drewna, obróbka metalu, skup i przetwarzanie płodów rolnych) oraz usług (budownictwo, handel, transport, naprawy) oraz funkcjonujące w dużej mierze jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (77%) z jednoosobowym zarządem, sprawowanym najczęściej przez właściciela firmy. Przedsiębiorstwa janowskie wykazują ponadto niską zdolność w zakresie inwestowania w środki trwałe. Nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na jedno przedsiębiorstwo są w powiecie janowskim o ponad połowę niższe niż średnio w regionie. Zdolności tej nie poprawiają środki unijne, do których janowskie przedsiębiorstwa mają utrudniony dostęp ze względu na mało innowacyjny charakter prowadzonej działalności oraz liczne wykluczenia (dotyczące handlu, transportu oraz gospodarki rolnej i leśnej).

Kluczem do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy jest zatem wielokierunkowe wspieranie przedsiębiorczości, obejmujące zarówno wzmocnienie podmiotów już istniejących, jak i tworzenie nowych, szczególnie w obszarach uznanych za perspektywiczne dla rozwoju gminy, w tym głównie: przetwórstwo rolno-spożywcze i drzewne, przemysł metalowy, turystyka, logistyka, energetyka odnawialna i efektywność energetyczna oraz informatyka. Ważnym elementem rozwoju lokalnej przedsiębiorczości będzie zbudowanie odpowiedniego otoczenia instytucjonalnego, umożliwiającego przedsiębiorcom dostęp do kapitału oraz specjalistycznej wiedzy i usług w zakresie nowych technologii, zarządzania, kształcenia kadr i marketingu.

Nieodzownym będzie również rozwój współpracy sieciowej przedsiębiorstw oraz ich większe powiązanie z kooperantami na rynku krajowym i międzynarodowym.

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których będą podejmowane działania, przyczyniające się do osiągnięcia zakładanych efektów wdrażania strategii na poziomie drugiego priorytetu.

Cel operacyjny 2.1. Poprawa dostępu przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczo-szkoleniowych

Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie wdrażania innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy

Cel operacyjny 2.3. Rozwój nowych firm w perspektywie dla gminy branżach rozwoju

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- liczba pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób;
- liczba przedsiębiorstw funkcjonujących w rejestrze REGON;
- nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na jedno przedsiębiorstwo.

3.3.3. Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców

Czyste i różnorodne środowisko naturalne należy do głównych atutów rozwojowych Gminy Janów Lubelski. Odzwierciedleniem tego jest duży udział obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni gminy (73%), a także wykorzystywanie potencjału przyrodniczego do rozwoju różnych form turystyki aktywnej. Gmina od wielu lat podejmuje wysiłki na rzecz rozbudowy niezbędnej infrastruktury służącej ochronie środowiska. Dzięki zrealizowanym inwestycjom w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wybudowano w ciągu ostatnich 6 lat ponad 15 km sieci kanalizacyjnej oraz 119 przydomowych oczyszczalni ścieków, co pozwoliło na zwiększenie poziomu skanalizowania gminy do 75%. W gminie wprowadzono również efektywny system zbiórki i segregacji odpadów komunalnych, wsparty szeroką akcją uświadamiającą mieszkańców na temat wymogów i korzyści wynikających z wdrożonego systemu gospodarki odpadami.

Gmina aktywna jest również w zakresie promowania i wdrażania zasad gospodarki niskoemisyjnej na swoim terenie. Jednym z efektów podjętych działań było zrealizowanie szeregu projektów termomodernizacyjnych (głównie w budynkach użyteczności publicznej), a także realizowany obecnie na szeroką skalę projekt zainstalowania na ponad 1000 budynkach prywatnych kolektorów słonecznych, połączony z wymianą kotłów węglowych na kotły zasilane biomasą. Oczekuje się, że dzięki zainstalowaniu kolektorów słonecznych w co trzecim budynku w gminie dojdzie

do znacznego ograniczenia zużycia energii, co będzie miało istotny wpływ na ograniczenie emisji CO₂ i wypromowanie gminy jako ekologicznej i efektywnej pod względem energetycznym.

W swojej polityce gmina dąży również do zachowania ładu przestrzennego, a także zachęca mieszkańców do dbania o czystość i estetykę otoczenia, w którym żyją. Zachowanie ładu przestrzennego jest możliwe m.in. poprzez właściwie prowadzoną politykę planowania przestrzennego, a także realizację szeregu projektów w zakresie rewitalizacji centrum miasta oraz odnowy miejscowości wiejskich. Dzięki tym działaniom udało się w istotny sposób poprawić wizerunek miasta i zmienić nastawienie mieszkańców do kwestii dbania o estetykę własnego otoczenia. Ciekawą formą współpracy gminy z mieszkańcami w zakresie poprawy estetyki otoczenia jest realizacja wspólnego programu pn. „100 kamienic na 100-lecie odzyskania niepodległości”, w ramach którego mieszkańcy zobowiązują się do wyremontowania swoich kamienic zgodnie z przyjętymi standardami architektonicznymi w zamian za zwolnienia w podatku od nieruchomości. Gmina od lat organizuje również coroczne konkursy na najładniejszą posesję i zagrodę, tworząc w ten sposób dla mieszkańców dodatkowe zachęty do dbania o własne otoczenie i środowisko naturalne.

Oprócz czystego środowiska naturalnego oraz kreowania właściwej polityki w zakresie zachowania ładu przestrzennego i estetyki otoczenia, istotnym czynnikiem wpływającym na komfort i jakość życia mieszkańców jest stan infrastruktury komunikacyjnej w gminie, a także dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową (jedno i wielorodzinną) oraz rozwój usług bytowych. Pomimo zrealizowania kilku ważnych przedsięwzięć inwestycyjnych, infrastruktura komunikacyjna w gminie wymaga dalszej rozbudowy i modernizacji. Dotyczy to w szczególności: uzupełnienia infrastruktury drogowej na istniejących osiedlach w mieście i na terenach wiejskich; budowy łączników dla dróg zbiorczych; współuczestnictwa w modernizacji dróg powiatowych; budowy parkingów dla strefy śródmiejskiej. Gmina powinna również w większym niż dotychczas stopniu podjąć działania w zakresie uzbrojenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także zadbać o właściwą organizację targowisk do bezpośredniej sprzedaży lokalnych produktów rolno-spożywczych.

Z punktu widzenia dalszej poprawy komfortu życia mieszkańców kluczowym jest aby dotychczas podejmowane działania w zakresie ochrony środowiska oraz budowania ekologicznego wizerunku gminy były kontynuowane i rozwijane. Przy czym należy dążyć do uzupełnienia brakującej infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szczególnie na obszarach wiejskich), a także zadbać o większą świadomość mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i dbania o estetykę własnego miejsca zamieszkania. Ważnym kierunkiem działań powinno być również opracowanie gminnego planu ograniczania emisji CO₂ i realizacji wynikających z tego planu inwestycji, szczególnie w zakresie podniesienia efektywności energetycznej budynków, poprawy jakości powietrza oraz produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Równolegle

należy prowadzić działania ukierunkowane na poprawę infrastruktury komunikacyjnej w gminie oraz zwiększenie dostępności terenów pod zabudowę mieszkaniową i rozwój usług bytowych (mały handel, rzemiosło, naprawy, telekomunikacja).

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których będą realizowane działania, przyczyniające się do osiągnięcia zakładanych efektów wdrażania strategii w obrębie trzeciego priorytetu.

Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zagospodarowania odpadów

Cel operacyjny 3.2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy

Cel operacyjny 3.3. Rozwój wybranych elementów infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy

Cel operacyjny 3.4. Poprawa estetyki i ładu przestrzennego w gminie

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- odsetek gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- odsetek gospodarstw objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów;
- stopień ograniczenia emisji CO₂ w gminie;
- stopień pokrycia gminy aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- długość wyremontowanych dróg gminnych i powiatowych;
- liczba miejsc parkingowych wybudowanych na terenie miasta;
- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową.

3.3.4. Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych

Dostęp mieszkańców do wysokiej jakości usług publicznych jest obecnie jednym z głównych czynników decydujących o poziomie rozwoju lokalnego i sprawności administracji gminnej. W zależności od wykorzystywanej infrastruktury, gminy świadczą usługi publiczne o charakterze społecznym i technicznym. Usługi społeczne dotyczą przede wszystkim takich obszarów jak oświata i edukacja, kultura, sport i rekreacja, ochrona zdrowia oraz pomoc społeczna. Natomiast usługi techniczne świadczone są głównie w takich dziedzinach jak transport i komunikacja (również internetowa), a także gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami oraz gospodarka energetyczna.

Generalnie należy stwierdzić, że jakość i dostępność usług społecznych na terenie gminy ulega systematycznej poprawie. Dzieje się tak dzięki zrealizowaniu kluczowych

projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury społecznej – głównie w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Ponadto gmina i jej jednostki organizacyjne aktywnie uczestniczą w projektach i programach, które przyczyniają się do podnoszenia jakości kształcenia w placówkach szkolnych, a także zwiększają dostępność mieszkańców do imprez kulturalnych i sportowych oraz różnych form pomocy społecznej.

Niezależnie od osiągniętych postępów w oferowaniu usług społecznych na terenie gminy, należy w dalszym ciągu dążyć do podnoszenia ich jakości i dostępności. Dotyczy to zarówno usług edukacyjnych, gdzie jest ciągle duże pole do działania jeśli chodzi o jakość kształcenia i kreowanie wśród ludzi młodych postaw kreatywności i współpracy z innymi, jak i rozwoju różnych form pomocy i integracji społecznej, szczególnie w odniesieniu do osób niepełnosprawnych i starszych. Gmina powinna również wspierać działania, służące poprawie systemu ochrony zdrowia, m.in. poprzez bliską współpracę z publicznymi i niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej, w tym w szczególności ze szpitalem powiatowym w zakresie podniesienia dostępności do opieki specjalistycznej. Ważnym instrumentem w zwiększaniu dostępności mieszkańców do usług społecznych w zakresie kształcenia, zdrowia i kultury będzie rozwój infrastruktury szybkiego Internetu i udostępnianie za jego pomocą zdigitalizowanych zasobów kultury i edukacji.

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których będą realizowane działania przyczyniające się do osiągnięcia zakładanych efektów wdrażania strategii w obrębie czwartego priorytetu.

Cel operacyjny 4.1. Podniesienie jakości i dostępności usług w zakresie opieki nad dziećmi, edukacji i sportu

Cel operacyjny 4.2. Poprawa dostępu mieszkańców do usług i dóbr kultury

Cel operacyjny 4.3. Lepszy dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych oraz skutecznych form integracji społecznej

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym;
- wyniki egzaminów testów OKE w szkołach podstawowych i gimnazjalnych;
- liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie gmin;
- odsetek osób objętych środowiskowymi formami pomocy społecznej.

3.3.5. Gmina obywatelska sprawnie rządzona

Aktywność społeczna mieszkańców połączona z ich rzeczywistym zaangażowaniem w procesy współdecydowania o losach gminy stanowi podstawę do

budowania społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym. Jest też ważnym czynnikiem integrującym społeczność lokalną, przyczyniającym się jednocześnie do rozwoju kapitału społecznego – jednego z głównych elementów składowych dobrego rządzenia. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż mieszkańcy Gminy Janów Lubelski wykazują się dużym poziomem aktywności obywatelskiej, czego odzwierciedleniem jest liczba działających organizacji pozarządowych (3,6 na 1 000 mieszkańców) czy też wysoka frekwencja w wyborach samorządowych (57% w 2010 roku). Niewątpliwie sprzyja temu aktywna polityka władz gminy nastawiona na bliską współpracę z organizacjami pozarządowymi, której ramy wyznaczane są przez roczne programy współpracy stanowiące podstawy do aktywnego angażowania organizacji pozarządowych w realizację zadań statutowych gminy – głównie w takich obszarach jak pomoc społeczna, ochrona i promocja zdrowia, ekologia, rekreacja i sport oraz kultura.

Oprócz bliskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi (np. przy okazji corocznego konstruowania „Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi”), dobrą praktyką gminy jest prowadzenie stałego dialogu społecznego z mieszkańcami przy okazji konsultowania różnego rodzaju dokumentów strategicznych (np. strategie rozwoju lokalnego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy) lub realizacji konkretnych projektów inwestycyjnych (np. rewitalizacja centrum miasta, gminny system zagospodarowania odpadów). Odbywa się to w ramach regularnych posiedzeń Konwentu Rozwoju Gminy lub w formie indywidualnych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami gminy w terenie. Ważnym narzędziem w komunikacji ze społecznością gminy są media lokalne, w tym aktualna strona internetowa oraz Gazeta Janowska, która jest regularnie wydawana od 2004 roku i która stanowi cenne źródło informacji o działaniach władz i życiu mieszkańców gminy.

Istotnym wyznacznikiem dobrego rządzenia w gminie jest jakość stanowionego prawa oraz sprawność administracji w realizacji zadań statutowych i rozwiązywaniu codziennych problemów mieszkańców. Gmina Janów Lubelski należy do tych jednostek samorządu terytorialnego w regionie, które od lat odnotowują niskie wskaźniki jeśli chodzi o liczbę zaskarżonych lub uchylonych aktów prawa miejskiego przez organy nadzorcze (poniżej 2% aktów zaskarżonych oraz 1% aktów uchylonych). Gmina od lat wykazuje również wysoką efektywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na swój rozwój. Według różnych rankingów należy do pierwszej dziesiątki gmin w Polsce, które w okresie ostatnich 10 lat pozyskały najwięcej środków inwestycyjnych na mieszkańca (średnio 5,4 tys. zł na mieszkańca w latach 2007-2013). Taka wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków inwestycyjnych jest możliwe m.in. dzięki konsekwentnie realizowanej wizji rozwoju gminy, dobrej organizacji pracy (dzięki wdrożonym procedurom systemu jakości), sprawnym i dobrze wyszkolonym kadrom, a także dobrej współpracy Burmistrza z Radą Miejską.

W ciągu najbliższych lat należy dążyć do utrzymania wysokiej sprawności gminy w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na jej rozwój i poprawę jakości życia

mieszkańców. Towarzyszyć temu powinien wysiłek na rzecz zwiększania zdolności finansowej gminy w oparciu o własne dochody (np. dzięki poszerzeniu bazy podatkowej) oraz wprowadzaniu nowych modeli finansowania zadań inwestycyjnych w gminie (np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego). Priorytetem dla gminy powinno być stworzenie przyjaznego otoczenia instytucjonalnego dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i zwiększania jej konkurencyjności i innowacyjności. Będzie to wymagało bliższej współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu, a także bardziej aktywnego podejścia do wspomagania procesów inwestycyjnych przedsiębiorstw, m.in. poprzez właściwe planowanie przestrzenne, inicjowanie współpracy sieciowej, stosowania innowacyjnych form zamówień publicznych itp. Ważnym narzędziem w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego będą z pewnością technologie informacyjno-komunikacyjne i rozwijane na ich bazie e-usługi oraz aplikacje społecznościowe. Będzie to wymagało jednak poprawy dostępu mieszkańców do Internetu oraz zwiększenia ich kompetencji cyfrowych.

Realizacja priorytetu będzie możliwa dzięki podjęciu określonych działań w ramach celów operacyjnych zaprezentowanych poniżej.

Cel operacyjny 5.1. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego w gminie

Cel operacyjny 5.2. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa

Cel operacyjny 5.3. Zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności kadr w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacyjnych rozwiązań

Stopień osiągnięcia zakładanego priorytetu będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- stopień zrealizowania zaplanowanych dochodów i wydatków gminy w ujęciu rocznego budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej;
- liczba e-usług oferowanych przez gminę dla mieszkańców;
- odsetek obywateli, korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną;
- liczba organizacji pozarządowych, uczestniczących w realizacji zadań publicznych gminy;
- liczba projektów partnerskich, realizowanych przez gminę i jej jednostki organizacyjne;
- odsetek organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami ekologii w gminie.

4. Plan działań operacyjnych

Plan działań operacyjnych zawiera zestawienie kierunków działań, jakie będą podejmowane w ramach przewidzianych celów operacyjnych strategii. Plan określa również rolę samorządu gminnego w realizacji zaplanowanych zadań, jak i możliwe źródła finansowania działań ze środków zewnętrznych (krajowych i regionalnych). Zaprezentowany katalog działań nie ma charakteru zamkniętego i będzie mógł być uzupełniany o nowe elementy w zależności od potrzeb gminy i możliwości finansowych, szczególnie określonych w wieloletniej prognozie finansowej gminy.

Cel operacyjny 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną gminy

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Przebudowa lub modernizacja dróg krajowych (S19, DK74) poprawiających zewnętrzną dostępność komunikacyjną gminy	Lobbowanie i współpraca z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie prowadzonych inwestycji na drogach krajowych	PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020: Oś Priorytetowa IV. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej
2.	Budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci dostępowej do Internetu o przepustowości co najmniej 30Mb/s na obszarach o najmniejszej dostępności do Internetu gospodarstw domowych i instytucji publicznych	Inwestycje realizowane przede wszystkim przez przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, w przypadku braku zainteresowania - realizacja wspólnych przedsięwzięć z gminą (np. w ramach partnerstw publiczno-prywatnych)	PO Polska Cyfrowa 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu
3.	Budowa lub modernizacja wybranych elementów sieci elektroenergetycznej umożliwiającej przyłączenia nowych sieci wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych	Bliska współpraca z PGE Dystrybucja S.A. Rzeszów (Rejon Energetyczny Stalowa Wola) w zakresie zwiększenia możliwości przyłączeniowych dla producentów energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 4. Energia przyjazna środowisku; (ii) PO Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
4.	Wyposażenie istniejących i nowych terenów inwestycyjnych w podstawową infrastrukturę (drogową, energetyczną, wodno-ściekową, teleinformatyczną) oraz infrastrukturę kubaturową, umożliwiającą szybkie uruchomienie przez inwestorów działalności gospodarczej	Realizacja inwestycji i zarządzanie wybudowaną infrastrukturą	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
5.	Renowacja i rewitalizacja na cele turystyczne obiektów dziedzictwa kulturowego, wpisanych do rejestru zabytków	Przygotowanie i realizacja inwestycji dotyczących własnych obiektów, współpraca z innymi podmiotami (np. kościołami) w zakresie obiektów, których właścicielem nie jest gmina.	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
6.	Odnawianie lub poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym zabytkowych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego i rozwoju turystyki na obszarach wiejskich	Przygotowanie i realizacja inwestycji na obiektach, których właścicielem jest gmina	PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich (art. 20)
7.	Rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, służącej udostępnianiu na cele turystyczne obszarów cennych przyrodniczo (ścieżki ekologiczne, ekomuzea, ogrody botaniczne i zoologiczne itp.)	Bliska współpraca z Nadleśnictwem w Janowie Lubelskim oraz instytucjami zajmującymi się ochroną środowiska (parki krajobrazowe, ośrodki edukacji ekologicznej itp.)	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Indykatywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Rozbudowa uzbrojenia na terenach inwestycyjnych, w tym dla małych przedsiębiorców na terenie obecnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK), wchodzącego w skład Janowskiej Strefy Inwestycyjnej „Borownica”.
- Budowa hali w Janowskiej Strefie Inwestycyjnej „Borownica” w celu wynajmu jej powierzchni na potrzeby przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie strefy inwestycyjnej.
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych nad Zalewem w podstawową infrastrukturę (wodno-kanalizacyjną, drogową, oświetleniową, telekomunikacyjną) z uwzględnieniem układu komunikacyjnego Zalewu (ul. Turystyczna, ul. Świerdzowa, drogi wewnętrzne).
- Przygotowanie terenu inwestycyjnego pod rozwój usług w rejonie ulic Sienkiewicza i Kamiennej (w ramach zapisów nowo uchwalonego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Stare Centrum”).
- Podjęcie działań zmierzających do scalenia i przygotowania gruntów od strony miasta pod rozbudowę Zalewu i pod inwestycje rekreacyjno-rozrywkowe.
- Scalenie i przygotowanie gruntów pod inwestycje w zabudowę pensjonatową z wykonaniem podstawowej infrastruktury i ciągu pieszo-jezdnego (zgodnie z ustaleniami w MPZP „Południe-Ogrody”).
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla ośrodków odnowy biologicznej oraz pobytowych dla osób starszych.

Cel operacyjny 1.2. Rozwój zintegrowanego produktu turystycznego Janów Lubelski o zasięgu ponadregionalnym

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Opracowanie koncepcji rozwoju zintegrowanego produktu turystycznego ZOOM NATURY w wymiarze ponadregionalnym (lubelskie, podkarpackie, świętokrzyskie)	Produkt będzie rozwijany na bazie infrastruktury ZOOM NATURY oraz ponadregionalnych potencjałów przyrodniczych i kulturowych, obejmujących województwo lubelskie i podkarpackie	PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia
2.	Rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej w ramach rozwijanego ponadregionalnego produktu turystycznego ZOOM NATURY	Inwestycje realizowane przez samorząd gminny lub jednostki mu podległe (np. Spółka Zoom Natury) lub podmioty prywatne działające w branży turystycznej	(i) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; (ii) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
3.	Lepsze wykorzystanie zabytków do rozwoju turystyki (zwiększenie dostępności obiektów, lepsza informacja o obiektach zabytkowych i sakralnych).	Bliska współpraca z jednostkami zarządzającymi danymi obiektów zabytkowych	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego; PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich (art. 20)

4.	Zbudowanie wspólnej struktury instytucjonalnej do świadczenia określonych usług w ramach rozwijanego produktu turystycznego	Zainicjowanie i wspieranie współpracy sieciowej (np. w formie klastra) przedsiębiorstw z branży turystycznej na terenie gminy i powiatu janowskiego	(i) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; (ii) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
5.	Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu szkolenia kadr i monitorowania standardów jakości świadczonych usług	Współpraca gminy ze strukturami sieciowymi (klastrowymi) nastawionymi na rozwój i świadczenie usług turystycznych w układzie sieciowym	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 10. Adaptacyjność przedsiębiorstw oraz pracowników do zmian
6.	Prowadzenie skutecznych działań promocyjnych zachęcających turystów do korzystania z pakietu usług oferowanych w ramach rozwijanego produktu turystycznego (poprzez wspólny system informacji turystycznej oraz funkcjonujące punkty informacji turystycznej)	Działania powinny być prowadzone zarówno przez lidera struktur klastrowych, jak i przez poszczególnych uczestników klastra	(i) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; (ii) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Rewitalizacja wyspy na Zalewie – modernizacja i rozbudowa ośrodka wypoczynkowego.
- Rozbudowa Zoomu Natury o nowe atrakcje i usługi (np.: rozbudowa parku linowego, parku kreatywnego i parku wodnego; utworzenie parku dynamicznego oraz parku zabaw dla dorosłych; urządzenie wieży i mini zoo).
- Przygotowanie terenu pod park rozrywki w kompleksie Zoomu Natury (np.: rollercoaster, strzelnica, obiekty usług okołoturystycznych).
- Przygotowanie terenu pod rozbudowę usług gastronomicznych dla sektora prywatnego (np.: zespół kawiarni tematycznych – Dom Kaszy z piecem chlebowym, Tawerna rybacka).
- Rozwój infrastruktury turystycznej nad Zalewem, w szczególności: kontynuacja prac w zakresie urządzenia bulwaru (w celu połączenia ośrodków z pawilonami Zoomu Natury); zbudowanie małej architektury; modernizacja plaży; stworzenie ciągów pieszo-rowerowych i tras narciarstwa biegowego; wybudowanie molo, zjeżdżalni wodnej oraz urządzeń do sportów wodnych; wyposażenie przystani.
- Urządzenie ul. Świerdzowej – z uwzględnieniem nowej koncepcji strefowania ruchu i nasadzeń – w celu podkreślenia funkcji Zoomu Natury jako „bramy” do lasu i „bramy” do miasta.
- Przygotowanie infrastruktury dla realizacji pola namiotowego jako przedsięwzięcia realizowanego przez sektor prywatny.
- Modernizacja istniejących i budowa nowych szlaków turystycznych w Lasach Janowskich i ich otulinie, w tym międzyregionalnych (piesze, rowerowe, edukacyjne, narciarskie, off-roadowe, kajakowe).
- Rozwój produktu turystycznego „Rowerowy Janów” – poprzez zaprojektowanie i rozwój optymalnego systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych oraz spięcie ich z funkcjonującą już infrastrukturą w tym zakresie.

Cel operacyjny 1.3. Skuteczna kampania promocyjna przyciągająca do gminy więcej inwestorów i turystów

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Prowadzenie aktywnych działań marketingowych, mających na celu kreowanie dobrego wizerunku gminy jako atrakcyjnego miejsca dla inwestorów i turystów	Opracowanie strategii działań marketingowych i jej konsekwentne wdrażanie, m.in. w bliskiej współpracy z PAIiZ, LCOI, ARP	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
2.	Podjęcie niezbędnych działań w celu przyznania Gminie Janów Lubelski statusu gminy uzdrowiskowej	Działania o charakterze naukowo-badawczym, prawnym, inwestycyjnym i promocyjnym	(i) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; (ii) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 1. Badania i innowacje; Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
3.	Promocja gospodarcza przygotowanych terenów inwestycyjnych w kraju i za granicą	Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych i ich aktywna promocja	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
4.	Rozwój i wdrożenie kompleksowego systemu informacji i promocji turystycznej i kulturalnej w gminie	System powinien być powiązany z podobnymi działaniami, realizowanymi na poziomie powiatu janowskiego i województwa lubelskiego	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
5.	Promocja gospodarcza i turystyczna gminy w ramach prowadzonej przez gminę współpracy ponadlokalnej (krajowej i międzynarodowej)	Realizacja projektów sieciowych z innymi jednostkami w kraju i za granicą	Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 (Program Region Morza Bałtyckiego; Program dla Europy Środkowej, Interreg Europa; Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina)

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Dokończenie projektu w zakresie oznakowania turystycznego Ziemi Janowskiej (w bliskiej współpracy z innymi gminami powiatu janowskiego).
- Podjęcie działań w zakresie przygotowania gminy do uzyskania statusu gminy uzdrowiskowej, w tym: przeprowadzenie niezbędnych badań i analiz w postaci wykonania odwiertów lub odtworzenia istniejących (w Szklarni); uzyskanie niezbędnych potwierdzeń właściwości leczniczych gminy w zakresie kopalin i panującego klimatu; uruchomienie lecznictwa balneologicznego w bliskiej współpracy z SPZOZ w Janowie Lubelskim.

Cel operacyjny 2.1. Poprawa dostępu przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczo-szkoleniowych

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Utworzenie Rady ds. Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie	Opracowanie formuły i zasad funkcjonowania Rady, organizacja cyklicznych spotkań itp.	Środki własne gminy

2.	Zorganizowanie stałego punktu informacyjno-konsultacyjnego dla przedsiębiorstw, udostępniającego kompleksową informację w zakresie dostępnych środków z UE na rozwój przedsiębiorczości	Utworzenie punktu w strukturach organizacyjnych Urzędu Miejskiego we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu (LFR, ODR)	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
3.	Profesjonalizacja usług instytucji otoczenia biznesu w celu lepszego dostosowania ich usług do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców	Uruchomienie wspólnie z IOB corocznego systemu monitorowania potrzeb informacyjnych i szkoleniowo-doradczych kluczowych przedsiębiorstw w gminie	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 1. Badania i innowacje; Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw; (ii) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś priorytetowa I. Innowacyjna Polska Wschodnia
4.	Aktywne angażowanie przedsiębiorstw do uczestnictwa w projektach szkoleniowo-doradczych w ramach dostępnego systemu wsparcia rozwoju kompetencji/kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw oraz kadr zarządczych zgodnie z ich diagnozowanymi potrzebami	Współdziałanie z lokalnymi instytucjami otoczenia biznesu oraz firmami funkcjonującymi w Rejestrze Usług Rozwojowych (RUR)	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 10. Adaptacyjność przedsiębiorstw oraz pracowników do zmian; (ii) PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
5.	Promocja szkoleń zawodowych i nabywania umiejętności przez rolników oraz właścicieli lasów w zakresie prowadzonej produkcji, ochrony środowiska oraz marketingu swoich produktów i usług	Współpraca z Zespołem Doradztwa Rolniczego w Janowie Lubelskim w zakresie organizacji wspólnych szkoleń oraz systemu doradztwa	PROW 2014-2020: Działanie. Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14); Działanie. Usługi doradcze (art. 15)

Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie wdrażania innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Rozwój bazy produkcyjnej i usługowej przedsiębiorstw poprzez ich lepszy dostęp do kapitału inwestycyjnego w postaci instrumentów bezwrotnych (dotacji) i zwrotnych (pożyczek)	Aktywne informowanie i zachęcanie przedsiębiorstw do korzystania z różnych instrumentów finansowania infrastruktury produkcyjnej i usługowej	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
2.	Poprawa efektywności energetycznej funkcjonujących przedsiębiorstw (m.in. poprzez modernizację infrastruktury związanej z ogrzewaniem/chłodzeniem budynków, oświetleniem lub wykorzystaniem energii z odnawialnych źródeł energii)	Efektywne informowanie i zachęcanie zainteresowanych podmiotów do korzystania z dostępnych instrumentów finansowania poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna; (ii) PO Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
3.	Rozwój rynków zbytu przedsiębiorstw poprzez ich aktywniejszy udział w targach, wystawach i misjach gospodarczych (krajowych i zagranicznych)	Aktywne informowanie i zachęcanie przedsiębiorstw do udziału w wyjazdach zagranicznych, współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wspólnych wyjazdów	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw; (ii) PO Polska Wschodnia: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia
4.	Zwiększenie aktywności innowacyjnej kluczowych przedsiębiorstw w gminie poprzez zachęcanie ich do angażowania się w prace badawczo-rozwojowe w oparciu o własne zaplecze B+R lub korzystanie z zewnętrznych usług (uczelnin wyższych, jednostek naukowych itp.)	Bliiska współpraca z IOB w zakresie aktywnego informowania i zachęcania przedsiębiorstw do korzystania z różnych instrumentów finansowania działalności badawczo-rozwojowej	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 1. Badania i innowacje; (ii) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Innowacyjna Polska Wschodnia
5.	Rozwój współpracy sieciowej przedsiębiorstw oraz producentów rolnych, w tym w formie branżowych klastrów (obróbki metali, usług budowlanych, przetwórstwa rolno-	Skuteczne informowanie i zachęcanie przedsiębiorców do uczestniczenia w lokalnych i ponadlokalnych sieciach współpracy, organizowanie spotkań, pokazywanie dobrych praktyk	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw; (ii) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II.

spożywczego i drzewnego) oraz grup producentów rolnych

i korzyści wynikających ze współpracy itp.

Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; **(iii) PROW 2014-2020:** Działanie. Tworzenie grup i organizacji producenckich (art. 27)

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Utworzenie lokalnego funduszu pożyczkowego i poręczeniowego we współpracy z lokalnymi instytucjami otoczenia biznesu.

Cel operacyjny 2.3. Rozwój nowych firm w perspektywicznych dla gminy branżach rozwoju

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Rozwój firm z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, wykorzystującego lokalne zasoby produkcji rolnej i leśnej	Aktywne wsparcie potencjalnych przedsiębiorców poprzez udzielanie odpowiedniej informacji oraz pomocy w procesie inwestycyjnym	PROW 2014-2020: Działanie. Inwestycje w środki trwałe/przetwórstwo i marketing produktów rolnych (art. 17)
2.	Rozwój firm usługowych, działających w otoczeniu rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	Aktywne wsparcie potencjalnych przedsiębiorców poprzez udzielanie odpowiedniej informacji oraz pomocy w procesie inwestycyjnym	PROW 2014-2020: Działanie. Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej (art. 19)
3.	Kompleksowe wsparcie osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w postaci systemu szkoleń, doradztwa, mentoringu oraz finansowania kosztów prowadzenia działalności w początkowym okresie (w tym ZUS, koszty księgowości, wynajmu pomieszczeń itp.)	Bliska współpraca gminy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w zakresie promocji programów nastawionych na zwiększenie samozatrudnienia mieszkańców	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 9. Rynek pracy
4.	Inkubowanie innowacyjnych pomysłów biznesowych w ramach funkcjonujących platform startowych (od innowacyjnego pomysłu do założenia start up-u)	Platformy startowe będą mogły być tworzone na bazie regionalnych i lokalnych ośrodków innowacji, funkcjonujących w systemie instytucji otoczenia biznesu	PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia
5.	Rozwój przedsiębiorstw społecznych, obejmujący m.in. fazę przygotowawczą (szkolenia i doradztwo) oraz fazę inkubacji (koszty założenia przedsiębiorstwa, mentoring) oraz fazę rozwoju (finansowanie miejsc pracy)	Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu w zakresie stworzenia pilotażowego przedsiębiorstwa (spółdzielni socjalnej)	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw; Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne
6.	Rozwój firm w branży energetyki odnawialnej (firmy produkujące urządzenia do wytwarzania energii z OZE, firmy budowlane zajmujące się instalacjami OZE, firmy produkujące energię z OZE, w tym w ramach mikroinstalacji)	Wspieranie potencjalnych przedsiębiorców w zakresie udzielania odpowiedniej informacji oraz pomocy w procesie inwestycyjnym	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 4. Energia przyjazna środowisku; (ii) PO Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Uruchomienie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości, oferującego specjalistyczne usługi w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej (w bliskiej współpracy z Powiatem Janowskim)

Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zagospodarowania odpadów

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej w gminie (sieć wodociągowa, stacje ujęcia i uzdatniania wody itp.)	Analiza istniejących potrzeb, a następnie realizacja najważniejszych elementów infrastruktury z punktu widzenia efektywności ekonomicznej oraz zakładanych efektów środowiskowych	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów; (ii) PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
2.	Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej w gminie (kanalizacja ściekowa i deszczowa, oczyszczalnia ścieków itp.)	Analiza istniejących potrzeb, a następnie realizacja najważniejszych elementów infrastruktury z punktu widzenia efektywności ekonomicznej oraz zakładanych efektów środowiskowych	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów; (ii) PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
3.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich	Analiza istniejących potrzeb, a następnie budowa w uzgodnieniu z mieszkańcami przydomowych oczyszczalni ścieków na wybranych terenach	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów; (ii) PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
4.	Rekultywacja zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych przy drodze do Frampola	Przygotowanie planu rekultywacji wysypiska odpadów oraz jego wdrożenie	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
5.	Rekultywacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Borownicy	Przygotowanie planu rekultywacji składowiska odpadów oraz jego wdrożenie po uzyskaniu decyzji o zamknięciu składowiska po roku 2015	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
6.	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Janów Lubelski	Wdrożenie działań, wynikających z Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Janów Lubelski, opracowanego w maju 2011 roku	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Dokończenie rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej miasta i gminy (modernizacja kolektora głównego od strefy inwestycyjnej do Ulanowskiej, Ulanowska, Kamienna, Biała I, Biała II, Podlipie, Zakątna, Stokowa).
- Kontynuacja budowy oczyszczalni przydomowych biologicznych (Borownica, Laski, Łązek, uzupełnienie w Momotach, Kiszkach i Szewcach).
- Rekultywacja starego i nowego składowiska odpadów.
- Budowa kanalizacji deszczowej – Przyborowie, Kamienna.

Cel operacyjny 3.2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Opracowanie i wdrożenie planu ograniczenia emisji CO ₂ na terenie gminy	Opracowanie planu, zawierającego najważniejsze projekty inwestycyjne z sektora publicznego i mieszkaniowego prowadzące do ograniczenia emisji CO ₂ w gminie	NFOŚiGW: Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej
2.	Ograniczenie problemu "niskiej emisji" w gminie poprzez wymianę lub modernizację indywidualnych źródeł ciepła mieszkańców oraz instalacje solarne	Kontynuacja obecnie prowadzonych działań w gminie związanych z realizacją projektu inwestycyjnego "Eko-Energetyczny Janów Lubelski"	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 4. Energia przyjazna środowisku
3.	Likwidacja istniejących kotłowni i budowa ekologicznych źródeł wytwarzania energii	Realizacja własnego projektu lub we współpracy z potencjalnymi inwestorami z zewnątrz	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 4. Energia przyjazna środowisku; (ii) PO Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
4.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, m.in. poprzez działania termomodernizacyjne, poprawę systemu grzewczego i oświetleniowego budynków, stosowanie inteligentnych systemów monitorowania i sterowania zużyciem energii, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych itp.	Realizacja projektu własnego gminy lub we współpracy z partnerami (na przykład ze spółdzielniami mieszkaniowymi) na podstawie wdrażanego planu ograniczania emisji CO ₂ w gminie	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna; (ii) PO Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
5.	Modernizacja infrastruktury oświetlenia ulicznego w gminie na bardziej energooszczędne	Realizacja projektów inwestycyjnych powinna wynikać z opracowanego planu ograniczenia emisji CO ₂ w gminie i być zgodna z najnowszymi trendami technologicznymi w tym zakresie	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Termomodernizacja gminnych obiektów użyteczności publicznej, w tym „Domu Nauczyciela”, budynku Szkoły Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Łątku Ordynackim, Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Janowie Lubelskim, Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim, Zespołu Szkół w Białej.
- Kontynuacja projektu Eko-energetyczny Janów Lubelski – poprawiającego efektywność energetyczną gminy (np. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, piece/instalacje indywidualne w budynkach wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej).
- Modernizacja kotłowni międzyszkolnej (modernizacja sieci centralnego ogrzewania Zakładu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Janowie Lubelskim; modernizacja kotłowni i wymiana instalacji w Publicznym Samorządowym Przedszkolu Nr 3 w Janowie Lubelskim).

- Modernizacja osiedlowej kotłowni Binstal (zadanie Janowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej).

Cel operacyjny 3.3. Rozwój wybranych elementów infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Przebudowa bądź modernizacja dróg gminnych i powiatowych, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców gminy	Realizacja inwestycji na drogach gminnych/współpraca z powiatem w zakresie modernizacji dróg powiatowych	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 8. Mobilność regionalna i ekologiczny transport; (ii) Narodowy program przebudowy dróg lokalnych; (iii) PROW 2014-2020: Działanie 6.5. Inwestycje w środki trwałe (scalanie gruntów)
2.	Uzupełnienie infrastruktury drogowej na istniejących osiedlach i na terenach wiejskich	Realizacja zadań zgodnie z opracowanym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 8. Mobilność regionalna i ekologiczny transport; (ii) Narodowy program przebudowy dróg lokalnych; (iii) PROW 2014-2020: Działanie 6.5. Inwestycje w środki trwałe (scalanie gruntów)
3.	Wyznaczenie i przygotowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową	Realizacja zadań w ramach prac nad aktualizacją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w dalszej kolejności w procedurze scalania i ponownego podziału nieruchomości	Środki własne z budżetu gminy
4.	Rozbudowa niezbędnej infrastruktury parkingowej w mieście, szczególnie w strefie śródmiejskiej i obszarach przylegających do Zalewu	Realizacja przedsięwzięć w ramach wydzielonych zadań inwestycyjnych lub w ramach kompleksowego programu rewitalizacji wybranych obszarów miasta	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
5.	Wyznaczenie i urządzenie targowisk przeznaczonych do sprzedaży lokalnych produktów rolno-spożywczych	Modernizacja istniejącego targowiska gminnego (przy ul. Objazdowej) oraz wybudowanie nowego dla całotygodniowego handlu	PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Uzupełnienie infrastruktury drogowej na istniejących osiedlach i na terenach wiejskich (w tym: Partyzantów, Ochotników Węg. , os. Przyborowie, Polna, ulica przy ogródkach działkowych, łącznik Bohaterów Porytowego Wzgórza wzdłuż rowka do Zalewu, przez teren Nadleśnictwa – w ramach MPZP, Brzozowa - Zofianka Grn., Leśna, Zakątna, Spokojna, łącznik Cicha - Świerdzowa, Łązek Ordynacki - Łązek Garncarski, Łązek Przymiarki, Borownica (przy lesie), przedłużenie Sowy-Visa (do DK nr 19), Laski).
- Nowe rozwiązania komunikacyjne w mieście, w tym: budowa łącznika dróg zbiorczych: ks. Skorupki - Objazdowa (na odcinku od ul. J. Zamoyskiego do Wojska Polskiego).

- Współuczestnictwo i współfinansowanie w modernizacji dróg powiatowych (Janów Lub. - Szewce, ul. Wojska Polskiego, ks. Skorupki, Bialska, Stokowa, Turystyczna, Okopowa).
- Uzbrojenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową zgodnie z przyjętymi nowymi rozwiązaniami MPZP – zgodnie z potrzebami.
- Budowa parkingów dla strefy śródmiejskiej, poprawa obsługi w zakresie parkowania (np.: przy przedszkolu – ul. 14 czerwca, na Błoniach nad rz. Białą, za Starą Poczta).
- Lokalizacja i urządzenie targowiska miejskiego całotygodniowego – infrastruktura - miejsce sprzedaży produktów lokalnych i regionalnych.
- Modernizacja targowiska gminnego (ul. Objazdowa).
- Lobbing i współpraca z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie budowy chodnika i ścieżki rowerowej przy drodze krajowej nr 74 (połączenie Janów Lubelski – Zofianka).

Cel operacyjny 3.4. Poprawa estetyki i ładu przestrzennego w gminie

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Prowadzenie polityki przestrzennej i rewitalizacyjnej w gminie w oparciu o aktualne studia i plany	Dokończenie procesu aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
2.	Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, przywracająca lub nadająca nowe funkcje tym obszarom oraz prowadząca do rozwiązania zdiagnozowanych problemów społecznych na tych obszarach	Realizacja działań na podstawie lokalnych planów rewitalizacji zawierających opis zdiagnozowanych problemów na rewitalizowanych obszarach oraz sposób ich rozwiązania w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym, gospodarczym i przestrzennym	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
3.	Kształtowanie przestrzeni publicznej na obszarach wiejskich	Realizacja własnych projektów lub we współpracy z instytucjami partnerskimi (np. instytucjami kościelnymi, OSP itp.)	PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
4.	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy w specjalistyczny sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i katastrof	Zakup sprzętu dla wybranych OSP (funkcjonujących w systemie KSRG i będących poza nim) dla wybranych na we współpracy z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Janowie Lubelskim	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 6. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
5.	Zwiększanie świadomości i wiedzy mieszkańców w zakresie ekologii, ładu przestrzennego i estetyki miejsca zamieszkania	Kontynuacja dotychczas realizowanych inicjatyw (np. w ramach programu 100 kamienic na 100-lecie odzyskania niepodległości, konkurs na najładniejsza posesję i zagrodę)	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Modernizacja Zalewu pod kątem poprawy estetyki i czystości, odtworzenie kąpielisk, kryty doprowadzalnik ze Stoków, wykonanie bulwaru – promenady nadbrzeżnej i ciągu pieszo-rowerowego w koronie grobli.
- Renowacja i modernizacja Parku Misztalec.
- Kontynuacja rewitalizacji historycznego centrum Janowa Lubelskiego – dokończenie przebudowy Rynku z przekształceniem przystanku dworcowego.
- Działania na rzecz rewitalizacji (przekształcenia) domu towarowego Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.
- Budowa remizy w Ujściu i modernizacja remizy w Momotach Górnych.

Cel operacyjny 4.1. Podniesienie jakości i dostępności usług w zakresie opieki nad dziećmi, edukacji i sportu

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat (np. żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie)	Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi zainteresowanymi tworzeniem tego rodzaju usług	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 9. Rynek pracy
2.	Działania związane z adaptacją, rozbudową, modernizacją i wyposażeniem obiektów na potrzeby edukacji przedszkolnej i podstawowej, prowadzące do poprawy dostępności i jakości kształcenia w gminie	Realizacja własnych zadań inwestycyjnych oraz współpraca z prywatnymi podmiotami, zainteresowanymi rozwojem edukacji przedszkolnej na terenie gminy	RPO WL Lubelskiego 2014-2020: Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
3.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej placówek przedszkolnych o dodatkowe zajęcia, zwiększające szanse edukacyjne dzieci i ograniczające stwierdzone deficyty (nauka języka obcego, zajęcia z logopedą, pedagogiem, psychologiem)	Bliska współpraca gminy z podległymi jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się edukacją na poziomie przedszkolnym i podstawowym	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje
4.	Modernizacja i dostosowanie istniejącej infrastruktury szkolnictwa zawodowego na terenie gminy do potrzeb praktycznego kształcenia umożliwiającego nabywanie przez absolwentów konkretnych umiejętności zorientowanych na potrzeby rynku pracy	Współpraca z samorządem powiatowym w zakresie kształtowania odpowiedniej oferty edukacyjnej szkolnictwa zawodowego i dostosowania jej do potrzeb lokalnego rynku pracy	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
5.	Działania inicjujące i wspierające współpracę szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami (wspólne przygotowywanie programów nauczania, organizacja zajęć, praktyk i staży zawodowych w przedsiębiorstwach itp.)	Współdziałanie z powiatowymi placówkami kształcenia zawodowego w zakresie angażowania pracodawców w procesy kształcenia zawodowego na terenie gminy	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje
6.	Rozwój w ramach kształcenia ogólnego i zawodowego kluczowych kompetencji wśród uczniów (np. w zakresie informatyki, matematyki i nauk przyrodniczych) oraz tzw. kompetencji społecznych (kreatywność i logiczne myślenie, innowacyjność, praca zespołowa)	Bliska współpraca w zakresie podnoszenia jakości kształcenia z własnymi jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się edukacją na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oraz innymi jednostkami zajmującymi się szkolnictwem na poziomie ponadgimnazjalnym	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje
7.	Rozwijanie indywidualnych umiejętności uczniów, szczególnie uczniów uzdolnionych oraz uczniów	Działania realizowane przez własne jednostki organizacyjne oraz we współpracy z jednostkami podległymi	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje

	o specjalnych potrzebach edukacyjnych i predyspozycjach sportowych (m.in. poprzez aktywne uczestnictwo w dostępnych programach pomocy stypendialnej)	samorządowi powiatowemu zajmującymi się szkolnictwem na poziomie ponadgimnazjalnym	
8.	Rozwój na poziomie gminy i powiatu spójnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla młodzieży szkolnej	Działania realizowane przez własne jednostki organizacyjne oraz we współpracy z jednostkami podległymi samorządowi powiatowemu	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje

Indykatywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Modernizacja budynków przedszkoli i obiektów oświaty wraz z rewitalizacją ich otoczenia, w tym:
 - Publicznego Samorządowego Przedszkola Nr 3 w Janowie Lubelskim (remont i monitoring);
 - Publicznego Samorządowego Przedszkola Nr 1 w Janowie Lubelskim (remont i modernizacja, klimatyzacja, monitoring);
 - Remont ogrodzenia, utwardzenie drogi dojazdowej i parkingu przy Szkole Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Łążku Ordynackim;
 - Modernizacja pracowni komputerowych i rozbudowa monitoringu wizyjnego przy Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Janowie Lubelskim;
 - Modernizacja sieci sanitarnej i elektrycznej Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Janowie Lubelskim;
 - Rewitalizacja otoczenia budynku Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Janowie Lubelskim;
 - Poprawa nawierzchni boiska trawiastego Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim;
 - Częściowa wymiana okien w budynku Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim;
 - Modernizacja pracowni komputerowej Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim;
 - Rozbudowa szkolnego monitoringu Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim;
 - Rozbudowa parkingu przy Publicznym Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim;
 - Modernizacja pracowni komputerowej, informatyzacja sal lekcyjnych i rozbudowa szkolnego monitoringu przy Zespole Szkół w Białej;
 - Odnowienie elewacji budynku Zespołu Szkół w Białej, budowa parkingu, wymiana ogrodzenia i bramy wjazdowej.
- Budowa sali gimnastycznej przy Publicznym Gimnazjum im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim.

- Budowa boiska wielofunkcyjnego i placu zabaw przy Szkole Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Łążku Ordynackim.
- Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Białej.
- Gruntowna modernizacja stadionu miejskiego w Janowie Lubelskim oraz rozbudowa funkcji lekkoatletycznej obiektu (bieżnia tartanowa i trybuna).
- Budowa skateparku w Janowie Lubelskim.
- Tworzenie miejsc rekreacji ruchowej na terenie miasta i na terenach wiejskich; ścieżki zdrowia z torami przeszkód; siłownie zewnętrzne; place zabaw.
- Promowanie idei utworzenia w mieście siłowni – klubu fitness.
- Sezonowe sztuczne lodowisko w centrum Janowa Lubelskiego z wypożyczalnią sprzętu sportowego.

Cel operacyjny 4.2. Poprawa dostępu mieszkańców do usług i dóbr kultury

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu informacji o kulturze oraz dostępie do jej dóbr i usług	System powinien być elementem składowym szerszego systemu informowania i promowania turystyki w gminie i powiecie	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
2.	Remonty i przebudowa wybranych instytucji kultury wraz z zakupem trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej na terenie miasta	Realizacja gminnych projektów lub współpraca z innymi instytucjami kultury realizującymi swoje projekty na terenie gminy	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
3.	Modernizacja oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne na obszarach wiejskich	Realizacja własnych projektów lub we współpracy z instytucjami partnerskimi (np. OSP)	PROW 2014-2020: Działanie. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
4.	Konserwacja oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego	Realizacja własnych projektów lub współpraca z innymi instytucjami kultury realizującymi projekty na terenie gminy	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
5.	Budowa lub przebudowa niezbędnej infrastruktury poprawiającej dostępność usług kultury dla osób niepełnosprawnych	Realizacja własnych projektów gminnych oraz współpraca z innymi instytucjami kultury realizującymi swoje projekty na terenie gminy	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
6.	Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych w pełni wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe, tradycję i infrastrukturę kultury	Realizacja własnych projektów gminnych oraz współpraca z innymi instytucjami kultury realizującymi swoje projekty na terenie gminy	Roczne programy finansowania kultury realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Modernizacja muzeum regionalnego z uwzględnieniem funkcji kulturalnych i usługowych budynku byłego więzienia.
- Adaptacja budynków i organizacja sieci środowiskowych świetlic integracyjnych (np. na bazie: OSP Biała, OSP Zofianka, OSP Łążek, OSP Momoty).

Cel operacyjny 4.3. Lepszy dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych oraz skutecznych form integracji społecznej

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Modernizacja infrastruktury leczniczej SPZZOZ w Janowie Lubelskim, poprawiającej dostępność mieszkańców gminy do specjalistycznych usług zdrowotnych, szczególnie w zakresie schorzeń urazowo-ortopedycznych oraz chorób psychicznych	Lobbowanie i współpraca z samorządem powiatowym oraz dyrekcją szpitala w zakresie pozyskania niezbędnych środków inwestycyjnych na rozwój szpitala	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
2.	Aktywne uczestnictwo gminy w realizacji krajowych i regionalnych programów profilaktycznych dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu i gminy (choroby nowotworowe, choroby układu krążenia)	Współdziałanie z publicznymi i niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej w zakresie objęcia programami jak największej liczby mieszkańców gminy	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 10. Adaptacyjność przedsiębiorstw oraz pracowników do zmian; (ii) PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
3.	Rozwój instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych (w tym placówek wsparcia dziennego oraz środowiskowego)	Realizacja zadań własnych w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej, a także poprzez bliską współpracę z instytucjami i placówkami podlegającymi samorządowi powiatowemu	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 11. Włączenie społeczne; Oś Priorytetowa 13. Infrastruktura społeczna
4.	Aktywizacja oraz reorientacja zawodowa osób pozostających bez pracy, szczególnie osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych z całym pakietem instrumentów (staże, szkolenia zawodowe, bony szkoleniowe, stażowe i zatrudnieniowe, granty na zagospodarowanie poza miejscem zamieszkania itp.)	Bliska współpraca gminy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami rynku pracy w zakresie realizacji wspólnych projektów nastawionych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 9. Rynek pracy; (ii) PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Osoby młode na rynku pracy
5.	Aktywny udział gminy w realizacji kompleksowych programów na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową	Realizacja zadań własnych w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej, a także poprzez bliską współpracę z instytucjami i placówkami podlegającymi samorządowi powiatowemu	(i) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 11. Włączenie społeczne; (ii) PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
6.	Budowa partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej mieszkańców	Współpraca z podmiotami zainteresowanymi rozwojem na terenie gminy różnych form ekonomii społecznej	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 11. Włączenie społeczne
7.	Realizacja działań na rzecz reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych	Współpraca partnerska z podmiotami o charakterze reintegracyjnym (zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej)	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 11. Włączenie społeczne
8.	Działania, wspierające osoby dorosłe chcące nabyć lub dostosować swoje kompetencje i kwalifikacje do potrzeb rynku pracy w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej	Współpraca z placówkami kształcenia ustawicznego i praktycznego w zakresie zachęcania osób dorosłych do podnoszenia swoich kompetencji i umiejętności	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 12. Edukacja, umiejętności i kompetencje
9.	Wspieranie nowatorskich inicjatyw na rzecz e-integracji i budowania kapitału społecznego z wykorzystaniem technologii cyfrowych	Działania będą skierowane do różnych grup społecznych, z uwzględnieniem ich specyficznych potrzeb, zaś głównym realizatorem projektów będą organizacje pozarządowe, zajmujące się integracją społeczną	PO Polska Cyfrowa 2014-2020: Oś Priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa

Indykacyjny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Budowa mieszkań socjalnych lub komunalnych – adaptacja budynku administracyjnego przy ul. Objazdowej (dawna baza PKS) na cele mieszkaniowe.
- Przygotowanie realizacji nowego obiektu mieszkaniowego (opcjonalnie z udziałem pracy własnej osób/rodzin zainteresowanych).
- Dostosowanie przestrzeni miejskiej dla osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych (krawężniki, schody).

Cel operacyjny 5.1. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego w gminie

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Opracowanie i upowszechnienie mechanizmów, zwiększających udział obywateli w kształtowaniu polityki rozwoju lokalnego	Opracowanie i wdrożenie modelu obejmującego metody i narzędzia konsultacji i partycypacji publicznej	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
2.	Wypracowanie i wdrożenie docelowego modelu strategicznego zarządzania rozwojem gminy, m.in. w oparciu o monitoring i ewaluację wdrażanych dokumentów strategicznych	Wdrażany model powinien m.in. zawierać zestaw narzędzi analitycznych do monitorowania rozwoju gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym (integracja planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego)	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
3.	Rozwój praktyki wieloletniego planowania finansowego	Kontynuacja i rozwój dotychczas stosowanego podejścia, wykorzystującego doświadczenia innych samorządów	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
4.	Rozwój w gminie systemu zarządzania satysfakcją klienta (opracowanie standardów oraz narzędzi do monitorowania)	Udział w realizacji programów krajowych, dzięki którym będzie możliwość stworzenia i wdrożenia optymalnego modelu dla gminy	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
5.	Uruchomienie systemu monitorowania dostępności i efektywności (jakości) usług publicznych w gminie	Uczestnictwo w realizacji programów krajowych, w ramach których będzie możliwość wypracowania najlepszych standardów i rozwiązań	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Cel operacyjny 5.2. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Organizowanie kampanii edukacyjno-informacyjnych na rzecz zwiększania znaczenia e-umiejętności oraz upowszechniania korzyści z wykorzystywania technologii cyfrowych przez społeczność lokalną gminy	Działanie realizowane w ramach szerszej współpracy z administracją rządową i samorządową	PO Polska Cyfrowa 2014-2020: Oś Priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa
2.	Działania ukierunkowane na rozwój elektronicznej administracji i usług	Realizacja własnych projektów inwestycyjnych oraz jednostek	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 2. Cyfrowe

	publicznych świadczonych drogą elektroniczną	organizacyjnych podległych gminie	lubelskie
3.	Tworzenie i rozwój cyfrowych zasobów gminy m.in. w zakresie mienia i nieruchomości, planowania przestrzennego, kultury, edukacji, turystyki, ochrony zdrowia itp.	Realizacja własnego projektu lub partnerskiego dla całego powiatu	RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa 2. Cyfrowe lubelskie
4.	Wykorzystanie lokalnych centrów aktywności do działań w zakresie e-edukacji i podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców	Zaleca się rozważyć możliwość realizacji projektów parasolowych obejmujących kilka gmin z udziałem organizacji pozarządowych zajmujących się integracją społeczną	PO Polska Cyfrowa 2014-2020: Oś Priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa

Indykatorywny wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych:

- Budowa miejskiego monitoringu.
- Rozwój e-administracji (zakup sprzętu i oprogramowanie dla jednostek gminnych).
- Rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci internetowej.
- Lobbing na rzecz lepszego dostępu do telefonii komórkowej na terenach wiejskich.

Cel operacyjny 5.3. Zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności kadr w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacyjnych rozwiązań

Lp.	Kierunki działań operacyjnych	Rola i zadania gminy w realizacji zaplanowanych działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.	Opracowanie i wdrożenie efektywnego modelu zarządzania kompetencjami kadr, uwzględniającego bieżące monitorowanie luk kompetencyjnych i potrzeb szkoleniowych pracowników	Wykorzystanie w pracach nad systemem rozwiązań wynikających z procedur systemu ISO	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
2.	Zwiększenie aktywności gminy w zakresie realizacji projektów partnerskich w wymiarze krajowym i międzynarodowym pozwalających na pozyskiwanie nowej wiedzy i umiejętności, a także testowanie nowych rozwiązań	Realizacja ponadlokalnych projektów partnerskich, zarówno z własnej inicjatywy gminy (np. w zakresie rozwoju turystyki), jak również poprzez udział gminy w projektach zarządzanych przez podmioty zewnętrzne	(i) PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa III. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa; (ii) Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 (Program Region Morza Bałtyckiego; Program dla Europy Środkowej, Interreg Europa; Program Współpracy Transgranicznej Polska Białoruś Ukraina)
3.	Wzmocnienie bazy wiedzy i potencjału kadrowego gminy w zakresie realizacji projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego oraz innowacyjnych rozwiązań w zakresie stosowania prawa zamówień publicznych	Realizacja m.in. poprzez udział pracowników gminy w organizowanych szkoleniach, seminariach oraz platformach współpracy	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
4.	Wzmocnienie zdolności analitycznych służb planowania przestrzennego, m.in. poprzez dostęp do nowoczesnych narzędzi w zakresie analizy, przetwarzania, interpretacji i prezentacji danych przestrzennych	Realizacja zadań własnych w ramach tworzonej krajowej i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej, umożliwiającej dostęp do baz danych i aplikacji pozwalających na prace z danymi przestrzennymi	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

5. Ramy instytucjonalne i finansowe wdrażania strategii

5.1. System instytucjonalny wdrażania strategii

Przy opracowaniu strategii zastosowano podejście holistyczne, polegające m.in. na tym, że przy określaniu celów i kierunków działań wzięto pod uwagę nie tylko kompetencje i zadania statutowe gminy miejsko-wiejskiej, ale również uwzględniono szerszy wymiar rozwoju gminy. Chodzi tu głównie o te obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, na które władze mają pośredni wpływ, a więc rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości, szkolnictwo zawodowe oraz bezpieczeństwo publiczne. Na rozwój tych obszarów mają wpływ inne szczeble samorządu terytorialnego lub bezpośredni interesariusze, tj. przedsiębiorcy, rolnicy, bezrobotni, organizacje pozarządowe itp.

Jeśli chodzi o kompetencje samorządu gminnego zaproponowane kierunki działań będą miały swoje odzwierciedlenie w projektach kluczowych – wynikających z planu działań operacyjnych. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych celów strategii. Projekty te będą realizowane przez Urząd Miejski bądź jednostki mu podległe przy użyciu funduszy własnych lub z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych.

Osiągnięcie założonych celów będzie w dużej mierze uzależnione od tego, czy inne podmioty (przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe) zechcą włączyć się w nurt działań zaproponowanych w niniejszej strategii. Zakłada się, że zaproponowane cele odpowiadają potrzebom i możliwościom rozwojowym Gminy Janów Lubelski, a także, że w procesie konsultacji społecznych osiągnięta została ich społeczna akceptacja. Dla przyśpieszenia tych działań i zachęcenia innych podmiotów do respektowania założeń strategii Urząd Miejski będzie udzielał wsparcia szkoleniowego i informacyjnego podmiotom, których projekty będą wpisywać się w założenia i cele strategii.

Ze względu na wielość podmiotów będących realizatorami strategii konieczne jest wprowadzenie mechanizmu koordynacyjnego. Zadanie to należy do Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim, a w szczególności do Referatu Promocji i Rozwoju, i będzie polegało na:

- informowaniu społeczności lokalnej o istnieniu strategii i obranych kierunkach rozwoju, a także o postępach i efektach wdrażania strategii;
- synchronizowaniu procesów planowania przestrzennego z zapisami strategii;
- ścisłej współpracy z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowywanie i realizację zadań inwestycyjnych;
- wydawaniu jednostkom ubiegającym się o środki zewnętrzne opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii (w przypadku gdy taka opinia jest wymagana);

- inicjowaniu i koordynacji opracowania średniookresowych dokumentów planistycznych;
- dokonywaniu koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Burmistrz Janowa Lubelskiego wraz z podległym mu Urzędem Miejskim. Burmistrz odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2022.

Instytucjami wspomagającymi Burmistrza i Urząd Miejski w procesie wdrażania strategii są:

- Rada Miejska, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej;
- Placówki szkolno-wychowawcze (przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja);
- Jednostki organizacyjne Gminy (np. Ośrodek Pomocy Społecznej, Janowski Ośrodek Kultury, Muzeum Regionalne, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji; Zakład Gospodarki Komunalnej, „Zalew” Sp. z o. o., PGKiM);
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;
- Inne.

Instytucjami partnerskimi, zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, będą:

- Urząd Marszałkowski wraz z instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 oraz wybranych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020);
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (jako instytucja zaangażowana we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020);
- Agencje rozwoju regionalnego oraz wspierania przedsiębiorczości (np. Lubelska Fundacja Rozwoju, Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości itp.);
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (jako instytucja pośrednicząca w wydatkowaniu środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020);
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Inne.

Do ważnych pomiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć podmioty realizujące poszczególne projekty, jak i beneficjentów końcowych objętych wsparciem i działaniami projektowymi, w tym przede wszystkim:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (w zakresie przebudowy dróg krajowych S19 i S74);
- Komenda Powiatowa Policji;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej;
- przedsiębiorcy i organizacje ich zrzeszające;
- instytucje otoczenia biznesu (w tym Izba Rolnicza, Ośrodek Doradztwa Rolniczego);
- rolnicy i ich zrzeszenia (spółdzielnie i grupy producenckie);
- organizacje pozarządowe, w tym Lokalna Grupa Działania „Leśny Krąg”;
- osoby podnoszące swoje kwalifikacje zawodowe;
- bezrobotni i osoby wykluczone.

Oczekuje się, że dzięki tak szerokiemu spektrum instytucji i podmiotów zaangażowanych bezpośrednio bądź pośrednio w realizację strategii, jej cele i działania będą możliwe do osiągnięcia w założonej perspektywie czasowej.

5.2. Główne źródła finansowania strategii

Głównymi źródłami finansowania strategii w okresie jej realizacji będą:

- środki budżetu gminy;
- zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020;
- środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.

Z analizy dochodów i wydatków gminy w latach 2008-2012 wynika, że gmina przeznaczala średniorocznie prawie 35% swoich wydatków na działania o charakterze inwestycyjnym. Było to możliwe dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych, przy jednoczesnym finansowaniu wkładu własnego ze środków własnych oraz instrumentów dłużnych (w postaci zaciągniętego kredytu i emisji obligacji). Biorąc pod uwagę obecny poziom zadłużenia gminy, a także oczekiwane dochody własne gminy, należy założyć, że w okresie 2014-2020 udział średniorocznych majątkowych wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem będzie o 15 punktów procentowych niższy niż w analizowanych latach 2008-2012 i nie przekroczy 20%. Przyjmując zakładany do roku 2022 średnioroczny poziom dochodów gminy na poziomie ok. 45 mln złotych (zgodnie z wieloletnią prognozą finansową), szacuje się, że Gmina Janów Lubelski w latach 2014-2022 może dysponować łącznie środkami

inwestycyjnymi na zadania własne wynikające z realizacji strategii na poziomie około **80 mln zł.**

Tabela 1. Projekcja dochodów i wydatków inwestycyjnych gminy Janów Lubelski w okresie obowiązywania strategii (w mln zł)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem 2014-2022
Dochody ogółem (w mln zł)	57,30	43,60	41,80	42,10	42,80	43,20	43,20	44,00	44,50	402,50
Wydatki inwestycyjne (w mln zł)	11,46	8,72	8,36	8,42	8,56	8,64	8,64	8,80	8,90	80,50

Znaczna część oszacowanych powyżej środków inwestycyjnych gminy będzie mogła pochodzić z programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Przy czym, podobnie jak w latach 2007-2013, głównym źródłem środków unijnych będzie **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPOWL) na lata 2014-2020**. Łączna alokacja środków unijnych na program wynosi **2 229 mln euro**, z czego 1 677 mln euro będzie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), zaś 552 mln euro będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Tabela 2. Alokacja środków unijnych na osie priorytetowe RPO WL na lata 2014-2020 (w mln euro)

Nazwa osi priorytetowej	Nazwa funduszu finansującego	Wkład unijny w mln euro	Procent w całości alokacji
1. Badania i innowacje	EFRR	45,4	2,04
2. Cyfrowe lubelskie	EFRR	72,3	3,24
3. Konkurencyjność przedsiębiorstw	EFRR	291,6	13,08
4. Energia przyjazna środowisku	EFRR	158,8	7,13
5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	EFRR	237,0	10,63
6. Ochrona środowiska oraz efektywne wykorzystanie zasobów	EFRR	170,6	7,66
7. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	EFRR	98,7	4,43
8. Mobilność regionalna i ekologiczny transport	EFRR	271,0	12,16
9. Rynek pracy	EFS	202,0	8,97
10. Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	EFS	62,1	2,79
11. Włączenie społeczne	EFS	180,5	8,1
12. Edukacja, umiejętności i kompetencje	EFS	107,4	4,82
13. Infrastruktura społeczna	EFRR	261,8	11,74
14. Pomoc techniczna	EFRR	69,4	3,11
Łącznie		2 228,8	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu RPO WL z dnia 8 kwietnia 2014 r.

Drugim kluczowym źródłem pozyskiwania środków unijnych na wdrażanie działań strategii będzie **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020**, który będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Alokacja środków z EFRROW kształtuje się na poziomie 8 242 mln euro, które w dużej mierze będą wydatkowane na działania inwestycyjne związane z modernizacją gospodarstw rolnych oraz rozwój przetwórstwa

produktów rolnych, a także na rozbudowę infrastruktury na obszarach wiejskich oraz wspieranie przedsiębiorczości pozarolniczej.

Tabela 3. Alokacja środków unijnych na działania i poddziałania zaplanowane do wdrożenia w ramach PROW na lata 2014-2020 (w mln euro)

Lp.	Nazwa działania (art. EFRROW)	Nazwa poddziałania	Wkład unijny (w tys. euro)	Procent w całości alokacji
1.	Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14)	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenie zawodowe i nabywanie umiejętności - Demonstracje i działania informacyjne 	27 361	0,33
2.	Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw (art. 15)	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie pomocy rolnikom lub właścicielom lasów w korzystaniu z usług doradczych - Wsparcie szkoleń dla doradców 	41 360	0,50
3.	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych (art. 16)	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości - Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych 	21 000	0,25
4.	Inwestycje w środki trwałe (art. 17)	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja gospodarstw rolnych - Przetwórstwo i marketing produktów rolnych - Scalanie gruntów 	2 321 243	28,18
5.	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych (art. 18)	<ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje zapobiegawcze - Inwestycje odtworzeniowe 	264 046	3,20
6.	Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej (art. 19)	<ul style="list-style-type: none"> - Premie dla młodych rolników - Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - Restrukturyzacja małych gospodarstw - Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych - Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa 	1 236 882	15,00
7.	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)	<ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem, lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii - Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej - Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub 	683 983	8,30

		rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury		
8.	Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (art. 21-26)	- Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych	191 519	2,32
9.	Tworzenie grup i organizacji producentów (art. 27)	- Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym	224 600	2,76
10.	Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne (art.28)	- Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowisko - Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie	674 500	8,18
11.	Rolnictwo ekologiczne (art. 29)	- Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne - Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego	445 374	5,42
12.	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (art. 31)	- Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	1 482 539	17,99
13.	Współpraca (art. 35)	- Wsparcie na rzecz rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze rolno-spożywczym poprzez współpracę w ramach grup operacyjnych na rzecz innowacji EPI	27 360	0,28
14.	Leader	- Wsparcie przygotowawcze - Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju - Wdrażanie projektów współpracy - Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	467 668	5,69
15.	Pomoc techniczna	- Wsparcie wdrażania programu - Rozwój Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich	132 527	1,60
Łącznie			8 241 962	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu PROW 2014-2020 z dnia 7 kwietnia 2014 r.

Zważywszy na miejsko-wiejski charakter gminy i jej zidentyfikowane potrzeby rozwojowe w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, PROW na lata 2014-2020 będzie bardzo ważnym elementem finansowania strategii i wdrożenia szeregu zaplanowanych działań, szczególnie tych odnoszących się do rozwoju infrastruktury na wsi, wsparcia sektora rolno-spożywczego i leśnego w ramach rozwijanej biogospodarki oraz podnoszenia jakości usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa. Kluczowym wyzwaniem będzie jednak zwiększenie zdolności gminy do pozyskiwania większych niż dotychczas środków z PROW na realizowane projekty i zadania, a także zbudowanie sieci współpracy ponadlokalnej w zakresie modernizacji sektora rolnego i leśnego oraz rozwoju systemu usług na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- **Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020**, w ramach którego będzie m.in. istniała możliwość finansowania rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, a także współpracy sieciowej podmiotów oferujących wspólny produkt turystyczny;
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020**, w ramach którego będzie m.in. możliwe finansowanie ponadlokalnych przedsięwzięć w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a także przebudowy dróg krajowych (np. S19, S74);
- **Program Operacyjna Polska Cyfrowa 2014-2020**, w ramach którego zaplanowano finansowanie przedsięwzięć związanych z poprawą dostępu mieszkańców do szybkiego Internetu, rozwojem administracji elektronicznej i e-usług, a także podnoszeniem umiejętności cyfrowych społeczeństwa;
- **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**, w ramach którego będzie m.in. możliwość finansowania projektów podnoszących kompetencje pracowników administracji samorządowej oraz rozwijających systemy zarządzania strategicznego i finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego.
- **Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020**, w tym Program Region Morza Bałtyckiego; Program dla Europy Środkowej, Interreg Europa; Program Współpracy Transgranicznej Polska Białoruś Ukraina.
- **Szwajcarskie i Norweskie Instrumenty Finansowe**, umożliwiające finansowanie różnorodnych inicjatyw związanych ze sportem, kulturą, edukacją, zdrowiem oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia będzie również finansowana ze środków krajowych. W szczególności dotyczy to takich programów i funduszy krajowych jak:

- **Narodowy program przebudowy dróg lokalnych „Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój”**, w ramach którego będzie istniała możliwość uzyskania dotacji na modernizację dróg powiatowych i gminnych;
- **Roczne programy finansowania kultury**, realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z których będą dofinansowywane imprezy i wydarzenia kulturalne;
- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**, w ramach, którego będzie możliwość finansowania w formie instrumentów zwrotnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej itp.;

- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**, umożliwiający finansowanie różnorodnych przedsięwzięć w zakresie ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową;
- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**, umożliwiający finansowanie m.in. projektów z zakresu integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

6. System monitorowania i oceny realizacji strategii

System monitorowania jest ważnym instrumentem w procesie wdrażania strategii. Dane monitoringowe służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych. Proces monitorowania umożliwia również ocenić postępy we wdrażaniu strategii, a także mobilizować władze i społeczność lokalną do większej aktywności na rzecz realizacji strategii. Głównymi elementami systemu monitoringu są:

- instytucje odpowiedzialne za proces monitorowania wdrażania strategii,
- przyjęty system raportowania z procesu monitorowania strategii,
- zestaw wskaźników służących do oceny postępów we wdrażaniu strategii.

Instytucją odpowiedzialną za koordynację procesu monitorowania realizacji strategii będzie Burmistrz Janowa Lubelskiego wraz z podlegającym mu Urzędem Miejskim. Za proces monitorowania i raportowania będzie odpowiedzialny właściwy referat ds. planowania. Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu dwuletnim, na podstawie opracowanego raportu monitorującego obejmującego analizę zebranych danych na bazie przyjętych wskaźników monitoringowych. Przy czym pierwszy raport z procesu monitorowania wdrażanej strategii obejmie lata 2014-2016 i zostanie przygotowany do połowy 2017 roku. Burmistrz i Rada Miejska, na podstawie przedstawionego raportu i zawartych w nim wniosków oraz rekomendacji dokonają śródkresowej oceny stanu wdrażania strategii, a także zaproponują ewentualne zmiany skorygowania jej treści.

Przyjęty zestaw wskaźników zakłada monitorowanie strategii na dwóch poziomach, tj. **strategicznym** – odnoszącym się do priorytetowych obszarów rozwoju gminy – oraz **operacyjnym**, pozwalającym na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych strategii. Przy konstruowaniu systemu wskaźników starano się ograniczyć ich liczbę do minimum, a także wykorzystać przede wszystkim te, których wartości dostępne są w oficjalnej statystyce Głównego Urzędu Statystycznego. Dla każdego ze wskaźników podano wartość bazową oraz oczekiwaną wartość docelową w roku 2022, a także wskazano możliwe źródła pozyskiwania informacji o wartościach monitorowanych wskaźników.

Cele strategiczne/priorytety rozwoju gminy

1. Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2012)	Wartość docelowa (rok 2022)	Źródło danych
1.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnięte w gospodarce powiatu ^(a)	zł	2 972	4 000 (wzrost o 35%)	GUS: BDL
2.	Udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem ^(b)	%	53	58	GUS: BDL Wieloletnia Prognoza Finansowa
3.	Korzystający z noclegów turyści	Osoby	18 479	26 000	GUS: BDL
2. Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy					
4.	Liczba zarejestrowanych podmiotów w systemie REGON na 10 tys. mieszkańców	szt.	1 066	1 100	GUS: BDL
5.	Pracujący na 1000 ludności ^(a)	Osoby	232	260	GUS: BDL
6.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	13,5	10	GUS: BDL
3. Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców					
7.	Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej	%	75,2	90	GUS: BDL
8.	Odsetek gospodarstw domowych uczestniczących w selektywnej zbiórce odpadów komunalnych	%	78	100	Urząd Miejski
9.	Ograniczenie emisji CO ₂ na terenie gminy	%	100	80	Urząd Miejski
4. Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych					
10.	Odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym w powiecie	%	11,4	13	GUS: Narodowy Spis Powszechny
11.	Odsetek ludności zagrożony ubóstwem / wykluczeniem społecznym ^(c)	%	24,9	21	GUS: Dochody i warunki życia ludności Polski
5. Gmina obywatelska sprawnie rządzona					
12.	Dochody gminy na 1 mieszkańca	zł	2 808	3 000	GUS: BDL
13.	Odsetek uchylonych aktów prawnych (decyzje, zezwolenia, postanowienia, uchwały RM), przez organy nadzorcze (Wojewodę, RIO, SKO itp.)	%	0,1 % ^(d)	poniżej 1%	Urząd Miejski
14.	Odsetek osób deklarujących zaufanie do urzędników administracji publicznej na poziomie gminy	%	32	48	GUS: STRATEG.GOV.PL

^(a) – dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

^(b) – dochody własne obejmują wpływy z podatku PIT i CIT oraz podatków i opłat lokalnych oraz dochody majątkowe

^(c) – odsetek ten dotyczy regionu wschodniego (województwo lubelskie i podkarpackie) i w sposób pośredni będzie odzwierciedlał poziom wykluczenia społecznego w gminie

^(d) – dotyczy roku 2013

Cele operacyjne

1. Gmina atrakcyjna dla inwestorów i turystów					
<i>Cel 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną gminy</i>					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2012)	Wartość docelowa (rok 2022)	Źródło danych
1.	Średni czas dojazdu samochodem osobowym z Lublina do Janowa Lubelskiego	min.	72	60	mapy komunikacyjne (Google, Targeo)
2.	Średni czas dojazdu samochodem osobowym z Rzeszowa do Janowa Lubelskiego	min.	74	61	mapy komunikacyjne (Google, Targeo)
3.	Długość przebudowanych dróg powiatowych na terenie gminy	km	0	15	Zarząd Dróg Powiatowych
4.	Powierzchnia gminy, na terenie której nasycenie usługami dostępu do Internetu o przepustowości 2Mb/s przekracza 50%	%	8,3	30	Urząd Komunikacji Elektronicznej
5.	Liczba odnowionych obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków	szt.	0	1	Urząd Miejski
6.	Liczba miejsc noclegowych w gminie (w tym całorocznych)	szt.	544 (273)	700 (350)	GUS: BDL
7.	Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania na 1000 mieszkańców	szt.	2,02	3,2	GUS: BDL
<i>Cel 1.2. Rozwój zintegrowanego produktu turystycznego Janów Lubelski o zasięgu ponadregionalnym</i>					
8.	Liczba klastrów turystycznych funkcjonujących na terenie gminy	szt.	0	1	Urząd Miejski
9.	Liczba przedsiębiorstw z branży turystycznej zaangażowana w świadczenie usług w ramach zintegrowanego produktu turystycznego	szt.	0	12	Urząd Miejski
<i>Cel 1.3. Skuteczna kampania promocyjna przyciągająca do gminy więcej inwestorów i turystów</i>					
10.	Liczba inwestorów zewnętrznych, którzy zainwestowali na terenie gminy	szt.	0	5	Urząd Miejski
11.	Liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach	osoba	18 479	27 000	GUS: BDL
12.	Korzystający z noclegów turyści zagraniczni w ciągu roku	osoba	327	650	GUS: BDL
2. Gmina przedsiębiorcza tworząca nowe miejsca pracy					
<i>Cel 2.1. Poprawa dostępu przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczo-szkoleniowych</i>					
13.	Odsetek przedsiębiorstw objętych wspólnym systemem informacyjno-konsultacyjnym w zakresie wsparcia przedsiębiorstw ze środków unijnych	%	0	20%	Urząd Miejski w Janowie Lubelskim
14.	Łączna wartość środków unijnych pozyskanych z programów perspektywy finansowej UE 2014-2020 na rozwój przedsiębiorczości w gminie	mln zł	12	24	System SIMIK 2014-2020
<i>Cel 2.2. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie wdrażania innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy</i>					
15.	Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach ^(b) na jednego mieszkańca	tys. zł	6,8	12,00	GUS: BDL
16.	Nakłady inwestycyjne ogółem w przeliczeniu na jedno przedsiębiorstwo ^(b)	tys. zł	12	18	GUS: BDL
17.	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych ponoszących nakłady na działalność innowacyjną ^(b)	%	11	20	GUS: Badanie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw
<i>Cel 2.3. Rozwój nowych firm w perspektywicznych dla gminy branżach rozwoju</i>					
18.	Liczba nowych podmiotów utworzonych w perspektywicznych branżach rozwoju gminy	szt.	0	12	GUS: BDL

19.	Liczba grup producentów rolnych działających na terenie gminy	szt.	0	1	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
20.	Wielkość środków pozyskanych z działania „Inwestycje w środki trwałe” w ramach PROW 2014-2020	mln zł	0	15	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
3. Gmina przyjazna dla środowiska i mieszkańców					
Cel 3.1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zagospodarowania odpadów					
21.	Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej w gminie	%	91,1	93	GUS: BDL
22.	Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej w gminie	%	75,2	90	GUS: BDL
23.	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku ^(a)	%	87,3	92	GUS: BDL
Cel 3.2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy					
24.	Emisja dwutlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych	tys. ton	4,9	4,5	GUS: BDL
25.	Łączna moc zainstalowana na terenie gminy do produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	kW	0	6 000	PGE Dystrybucja / Oddział Rzeszów
26.	Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej	%	19,1	25	GUS: BDL
Cel 3.3. Rozwój wybranych elementów infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy					
27.	Długość wyremontowanych /zmodernizowanych dróg gminnych na terenie gminy	km	0	10	Urząd Miejski /Referat ds. Planowania i Inwestycji
28.	Powierzchnia parkingów udostępnionych na terenie miejskim gminy	m ²	17 700	25 200	Urząd Miejski /Referat ds. Planowania i Inwestycji
Cel 3.4. Poprawa estetyki, bezpieczeństwa ekologicznego i ładu przestrzennego w gminie					
29.	Wskaźnik pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	92	98	GUS: BDL/ Urząd Miejski
30.	Powierzchnia terenów zrewitalizowanych / odnowionych na terenie gminy	ha	0	56	Urząd Miejski
31.	Liczba jednostek OSP wyposażonych w sprzęt ratowniczo-gaśniczy	szt.	0	2	Urząd Miejski
32.	Odsetek organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ekologii i ładu przestrzennego	szt.	5	10	Urząd Miejski
4. Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych					
Cel 4.1. Podniesienie jakości i dostępności usług w zakresie opieki nad dziećmi, edukacji i sportu					
33.	Uśrednione wyniki egzaminu końcowego z przedmiotów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych w gimnazjach gminy Janów Lubelski	% zdobytych punktów	57	63	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
34.	Odsetek osób poniżej 25 roku życia w ogólnej grupie osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie	%	27,8	18	GUS: BDL PUP w Janowie Lubelskim
35.	Odsetek osób dorosłych uczestniczących w różnych formach kształcenia ustawicznego	%	3,2	4,8	GUS: STRATEG.GOV.PL
36.	Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców	osoba	17	25	GUS: BDL
Cel 4.2. Poprawa dostępu mieszkańców do usług i dóbr kultury					
37.	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	wolumen	18,3	21	GUS: BDL

38.	Liczba imprez kulturalnych organizowanych na 1000 mieszkańców w gminie	szt.	4,2	5	GUS: BDL
39.	Liczba uczestników przypadająca na jedną imprezę kulturalną	osoba	227	269	GUS: BDL
Cel 4.3. Lepszy dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych oraz skutecznych form integracji społecznej					
40.	Liczba osób przypadających na jedną placówkę ambulatoryjną opieki zdrowotnej	osoba	1 256	1 100	GUS: BDL
41.	Liczba porad lekarskich udzielonych na jednego mieszkańca	szt.	9,8	11,00	GUS: BDL
42.	Odsetek ludności gminy objętych profilaktyką zdrowia w zakresie chorób cywilizacyjnych (układu krążenia, cukrzycy, nowotworów)	%	2	8	Dane Starostwa Powiatowego
43.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	%	10,2	10	GUS: BDL
44.	Liczba podmiotów działających w sferze ekonomii społecznej	szt.	2	5	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
5. Gmina obywatelska sprawnie rządzona					
Cel 5.1. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego w gminie					
45.	Wielkość środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę na własne projekty rozwojowe z perspektywy finansowej 2014-2020	tys. zł/ 1 mieszk.	0	3,0	Dane z SIMIK 2014-2020
46.	Liczba dokumentów o charakterze strategicznym objętych wspólnym systemem ewaluacji i monitorowania	szt.	0	8	Dane systemu wdrożone w Urzędzie Miejskim
47.	Odsetek klientów zadowolonych z usług publicznych świadczonych przez samorząd gminny	%	brak danych	50	Badania własne w ramach wprowadzonego modelu
48.	Odsetek osób mających poczucie wpływu na sprawy swojej gminy	%	50 ^(c)	65	GUS: STRATEG.GOV.PL
Cel 5.2. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa					
49.	Odsetek obywateli korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	%	9	35	GUS: STRATEG.GOV.PL
50.	Liczba e-usług udostępnionych dla mieszkańców gminy w ramach rozwoju administracji elektronicznej	szt.	3	12	Dane Urzędu Miejskiego
Cel 5.3. Zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności kadr w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacyjnych rozwiązań					
51.	Odsetek urzędników w gminie objętych specjalistycznymi szkoleniami w zakresie podnoszenia swoich kompetencji	%	brak danych	40	Dane Urzędu Miejskiego
52.	Liczba projektów realizowanych przez gminę w partnerstwie z innymi podmiotami i instytucjami	szt.	0	10	Dane Urzędu Miejskiego

^(a) – z wyłączeniem odpadów komunalnych

^(b) – dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

^(c) – dane obejmują poziom krajowy, ale w przyszłości będą dostępne również na poziomie lokalnym

7. Załączniki

7.1. Aneks statystyczno-diagnostyczny gminy

7.2. Informacja na temat procesu konsultacji społecznych



ANEKS STATYSTYCZNO-DIAGNOSTYCZNY DO STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JANÓW LUBELSKI



SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
2. Położenie, środowisko, przestrzeń, infrastruktura.....	4
2.1. Położenie i dostępność komunikacyjna gminy.....	4
2.2. Sieć osadnicza.....	6
2.3. Środowisko przyrodnicze.....	6
2.4. Środowisko kulturowe.....	9
2.5. Zagospodarowanie przestrzenne.....	11
2.6. Infrastruktura komunikacyjna.....	15
2.7. Infrastruktura wodno-ściekowa.....	16
2.8. Infrastruktura zagospodarowania odpadów.....	19
2.9. Infrastruktura energetyczno-oświetleniowa.....	20
2.10. Infrastruktura teleinformatyczna.....	25
2.11. Pozycja gminy w regionalnej i krajowej polityce przestrzennej.....	26
3. Społeczeństwo i jakość życia.....	29
3.1. Demografia.....	29
3.2. Wykształcenie mieszkańców oraz dostęp do edukacji.....	31
3.3. Gospodarstwa domowe.....	34
3.4. Wykluczenie oraz pomoc społeczna.....	35
3.5. Warunki mieszkaniowe.....	36
3.6. Dostęp do profilaktyki i opieki zdrowotnej.....	37
3.7. Uczestnictwo w kulturze i sporcie.....	39
3.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	44
3.9. Ocena syntetyczna jakości życia w gminie.....	45
4. Gospodarka i rynek pracy.....	46
4.1. Poziom przedsiębiorczości.....	46
4.2. Przemysł.....	49
4.3. Rolnictwo i leśnictwo.....	50
4.4. Turystyka.....	52
4.5. Rynek pracy.....	57
4.6. Otoczenie biznesu.....	59
4.7. Ocena syntetyczna atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy.....	62
5. Jakość rządzenia w gminie.....	63
5.1. Administracja i jakość kadr.....	63
5.2. Zdolność inwestycyjna gminy.....	65
5.3. Współpraca z otoczeniem.....	76
5.4. Praktyka planowania strategicznego.....	77
5.5. Działalność promocyjna.....	78
5.6. Syntetyczna ocena jakości rządzenia w gminie.....	82

1. WPROWADZENIE

Niniejszy aneks jest częścią Strategii Rozwoju Gminy, która wskazuje wizję oraz strategiczne kierunki rozwoju gminy Janów Lubelski w horyzoncie do 2022 roku. Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą, pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych.

Aneks statystyczno-diagnostyczny opracowany został na podstawie danych statystycznych GUS oraz informacji uzyskanych z innych dokumentów strategicznych i planistycznych, m.in. Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2017, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Janowskiego na lata 2014-2020, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janów Lubelski na lata 2010-2015 i opracowań Biura Planowania Przestrzennego w Lublinie. Dane statystyczne prezentowane są w ujęciu dynamicznym i pokazują zmiany jakie zaszły na przestrzeni ostatnich 7 lat wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2008-2015.

Niniejszy aneks obejmuje 4 rozdziały, w których przedstawiono obecną sytuację społeczno-gospodarczą gminy Janów Lubelski, z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych. Rozdziały dokumentu obejmują następujące obszary:

- położenie, środowisko i przestrzeń, a także infrastrukturę gminy,
- społeczeństwo i jakość życia,
- gospodarkę i rynek pracy,
- jakość rządzenia w gminie.

Każdy obszar na podstawie wybranych wskaźników społeczno-gospodarczych i zgromadzonych informacji, został przeanalizowany oraz opisany pod względem widocznych zmian. Pod uwagę wzięto również opis statystyczno-diagnostyczny z poprzedniej strategii w celu zachowania ciągłości prezentowania danych i przeanalizowania zachodzących trendów rozwojowych. Wszystkie wyżej wymienione obszary poddano ocenie syntetycznej, która posłużyła do identyfikacji słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń gminy.

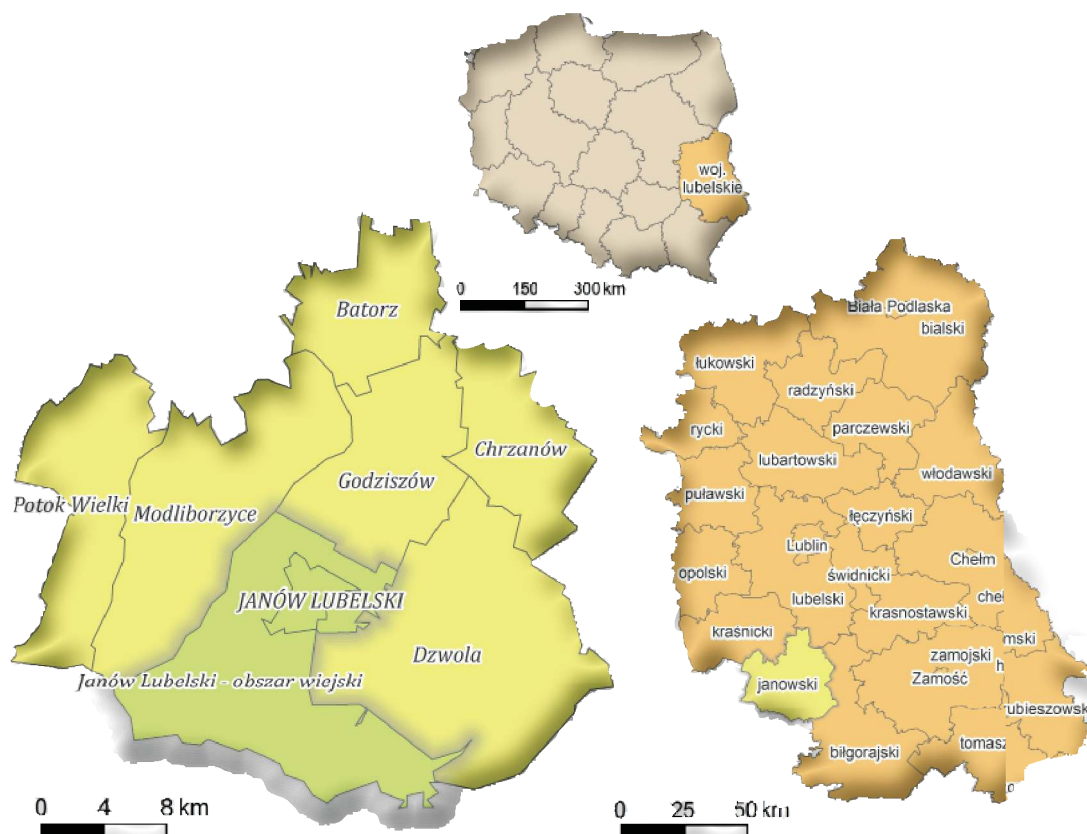
2. POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO, PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA

Analizę Gminy Janów Lubelski w zakresie uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych, przeprowadzono w oparciu o położenie gminy, sieć osadniczą oraz środowisko przyrodnicze i kulturowe. Na podstawie studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przedstawiono funkcję i przeznaczenie terenów w gminie. Natomiast infrastrukturę techniczną, odnoszącą się do transportu, ochrony środowiska, energetyki oraz telekomunikacji, opisano z punktu widzenia jej jakości i dostępności. Przedstawiono również pozycję gminy w regionalnej i krajowej polityce przestrzennej.

2.1. POŁOŻENIE I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY

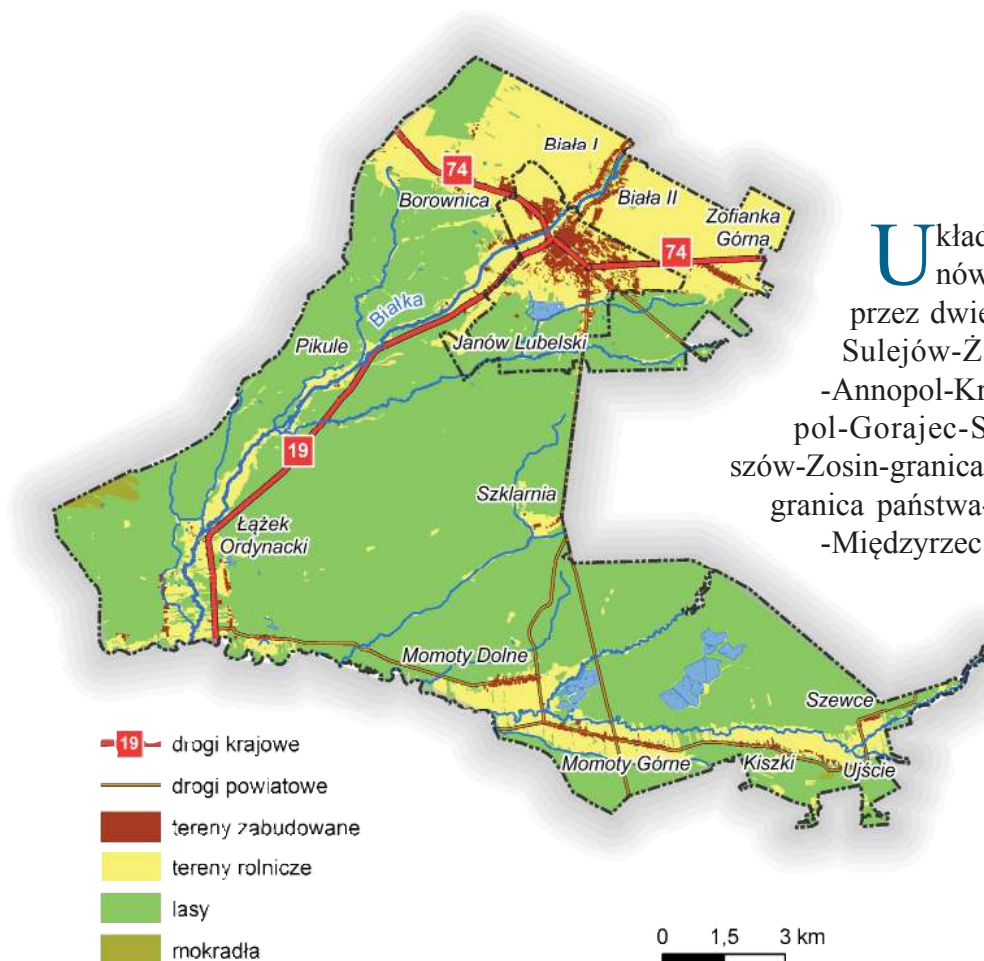
Gmina Janów Lubelski położona jest w południowej części województwa lubelskiego, w powiecie janowskim. Janów Lubelski graniczy z 4 gminami województwa lubelskiego oraz 3 gminami województwa podkarpackiego. Od północy graniczy z gminą Godziszów, od wschodu z gminą Dzwola, od zachodu z gminą Modliborzyce, od południa z gminami: Biłgoraj, Pysznica, Jarocin i Harasiuki.

Ryc. 1. Położenie administracyjne Gminy Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 2. Układ komunikacyjny i osadniczy Gminy Janów Lubelski



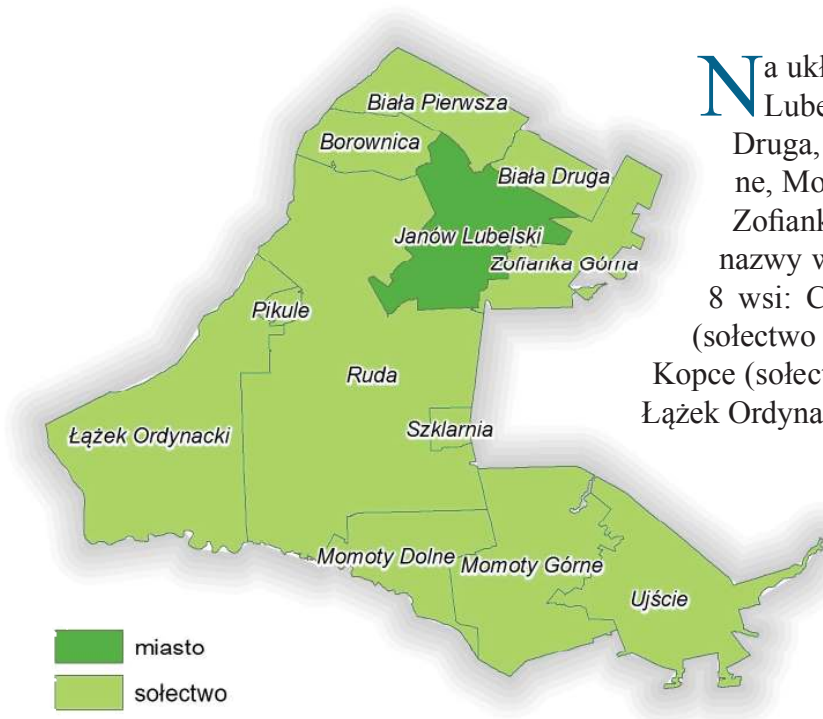
Układ komunikacyjny Gminy Janów Lubelski wyznaczony jest przez dwie drogi krajowe: 74 (o przebiegu Sulejów-Żarnów-Kielce-Opatów-Ożarów-Annopol-Kraśnik-Janów Lubelski-Framopol-Gorajec-Szczebrzeszyn-Zamość-Hrubieszów-Zosin-granica państwa) i 19 (o przebiegu granica państwa-Kuźnica-Białystok-Siemiaticze-Międzyrzec Podlaski-Kock-Lubartów-Lublin-Kraśnik-Janów Lubelski-Nisko-Rzeszów). Ważny wpływ na dostępność komunikacyjną gminy ma również sieć dróg powiatowych.

Źródło: Opracowanie własne

Miasto Janów Lubelski oddalone jest o 77 km od stolicy województwa lubelskiego, 67 km od Zamościa, 89 km od Rzeszowa, 236 km od Warszawy oraz 250 km od Krakowa. Najbliżej zlokalizowanym portem lotniczym jest port Lublin - Świdnik (80 km) i Rzeszów - Jesionka (80 km) (port lotniczy: Warszawa Okęcie - 242 km, Kraków Balice - 266 km). Janów Lubelski położony się w odległości 130 km (3,5 h) od polsko-ukraińskiego przejścia drogowego w Hrebennem oraz 140 km (2,5 h) od polsko-ukraińskiego przejścia drogowego w Zosinie (Barwinek 180 km - 3 h, Terespol 240 km - 4,5 h, Cieszyn 380 km - 6,5 h).

2.2. SIEĆ OSADNICZA

Ryc. 3. Gmina Janów Lubelski, podział na sołectwa



Na układ osadniczy gminy składa się miasto Janów Lubelski oraz 11 sołectw: Biała Pierwsza, Biała Druga, Borownica, Łązek Ordynacki, Momoty Dolne, Momoty Górne, Pikule, Ruda, Szklarnia, Ujście, Zofianka Górna. Poza miejscowościami, od których nazwy wzięły sołectwa, w gminie występuje również 8 wsi: Cegielnia (sołectwo Zofianka Górna), Jonaki (sołectwo Ruda), Kiszki i Szewce (sołectwo Ujście), Kopce (sołectwo Borownica), Łązek Garncarski (sołectwo Łązek Ordynacki).

Sieć osadnicza gminy na obszarze wiejskim jest dość rozporozszona (szczególnie w części południowej gminy). Zwartą zabudową mieszkaniową charakteryzuje się jedynie Miasto Janów Lubelski.

Źródło: Opracowanie własne

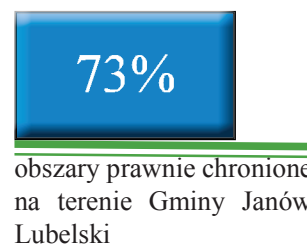
2.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Janów Lubelski leży na pograniczu Kotliny Sandomierskiej i Wyżyny Lubelskiej, na styku granic mezoregionów: Równina Biłgorajska (ok. 85% powierzchni) i Roztocze Zachodnie (ok. 15% powierzchni). Położenie na granicy dwóch odrębnych regionów fizjograficznych wpływa na atrakcyjność krajobrazową terenu gminy. Można tu wyróżnić trzy typy krajobrazu naturalnego o odmiennej rzeźbie terenu: teren o rzeźbie płaskorówninnej, teren o rzeźbie niskofalistej, teren o rzeźbie faliastej. Zróżnicowanie to jest jednak niewielkie i mało zauważalne. Jedynie 15% terenu gminy zaznacza się odrębnością, ze względu na urozmaicone ukształtowanie terenu.

Rejon gminy znajdującej się na obszarze Równiny Biłgorajskiej charakteryzuje się występowaniem na tym terenie borów sosnowych, które zajmują rozległy teren. Lasy urozmaicone są wydłami śródładowymi oraz śródleśnymi łąkami, torfowiskami i bagnami. Część roztoczańska, charakteryzuje się malowniczymi wąwozami oraz jarami z fragmentami lasów lipowo-grabowych, bukowych i sosnowych, dominuje tu krajobraz rolniczy.

Lasy Janowskie są głównym walorem przyrodniczym gminy. Stanowią zachodnią część kompleksu Puszczy Solskiej. Na terenie Lasów Janowskich odnotowano ponad 795 gatunków roślin naczyniowych, z czego 50 gatunków jest objętych ochroną, m.in. wawrzynek główkowaty, porzecznica alpejska, brodawka kępowata, wąkrota zwyczajna, groszek wschodniokarpacki, płucnica islandzka, storczyk plamisty. Ponadto zarejestrowano tu kilka rzadkich gatunków grzybów kapeluszowych, porostów i mszaków. Występuje tu 75 zespołów zbiorowisk wodno-torfowiskowych oraz 25 roślinnych zespołów wodnych.

Według danych GUS w 2012 r. obszary prawnie chronione zajmowały 73% powierzchni Gminy Janów Lubelski, co przewyższało udział obszarów chronionych na terenie powiatu (ok. 63%). Lasy Gminy Janów Lubelski stanowiły 23,6% obszarów chronionych powiatu oraz 2,3% województwa. Wśród form ochrony rezerwaty przyrody zajmują 2 197,2 ha, zaś parki krajobrazowe - 13 018 ha. Na walory przyrodnicze Gminy Janów Lubelski składa się Park Krajobrazowy Lasy Janowskie oraz 3 rezerwaty przyrody, Leśny Kompleks Promocyjny oraz liczne pomniki przyrody, których na terenie gminy jest 88 (ok. 63% tego typu obiektów z całego powiatu).

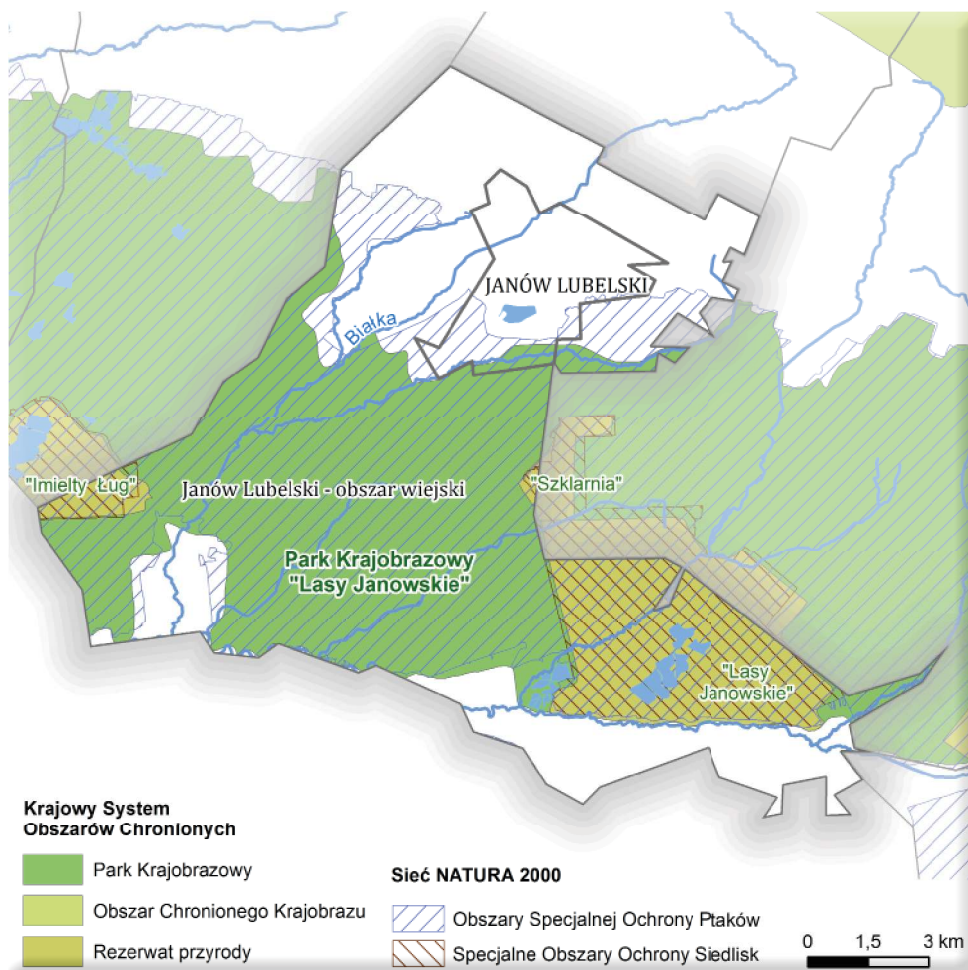


Park Krajobrazowy Lasy Janowskie powstał w 1984 r., jego powierzchnia wynosi ok. 40 tys. ha, z czego 80% obszaru parku zajmują lasy. Przeważają tu bory sosnowe, sosnowo-jodłowe i mieszane. Pozostałą część parku stanowią torfowiska z borami bagiennymi i wilgotnymi, stawy, wydmy śródładowe oraz łąki śródleśne. Występują tu liczne gatunki roślin, w tym gatunki rzadkie i chronione. Cały kompleks leśny jest ostoją dla wielu gatunków zwierząt i ptaków.

Na terenie gminy znajdują się 3 rezerwaty przyrody: Imielty Ług, Lasy Janowskie oraz Szklarnia (ryc. 4.). Rezerwat Lasy Janowskie znajduje się w południowo-wschodniej części gminy. Jest to rezerwat przyrodniczo-historyczny o powierzchni 2673 ha. Charakteryzuje się występowaniem borów sosnowych, z domieszką jodły, buka, dębu i olchy oraz torfowisk. Oprócz bogatej szaty roślinnej, teren rezerwatu wyróżnia duża wartość historyczna. 15 km na południe od Janowa Lubelskiego znajduje się Porytowe Wzgórze. Jest to miejsce upamiętniające bitwy partyzanckie w 1944 r. Szlak Porytowego Wzgórza (8 km), o charakterze dydaktycznym, prowadzi po stanowiskach bojowych partyzantów. Na szlaku, oprócz trasy spacerowej, znajduje się szlak rowerowy. Całe wydarzenie upamiętnia monumentalny pomnik, autorstwa Bronisława Chromego. Obok znajduje się zbiorowy cmentarz żołnierski, ale groby poległych można spotkać na całym Porytowym Wzgórzu.

Niewielki fragment rezerwatu Szklarnia znajduje się przy wschodniej granicy gminy Janów Lubelski. Większa część znajduje się na terenie gminy Dzwola. Jego powierzchnia wynosi 278 ha i jest to rezerwat typowo florystyczno-leśny. Główne zadanie ochronne to zachowanie charakterystycznych elementów środowiska przyrodniczego Puszczy Solskiej. Można znaleźć tu wiele gatunków roślin typowych dla zbiorowisk torfowisk przejściowych oraz szuwarowych.

Ryc. 4. Obszary chronione na terenie Gminy Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne

W zachodniej części gminy znajduje się trzeci z rezerwatów - Rezerwat Imielty Ług. Charakteryzuje się występowaniem torfowisk o powierzchni - 802 ha. Występuje tu 45 zespołów roślinnych. Rezerwat jest miejscem występowania szeregu roślin chronionych oraz można tu spotkać wiele gatunków zwierząt.

Leśny Kompleks Promocyjny Niemal w całości pokrywa się z parkiem krajobrazowym. Powstał w 1994 r. na obszarze Nadleśnictwa Janów Lubelski, jest jednym z 19 Kompleksów Promocyjnych w Polsce, jego powierzchnia wynosi 31 622 ha.

W drzewostanie przeważają bory sosnowe oraz wyspowo rozmieszczone fragmenty

borów jodłowych i lasów mieszanych. Występują tu liczne torfowiska, bagna, doliny puszcząńskich rzek oraz kompleksy stawów - o powierzchni ok. 2 000 ha.

Na terenie Gminy Janów Lubelski występują również obszary Natura 2000, których celem jest stworzenie systemu obszarów prawnie chronionych w krajach Unii Europejskiej.

Podstawę prawną tworzą dwie unijne dyrektywy: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa, których głównym celem jest zachowanie cennych przyrodniczo oraz zagrożonych w skali całej Europy określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków ptaków. Teren Parku Krajobrazowego i rezerwat przyrody na terenie gminy w całości są zakwalifikowane jako ostoja ptasia o randze europejskiej E 73. Występuje tu ok. 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG w tym 9 gatunków w Polskiej Czerwonej Księdze (PCK). Obszary rezerwatów dodatkowo objęte są Dyrektywą Siedliskową.

2.4. ŚRODOWISKO KULTUROWE

Na terenie Gminy Janów Lubelskim znajduje się niewiele zabytków, jednak ich wartość historyczna przyciąga wielu zwiedzających. Według danych Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim, na terenie samego miasta, znajduje się kilka obiektów sakralnych wpisanych do rejestru zabytków. Na terenie gminy znajduje się również wiele obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Są to m.in. domy mieszkalne na terenie miasta, kapliczki przydrożne, a także układ urbanistyczny „Starego Miasta”, który był oparty na renesansowym wzorcu miasta idealnego. Układ urbanistyczny „Starego Miasta” przetrwał do dziś w postaci: czworoboczny rynek i regularna siatka ulic z nim związana.

Tabela 1. Zabytki wpisane do rejestru zabytków

Gmina Janów Lubelski		
Lp.	Obiekt	Adres
1.	Zespół klasztorny poddominikański: kościół paraf. Pw. Św. Jana chrzciciela z wystrojem wnętrza, wyposażeniem, kaplica objawienia, klasztor, brama – dzwonnica, mur z bramkami, drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego	Janów Lubelski ul. Szewska 1
2.	Cmentarz wojenny z I wojny świat., w gran. wału ziemnego, otaczającego cmentarz.	Janów Lubelski-Biała Poduchowna
3.	Stara część cmentarza rzymsko-katolickiego, w gran. wg zał.	Janów Lubelski ul. Białka 92
4.	Teren dawnego cmentarza przykościelnego z nagrobkami, relikiami kościoła i schodów oraz starodrzewiem,	Janów Lubelski ul. Białka 121
5.	Zespół budynków d. więzienia	Janów Lubelski ul. Jana Pawła II 5 – ul. Ogrodowa
6.	Budynek d. kancelarii Obwodu Ordynacji Zamojskiej*, wraz z działką wskazaną w dec., w gran. wg zał. mapy	Janów Lubelski ul. Zamoyskiego 52
7.	Dom mieszkalny (d. Kasa powiatu)	Janów Lubelski ul. Zamoyskiego 56
8.	Zespół kościoła paraf. rzymskokat. pod wezw. św. Wojciecha: kościół paraf. wraz z wystrojem wnętrza (w tym detalem architektonicznym, elementami zdobnictwa i stałego wyposażenia), fontanna zw. „Fontanną Płaczącą”, kaplica tzw. „Grota Zniewolenia” i „Grota Wyzwolenia” wraz z wystrojem wnętrza (w tym detalem architektonicznym, elementami zdobnictwa i stałego wyposażenia), 4 kapliczki wraz z dekoracją plastyczną wnętrza, teren na którym zlokalizowany jest w/w zespół w gran. działki wskazanej w dec., wg zał. mapy	Momoty Górne

* Faktycznie: „Obwodu Zamojskiego”

Źródło danych: Obwieszczenie Nr 1/2014 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego

Ważnym elementem wsparcia rozwoju turystyki jest położona w obrębie gminy miejscowość Łązek Garncarski, która od XVIII w. była związana z garncarstwem. Miejscowa ludność specjalizuje się w wyrabianiu mis, dzbanków, garnków, doniczek i dwojaków, w różnej skali barw i pokryte różnymi ornamentami (geometrycznymi, roślinnymi). Rozwinięte jest tu również kaflarstwo.

Wśród zabytków Gminy Janów Lubelski na szczególną uwagę zasługują 2 obiekty sakralne:

- **Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Janowie Lubelskim** w zespole d. klasztoru dominikańskiego, z cudami obrazu MB Łaskawej Różańcowej - budowany wg projektu Jana Michała Linka na przełomie XVII i XVIII w., prawdopodobnie ufundowany przez Jana Zamoyskiego; konsekrowany w 1742 r.; kościół barokowy, trójnawowy, ze sklepieniami kolebkowo-krzyżowymi. Klasztor usytuowany jest wokół nieregularnego czworobocznego dziedzińca.



- **Parafia p.w. św. Wojciecha w Momotach Górnych** – kościół powstał na zrębach kaplicy z początku XX w., wystrój kościoła został wykonany przez miejscowego proboszcza Kazimierza Pińciurka; styl kościoła łączy w sobie elementy ludowe i mieszczańskie.

- **Centrum miasta** - renesansowy, prostokątny rynek z ulicami wychodzącymi z naroży i boków (wyjątek pierzeja północna z zabudową klasztorną), nowa część miasta, założona po 1820 r. (w okresie funkcjonowania Obwodu Zamojskiego), połączona jest z dawnym miastem 3 ulicami równoległymi, z których ulica J. Zamoyskiego wiąże rynki na osi zespołu poklasztornego.



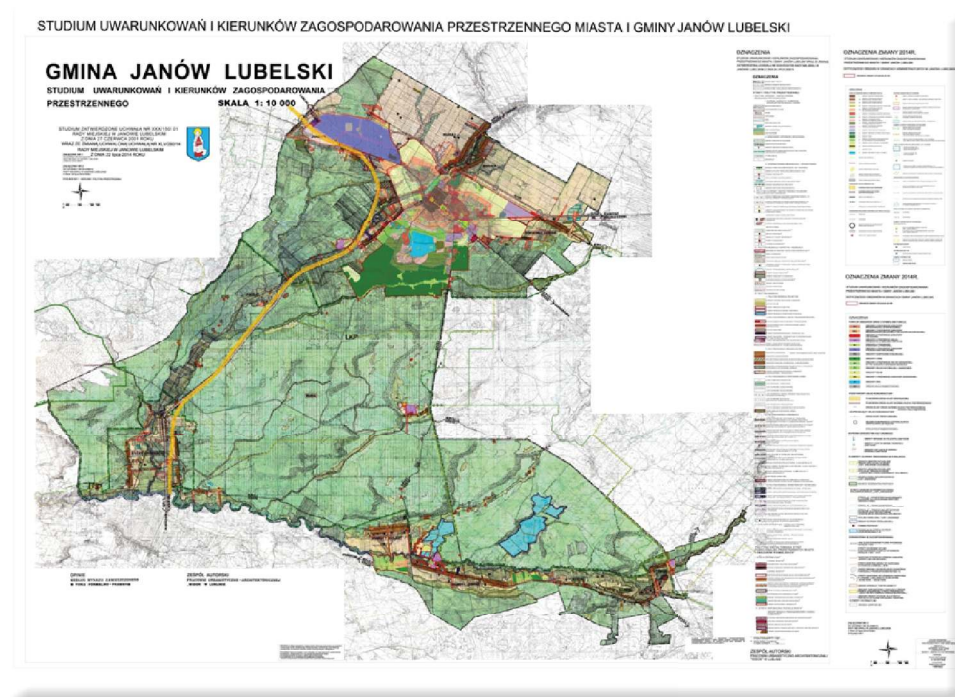
- **Zespół budynków starego więzienia** - zbudowany w latach 1820-1827, obecna siedziba Muzeum Regionalnego.

2.5. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina Janów Lubelski jest gminą miejsko-wiejską i podział ten na obszar wiejski i miejski znajduje swoje odzwierciedlenie w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Janów Lubelski, zatwierdzone Uchwałą nr XXX/150/01 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 27.06.2001 r. Dokument był aktualizowany na podstawie uchwały nr XVII/94/12 z dnia 27 stycznia 2012 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Janów Lubelski (z późn. zm.). Został uchwalony w dniu 25 września 2014r. (Uchwałą nr XLVII/303/14 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim).

Rysunek „Kierunki i polityka przestrzenna” zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przedstawiono w rycinie nr 5. Docelowy układ komunikacyjny przedstawiono na rycinie nr 6.

Ryc. 5. Kierunki i polityka przestrzenna zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego



Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Janów Lubelski

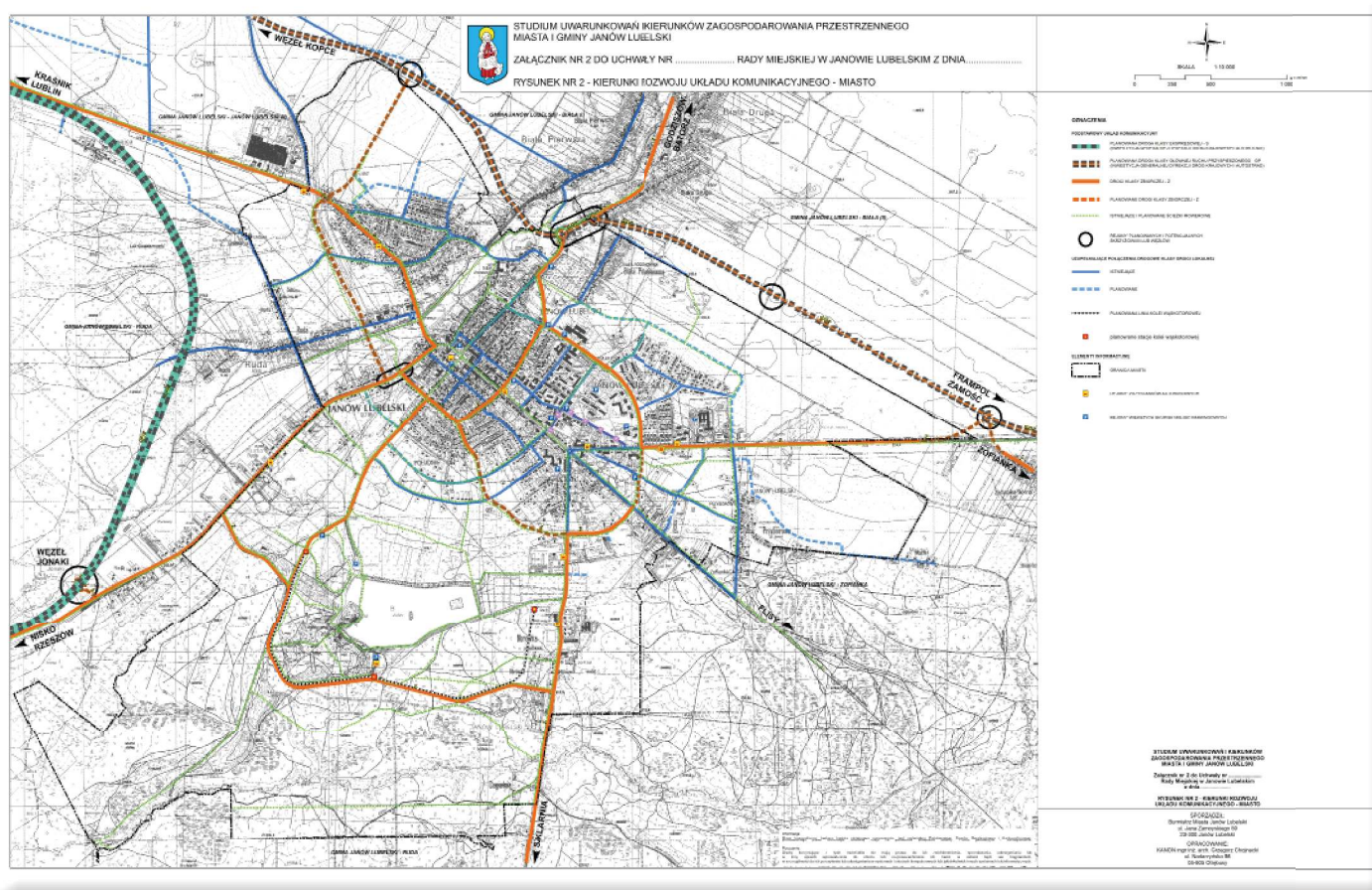
nia jednolitych planów i łatwiejszego korzystania z nich przez mieszkańców. Rycina nr 7 przedstawia schemat podziału miasta na obszary planistyczne.

Gmina posiada Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego zarówno dla miasta jak i obszaru wiejskiego. Wskaźnik pokrycia planami miejscowymi dla obszaru całej gminy jest bardzo wysoki i wynosi 92% (wobec 25,6% średnio w kraju, 57% w województwie oraz 36% w powiecie), przy czym dla obszaru wiejskiego wynosi 100%, a dla miasta nieco ponad 7% (MPZP „Zalew”). W chwili obecnej sporządzane są zmiany planu miejscowego dla obszaru wiejskiego gminy oraz sporządzane są plany miejscowe dla miasta w siedmiu strefach planistycznych*.

* Uchwała nr XVII/102/12 z dnia 27 stycznia 2012 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Janów Lubelski, zmienionej uchwałą nr XVIII/111/12 z dnia 24 lutego 2012r. oraz uchwałą nr XXII/139/12 z dnia 12 czerwca 2012r. oraz siedem uchwał Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z 27 stycznia 2012 roku: w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Janowa Lubelskiego: „Stare Centrum”, „Nowe Centrum”, „Zaolszynie/Ruda”, „Wschód”, „Przyborowie”, „Południe-Ogrody”, „Obrówka/Kompleks Leśny”.

W projekcie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Janów Lubelski wyznaczono funkcje poszczególnych obszarów miasta. W centralnej części miasta przeważają obszary o zabudowie śródmiejskiej, o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej. Południowa część miasta jest zakwalifikowana jako obszar o funkcji uzdrowiskowo-rekreacyjnej, leśnej oraz o przewadze usług związanych z obsługą turystyki. Wschodnia i zachodnia część miasta są to głównie tereny o funkcji mieszkaniowo-usługowej, a na ich obrzeżach znajdują się obszary rolne, które są kwalifikowane jako obszary systemu przyrodniczego miasta. Ponadto we wschodniej części miasta znajduje się obszar zabudowy produkcyjno-usługowej.

Ryc. 6. Docelowy układ komunikacyjny miasta Janów Lubelski

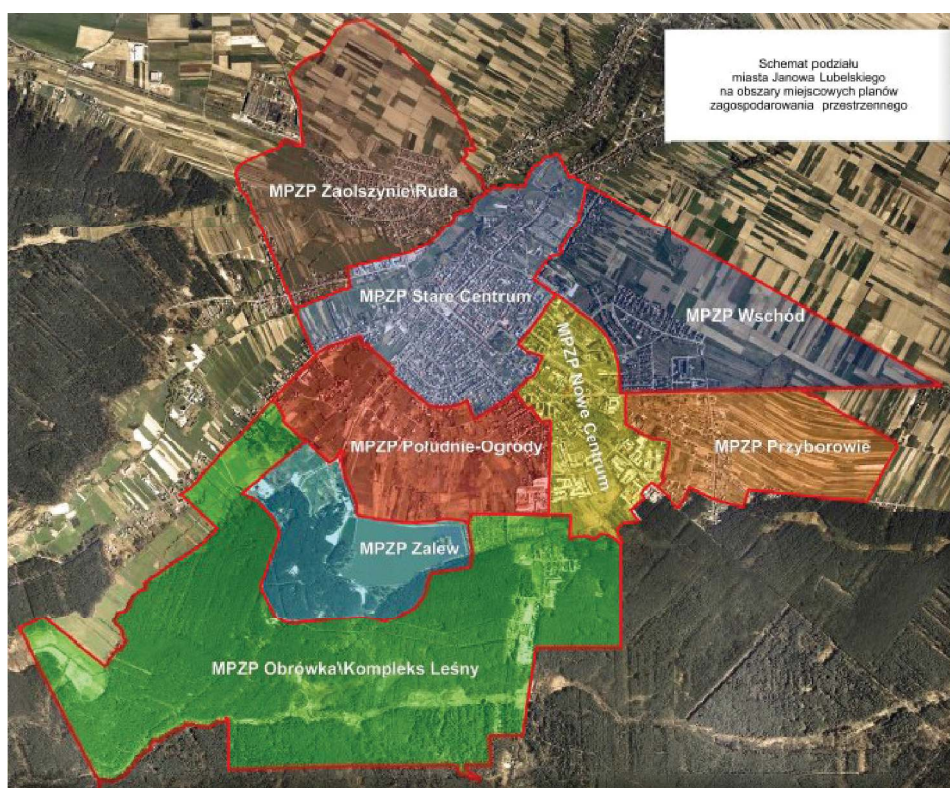


Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Janów Lubelski

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Janów Lubelski, przeważającą część obszaru zajmują lasy. W północnej części znajdują się tereny upraw polowych wyłączonych z zabudowy oraz tereny użytków zielonych. Przy zachodniej granicy miasta zlokalizowana jest Janowska Strefa Inwestycyjna „Borownica”, która jest zaklasyfikowana jako obszar o przeznaczeniu zabudowy produkcyjnej. W południowej części gminy w sąsiedztwie obszarów użytków zielonych zlokalizowane są tereny produkcyjne gospodarki rybackiej. Miejscowości wiejskie zostały wyznaczone w Studium jako obszary o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz zabudowy zagrodowej.

Oddzielnym planem zagospodarowania został objęty teren rekreacyjno-turystyczny „Zalew”. Został on przyjęty uchwałą nr XXVII/164/12 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 21 listopada 2012 r. i obowiązuje od 15 stycznia 2013 roku. Plan obejmuje teren o powierzchni 100 ha wraz z parkiem Zoom Natury, akwenem wodnym o powierzchni 30 ha, a także z całą zabudową rekreacyjno-turystyczną. Został sporządzony w celu ułatwienia inwestycji turystycznych na tym terenie (m.in. sprzedaż kilku nieruchomości gminnych) oraz umożliwienia urządzenia terenu wokół Zalewu. Ewentualna rozbudowa Zalewu, zgodnie z założeniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, byłaby możliwa po opracowaniu MPZP Południe-Ogrody.

Ryc. 7. Podział Miasta Janowa Lubelskiego na obszary miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego



Źródło danych: Gazeta Janowska nr 8 (32) styczeń-luty 2012

Część wiejska gminy Janów Lubelski objęta jest planem miejscowym przyjętym uchwałą nr XVIII/126/04 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 16 lipca 2004 r. W chwili obecnej zgodnie z uchwałą nr XVII/102/12 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 27 stycznia 2012 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Janów Lubelski (z późn. zm.) obszar wiejski jest również objęty zmianami punktowymi w kilkudziesięciu obszarach.

Według Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Janów Lubelski na lata 2009-2015 obszar przeznaczony do rewitalizacji ma powierzchnię 150 ha. Do września 2014 roku odnowiono ok. 100 ha obszaru. Prac rewitalizacyjnych według wyznaczonego obszaru wymaga 48,47 ha oraz 7,8 ha obszarów niewyznaczonych w lokalnym programie.

150 ha

liczy obszar, przeznaczony do rewitalizacji w gminie Janów Lubelski

Tabela 2. Tereny wymagające rewitalizacji (niezrewitalizowane do września 2014r.)

Lp.	Tereny wymagające rewitalizacji	Powierzchnia (ha)
1.	Historyczne Centrum Janowa Lubelskiego – Rynek Etap IV (kwartał obecnego dworca autobusowego)	0,3895
2.	Dolina rzeki Białki wraz ze stadionem miejskim	21,85
3.	Park „Misztalec”	4,7
4.	Obiekty poprzemysłowe przy ul. Białskiej i obiekt dawnego Browaru	3,8
5.	Teren Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej	0,3835
6.	Dom Towarowy „GS Sch” – Rynek Starego Miasta	0,1573
7.	Teren przemysłowy na rogu ul. Ulanowskiej, Wałowej i Kołłątaja	0,66
8.	Obiekt dawnego więzienia z otoczeniem	0,2897
9.	Domu Nauczyciela z otoczeniem	0,3835
10.	Kotłownia „Binstal” JSM przy ul. Wiejskiej	3,5
11.	Obiekt Komendy Powiatowej Policji z otoczeniem	0,3405
12.	Teren szkoły podstawowej przy ul. Ks. Skompolki	50% x 3,5 = 1,75
13.	Teren gimnazjum przy ul. Ogrodowej	50% x 1,26 = 0,63
14.	Teren Zespołu Szkół Zawodowych przy ul. Ogrodowej	50% x 2,52 = 1,26
15.	Teren Zespołu Szkół przy ul. Zamoyskiego	50% x 0,88 = 0,44
16.	Teren Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Jana Pawła II	50% x 0,74 = 0,37
17.	Teren Medycznego Studium Zawodowego	50% x 0,4095 = 0,2
18.	Teren przedszkola przy ul. Świerdzowej	0,5279
19.	100 kamienic w Starym Centrum	6,84
	Łącznie:	48,47

Źródło: Urząd Miejski w Janowie Lubelskim

Zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 jednostki samorządu terytorialnego przy współudziale lokalnej społeczności, w oparciu o pogłębioną diagnozę społeczno-gospodarczą będą miały obowiązek opracowania miejskich programów rewitalizacji. Dzięki temu wyznaczone zostaną główne obszary problemowe w mieście, które zostaną poddane skutecznej odnowie. Promowana idea „powrotu do miast” w ramach ww. planu będzie obejmowała kompleksową rewitalizację różnych sfer życia, tj. społecznej, gospodarczej oraz technicznej. Według wstępnych założeń działania wpisane w plany rewitalizacji będą współfinansowane ze środków UE (w kwocie co najmniej 25 mld zł) oraz ze środków krajowych.

Tabela 3. Tereny znajdujące się poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji

Lp.	Tereny wymagające rewitalizacji	Powierzchnia (ha)
1.	Kotłownia gminna przy ul. Kamiennej	0,4767
2.	Wyspa na Zalewie	2,0
3.	Pozostałe ośrodki nad Zalewem	5,32
	Łącznie:	7,80

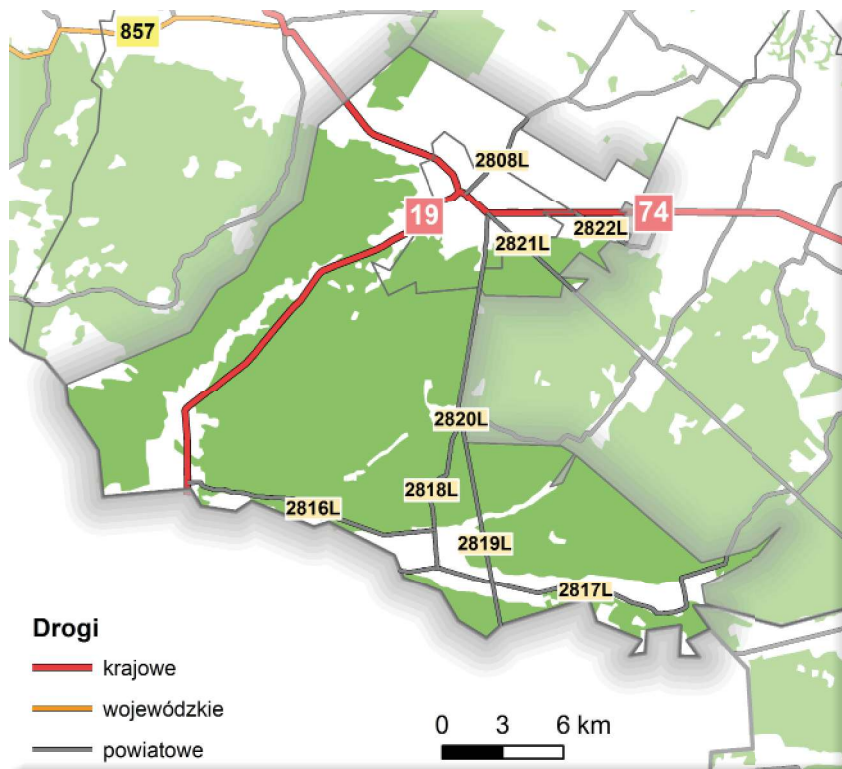
Źródło: Urząd Miejski w Janowie Lubelskim

2.6. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Na terenie gminy znajdują się drogi krajowe, powiatowe i gminne. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 19 Lublin-Rzeszów (19 km długości), która zgodnie z Dokumentem Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do

2020 r. (z perspektywą do 2030 r.), przyjętym przez Radę Ministrów w czerwcu 2013 r., na trasie Lublin - Rzeszów będzie w całości dostosowana do standardów drogi ekspresowej oraz droga nr 74 Kielce-Zosin (4 km długości) w klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego. Drogi te stanowią główny układ komunikacyjny gminy, który jest uzupełniony siecią dróg powiatowych i gminnych. Przez teren gminy nie przebiegają drogi wojewódzkie.

Ryc. 8. Układ komunikacyjny Gminy Janów Lubelski



Przez obszar gminy przebiega ok. 55 km dróg powiatowych. Stan techniczny tych dróg, jest oceniony jako zły, a nawet bardzo zły. Przyczyną są zbyt niskie środki na ich utrzymanie. Głównymi problemami są niska jakość nawierzchni (pęknięcia, ubytki i koleiny) oraz niewystarczająca szerokość jezdni i poboczy.

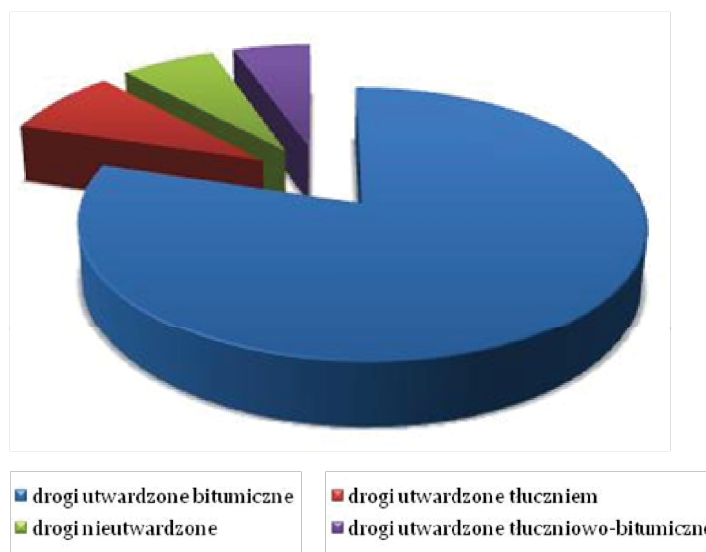
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Drogi powiatowe przebiegające przez teren gminy Janów Lubelski

Lp.	Przebieg drogi	Nr drogi	Długość
1.	Janów Lubelski (ul. Bialska) - Tokary - Huta Turobińska	2808L	23,420 km
2.	Łążek Ordynacki - Momoty Dolne	2816L	8,141 km
3.	(Jarocin) - gr. woj. - Momoty Górne - Władysławów	2817L	15,154 km
4.	Szklarnia - Momoty Górne	2818L	4,945 km
5.	Janów Lubelski (ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza) - Momoty Górne - gr. woj. (Harasiuki)	2819L	13,145 km
6.	Szklarnia - Flisy	2820L	7,728 km
7.	Janów Lubelski (ul. Wojska Polskiego) - Andrzejówka - Biłgoraj (ul. bez nazwy)	2821L	17,200 km
8.	Zofianka Górna - Zofianka Dolna	2822L	3,857 km
9.	Janów Lubelski ul. Księdza Skorupki	2827L	1,382 km
10.	Janów Lubelski ul. Okopowa	2828L	1,062 km
11.	Janów Lubelski ul. Prosta	2829L	0,453 km
12.	Janów Lubelski ul. Sienkiewicza	2830L	0,846 km
13.	Janów Lubelski ul. Stokowa	2831L	0,416 km
14.	Janów Lubelski ul. Turystyczna	2833L	3,172 km
15.	Janów Lubelski ul. Jana Pawła II	2835L	0,934 km

Źródło danych: http://www.ebip.lublin.pl/zdpjanow/upload/WYKAZ_DROG_POWIATOWYCH.pdf

Wykres 1: Procentowy udział dróg gminnych o różnej nawierzchni na terenie miasta



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminy

Przez teren gminy przebiega 48,42 km dróg gminnych, z czego 93,4% to drogi utwardzone, a jedynie 6,6% to drogi nieutwardzone. Na obszarze miejskim drogi gminne mają długość 35,02 km (72,3% dróg gminnych) i wszystkie są utwardzone. Poniżej przedstawiono procentowy podział dróg Gminy Janów Lubelski według typów nawierzchni.

2.7. INFRASTRUKTURA WODNO-ŚCIEKOWA

Gminę Janów Lubelski charakteryzuje dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-ściekowa. Wody użytkowane na terenie gminy znajdują się w utworach kredowych, trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Wyróżnia się tu trzy systemy zaopatrzenia mieszkańców w wodę:

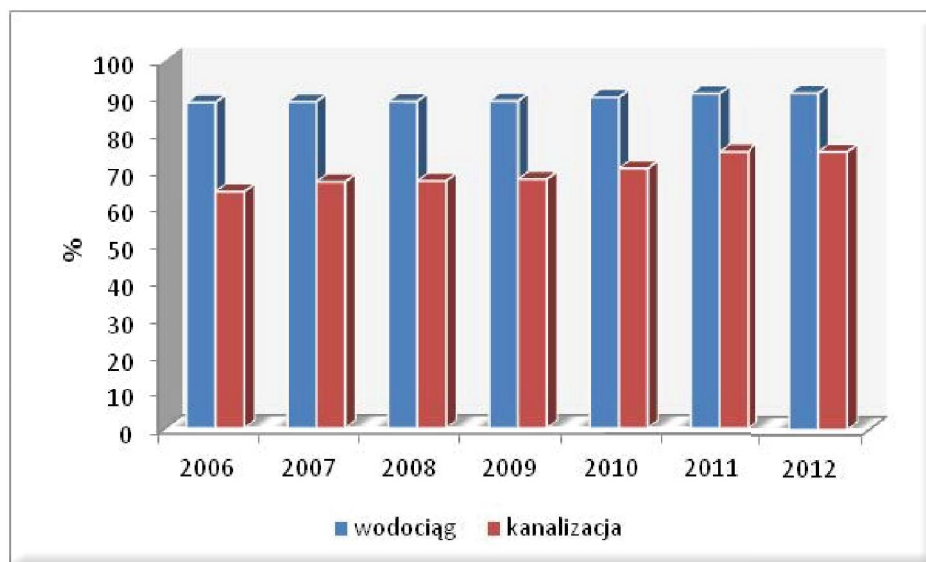
- system grupowy obsługujący kilka jednostek osadniczych,
- system lokalny obejmujący zespół zabudowy,
- system indywidualny obsługujący pojedyncze obiekty (dom mieszkalny, obiekt usługowy, zakład produkcyjny).

Obszar ten obsługuje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Janowie Lubelskim. Woda użytkowa pobierana jest z pięciu studni w Janowie Lubelskim i Białej II zasilającej ujęcie w Janowie oraz funkcjonuje osobna studnia w Zofiance Górnej. Wodociąg grupowy Janów Lubelski, funkcjonujący na terenie miasta, zaopatruje w wodę miasto oraz miejscowości: Biała Pierwsza, Biała Druga, Ruda, Pikule, Łążek Ordynacki, Nowa Wieś, Łążek Garncarski, Momoty Dolne, Momoty Górne, Kiszki, Ujście i Szewce.

Miasto Janów Lubelski nie jest w całości zwodociągowane, sieci wodociągowej brakuje na ul. Zakątnej, części ul. Ochotników Węgierskich oraz części ul. Partyzantów (dokumentacja projektowa w trakcie). Na obszarze wiejskim sieć wodociągowa występuje w: Łążku Ordynackim, Łążku Garncarskim, Momotach Górnych, Dolnych, Kiszkach, Ujściu, Szewcach, Pikulach, Zofiance Górnej (własne ujęcie), Rudzie, Białej I (w tym w Laskach), Białej II. Dokumentacja projektowa na budowę sieci kanalizacyjnej powstaje na obszar sołectwa Ruda (przy ul. Ulanowskiej). W miejscowościach Borownica, Szklarnia i Cegielnia mieszkańcy posiadają własne ujęcia wody, dlatego też nie jest to obszar objęty planami budowy sieci wodnej.

Według danych GUS na koniec 2012 r., łączna długość wodociągów w gminie wynosiła 88,7 km. W okresie od 2006 do 2012 roku o 1/3 wzrosła liczba budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania posiadających przyłącze wodociągowe, w tym samym czasie długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła jedynie o 0,2 km.

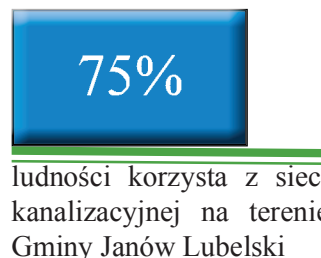
Wykres 2: Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2012 r. długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 39,8 km, a w przeciągu sześciu lat, tj. od 2006 do 2012 r., podwoiła się liczba budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania posiadających przyłącza kanalizacyjne. W ciągu ostatnich 2 lat (2010-2012) w gminie powstało 6,5 km sieci wodociągowej i ponad 15 km kanalizacji. Większa część inwestycji została pokryta ze środków unijnych.

Według danych GUS na koniec 2012 r. nieco ponad 90% ludności korzystała z instalacji wodociągowej oraz 75% - z kanalizacji. Na wykresie przedstawionym poniżej widoczny jest niewielki wzrost korzystających z wodociągów (o 2,4% w stosunku do 2006 r.) i znaczny wzrost korzystających z kanalizacji, aż o 10,5% w stosunku do 2006 r. Niedostateczne skanalizowanie, szczególnie na obszarach wiejskich może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska naturalnego.



Udział ludności wiejskiej korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie Janów Lubelski w porównaniu do innych gmin miejsko-wiejskich na terenie województwa lubelskiego plasuje się na średnim poziomie. W gminie Janów Lubelski wartość ta wynosi 28,9%, dla porównania w gminie Parczew ludność wiejska korzystająca z kanalizacji stanowi 36,3%, a w gminie Łęczna 21,1%. Miasto prawie w całości jest skanalizowane, z wyjątkiem ulic: Zakątnej, Podlipie, Kamiennej, Stokowej, części Ochotników Węgierskich i Ulanowskiej. Skanalizowanie tych obszarów planowane jest w najbliższym czasie, aktualnie jest opracowywana dokumentacja projektowa. Na obszarze wiejskim tylko miejscowość Zofianka Górna oraz w części miejscowości Ruda (ul. Targowa oraz ul. Ulanowska od Sowy-Visa do drogi do oczyszczalni ścieków) są skanalizowane. Powodem niskiego stopnia skanalizowania obszarów wiejskich jest duże rozproszenie zabudowy, a tym samym nieopłacalność inwestycji sieciowych. Na takich obszarach powstają przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Janów Lubelski zrealizowała już kilka projektów oczyszczalni przydomowych na obszarze sołectw: Momoty Górne i Dolne, Pikule oraz miejscowości: Kiszki, Szewce, Jonaki. Przygotowuje się również do realizacji projektów w Łątku Ordynackim, Łątku Garncarskim oraz Ujściu. Dla Białej I (bez Lasek) i Białej II dokumentacja jest opracowywana, a dla Borownicy nie ma jeszcze podjętej decyzji czy będzie budowana kanalizacja czy też system oczyszczalni przydomowych.

W obszarze wiejskim nielicznymi odcinkami występuje również kanalizacja deszczowa, tj: na ul. Ogrodowej, Zamoyskiego od Urzędu Miejskiego do Wałowej, cała ul. Wałowa, a także na ul. Świerdzowej: od ul. Sukienniczej do Wałowej i dalej do kapliczki przy Zoomie Natury – gdzie zlokalizowany jest separator.

Ścieki komunalne z terenu miasta i okolicznych miejscowości utylizowane są w oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Ruda. Jest to oczyszczalnia biologiczna (proces oczyszczania ścieków odbywa się przy udziale procesów biologicznych). Projektowa przepustowość oczyszczalni wynosi 4052 m³/dobę, natomiast rzeczywiste wykorzystanie oczyszczalni kształtuje się na poziomie 27% (oczyszczanych jest 1109,59 m³ ścieków na dobę). Oczyszczalnia zarządzana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej, będący jednostką organizacyjną Gminy.

2.8. INFRASTRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW

Na terenie Gminy Janów Lubelski składowisko odpadów znajduje się w miejscowości Borownica w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych. Przy obecnym Składowisku Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą bezpłatnie dostarczyć odpady problemowe, tj. sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory, zużyte opony, świetlówki, puszki po farbach i aerozolah, odpady z remontów, odpady wielkogabarytowe, tekstylia, odpady zielone z pielęgnacji terenów zielonych, popiół, żużel itp. Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego na lata 2012 - 2017 z perspektywą do 2023 r. ostateczny termin zamknięcia wysypiska wyznaczony został na 28 kwietnia 2021 roku. Składowisko w Borownicy jest zaliczane do składowisk odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne i obojętne, na których składowane są odpady komunalne, spełniające wymagania techniczne (niewymagające dostosowania).

Na obszarze gminy i powiatu janowskiego, nie występują i nie są planowane Regionalne Instalacje do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (tzw. RIPOK-i). Najbliższy w Regionie Południowo-Zachodnim, do którego gmina jest zaliczana, obecnie znajduje się w Kraśniku (od 2014 roku ma być również w Bełżycach). Składowisko w Borownicy ma być traktowane jako instalacja zastępcza i nie jest przewidziana jego rozbudowa. Obecnie odpady komunalne wywożone są do Zakładu Zagospodarowywania Odpadami Sp. z o.o. w Kraśniku.

Według danych GUS w 2012 r. zebrano 2 142,51 t odpadów zmieszanych, co stanowi 76,9% z całego powiatu. Aż 90% odpadów generuje obszar miejski, resztę stanowi ilość odpadów z obszaru wiejskiego. Dzieje się tak, ponieważ na obszarze wiejskim śmieci są najczęściej spalane, co zdecydowanie zaniża statystyki wytwarzanych odpadów. Sytuacja ta będzie ulegała poprawie w związku z nowymi regulacjami prawnymi obowiązującymi od 1 lipca 2013 roku w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy. W myśl nowych przepisów mieszkańcy mają obowiązek segregowania i przekazywania wytworzonych odpadów do utylizacji na podstawie zawartej umowy z gminą. Wysokość opłat za odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców ustalana jest raz w roku i uzależniona jest od terenu (miejski, wiejski), częstości odbierania odpadów oraz od tego czy odpady są segregowane czy też zmieszane, przy czym dla odpadów posegregowanych obowiązuje 50 procentowa zniżka.



odpadów powiatu janowskiego stanowią odpady z Gminy Janów Lubelski

2.9. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNO-OŚWIETLENIOWA

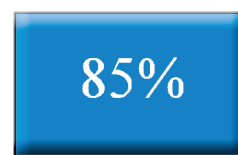
Obecnie gmina nie posiada jednolitego, scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Lokalną sieć tworzą jednostki wytwórcze obsługujące jedynie niewielkie zespoły budynków i zakładów przemysłowych. Do największych kotłowni na obszarze gminy zaliczyć należy kocioł gazowy o mocy 6,1 MW przy SPZZOZ Janów Lubelski oraz kocioł węglowy o mocy 5,8 MW w zakładzie FORTACO JL Sp. z o.o. Szczegółowy wykaz kotłowni funkcjonujących na obszarze gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Główne kotłownie w gminie wytwarzające energię ciepłą

Nazwa kotłowni/Użytkownik	Rok zabudowy kotłów	Rodzaj kotła	Moc zainstalowana	Rodzaj paliwa	Roczna produkcja energii
Kotłownia SPZZOZ Janów Lubelski	1999	wodny, parowy	6,1 MW	gaz ziemny	15 930 GJ
Kotłownia zakładowa firmy FORTACO JL Sp. z o.o.	-	wodny	5,8 MW	miał węglowy	-
Kotłownia gazowo-olejowa ul. 8-go Września 19 - PGKiM Sp. z o.o.	2001	wodny	3,72 MW	gaz, olej	13 439 GJ
Kotłownia międzyszkolna Zakładu Obsługi Szkół i Przedszkoli	1989/1990	wodny	3,72 MW	miał węglowy	17 745 GJ
Kotłownia Binstal Janowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	1991	wodny	3,6 MW	miał węglowy	11 513 GJ
Kotłownia zakładowa Caterpillar Poland Sp. z o.o.	2000	wodny	1,79 MW	gaz ziemny	5 243 GJ
Pływalnia „Otylia” Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji	2008	wodny	0,91 MW	gaz ziemny	5 347 GJ
Kotłownia przy ul. Zamoyskiego 77 (tzw. Stary Szpital)	1997	wodny	0,69 MW	gaz ziemny	766 GJ
Kotłownia zakładowa Zarządu Dróg Powiatowych	2005	wodny	0,155 MW	węgiel i drewno	1141 GJ

Źródło: UM Janów Lubelski

Zapotrzebowanie na energię ciepłą pozostałych budynków mieszkalnych zapewniają indywidualne źródła ciepła oparte na kotłach węglowych, często zasilanych biomasą, w niewielkim stopniu kotłach zasilanych gazem ziemnym oraz sporadycznie na piecach kafłowych. Większość kotłów zakładów i instytucji zasilanych jest gazem ziemnym. Według danych GUS na koniec 2012r., na terenie miasta 85% mieszkań było wyposażone w centralne ogrzewanie, a na obszarze wiejskim zaledwie ok. 56% mieszkań.



mieszkań na terenie miasta Janów Lubelski jest wyposażonych w centralne ogrzewanie

Właścicielem infrastruktury sieci gazowej na obszarze miasta Janów Lubelski jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Tarnowie, Zakład w Sandomierzu. Gmina zaopatrywana jest poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200, relacji Frampol –Zaklików. Według danych GUS na koniec 2012 r. na terenie gminy znajdowało się 51,3 km czynnej sieci gazowej, która dostarczała gaz jedynie do mieszkańców miasta.

Tabela 6. Charakterystyka infrastruktury gazowej na terenie gminy

Zmienna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika
Długość czynnej sieci ogółem w gminie [m]	39938	50507	50507	50863	50850	51270	51319	28%
Długość czynnej sieci ogółem w mieście [m]	39938	42707	43707	44063	44050	44470	44519	11%
Długość czynnej sieci ogółem w obszarze wiejskim [m]	0	7800	6800	6800	6800	6800	6800	-13%
Długość czynnej sieci przesyłowej w gminie [m]	0	10340	10340	10340	10340	10340	10340	0%
Długość czynnej sieci przesyłowej w mieście [m]	0	2540	3540	3540	3540	3540	3540	39%
Długość czynnej sieci przesyłowej w obszarze wiejskim [m]	0	7800	6800	6800	6800	6800	6800	-13%
Długość czynnej sieci rozdzielczej w gminie [m]	39938	40167	40167	40523	40510	40930	40979	3%
Długość czynnej sieci rozdzielczej w mieście	39938	40167	40167	40523	40510	40930	40979	3%
Urządzenia sieciowe na 100 km ²	22,3	22,5	22,5	22,7	22,7	22,9	22,9	3%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS na przełomie lat 2006-2012 nastąpił 16% wzrost liczby mieszkańców korzystających z infrastruktury gazowej. Analizując na koniec 2012 roku liczbę gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej (974 gospodarstwa) to 56% z nich wykorzystywało gaz na ogrzewanie mieszkań. Łączne zużycie gazu w analizowanym okresie wzrosło o 20%, tym samym nastąpił wzrost wskaźnika zużycia gazu na 1 mieszkańca w gminie z 56 m³ (rok 2006) do 67,5 m³ (rok 2012).



wzrost liczby mieszkań korzystających z infrastruktury gazowej w latach 2006-2012

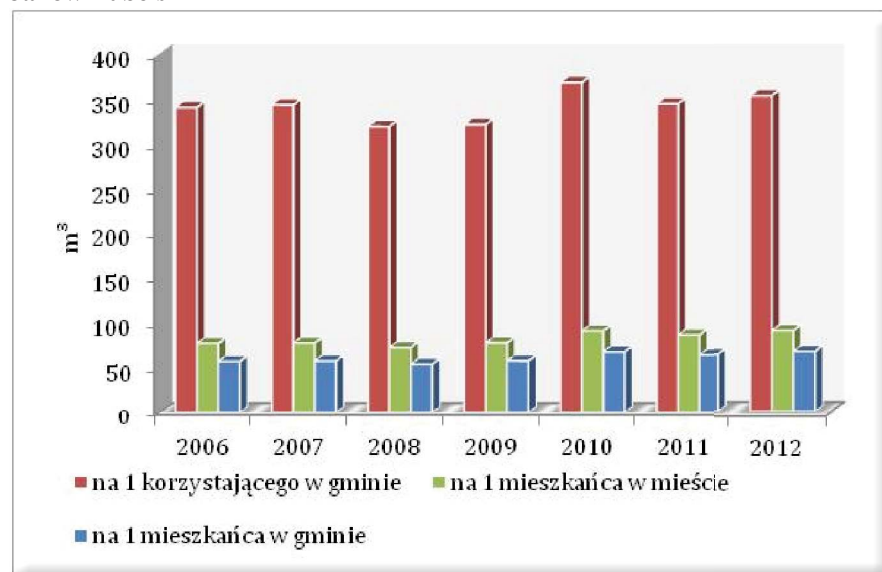
Tabela 7. Charakterystyka odbiorców oraz zużycia gazu

Zmienna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osób]	2691	2691	2709	2883	3012	3049	3121	16%
Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci [szt.]	838	862	880	901	924	947	974	16%
Gospodarstwa domowe ogrzewające gazem mieszkania [szt.]	281	283	259	227	513	532	550	96%
Zużycie gazu ogółem [tys. m ³]	917	924,4	866,1	927,8	1109,7	1051,4	1101,1	20%
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	752,8	696,3	621,2	741,8	941,5	901,3	933,2	24%
Zużycie gazu na 1 mieszkańca w gminie [m ³]	56,9	57,4	53,7	57,5	67,6	64,2	67,5	19%
Zużycie gazu na 1 mieszkańca w mieście [m ³]	76,8	77,2	72,4	77,5	90,7	86,3	90,7	18%
Zużycie gazu na 1 korzystającego w gminie [m ³]	340,8	343,5	319,7	321,8	368,4	344,8	352,8	4%
% korzystających z instalacji w gminie	16,7	16,7	16,8	17,9	18,4	18,7	19,1	2,4%
% korzystających z instalacji w mieście	22,5	22,5	22,6	24,1	24,6	25,1	25,7	3,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2006 roku zużycie gazu na 1 mieszkańca stale rośnie, zarówno w odniesieniu do obszaru miejskiego, jak i wiejskiego. Średnie zużycie gazu przez osoby korzystające z sieci gazowej w 2012 roku wynosiło 352,8 m³ i było wyższe o 12 m³ w porównaniu do roku 2006. Ogółem zużycie gazu w Gminie Janów Lubelski w 2012 roku wynosiło 1101,1 tys. m³.

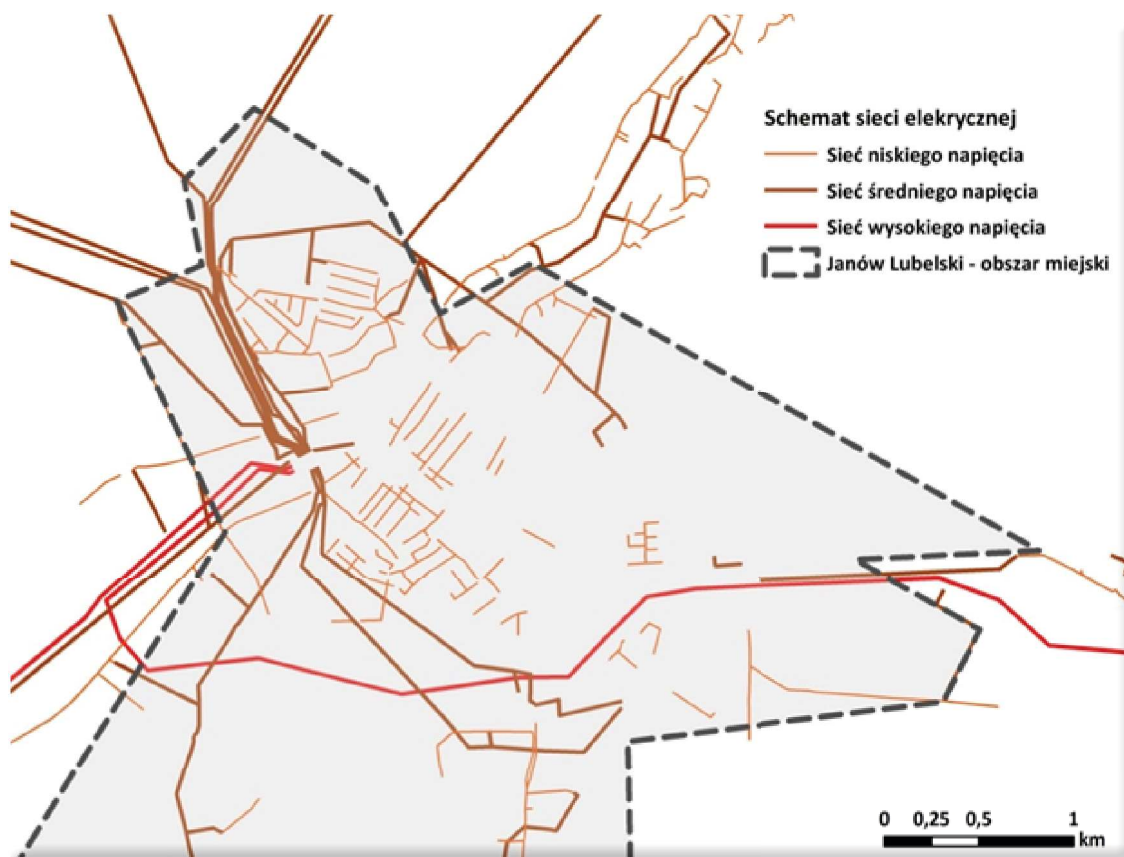
Wykres 3: Zużycia gazu na 1 mieszkańca oraz 1 korzystającego w Gminie Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dystrybucją energii elektrycznej na obszarze gminy zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów, Rejon Energetyczny Stalowa Wola. Dostarczenie energii gminie umożliwia linia WN relacji Żółkiewka - Janów - Stalowa Wola. Główny punkt zasilania gminy (GPZ) zlokalizowany został w Janowie Lubelskim pomiędzy ul. Ulanowską i rzeką Białą.

Ryc. 9. Sieć energetyczna miasta Janów Lubelski



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim

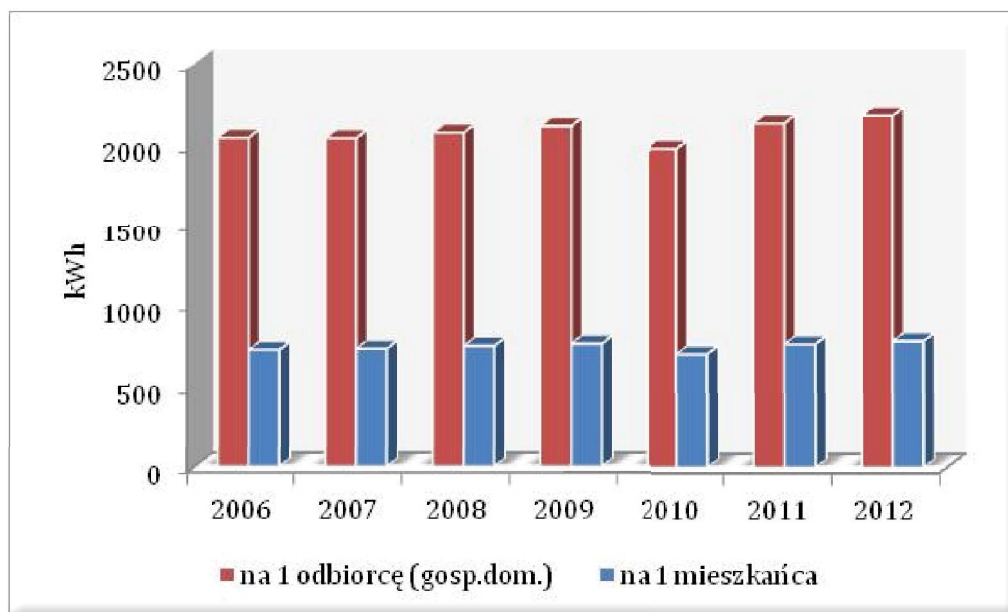
Na przestrzeni lat 2006-2012 w gminie Janów Lubelski nastąpił 10% wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną niskich napięć. Ponadto wzrosła również liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci z 4250 do 4405 sztuk. Powyższe spowodowało wzrost wskaźników zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca o 8%, natomiast zużycia na odbiorcę o 6%.

Tabela 8. Charakterystyka zużycia energii elektrycznej na niskim napięciu (obszar miasta)

Zmienna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika
Liczba odbiorców [szt.]	4250	4312	4335	4332	4398	4407	4405	4%
Zużycie energii elektrycznej [MWh]	8 707	8 816	9 011	9 181	8 672	9 392	9 588	10%
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [kWh]	729	737	754	767	709	771	790	8%
Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę [kWh]	2049	2045	2079	2119	1972	2131	2177	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4: Dynamika zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca oraz 1 odbiorcę (obszar miasta)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ramach projektu „ECO-ENERGETYCZNY JANÓW LUBELSKI” gmina realizuje projekt w zakresie energetyki solarnej. Do końca września 2015 roku ma zostać zainstalowanych 1040 instalacji solarnych (1037 na budynkach prywatnych i 3 na budynkach użyteczności publicznej). Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WL na lata 2007-2013.

1040

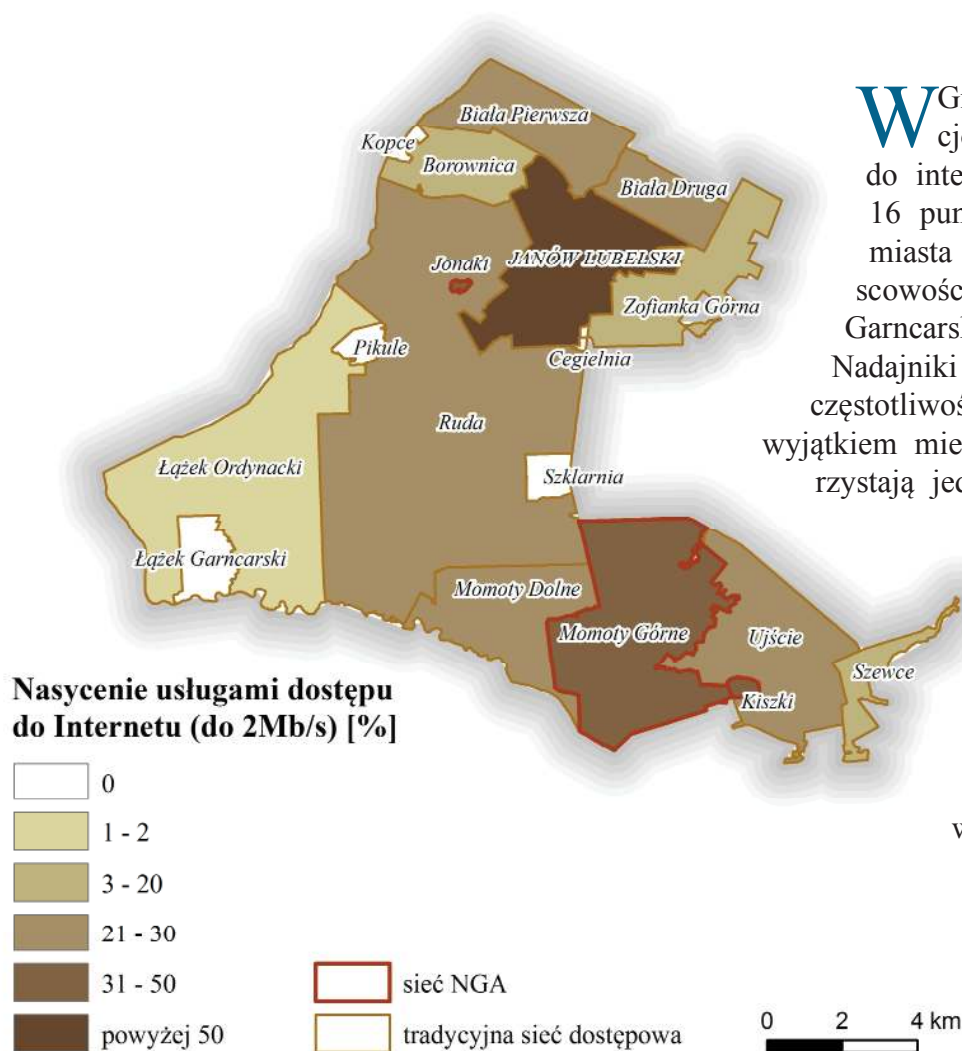
instalacji solarnych współfinansowanych ze środków UE

Gmina podjęła również pracę nad przygotowaniem Planu rozwoju energetyki niskoemisyjnej na terenie gminy, który będzie podstawą do realizacji szeregu projektów inwestycyjnych w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i prywatnych, a także rozbudowy odnawialnych źródeł energii w oparciu o instalacje solarne (panele solarne i fotowoltaiczne) oraz biomasę.

2.10. INFRASTRUKTURA TELEINFORMATYCZNA

Gmina Janów Lubelski należy do obszarów z dobrze rozwiniętą siecią teleinformatyczną. Ponad 50% mieszkańców miasta ma możliwość korzystania z internetu o prędkości do 2 Mb/s. Brakiem dostępu do internetu charakteryzują się jedynie miejscowości: Szklarnia, Łązek Garncarski, Pikule, Cegielnia i Kopce.

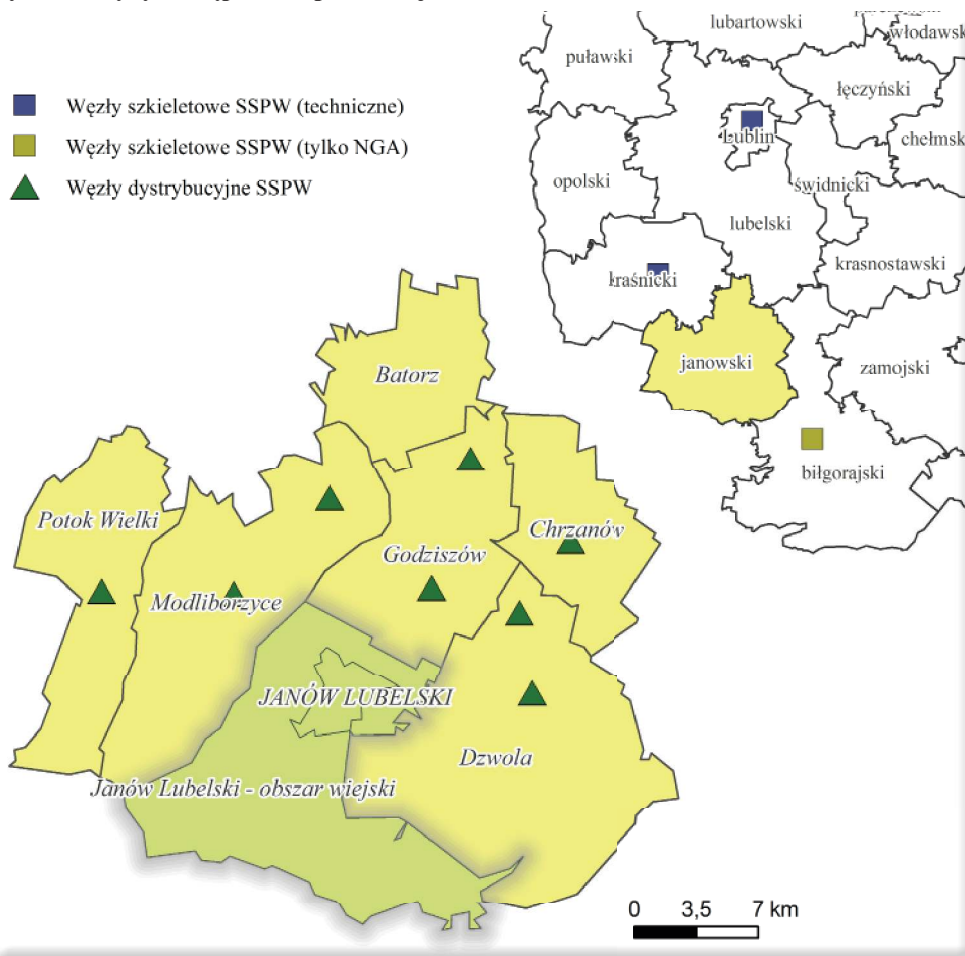
Ryc. 10. Nasylenie usługami dostępu do internetu w Gminie Janów Lubelski



W Gminie Janów Lubelski funkcjonuje bezpłatna sieć dostępu do internetu. W skład sieci wchodzi 16 punktów dostępowych na terenie miasta Janów Lubelski oraz w miejscowościach: Łązek Ordynacji, Łązek Garncarski, Biała, Zofianka Górna, Ruda. Nadajniki sieci działają na bezpłatnych częstotliwościach: 2,4 GHz oraz 5 GHz. Za wyjątkiem mieszkańców z infrastruktury korzystają jednostki podległe samorządowi, tj.: biblioteka, Zakład Obsługi Szkół i Przedszkoli, Park Zoom Natury. Od początku funkcjonowania sieci miejskiej wydano ok. 1500 loginów, prędkość internetu jest ograniczona i wynosi 256 Kbit/s (pobieranie/wysyłanie).

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych z Studium Wykonalności projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo lubelskie

Ryc. 11. Węzły dostępne w powiecie janowskim



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych z Studium Wykonalności projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo lubelskie

Na terenie gminy Janów Lubelski nie występują węzły szkieletowe i dystrybucyjne. Według Projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej przez teren gminy nieplanowany jest przebieg węzłów i sieci szerokopasmowej.

2.11. POZYCJA GMINY W REGIONALNEJ I KRAJOWEJ POLITYCE PRZESTRZENNEJ

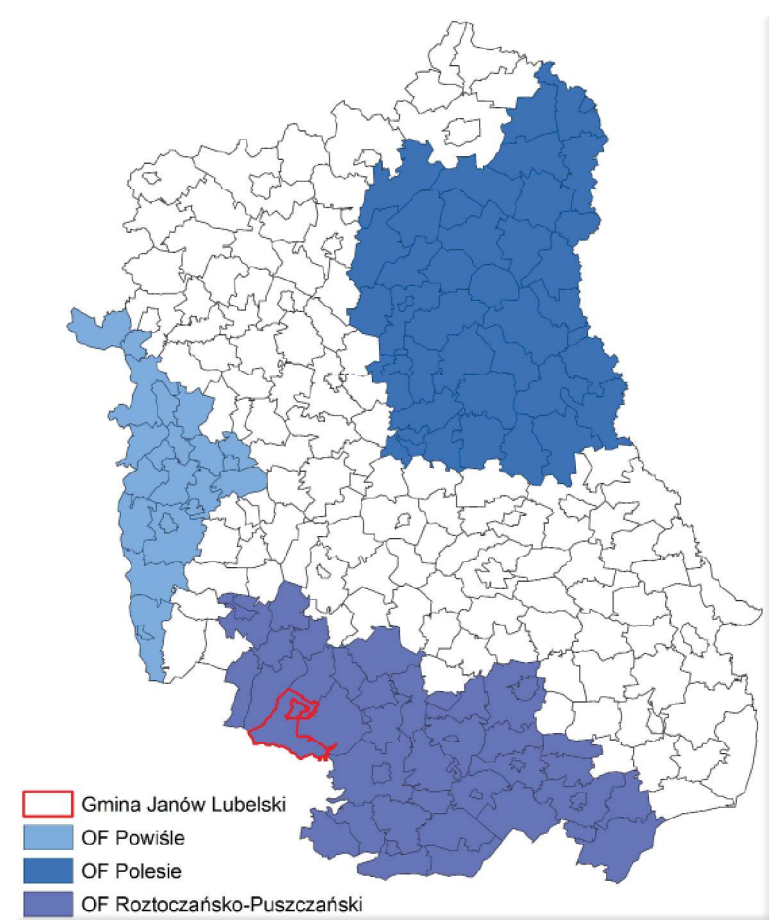
W koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Gmina Janów Lubelski jako gmina miejsko-wiejska zaliczana została do wiejskich obszarów funkcjonalnych jako ośrodek wymagający wsparcia procesów rozwoju*. Pomimo swojej wielkości, obszar gminy ma bardzo duży potencjał i możliwości rozwojowe. Bardzo mocno uczestniczy w procesach rozwojowych na obszarze województwa lubelskiego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego został wskazany jako obszar wymagający rozwiązania problemów lokalnych.

* Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Typologia obszarów funkcjonalnych, s.195-197

Miasto Janów Lubelski jako ośrodek o znaczeniu lokalnym, stolica powiatu, kwalifikuje się do zaliczenia do miejskich obszarów funkcjonalnych. Miasto jako centrum obsługi ludności w zakresie usług publicznych i niepublicznych ma szczególne znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich. Pełni rolę uzupełniającą w stosunku do innych ośrodków subregionalnych województwa lubelskiego.

Według uaktualnionego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego gmina Janów Lubelski jest zaliczana do obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo co wiąże się z potencjałem turystycznym i rekreacyjnym tego regionu. Ponadto Janów Lubelski zaliczany jest do ośrodków o zrównoważonej strukturze gospodarczej, dużym potencjale rozwojowym i wyraźnych ukształtowanych cechach innowacji.

Ryc. 12. Gmina Janów Lubelski na tle Obszaru Strategicznej Interwencji Województwa Lubelskiego

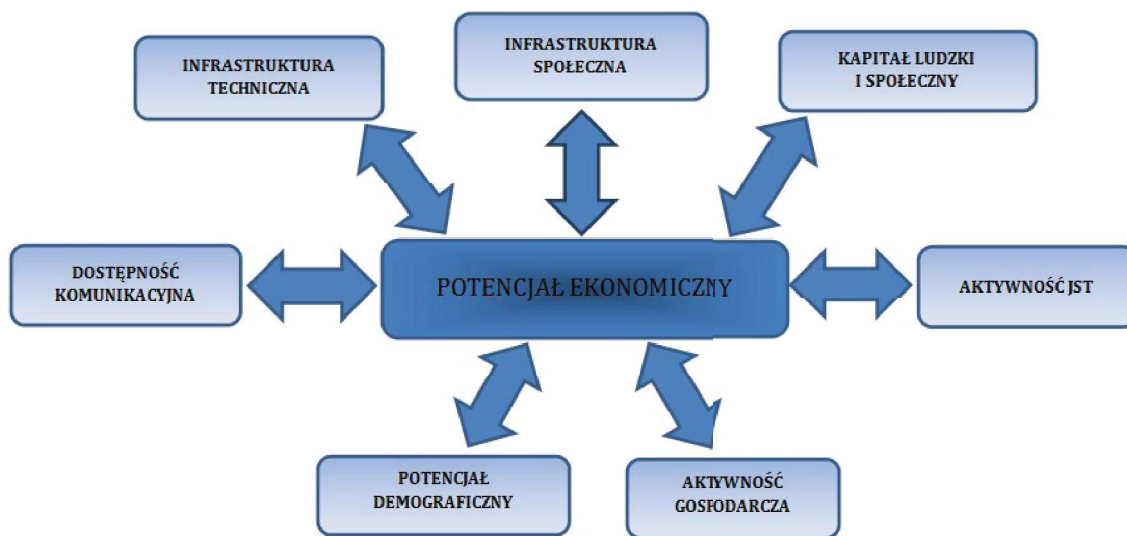


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030r.)

W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 gmina Janów Lubelski została wpisana na listę Obszarów Strategicznej Interwencji jako obszar gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych. Działania interwencyjne mają za zadanie wykorzystanie potencjału obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo, a także określenia charakteru i natężenia turystyki.

Opodlokalnej funkcji miast decyduje ich struktura funkcjonalno-gospodarczo-społeczna. Potwierdzeniem ponadlokalnego znaczenia miasta Janów Lubelski jest duży wpływ jednostki na potencjał ekonomiczny województwa lubelskiego. Świadczy o tym wysoka pozycja miasta Janów Lubelski w rankingu miast województwa lubelskiego pod względem potencjału ekonomicznego miast w 2010 r.

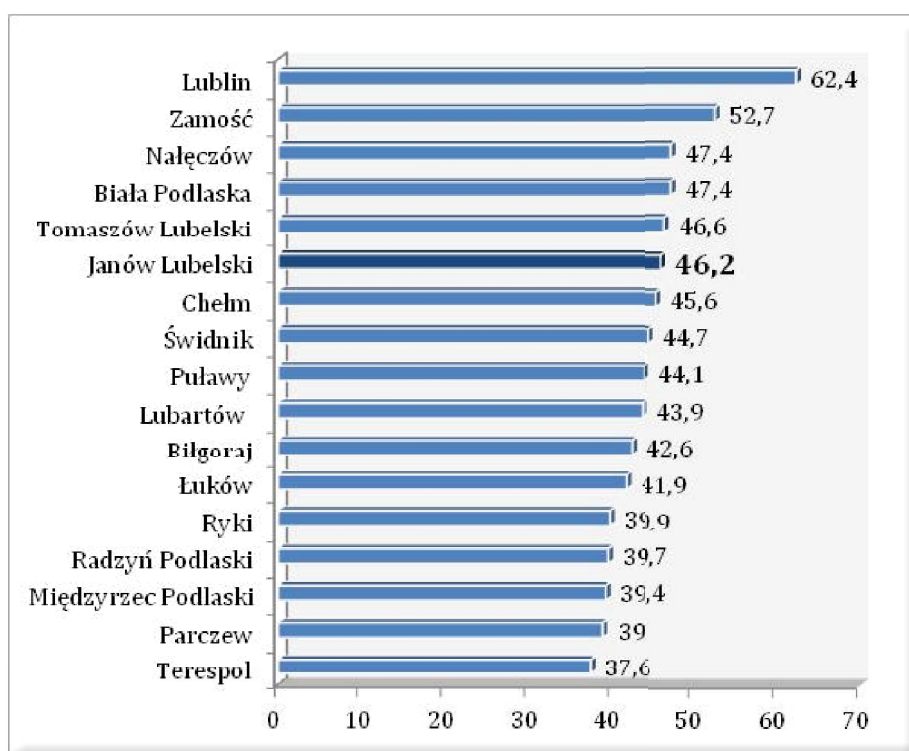
Ryc. 14. Komponenty potencjału ekonomicznego miast



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030r.)

Miasto Janów Lubelski zajęło wysokie 6 miejsce na 42 miasta województwa lubelskiego w ocenie potencjału ekonomicznego. Na tą pozycję złożyła się suma wyżej wymienionych komponentów odgrywających kluczową rolę w rozwoju danej jednostki.

Ryc. 15. Ranking miast województwa lubelskiego pod względem potencjału ekonomicznego w 2010 r.



Źródło danych: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/lublin/ASSETS_potencjal.pdf

Według poszczególnych kategorii miasto zajęło 1 miejsce w rankingu pod względem aktywności jednostek samorządu terytorialnego, 9 miejsce w rankingu potencjału demograficznego, 10 - w rankingu aktywności gospodarczej oraz kapitału ludzkiego i społecznego, 12 - w rankingu infrastruktury technicznej, 14 - w infrastrukturze społecznej. Najgorzej wypadło w ocenie dostępności transportowej i komunikacyjnej - 32 miejsce.

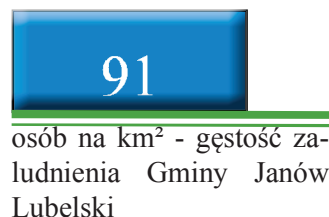
3. SPOŁECZEŃSTWO I JAKOŚĆ ŻYCIA

Jednym z elementów oceny rozwoju społecznego i jakości życia w gminie jest analiza zachodzących trendów demograficznych. Oparta jest na statystycznej ocenie społeczeństwa, która wynika z porównania podstawowych wskaźników z różnych dziedzin życia społecznego, mających istotny wpływ na warunki życia mieszkańców.

3.1. DEMOGRAFIA

Według danych GUS (stan na 31 XII 2012r.) w 2012 roku gminę Janów Lubelski zamieszkiwało 16 326 osób, co stanowiło 34% ludności powiatu janowskiego. Liczba kobiet wynosiła 8 327, a mężczyzn 7 999. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Janów Lubelski wykazuje, że aż 3/4 ludności skupia obszar miejski a 1/4 obszar wiejski. Zgodnie z danymi statystycznymi, na obszarze wiejskim gminy najliczniej zamieszkałe są miejscowości: Biała Pierwsza, Biała Druga oraz Łązek Ordynacki.

Wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie Janów Lubelski wynosi 91 osób na 1 km² i jest wyższy niż średnia gęstość zaludnienia dla powiatu - 54 osoby/km².



Nieco inaczej niż w innych miastach województwa lubelskiego przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o zachodzące zjawiska urbanizacji. Na podstawie danych z lat 2006-2012 można zauważyć, że liczba ludności na obszarze wiejskim gminy utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast w mieście po roku 2010 nieznacznie wzrosła. Mogło to się wiązać z migracją ludzi młodych, ze względu na większą liczbę miejsc pracy oraz migracją ludzi starszych w celu poprawy komfortu życia.

Tabela 9. Przyrost naturalny w Gminie Janów Lubelski w latach 2006-2012

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Urodzenia żywe	130	148	181	160	146	143	145
Zgony ogółem	129	140	131	165	165	151	137
Przyrost naturalny	1	8	50	-5	-19	-8	8

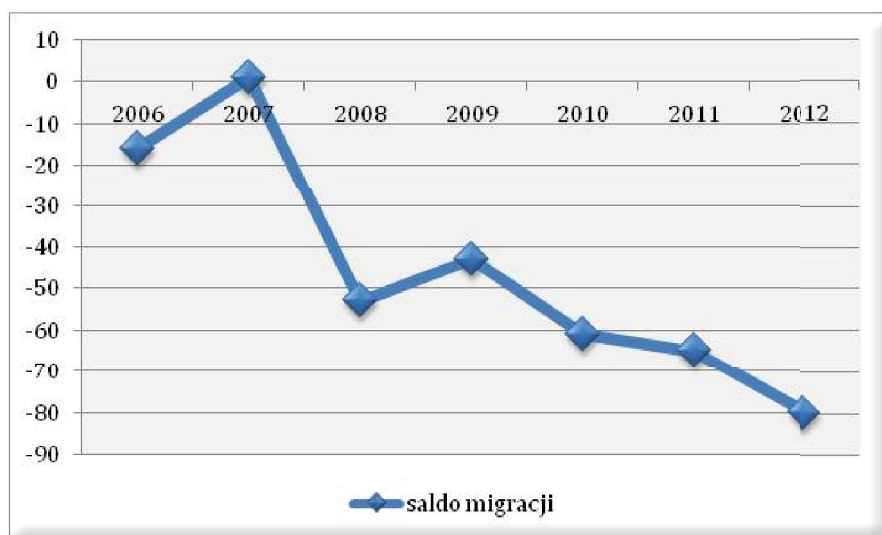
Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2006-2012 liczba urodzeń i zgonów ulegała zmianom, co bezpośrednio przełożyło się na zmiany wartości przyrostu naturalnego. Najwięcej urodzeń żywych odnotowano w 2008 roku – 181, co znacznie przewyższało liczbę zgonów. W kolejnych latach liczba urodzeń żywych znacznie zmalała, a zgonów wzrosła - czego skutkiem był ujemny przyrost naturalny, który utrzymał się do 2011 roku. W 2012 roku przyrost naturalny przyjął niewielką wartość dodatnią – 8 osób.

Na terenie gminy Janów Lubelski, tak jak w województwie lubelskim, utrzymuje się ujemne saldo migracji ogółem. Na przestrzeni ostatnich 6 lat jedynie w 2007 roku odnotowano dodatnie saldo migracji (1 osoba), które w następnym roku drastycznie spadło. W kolejnych latach utrzymywało się, przyjmując wartości ujemne z dalszą tendencją spadkową. Nadal jest ono bardzo niekorzystne i negatywnie wpływa na rozwój demograficzny gminy. Saldo migracji ogółem jest wynikiem ujemnych wartości sald migracji wewnętrznych i zewnętrznych.

Niski przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji w dużej mierze wynikają z wyjazdu ludzi młodych w poszukiwaniu pracy. Jest to zjawisko, które dotyczy nie tylko gminy, ale również całego powiatu i województwa lubelskiego.

Wykres 5: Saldo migracji ogółem w latach 2006-2012



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

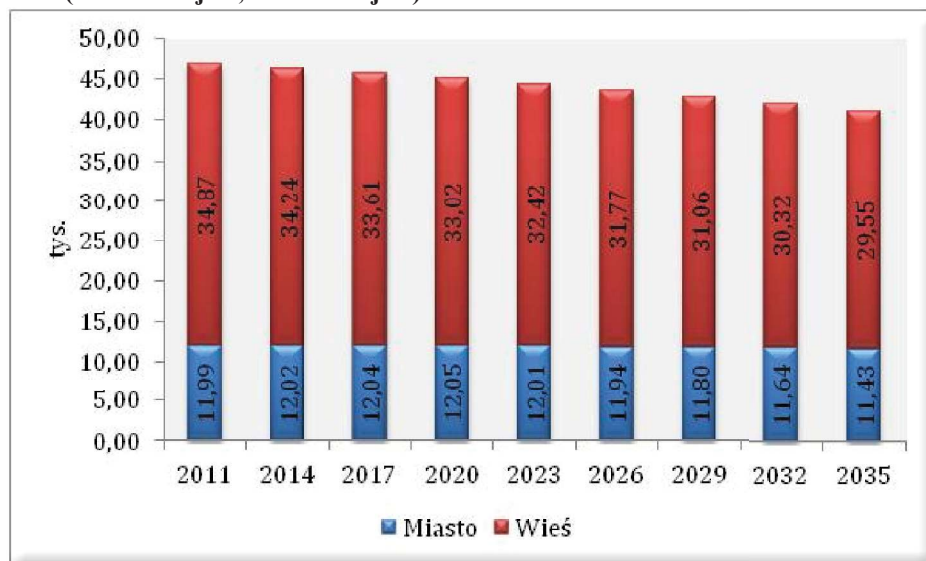
Problemy z zatrudnieniem oraz brak stabilności finansowej zniechęca młodych ludzi do zakładania rodzin. Wyjeżdżają w celu poprawienia warunków materialnych i finansowych, a także kontynuowania nauki na uczelniach wyższych. Wyjazd do większych miast daje młodemu człowiekowi możliwość rozwoju i lepsze perspektywy na przyszłość. Ograniczenie bezrobocia oraz lepsze perspektywy rozwoju nakłoniłyby młodych ludzi do powrotu w rodzinne strony, a tym samym poprawiłoby niekorzystne trendy demograficzne.

Prognoza demograficzna dla powiatu janowskiego do roku 2035 wskazuje na utrzymanie się niekorzystnych trendów. Dane statystyczne, dotyczące prognozy demograficznej, są dostępne na poziomie powiatu, a ich analiza może być podstawą do prognozowania sytuacji demograficznej na terenie gminy Janów Lubelski. Określają one kierunek zmian, jakich należy się spodziewać. Analizy dokonano na podstawie prognozy Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyniki prognozy demograficznej pokazują niekorzystną tendencję zmian, zgodnie z przewidywaniami w 2035 r. powiat janowski będzie zamieszkiwało 40 979 osób, tj. o 5 883 osób (o 12,6%) mniej niż w 2011 r., na obszarze miejskim mniej o 546 osób (4,7%), a na obszarze wiejskim o 5 319 osób (15,3%). Warto podkreślić, iż opisywana prognoza nie uwzględnia obszaru miejskiego Modliborzyc, które od 1 stycznia 2014 roku ponownie nabyły prawa miejskie. Modliborzycy są zaliczone do obszarów wiejskich powiatu janowskiego, a jedynym miastem jest Janów Lubelski.

Wpływ na prognozowaną liczbę ludności mogą mieć migracje wewnętrzne i zagraniczne. Wartość migracji wewnętrznych będzie malała, zarówno w napływie jak i odpływie ludności. Dotyczy to zarówno powiatu jak i całego województwa lubelskiego. Jest to związane przede wszystkim ze zmianą miejsca zamieszkania osób młodych. Analizując migracje zagraniczne na pobyt stały można zaobserwować, że ogólnie napływ ludności może zwiększyć się nawet o ponad 1/3, natomiast odpływ zmniejszy się o 1/2.

Wykres 6: Prognoza zmian liczny ludności w powiecie janowskim w latach 2011-2035 (obszar miejski, obszar wiejski)

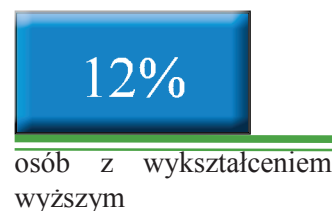


Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

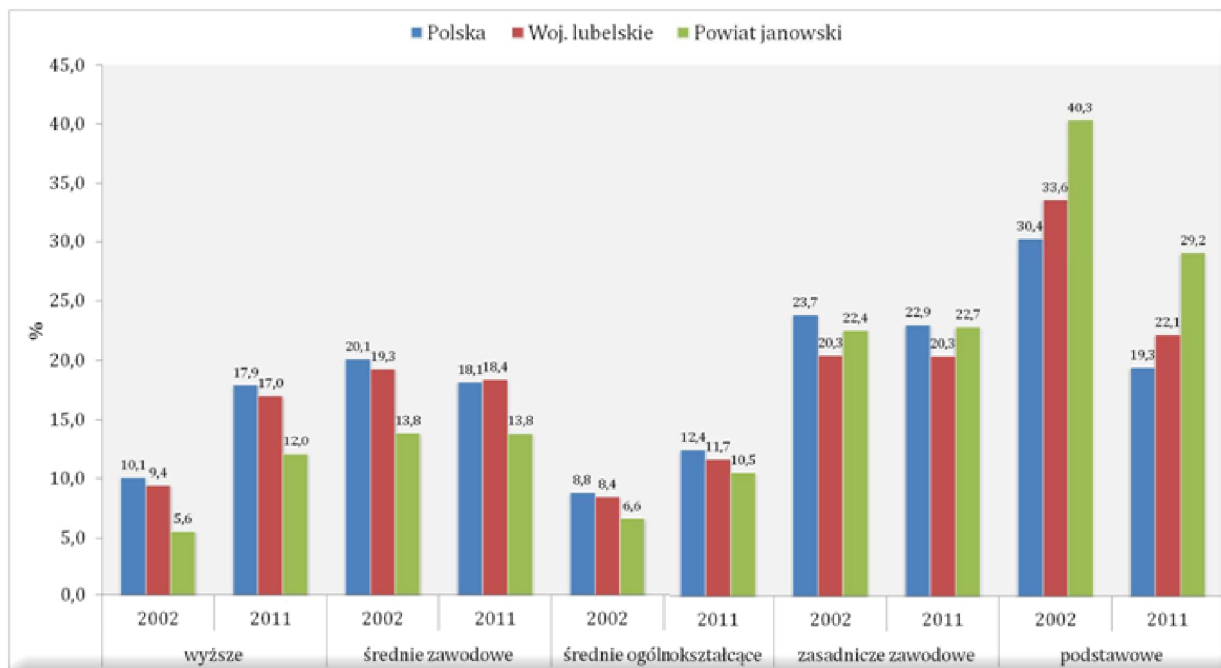
Prognoza pokazuje również dalsze zmiany w przyroście naturalnym. Ilość urodzeń i zgonów będzie wykazywać się tendencją spadkową, co oznacza, iż w obrębie powiatu przyrost naturalny będzie przyjmował wartość ujemną, tak jak w całym województwie.

3.2. WYSZTAŁCENIE MIESZKAŃCÓW ORAZ DOSTĘP DO EDUKACJI

Poziom wykształcenia mieszkańców na terenie powiatu jest ciągle na niezadawalającym poziomie. Według danych ze Spisu Powszechnego z 2011 roku 29,2% ludności posiada wykształcenie podstawowe, 22,7% osób ukończyło szkołę zasadniczą zawodową, 13,8% ma wykształcenie średnie zawodowe, 10,5% wykształcenie średnie ogólnokształcące, a tylko 12% wykształcenie wyższe. Wyraźnie zauważalna jest tendencja wzrostowa przedstawionych wskaźników w porównaniu do 2002 roku, kiedy był przeprowadzony poprzedni Powszechny Spis Ludności. Dwukrotnie zwiększył się wskaźnik ludności, posiadającej wykształcenie wyższe, podobny wzrost dotyczy również wykształcenia średniego ogólnokształcącego. Jedyne liczba ludności, posiadającej wykształcenie podstawowe zmniejszyła się w porównaniu do 2002 roku, ale jest to zgodne z tendencją wojewódzką i krajową, i ma związek ze spadkiem liczby ludności. Dążenie do poprawy wykształcenia lokalnej społeczności i podążanie za trendami wyznaczonymi w świecie, które kładą nacisk na wykształcenie i specjalizację w różnych dziedzinach, jest bardzo ważne na każdym obszarze. Obserwując pozytywne zmiany w wykształceniu ludności gminy Janów Lubelski można stwierdzić, iż gmina idzie w dobrym kierunku pod tym względem.



Wykres 7: Udział ludności posiadającej określone wykształcenie w ogólnej liczbie ludności w latach 2002 i 2011



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS na terenie Gminy Janów Lubelski w 2012 r., edukacją przedszkolną objętych było 689 dzieci w wieku 3-6 lat (35% dzieci z powiatu). W 2012 r. na terenie gminy działały 3 przedszkola (400 miejsc, o 25 miejsc więcej niż w 2006 r.). Uczęszczało do nich 423 dzieci - 64,2% z całego powiatu w wieku 3 do 6 lat, a ok. 23% stanowiły dzieci w wieku 6 lat. Chłopcy stanowili 51,5% dzieci, a dziewczynki 48,2%.

W roku szkolnym 2012/2013 z przedszkoli publicznych korzystało 298 dzieci, natomiast z przedszkoli i punktów niepublicznych - 167. Od 1 września 2013 roku przy Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Janowie Lubelskim zostały utworzone oddziały dla uczniów klas „0”, do których uczęszcza 124 wychowanków* .

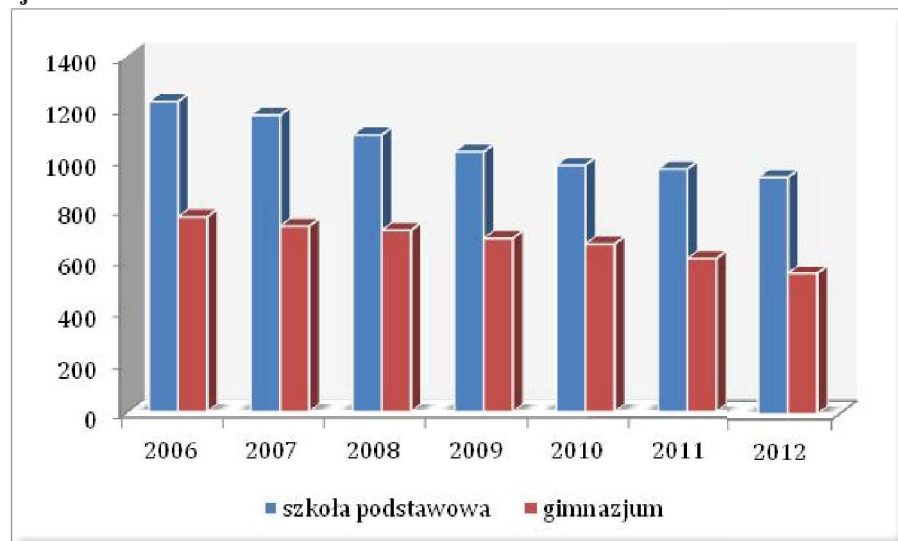
298

dzieci korzystało z przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2012/2013

Według danych GUS w 2012 r. na terenie gminy znajdowały się 4 szkoły podstawowe, do których uczęszczało 925 uczniów (33% uczniów powiatu). W klasach pierwszych kształciło się 132 uczniów (32% pierwszoklasistów z powiatu). Na terenie gminy w 2012 r. funkcjonowały 2 szkoły gimnazjalne, do których uczęszczało 549 uczniów, o 218 uczniów mniej niż w 2006 roku. Spadek liczby uczniów jest związany ze zmniejszającą się liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym.

* Źródło: Gazeta Janowska, Nr 1, styczeń - luty 2014. Raport z działalności Gminy Janów Lubelski za 2013 r. Część I - EDUKACJA.

Wykres 8: Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2006-2012



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie miasta Janów Lubelski zlokalizowane są wszystkie szkoły ponadgimnazjalne, funkcjonujące na terenie gminy.

Tabela 10: Wykaz szkół ponadgimnazjalnych na terenie gminy Janów Lubelski

Lp.	Rodzaj szkoły	Adres
1.	Liceum Ogólnokształcące	Jana Pawła II 1, 23-300 Janów Lubelski
2.	Liceum Ogólnokształcące	Zamoyskiego 68, 23-300 Janów Lubelski
3.	Liceum Profilowane	Zamoyskiego 68, 23-300 Janów Lubelski
4.	Liceum Profilowane	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
5.	Medyczne Studium Zawodowe w Janowie Lubelskim	Jana Zamoyskiego 57, 23-300 Janów Lubelski
6.	Spółeczna Szkoła I stopnia	Jana Pawła II 3, 23-300 Janów Lubelski
7.	Technikum Handlowe	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
8.	Technikum Ekonomiczne	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
9.	Technikum Przemysłu Drzewnego	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
10.	Technikum Mechaniczne	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
11.	Technikum Zawodowe	Zamoyskiego 68, 23-300 Janów Lubelski
12.	Zasadnicza Szkoła Zawodowe	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski
13.	Zespół Szkół	Zamoyskiego 68, 23-300 Janów Lubelski
14.	Zespół Szkół Zawodowych w Janowie Lubelskim	Ogrodowa 20, 23-300 Janów Lubelski

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szkolnictwo zawodowe nie jest w pełni dostosowane do potrzeb rynku pracy, szkoły nie posiadają dostosowanej oferty edukacyjnej, zarówno na poziomie powiatu jak i gminy. Podstawy programowe realizowane w szkołach nie odpowiadają przyszłym pracodawcom, co utrudnia znalezienie zatrudnienia w zawodzie. Ze względu na malejący odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym, szkoły mają problem z naborem nowych uczniów.

Ze względu na brak dostępu do placówki szkolnictwa wyższego na terenie powiatu młodzież, która kontynuuje naukę, wybiera najczęściej jeden z niżej wymienionych ośrodków szkolnictwa wyższego: Lublin (UMCS, KUL, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Przyrodniczy), Rzeszów (Politechnika Rzeszowska), Zamość (Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji), Stalowa Wola (Filia KUL).

Miarą jakości kształcenia na danym terytorium jest zdawalność egzaminów na bazie OKE. W 2013 r. według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, w województwie lubelskim 80% zdających maturę otrzymało świadectwo dojrzałości. Do egzaminu maturalnego na terenie powiatu przystąpiło 414 osób, z czego 73% osób zdało. W porównaniu do innych powiatów zdawalność kształtowała się na średnim poziomie - powiat kraśnicki - 76%, parczewski - 78%, łukowski - 82%. Największa zdawalność była wśród uczniów liceów ogólnokształcących - zdało 85%, kolejno w liceum uzupełniającym - 40%, w technikum - 38%, a w technikum uzupełniającym nie zdała żadna z 2 przystępujących osób.

Wszkołach ponadgimnazjalnych ilość sprzętu komputerowego z dostępem do Internetu jest za mała w stosunku do liczby uczniów, jednak wskaźnik komputeryzacji szkół ponadgimnazjalnych dla gminy Janów Lubelski jest wyższy w porównaniu do średniej powiatowej i wojewódzkiej. W 2012 roku wyniósł 11,4 ucznia na jeden komputer z dostępem do Internetu, przy czym dla powiatu było to 10,58 ucznia, a dla województwa lubelskiego 7,2 ucznia.



ucznia na 1 komputer z dostępem do internetu - wskaźnik komputeryzacji w 2012 r.

3.3. GOSPODARSTWA DOMOWE

Na terenie gminy, według danych z deklaracji o opłatach za gospodarowanie odpadami, znajduje się 4318 gospodarstw domowych, przy czym na terenie miasta funkcjonuje 3 281 gospodarstwa domowe, a na obszarze wiejskim – 1 037.

3.4. WYKLUCZENIE ORAZ POMOC SPOŁECZNA

Polityka i pomoc społeczna na terenie gminy realizowana jest przy pomocy powiatowych i gminnych instytucji. Na terenie gminy znajdują się wszystkie jednostki pomocy społecznej samorządu powiatowego, są to: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Janowie Lubelskim, "BARKA" Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim, Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „PROMYK” w Janowie Lubelskim, Środowiskowy Dom Samopomocy w Janowie Lubelski, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Janowie Lubelskim oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w Janowie Lubelskim. Na terenie gminy funkcjonuje jeden Ośrodek Pomocy Społecznej podległy Gminie Janów Lubelski. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Janowskiego na lata 2014-2020 to dokument wyznaczający kierunki i cele rozwoju samorządów gminnych. W swojej treści wskazuje podstawowe narzędzia realizacji polityki społecznej powiatu.

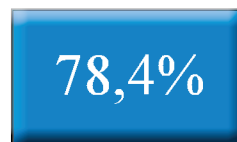
Podstawowym zadaniem gminnej pomocy społecznej jest udzielenie pomocy socjalnej osobom i rodzinom w przypadku trudnej sytuacji życiowej. Standard życia w gminie jest na dość niskim poziomie. Trudna sytuacja materialna gospodarstw domowych wynika głównie z trudności znalezienia pracy i niskich zarobków. Według danych GUS w 2012 r. 648 rodzin korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej (1667 osób), najwięcej w porównaniu do innych gmin powiatu janowskiego, o 50 rodzin więcej niż w roku poprzednim. Osoby korzystające z pomocy społecznej stanowią nieco ponad 10% ogółu ludności gminy.



rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w 2012r.

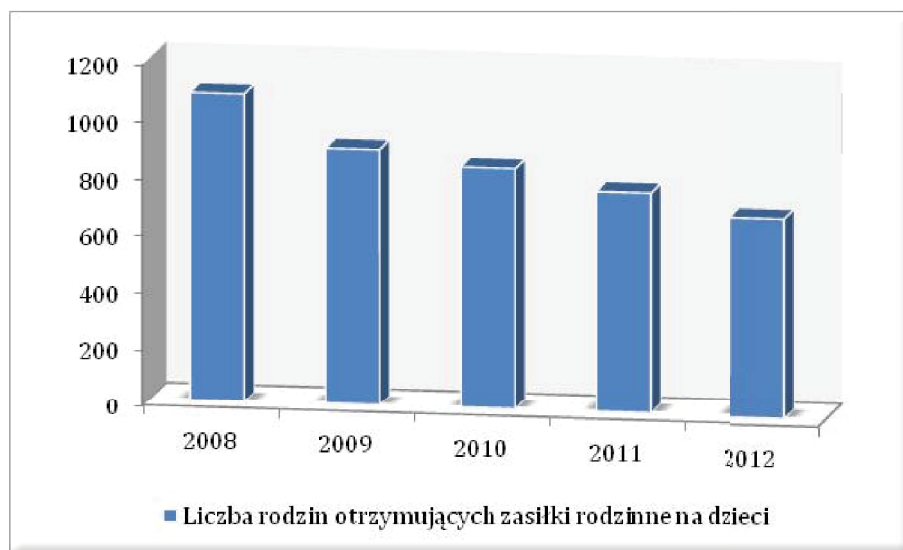
Celem pomocy społecznej jest poprawa sytuacji materialnej osób i rodzin objętych pomocą socjalną, zaspokojenie niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w godnych warunkach. Podejmowane są również działania, zmierzające do usamodzielnienia życiowego osób i rodzin.

Na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janów Lubelski na lata 2010-2015 najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy w 2009 r. były: ubóstwo (78,4% rodzin, którym udzielono pomocy), bezrobocie (61%) oraz długotrwała lub ciężka choroba (39,1%).



rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2009r.

Wykres 9: Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w latach 2008-2012



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Świadczenia pomocy społecznej obejmują pomoc finansową, materialną oraz fachową pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Ze świadczeń rodzinnych korzysta 701 rodzin. Według danych GUS od 2008 r. liczba rodzin korzystających z tych świadczeń znacznie spada. Przyczyną jest niezmienniejące się od kilku lat kryterium dochodowe, które ogranicza liczbę uprawnionych do objęcia pomocą społeczną.

3.5. WARUNKI MIESZKANIOWE

Prowadzenie efektywnej polityki w zakresie gospodarki mieszkaniowej na terenie Gminy Janów Lubelskim stanowi jedno z głównych wyzwań władz lokalnych. Potwierdzają to dane GUS, według których w 2012r. wskaźnik ilości mieszkań na tysiąc mieszkańców kształtował się na poziomie 301,2 mieszkania przy średniej dla województwa 343,9 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na obszarze gminy - 87 m² jest znacznie wyższa niż dla województwa 76,3 m², ale nie ma to przełożenia na przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę, która dla gminy i województwa jest praktycznie taka sama.

Jakość życia na terenie miasta jest większa niż na obszarze wiejskim, o czym świadczy wyższy odsetek mieszkań wyposażonych w różnego rodzaju instalacje. Porównanie miasta i obszaru wiejskiego w gminie Janów Lubelski w zakresie wyposażenia mieszkań w instalacje przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje - % ogółu mieszkań

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
w miastach							
wodociąg	97,7	97,7	97,7	97,8	98,3	98,3	98,3
łazienka	92,6	92,6	92,6	92,7	94,9	94,9	95,0
centralne ogrzewanie	81,9	81,9	82,0	82,1	84,8	84,9	85,0
na wsi							
wodociąg	85,3	85,4	85,5	85,6	89,6	89,7	89,7
łazienka	67,3	67,4	67,7	67,8	76,7	76,9	77,0
centralne ogrzewanie	48,6	48,7	49,2	49,4	55,6	55,9	56,1

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy Janów Lubelski charakteryzuje się niską dynamiką przyrostu w porównaniu do innych gmin miejsko-wiejskich. Według danych GUS w 2012 r. w gminie Janów Lubelski oddano do użytku 33 mieszkania, w gminie Parczew - 103, Łęczna - 45, a w gminie Opole Lubelskie - 70.

Jednym z problemów, jeśli chodzi o budownictwo mieszkaniowe, jest ilość zabudowy wielorodzinnej w stosunku do potrzeb w tym zakresie. Analizując ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy, można stwierdzić, że budownictwo mieszkaniowe dobrze się rozwija na terenie gminy. Perspektywy rozwoju mieszkalnictwa wielorodzinnego są dość obiecujące. W latach 2008-2010 wydano 4 decyzje na lokalizację budynków mieszkalnictwa wielorodzinnego wraz z pełną infrastrukturą techniczną. W gminie istnieją tereny inwestycyjne pod budownictwo mieszkaniowe oraz są inwestorzy zainteresowani budową kolejnych budynków wielorodzinnych*.

Problem stanowi niedobór mieszkań komunalnych. Brak lokali komunalnych i socjalnych to problem wszystkich miast Polski. Potwierdzają to duże kolejki osób oczekujących na przydział takiego lokalu mieszkalnego.

* Gazeta Janowska nr 5 wrzesień 2010, O budownictwie wielorodzinnym, jednorodzinym i planach zagospodarowania przestrzennego w Gminie Janów Lubelski

3.6. DOSTĘP DO PROFILAKTYKI I OPIEKI ZDROWOTNEJ

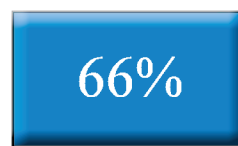
Gmina oferuje szeroki dostęp do profilaktyki i opieki zdrowotnej. Według danych GUS w 2012 r. funkcjonowało 13 przychodni, o połowę więcej niż w 2006 r. Stanowiły one 48% wszystkich przychodni w powiecie janowskim. W 2012 r. w gminie Janów Lubelski funkcjonowało 8 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności.

Na terenie miasta znajduje się znaczna liczba gabinetów medycznych o różnych specjalnościach. Wśród podmiotów ochrony zdrowia na terenie gminy Janów Lubelski znajduje się:

- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (według danych BDL w 2012r. znajdowało się 304 łóżka) - szpital powiatowy, w którym istnieją następujące oddziały: chirurgiczny, dziecięcy, ginekologiczno-położniczo-noworodkowy, urazowo-ortopedyczny, wewnętrzny, rehabilitacji, psychiatryczny, intensywnej terapii i anestezjologii, gastrologii, szpitalny oddział ratunkowy, ośrodek rehabilitacji dziennej; ponadto na terenie szpitala w ramach NFZ działają poradnie specjalistyczne (m.in. urologiczna, dermatologiczna, chorób płuc, chirurgii ogólnej, urazowo-ortopedyczna, okulistyka, endokrynologiczna, rehabilitacyjna, otolaryngologiczna, chirurgii stomatologicznej i szczękowej, reumatologiczna);
- Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Janowie Lubelskim;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzina”;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej S.C. „Zdrowie” - istnieje tu poradnia lekarza rodzinnego, pediatra, gabinet medycyny szkolnej oraz gabinet szczepień ochronnych;
- Centrum Medyczne Ani-Med - w jego ofercie można znaleźć poradnię lekarza rodzinnego, poradnie specjalistyczne (m.in. alergologiczna, diabetologiczna, onkologiczna, pulmonologiczna, kardiologiczna), znajduje się tu również centrum medycyny zabiegowej (chirurgia ogólna, dermatologia, okulistyka - operacja zaćmy, otolaryngologia, położnictwo i ginekologia) oraz apteka;
- Dom Pomocy Społecznej „Barka” - posiada 180 miejsc przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób chorych somatycznie, osób dorosłych niesprawnych intelektualnie, osób chorych psychicznie.

Według danych GUS w 2012 r. na terenie gminy znajdowało się 10 aptek, które stanowiły 67% aptek całego powiatu. W 2012 r. na jedną aptekę ogólnodostępną przypadało 1633 osoby, liczba ta zmniejszyła się o 182 osoby, najprawdopodobniej ze względu na powstanie nowych punktów aptecznych.

W2012 r. na terenie gminy udzielono 58 022 porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (41% z obszaru całego powiatu), w przypadku porad ambulatoryjnych, na terenie gminy Janów Lubelski udzielono ich 160 811, co stanowiło ok. 66% porad w całym powiecie.



porad ambulatoryjnych w powiecie janowskim stanowią porady z terenu gminy Janów Lubelski

Obowiążące trendy wskazują, że zapotrzebowanie na dostęp do profilaktyki i opieki zdrowotnej będzie rosło. Jest to związane z ogólnym starzeniem się społeczeństwa, nie tylko na terenie gminy, czy powiatu ale całego kraju. Drugim czynnikiem warunkującym ten wzrost są choroby cywilizacyjne. Coraz więcej ludzi ma problem z otyłością, nadciśnieniem, cukrzycą czy chorobą wieńcową. Brakuje specjalistów w tym zakresie, o czym świadczą kolejki oczekiwania na wizytę w poradniach specjalistycznych.

3.7. UCZESTNICTWO W KULTURZE I SPORCIE

Janów Lubelski charakteryzuje się bogatą ofertą rekreacyjno-kulturową na swoim terenie. Słynie z bogactwa corocznych imprez i wydarzeń kulturowych. Jest to wynik aktywności władz lokalnych oraz ich bliskiej współpracy z instytucjami i podmiotami zajmującymi się animacją życia kulturalnego w gminie.

Na terenie gminy od 1961 r. działa Janowski Ośrodek Kultury (początkowo pod nazwą Powiatowy Ośrodek Kultury). Do jego działalności można zaliczyć organizowanie licznych imprez cyklicznych oraz zajęć stałych. W jego obrębie działają kapele, zespoły śpiewacze, a także prowadzone są różne warsztaty i koła.

Fot. 1. Janowski Ośrodek Kultury w Janowie Lubelskim



Źródło danych: http://www.janowlubelski.pl/sites/default/files/gallery/gallery_images/6_157.jpg

W latach 2009-2010 doszło do realizacji projektu „Modernizacja i rozbudowa Janowskiego Ośrodka Kultury w Janowie Lubelskim”. Projekt był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, Oś Priorytetowa VII: Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna, Działanie 7.1. Infrastruktura kultury i turystyki. Rozbudowano i zmodernizowano cały ośrodek, a tym samym znacznie podniesiono atrakcyjność turystyczną i kulturową tego obiektu. JOK stał się ważnym miejscem integracji lokalnej społeczności.

Poniżej wymieniono najważniejsze imprezy i wydarzenia kulturalne, organizowane lub współorganizowane przez Janowski Ośrodek Kultury.

Janowski Ośrodek Kultury jest również miejscem działalności kapel i zespołów ludowych, obecnie swoją działalność kulturalno-rozrywkową prowadzi Kapela Biesiadna oraz Zespół obrzędowy „Janowiacy”.

Od 1999 r. przy JOK-u działa także orkiestra dęta - „Olek Orkiestra”, prowadzona pod kierunkiem kapelmistrza Aleksandra Krzosa. Dziś Orkiestra liczy ok. 20 muzyków. Posiada szeroki repertuar prezentowany na licznych imprezach, wydała także płytę CD.

Tabela 12. Najważniejsze imprezy i wydarzenia kulturalne

Imprezy cykliczne
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Festiwal Folkloru Jarmark Janowski - prezentuje bogactwo kulturowe Ziemi Janowskiej, promowane są produkty regionalne, w tym rzemiosła artystycznego i sektora turystycznego; ▪ Zoom Natury Dni Janowa; ▪ Dzień Dziecka; ▪ Mistrzostwa Drużyn Podwórkowych w Piłkę Nożną; ▪ Festiwal Artystów Filmu i Telewizji FART; ▪ Festiwal Kaszy "Gryczaki".
Zajęcia stałe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ warsztaty plastyczne, ▪ zajęcia muzyczne, ▪ warsztaty folklorystyczne, ▪ warsztaty recytatorskie, ▪ zajęcia taneczne.
Przeglądy i konkursy
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przegląd Kolęd i Pastorałek, ▪ Przegląd Zespołów Obrzędowych, ▪ Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych, ▪ Konkurs Jednego Wiersza, ▪ Jesienny Konkurs Recytatorski, ▪ Konkurs "Śpiewać każdy może".
Usługi dodatkowe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizowanie koncertów zespołów, ▪ organizacja imprez choinkowych dla zakładów pracy, ▪ organizacja pikników i festynów, ▪ wypożyczanie sprzętów i strojów.

Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS na koniec 2012 r., na terenie gminy działała jedna biblioteka publiczna, zatrudniająca 6 pracowników. Zasoby Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Janowie Lubelskim są stale uzupełniane, w ciągu 6 lat przybyło 1540 nowych książek. Zwiększyła się również liczba czytelników, a co za tym idzie liczba wypożyczanego księgozbioru.

Tabela 13. Zasoby biblioteki

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Księgozbiór	33054	33034	33829	32318	33091	33498	34594
Czytelnicy w ciągu roku	3201	3212	3423	3415	3463	3494	3518
Wypożyczenie księgozbioru na zewnątrz	57038	65255	60519	61244	61099	61762	64444

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Janowie Lubelskim znajduje się Filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie. W swoich zasobach posiada zbiory z zakresu pedagogiki i nauk pokrewnych, literatury pięknej, a także publikacje związane z programami nauczania i oświaty.

Fot. 2. Muzeum Regionalne w Janowie Lubelskim



Źródło danych: <http://www.museo.pl/content/view/1112/295/>

Wśród instytucji kultury, działających na terenie miasta Janów Lubelski należy wymienić Muzeum Regionalne, mieszczące się w budynku Starego Więzienia Carskiego, które obecnie jest w remoncie i zawiera wszystkie niezbędne instalacje. Dużym problemem jest utrzymanie finansowe budynku i nie jest on w pełni wykorzystywany. W 2012 r. zarejestrowano 7 200 osób zwiedzających, aż o 4 797 osób więcej niż w 2006 r. W Muzeum gromadzone są eksponaty i zbiory dokumentujące

historię regionu, tradycję, kulturę i sztukę ludową. Zbiory są udostępniane na potrzeby naukowe oraz wszystkim chętnym, zainteresowanym historią tego regionu.

Na terenie gminy działa Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR), który powstał w 1973 r. jako Powiatowy Ośrodek Sportu, Turystyki i Wypoczynku w Janowie Lubelskim. MOSiR zarządza Stadionem Miejskim oraz Krytą Pływalnią „Otylia”.

Fot. 3. Stadion Miejski w Janowie Lubelskim



Źródło danych: <http://www.mosirjanow.pl/os/stadion.htm>

Stadion Miejski przeznaczony jest m.in. do prowadzenia rozgrywek ligowych w piłce nożnej oraz zawodów lekkoatletycznych. Obiekt wyposażony jest w dwie płyty boisk, które posiadają system nawadniania, bieżnię lekkoatletyczną, rzutnię do pchnięcia kulą oraz skocznię w dal. Stadion posiada 1500 miejsc siedzących oraz zaplecze (szatnie z natryskami, pomieszczenia administracyjne i magazynowe).

Fot. 4. Kryta Pływalnia „Otylia” w Janowie Lubelskim



Źródło danych: <http://iplywamy.pl/basen/basen-otylia-janow-lubelski/>

Kryta Pływalnia „Otylia” jest nowoczesnym obiektem sportowym, który został otwarty we wrześniu 2008 r. Jest wyposażony w basen sportowy o długości 25 m i szerokości 12,5 m z sześcioma torami do pływania. Jeden z torów jest przeznaczony do nauki pływania i jest wypłycony do 0,9 m. Pływalnia posiada również: basen rekreacyjny (powierzchnia 41 m²), brodzik dla dzieci (31,1 m²), zjeżdżalnię rurową (60 m), wannę z hydromasażem i suchą saunę. Na terenie obiektu znajdują się również: siłownia, dwutorowa kręgielnia, gabinet rehabilitacji i masażu, gabinet odnowy biologicznej, jaskinia solna, salon fryzjerski i kosmetyczny, kawiarenki oraz sklepik z akcesoriami pływackimi.

MOSiR jest współorganizatorem wielu imprez, wpisanych do stałego kalendarza gminy:

- Janowski Turniej w Bowlingu,
- Ogólnopolski Maraton Pływacki nad Zalewem Janowskim,
- „Pobij Rekord Otylii” - Pływackie Mistrzostwa Amatorów o puchar Burmistrza Janowa Lubelskiego,
- Mistrzostwa Drużyn Podwórkowych w halowej piłce nożnej drużyn 7-osobowych klas I-III oraz IV-VI,
- Podwórkowy Turniej w Piłce Nożnej Drużyn b. osobowych klas I-III oraz IV-VI,
- Otwarte Mistrzostwa MOSiR w Siatkowej Piłce Plażowej,
- „STRIKE” - Mistrzostwa Janowa seniorów w Bowlingu,
- Krajoznawczy Rajd Rowerowy - „Szlakami Leśnego Skarbca”,
- Powiatowy Czwórbój w Lekkiej Atletyce,
- Dzień Dziecka,
- „Mokry Mikołaj”,
- Powiatowa Gimnazjada w Lekkiej Atletyce,
- Ferie na sportowo - Aqua ferie,
- „Hulla Kulla” - Mini Turniej w Kręgle,
- Powiatowy Turniej w Piłce Siatkowej o puchar Starosty Janowskiego.

Na terenie gminy Janów Lubelski działa pięć klubów sportowych:

- Miejski Klub Sportowy „Janowianka” - założony w 1922 r.;
- Uczniowski Klub Karate Tradycyjnego - założony w 2001 r., organizuje zajęcia dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, aktualnie do klubu uczęszcza ok. 30 osób;
- Janowski Ludowy Klub Sportowy „Olimp” - powstał w 1995 r., dyscyplina uprawiana w klubie to zapasy klasyczne, organizowane są zajęcia dla różnych grup wiekowych (młodzicy, kadeci, juniorzy, młodzieżowcy);
- Bractwo Sztuki Walki „Deus Vult” JIU-JITSU - założona w 1990r., zajęcia odbywają się w dwóch grupach wiekowych, w obrębie Bractwa działa również Fundacja „Deus Vult”, która wspiera działalność kulturową, wychowawczo-oświatową oraz promuje aktywność i działalność sportową;
- Klub Żeglarski Zefir - został założony w 1978 r., organizuje m.in. różne szkolenia i doskonalenia kadry żeglarskiej, a także imprezy żeglarskie, turystyczne, wodne i sportowe; siedziba klubu jest przystań nad Zalewem;
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej (SKF) ESKA Janów Lubelski – prowadzi drużynę siatkarską – także siatkówki plażowej.

3.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych statystycznych gmina Janów Lubelski wraz z całym powiatem janowskim należy do jednych z najbezpieczniejszych gmin w województwie lubelskim. Wskaźnik przestępstw stwierdzonych na tysiąc mieszkańców w 2012 r. dla powiatu janowskiego wynosił 13,95 jednostki i był aż o 38% niższy od średniej wartości dla województwa lubelskiego. Wskaźnik wykrywalności przestępstw był większy niż dla województwa lubelskiego, wynosił 88,8%, a dla województwa - 73,1%.

Tabela 14. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych cz.1.

Jednostka terytorialna	Ogółem na 1000 mieszkańców	O charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców	O charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców	Drogowe na 1000 mieszkańców	Przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców	Przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców
Województwo lubelskie	22,56	14,66	2,17	4,77	0,64	10,20
Powiat janowski	13,95	6,99	1,13	5,19	0,53	3,76

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powiat janowski charakteryzuje się wyższym poziomem przestępstw o charakterze drogowym niż w województwie, odpowiednio dla powiatu - 5,19 jednostek na 1000 mieszkańców, a dla województwa - 4,77. Dla powiatu korzystnie wypada statystyka przestępstw o charakterze gospodarczym i przeciwko mieniu.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w 2013 r. zanotowała 516 zdarzeń, z czego 164 to pożary, 346 - miejsca zagrożone, a 6 to alarmy fałszywe.

Tabela 15. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych cz.2.

Jednostka terytorialna	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - ogółem (%)	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - o charakterze kryminalnym (%)	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - o charakterze gospodarczym (%)	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - drogowe (%)
Województwo lubelskie	73,1	61,0	88,5	99,5
Powiat janowski	88,8	80,3	85,2	100,0

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy, pod kierownictwem Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, działa tylko jedna jednostka OSP, która jest włączona do KSRG - OSP Biała. Inne OSP gminy Janów Lubelski to:

- OSP Janów Lubelski,
- OSP Momoty Górne,
- OSP Momoty Dolne,
- OSP Zofianka Górna,
- OSP Ujście,
- OSP Łązek Ordynacki,
- ZOSP przy Catterpillar i Fortaco,
- Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza przy Publicznym Gimnazjum w Janowie Lubelskim.

3.9. OCENA SYNTETYCZNA JAKOŚCI ŻYCIA W GMINIE

Gmina Janów Lubelski boryka się z podobnymi problemami demograficznymi, jak w przypadku innych gmin w województwie lubelskim i Polsce. Zauważalny jest duży przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym oraz niekorzystny ubytek ludności w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o szybko starzejącym się społeczeństwie. Istotnym wyzwaniem dla władz lokalnych jest również rozwój budownictwa mieszkaniowego, które charakteryzuje się niską dynamiką oddawania nowych mieszkań do użytku. Na terenie gminy brakuje terenów pod zabudowę mieszkaniową indywidualną, skutkiem czego ceny działek budowlanych osiągają znaczne, często zaporowe, wysokości. Zakłada się jednak, że dzięki zapisom opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których zostały wyznaczone tereny pod zabudowę, sytuacja ta ulegnie poprawie.

Według metodologii Krajowego Raportu o Rozwoju Społecznym*, na podstawie wskaźnika rozwoju społecznego - HDI (Human Development Indeks), który na poziomie lokalnym jest użytecznym narzędziem do zrozumienia źródeł obecnych i przyszłych problemów, powiat janowski został zakwalifikowany do powiatów o bardzo niskim wskaźniku rozwoju społecznego. Pomiaru rozwoju społecznego dokonano na podstawie trzech istotnych elementów ludzkiego życia: długości życia (zdrowie), wiedzy (edukacja) oraz poziomu dochodu – zamożności.

Ponadto powiat janowski został zaliczony do 30 powiatów o najniższej wartości wskaźnika rozwoju społecznego na poziomie lokalnym (LHDI) - 22,78. Zajmuje 371 miejsce i spadł o 6 pozycji w stosunku do wyników z 2007 r.

Pomimo niskiego wskaźnika LHDI na zadawalającym poziomie utrzymują się 2 z 3 wskaźników branych pod uwagę w analizie, tj. wskaźnik zdrowia i edukacji, odpowiednio - 30,51 i 30,77. Stabilne utrzymanie się wskaźnika w wymiarze zdrowia na zadawalającym poziomie, świadczy o dobrej dostępności i jakości usług zdrowotnych, jak również pozytywny wpływ środowiska i styl życia mieszkańców. Natomiast w przypadku wskaźnika w wymiarze edukacja - wzrost dzieci uczęszczających do przedszkoli (w wieku 3-4 lat) oraz utrzymanie się wyników z egzaminu gimnazjalnego na poziomie średniej wojewódzkiej.

Najniżej powiat janowski został oceniony pod względem wskaźnika zamożności, który został oceniony na podstawie średniego poziomu zamożności mieszkańców. Wynika to z małych zarobków oraz dużego udziału osób niepracujących. Średnia wartość wynagrodzenia, pomimo 34% wzrostu w stosunku do 2006 r., dalej kształtuje się na niskim poziomie, stanowi zaledwie 79,4% średniej krajowej oraz 90,3% średniej w województwie lubelskim.

*

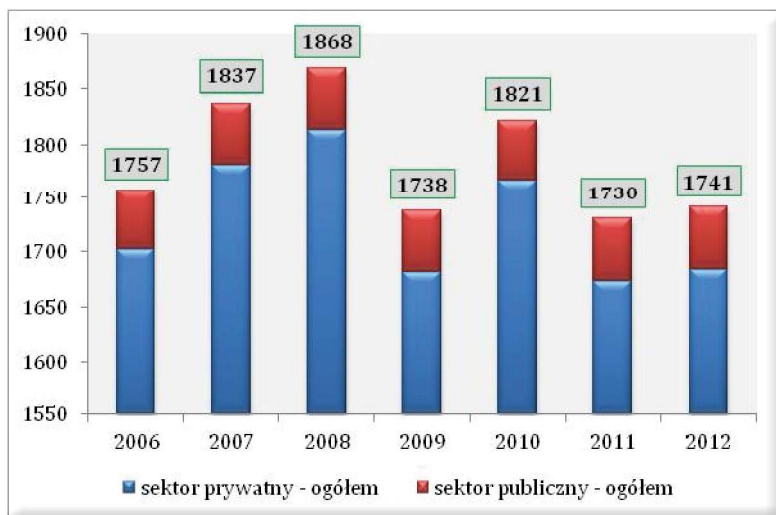
Raport o Rozwoju Społecznym Polska 2012 Rozwój regionalny i lokalny. Biuro Projektowe UNDP w Polsce Warszawa 2012.

4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

4.1. POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Na koniec 2012 roku na terenie Gminy Janów Lubelski było zarejestrowanych 1741 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 53,4% wszystkich przedsiębiorstw powiatu janowskiego. Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat widoczne są wahania liczby podmiotów gospodarczych, wpisanych do rejestru REGON. Największy spadek widoczny był w roku 2009, w którym liczba podmiotów gospodarczych zmieniła się o 130 firm. Rok później (2010r.) liczba przedsiębiorstw wzrosła o 83 podmioty, by ponownie spaść w 2011 roku.

Wykres 10: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz wg sektorów własnościowych w latach 2006-2012



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ponad 96% przedsiębiorstw działających na terenie gminy Janów Lubelski należy do sektora prywatnego, jedynie 3,3% podmiotów działa w sektorze publicznym.

Najliczniej reprezentowaną dziedziną działalności w ramach sekcji PKD jest sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 32,7% podmiotów. Kolejną pod względem liczby podmiotów jest sekcja F (budownictwo), w ramach której działa 10,6% przedsiębiorstw. W sekcji D (przetwórstwo przemysłowe) działa 9,9% podmiotów. Dość duża liczba przedsiębiorstw działa również w sekcji Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) - 140 jednostek oraz sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 123.

Gmina Janów Lubelski skupia prawie 50% podmiotów gospodarczych z powiatu janowskiego z sekcji C (przetwórstwo przemysłowe). Ponad 64% podmiotów gospodarczych powiatu zajmujących się produkcją mebli (dział 31) prowadzi działalność na terenie gminy Janów Lubelski oraz ok. 50% podmiotów gospodarczych zaliczanych do działu 16 (zajmujący się produkcją wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli oraz produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania). Wynika to z uwarunkowań lokalnych, na które składa się dobra baza surowcowa w postaci zasobów leśnych (Lasy Janowskie), pozwalająca na rozwój sektora drzewnego i meblowego.

64%
firm prowadzi działalność
w zakresie produkcji mebli

Z względu na wielkość podmiotów gospodarczych, najwięcej jest przedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób (tj. mikroprzedsiębiorstwa) – aż 95% wszystkich przedsiębiorstw w gminie (1666 przedsiębiorstw). Kolejną pozycję zajmują podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób (małe przedsiębiorstwa) – 55 podmiotów, co stanowi prawie 3,2% wszystkich podmiotów gospodarczych. Niespełna 1% stanowią przedsiębiorstwa średnie, zatrudniające od 50 do 249 osób, których na koniec 2012 roku było jedynie 17, natomiast najmniej jest firm dużych (zatrudniających ponad 250 pracowników) – 0,2% podmiotów w gminie. Duże przedsiębiorstwa związane są z branżą przemysłową, a dokładnie przemysłem maszynowym. Świadczą usługi w zakresie produkcji podzespołów spawanych do maszyn budowlanych, a także automatyki przemysłowej.

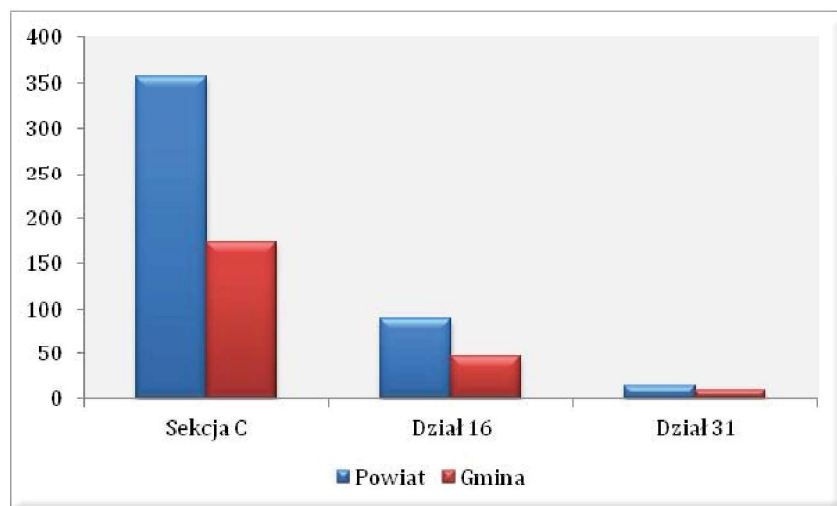
Tabela 16. Podmioty wg sekcji PKD 2007 w Gminie Janów Lubelski

SEKCJA PKD	NAZWA SEKCJI PKD	LICZBA JEDNOSTEK W 2012 ROKU	Udział w ogóle podmiotów gospodarczych w gminie [%]	Udział w liczbie podmiotów gospodarczych w powiecie janowskim [%]
Sekcja A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	50	2,87	31,06
Sekcja B	GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	1	0,06	100
Sekcja C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	172	9,88	48,31
Sekcja D	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	2	0,11	100
Sekcja E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	5	0,29	55,56
Sekcja F	BUDOWNICTWO	185	10,63	43,12
Sekcja G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	569	32,68	55,51
Sekcja H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	75	4,31	42,86
Sekcja I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	74	4,25	69,81
Sekcja J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	21	1,21	77,78
Sekcja K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	46	2,64	52,87
Sekcja L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	25	1,44	83,33
Sekcja M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	123	7,06	73,21
Sekcja N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	28	1,61	57,14
Sekcja O	ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	21	1,21	23,33
Sekcja P	EDUKACJA	61	3,50	42,96
Sekcja Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	140	8,04	82,35
Sekcja R	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	27	1,55	45
Sekcje S i T	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA I GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	116	6,66	65,91
Sekcja U	ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE	0	0	
	SUMA	1741	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik przedsiębiorczości (mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców) jest relatywnie wysoki w porównaniu do wartości dla powiatu, a nawet województwa. Kształtuje się on na poziomie 1066 przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców, dla powiatu – 687, a dla województwa – 767. Może świadczyć to o wysokiej aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, zaś z drugiej strony należy pamiętać, że większość przedsiębiorstw to osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą, które świadczą usługi w sektorze gospodarki leśnej. Dominacja firm mikro oraz niewielka liczba przedsiębiorstw średnich i dużych wpływa negatywnie na konkurencyjność lokalnej gospodarki i jej zdolność do tworzenia trwałych miejsc pracy.

Wykres 11: Liczba podmiotów gospodarczych w sekcji C, w dziale 16 i 31 w powiecie janowskim i gminie Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniżej przedstawiono wykaz małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, działających na terenie Gminy Janów Lubelski z podaniem charakterystyki prowadzonej działalności.

Tabela 17. Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa na obszarze Gminy Janów Lubelski

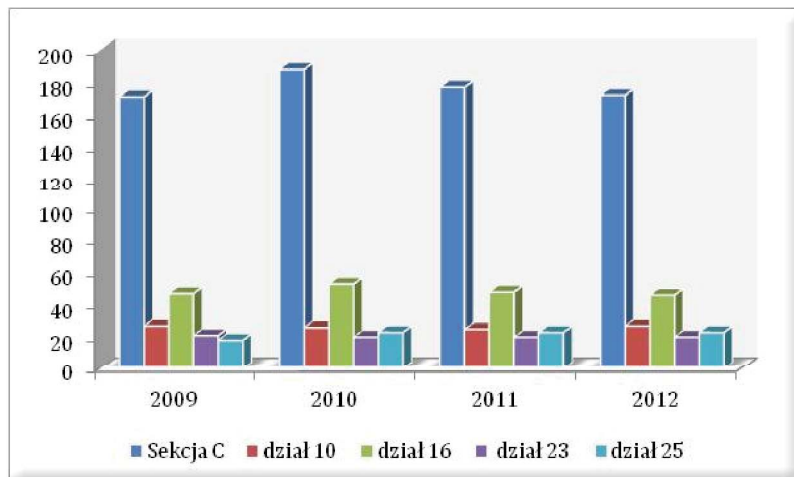
SFERA GOSPODARCZA				
LP.	NAZWA FIRMY	ADRES FIRMY	RODZAJ DZIAŁALNOŚCI (PRODUKCYJNA USŁUGOWA)	CHARAKTER WYKONYWANEJ DZIAŁALNOŚCI (SP. PRODUKCJA MEBLI, PRZETWÓRSTWO DRZEWNE, USŁUGI TRANSPORTOWE, USŁUGI HOTELARSKIE)
Małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 do 49 pracowników)				
1.	Piekarnia Ciastkarnia U GOROLA MROWCA STANISLAW	ul. Wojska Polskiego 19B, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja pieczywa
2.	Piekarnia NR 1 Małek Marian	ul. Targowa 8, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja pieczywa
3.	"FRAMKOG" s.c. F.M. Jarosz-Piekarnia	ul. Biała I 121, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja pieczywa
4.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "CARINA" s.c.	ul. Bema 2, 123-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja odzieżowa
5.	WATER FASHION SP Z O O	ul. Wałowa 40, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja odzieżowa
6.	Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe "STAN" - Wojciech Robak	ul. Bialska 75b, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja odzieżowa
7.	Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe "ETREWIT" - Tomasz Kwasnik, Bogucin	zakład produkcyjny Janów Lubelski, ul. Ulanowska	produkcyjna	przetwórstwo drewna
8.	Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. z o.o. W Janowie Lubelskim	ul. Borownica 26, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjno-usługowa	produkcja elementów drogowych (masy bitumiczne), usługi budownictwa drogowego
9.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	ul. J. Zamoyskiego 1, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja mleczarska
10.	ALUCROM Sp. z o.o. Oddział Janów Lubelski	ul. Lubelska 46, 23-300 Janów Lubelski	Usługowa	usługi lakiernicze (kooperant dla Fortaco)
11.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe JANEX Jan Ciupak, Leszek Ciupak Sp. Jawna	ul. Bohaterów Porytowego 31, Wzgórze 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja spożywcza (kasze, mączki)
12.	Przedsiębiorstwo budowlano-usługowe EKOMEL SP Z O O	ul. Wojska Polskiego 21, 23-300 Janów Lubelski	Usługowa	usługi budowlane, budownictwo wodne
13.	Przedsiębiorstwo produkcyjno-usługowe INZBUD SP Z O O	ul. Wojska Polskiego 28A, 23-300 Janów Lubelski	Usługowa	usługi ogólnobudowlane
14.	Przedsiębiorstwo budowlano-montażowe FLISBUD	ul. Bohaterów Porytowego Wzgórze 25, 23-300 Janów Lubelski	Usługowa	usługi ogólnobudowlane
15.	Nadleśnictwo Janów Lubelski	Rohaterów Porytowego Wzgórze 35, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja leśna
Średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające od 50 do 249 pracowników)				
1.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe STYL Andrzej Pacek Janusz Skrabucha spółka jawna (Guittard)	ul. Szkoła 1, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja odzieżowa
2.	Fabryka Drzwi DERPAL Zbigniew Woś	ul. Zakładowa, Borownica, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	przetwórstwo drewna (drzwi drewniane)
3.	VF CONCEPT Spółka z o.o.	ul. Zakładowa 5, Borownica, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw, w tym chłodnia
Duże przedsiębiorstwa (zatrudniające od 250 pracowników)				
1.	FORTACO JL Sp. z o.o.	ul. Lubelska 46, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja metalowa, elementy spawane
2.	CATERPILLAR POLAND Sp. z o.o.	ul. Lubelska 74, 23-300 Janów Lubelski	produkcyjna	produkcja metalowa, elementy spawane

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim

4.2. PRZEMYSŁ

Według danych GUS na koniec 2012 r. na terenie gminy w sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe zarejestrowanych było 172 podmioty gospodarcze. Najwięcej jednostek gospodarczych znajdowało się w dziale 16* - 26,7% ze wszystkich z sekcji, kolejno w dziale 10** - 15,7%, 25*** - 13,4% i 23**** - 11,6%.

Wykres 12: Podmioty gospodarcze, zarejestrowane na terenie gminy w sekcji C i w wybranych działach

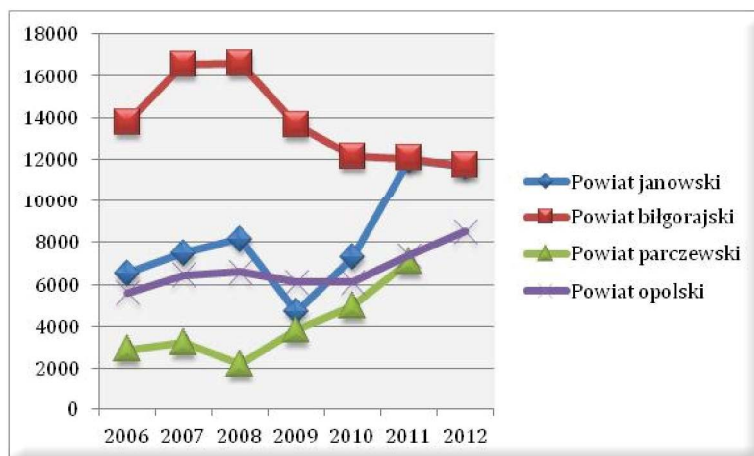


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy dominuje przemysł drzewny, spożywczy, elektromaszynowy oraz lekki (odzieżowy). Fabryka Drzwi DERPAL, zlokalizowana na terenie Janowskiej Strefy Inwestycyjnej „Borownica” i zaliczana do średnich przedsiębiorstw, zajmuje się przetwórstwem drzewnym - produkcją drzwi. Dwa duże przedsiębiorstwa: CATERPILLAR POLAND Sp. z o.o. i FORTACO JL Sp. z o.o., które również są zlokalizowane na terenie Janowskiej Strefy Inwestycyjnej, zajmują się produkcją elementów metalowych spawanych dla przemysłu maszynowego i budowlanego.

Według danych GUS w 2012 r., produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w powiecie janowskim wynosiła 11 682 zł, wzrosła o ok. 44% w stosunku do 2006 r. W porównaniu do innych powiatów wartość ta utrzymuje się na dość wysokim poziomie, dla porównania w powiecie biłgorajskim wynosi - 11 712 zł, w powiecie opolskim - 8 492 zł. Ostatnia zanotowana wartość tego wskaźnika dla woj. lubelskiego była w 2008 r. W tym roku wartość ta była większa o 1 709 zł niż dla powiatu janowskiego.

Wykres 13: Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca dla podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób w wybranych powiatach województwa lubelskiego



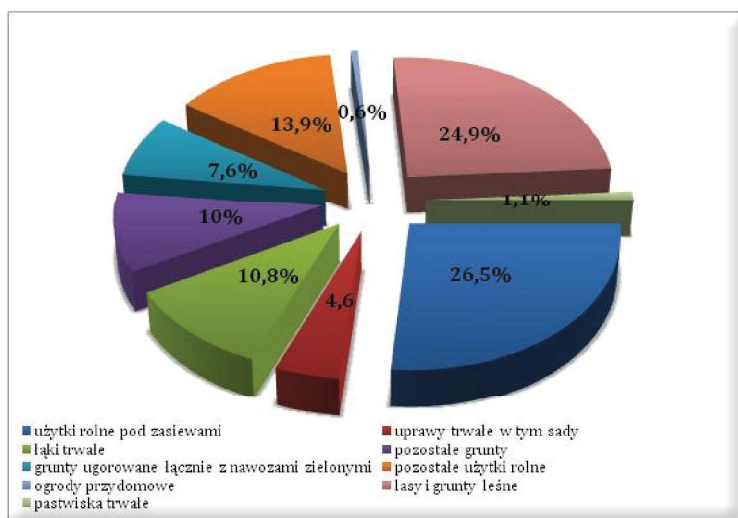
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

* Dział 16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
 ** Dział 10 - produkcja artykułów spożywczych
 *** Dział 25 - produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
 **** Dział 23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych

4.3. ROLNICTWO I LEŚNICTWO

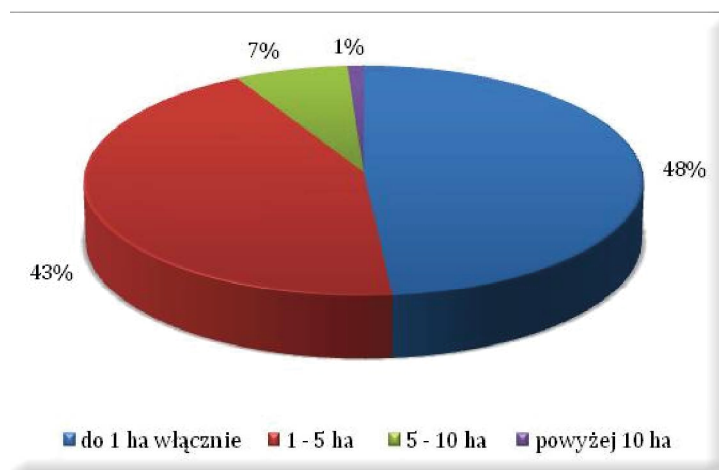
Powierzchnia użytków rolnych w gminie Janów Lubelski wynosi 4 315,72 ha, co stanowi ok. ¼ powierzchni gminy. Użytki rolne pod zasiewami stanowią jedynie 26,5% użytkowanych gruntów, 1489 ha zasiewów stanowią zboża różne, do których włączono również grykę (85%).

Wykres 14: Użytkowanie gruntów w gminie Janów Lubelski w 2010 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14: Użytkowanie gruntów w gminie Janów Lubelski w 2010 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

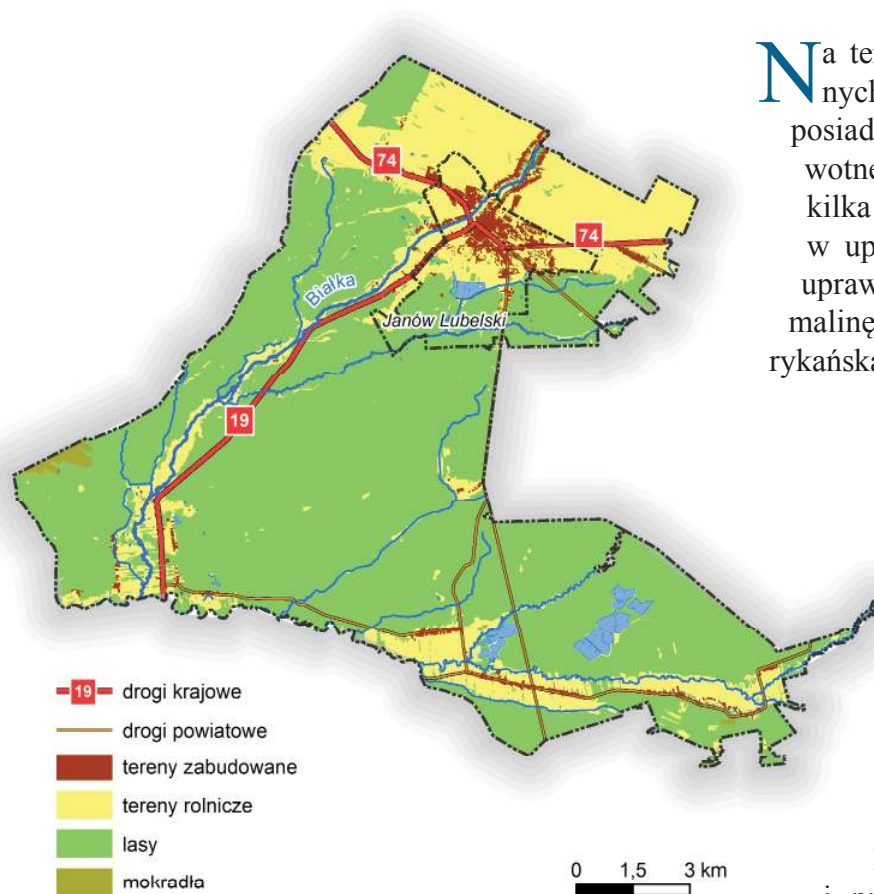
Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r. na terenie gminy znajdowało się 1 728 gospodarstw rolnych (co stanowi 21,4% gospodarstw rolnych z powiatu janowskiego), z czego prawie 85% gospodarstw prowadziło działalność rolniczą. Wszystkie gospodarstwa rolne zajmowały 37% powierzchni gminy, w tym gospodarstw indywidualnych było 1 727 i zajmowały ok. 32% powierzchni gminy.

Gminę charakteryzuje duże rozdrobnienie gospodarstw, 833 gospodarstwa to gospodarstwa małe o powierzchni do 1 ha włącznie (co stanowi 48% wszystkich gospodarstw). 43% wszystkich gospodarstw stanowią gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha.

Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, ograniczona specjalizacja i towarowość produkcji rolnej to problemy, które występują nie tylko w Gminie Janów Lubelski, ale również w wielu innych gminach w Polsce.

Na terenie gminy działa jedna grupa producencka: Janowska Grupa Producentów Rolnych Sp. z o.o. Grupa zrzesza producentów rolnych, ułatwia im kontakt z odbiorcą oraz sprzedaż produktów.

Ryc. 16. Użytkowanie terenu gminy Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy nie ma gospodarstw rolnych wysokoprodukcyjnych. Gmina nie posiada potencjału w zakresie produkcji pierwotnej, ale na terenie gminy znajduje się kilka gospodarstw, które specjalizują się w uprawach trwałych. Szacunkowe arealy upraw obejmują: czarną porzeczkę (66 ha), malinę (53 ha), aronię (45 ha), borówkę amerykańską (powyżej 15 ha) i truskawkę (10 ha).

Wskaźnik lesistości (tj. procentowy udział lasów w ogólnej powierzchni obszaru) w gminie Janów Lubelski jest wysoki i stanowi 66,2%. Wskaźnik lesistości dla województwa lubelskiego plasuje się na poziomie 23,1% natomiast dla Polski – 29,3%.

Powierzchnia lasów publicznych i prywatnych na terenie gminy wynosi 11 821 ha, w porównaniu do powiatu janowskiego udział lasów gminy wynosi 33,4%. Lasy znajdują się w przeważającej części w południowej części gminy i należą do kompleksu Lasy Janowskie. Na obszarze tym przeważają bory sosnowe i lasy mieszane.

Grunty leśne gminy Janów Lubelski zajmują 12 147,7 ha, w tym:

- grunty leśne publiczne ogółem – 8 577,2 ha (w tym grunty leśne publiczne będące własnością Skarbu Państwa – 8 549,2 ha),
- grunty leśne prywatne - 3 570,5 ha.

Kompleks Lasów Janowskich jest to jeden z pierwszych kompleksów promocyjnych, powołanych do życia w grudniu 1994 r. Na jego obszarze można spotkać rzadkie rośliny chronione, a fragmenty lasów o naturalnym charakterze stwarzają dogodne warunki życia dla wielu gatunków zwierząt. Wizytówką lasów Gminy Janów Lubelski jest wspaniała flora, występuje tu około ośmiuset gatunków roślin naczyniowych oraz liczne gatunki grzybów, mchów i porostów.

4.4. TURYSTYKA

Jednym z ważniejszych atutów Gminy Janów Lubelski jest środowisko przyrodnicze. Walory krajobrazowe tego terenu, spuścizna historyczna oraz rozwijająca się baza turystyczna może sprawić, że ten sektor gospodarki będzie jednym z podstawowych źródeł dochodów mieszkańców. Potencjał turystyczny gminy jest duży i może stać się priorytetowym celem dla rozwoju gminy.

Na terenie gminy znajdują się liczne atrakcje turystyczne. Dobra dostępność komunikacyjna dodatkowo podnosi atrakcyjność turystyczną tego regionu. Funkcjonuje tu wiele obiektów sportowo-

rekreacyjnych, nie tylko na poziomie lokalnym ale również regionalnym. Lasy Janowskie są jednym z głównych walorów tego terenu. Pozwalają na aktywny wypoczynek nie tylko mieszkańców ale przede wszystkim turystów, głównie w sezonie letnim. W sezonie zimowym miłośnicy narciarstwa biegowego i śladowego znajdą tu wiele ścieżek i szlaków.

Tabela 18. Infrastruktura turystyczna na obszarze gminy i w jej otoczeniu

Infrastruktura turystyczna			
Sportowe i rekreacyjne - obiekty, stowarzyszenia, kluby, oferty turystyczne i rekreacyjne			
Lp.	Nazwa	Adres	Charakterystyka obiektu
1.	Park Rekreacji ZOOM Natury	„Zalew” Sp. z o.o. ul. Turystyczna 10 23-300 Janów Lubelski, 2 km od centrum Janowa Lubelskiego, siedziba na wyspie Zalewu Janowskiego	Park Rekreacji ZOOM Natury - laboratoria wiedzy: „Zoom Natury”, „Runo Leśne”, „Awifauna i Troposfera”, „Energii i Recyklingu”; boisko sportowe, stołówka, ścieżka zdrowia, wypożyczalnia sprzętu wodnego, strzeżone kąpieliska, 2 świetlice, noclegi, park linowy, kawiarenka na plaży, sporty wodne
2.	Kryta Pływalnia "Otylia" - MOSiR	ul. ks. Skożupki 9 23-300 Janów Lubelski	basen sportowy, basen rekreacyjny, zjeżdźalnie rurowa, wanna z hydromasażem, sauna sucha, siłownia, kregielnia, klub fitness, gabinet rehabilitacji i masażu, gabinet odnowy biologicznej, jaskinia solna
3.	Ośrodek Jeździecki KARINO	ul. Turystyczna 2 23-300 Janów Lubelski	nauka jazdy konnej, hipoterapia, noclegi, zielone szkoły
4.	Stadion Miejski - MOSiR	ul. Sukiennicza 1 23-300 Janów Lubelski	obiekt przeznaczony do rozgrywek w piłce nożnej, lekkoatletyki
5.	Bagienne Bractwo Obserwatorów Terenowych Grazyna Skiba	ul. Sukiennicza 13, 23-300 Janów Lubelski	edukacja ekologiczna terenowa, wyprawy w teren, spływy kajakowe, turystyka rowerowa (pendzoki - quadrocykle)
6.	MAKAR Paweł Mak	Ruda, ul. Ulanowska 94, 23-300 Janów Lubelski	imprezy, obozy, kolonie, zielone szkoły, szkolenia, survival, paintball, parasaile (spadochrony holowane), zabawy linowe (alpinizm leśny)
7.	Makadan Adam Mak	Ruda, ul. Ulanowska 94, 23-300 Janów Lubelski	imprezy integracyjne, szkolenia indoorowe i outdoorowe, spotkania i festyny firmowe, konferencje, gry scenariuszowe, wyprawy terenowe oraz autorskie programy klientów, samochody terenowe, rowery, spływy kajakowe, paintball, wycieczki po Janowie Lubelskim i okolicach, survival, strzelectwo, narty kulig
8.	Ośrodek narciarski Nartraj w Chrzanowie	Chrzanów	wyciągi narciarskie, nauka jazdy na nartach i snowboardzie, wypożyczalnia sprzętu, karczma góralska - noclegi, gastronomia
9.	Ośrodek narciarski WOTEX w Batorzu	Batorz	wyciągi narciarskie, nauka jazdy na nartach i snowboardzie, mini park rozrywki dla dzieci, gastronomia, noclegi, wypożyczalnia sprzętu

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia zastawienie obiektów sportowo-rekreacyjnych, stowarzyszeń oraz firm prywatnych oferujących organizację różnych form turystyki, wykorzystując potencjał tego terenu.

Jednym z kluczowych elementów infrastruktury turystycznej gminy jest obecnie budowany Park Rekreacyjny ZOOM NATURY. Motywem przewodnim całego projektu jest idea edukacji i rekreacji aktywnej. Na terenie Parku już działa park linowy, który jest jednym z najatrakcyjniejszych w Polsce. Trasa parku jest dostosowana do wieku oraz doświadczenia osoby korzystającej z niej.

ZOOM Natury jako centrum interaktywnej edukacji związanej z przyrodą będzie posiadać szereg atrakcji. W jego skład wchodzić będą cztery laboratoria wiedzy:

Fot. 5. Zoom Natury w Janowie Lubelskim



Źródło: <http://www.janowlubelski.pl/aktualnosci/dla-mieszkancow/zoomowanie-zoomu-natury-czyli-co-nowego-w-parku-linowym>

- **Laboratorium główne „ZOOM Natury”** - ekspozycja główna będzie obejmować zakres najciekawszych informacji z przyrody, historii naturalnej, gatunków znajdujących się pod ochroną, ukazując naturalne dziedzictwo przyrody za pomocą nowoczesnych środków wyrazu. Zawartość merytoryczna pozwoli, dzięki multimediom, przybliżyć najważniejsze zagadnienia z zakresu botaniki i zoologii. Pod specjalnie zaprojektowanymi soczewkami i kamerami zwiedzający będą mogli zajrzeć w niewidziane gołym okiem tajniki natury. Dach budynku ekspozycyjnego wykorzystany zostanie jako taras z ławkami i punktem widokowym.
- **Laboratorium „Runo Leśne”** - uwzględnić będzie w szczególności potrzeby najmłodszych zwiedzających. Budynek wielofunkcyjny o charakterze warsztatowym pełnić będzie funkcję „leśnego przedszkola”. Przestrzeń laboratorium zawiera elementy: warsztatowe, multimedialne i sensoryczno-ruchowe. Ideą główną wystawy jest zapoznanie najmłodszych z podstawowymi informacjami z zakresu botaniki oraz kształtowanie umiejętności obserwacji otaczającej nas natury.
- **Laboratorium „Awifauny i Troposfery”** – przedstawić będzie bogactwo awifauny janowskiej, zasady aerodynamiki i niezwykle zjawiska atmosferyczne. Lasy Janowskie są szczególnie cenne ze względu na zamieszkującą je zróżnicowaną awifaunę. Zwiedzający będzie mógł poznać rodzaje ptaków i ich zwyczaje. Część poświęcona troposferze zawiera prezentacje zjawisk zachodzących w najcieńszej warstwie atmosfery.
- **„Laboratorium Recyklingu i Energii”** - które koncentruje się na tematach energii i recyklingu. Ekspozycje przekazywać będą informacje na temat różnych rodzajów, źródeł oraz sposobów wykorzystania energii. Przedstawione zagadnienia odwoływać się będą do konkretnych przykładów: budowy elektrowni wodnej, czy mechanizmów działania elektrowni wiatrowych. Drugim tematem przewodnim ekspozycji jest recykling. Celem prezentacji jest pokazanie idei, metod i sposobów recyklingu oraz kształtowanie postaw proekologicznych. Aranżacja przestrzeni laboratoryjnej nawiązywać będzie także fizycznie do idei ekologii. Ściana odpadów, mozaika z odzyskanego szkła, ekologiczna elewacja, to przykłady zastosowanych rozwiązań architektonicznych.

Infrastruktura Parku oraz system zarządzania usługami (łącznie z powołaną w tym celu Spółką) będą stanowiły dobrą podstawę usług turystycznych w gminie i powiecie janowskim. Park „ZOOM Natury” stanie się podstawą do rozwoju zintegrowanego produktu turystycznego nie tylko z perspektywy Gminy Janów Lubelski i powiatu janowskiego ale również o znaczeniu ponadregionalnym.

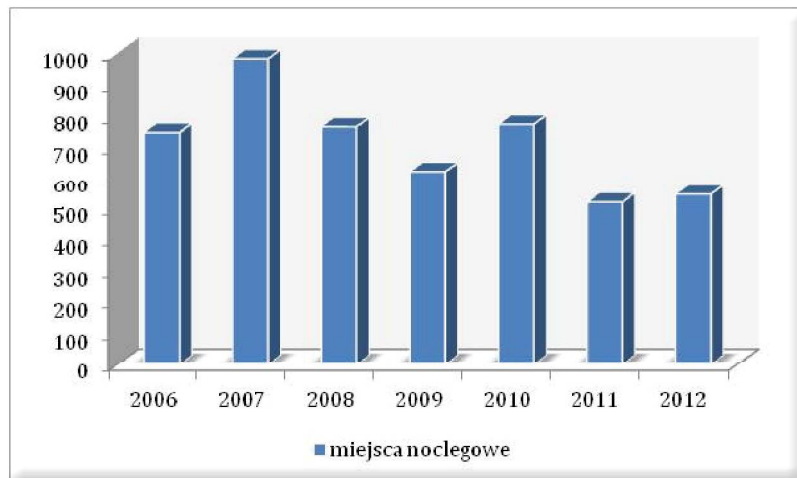
Tabela 19. Szlaki i ścieżki dydaktyczne na terenie powiatu janowskiego i Lasów Janowskich

Szlaki i ścieżki dydaktyczne na terenie powiatu janowskiego				
Lp.	Nazwa	Trasa	Długość (kolor szlaku)	Rodzaj szlaku
1.	Szlak "Historyczny" Batorz - Porytowe Wzgórze	Batorz - Antolin - Wierzchowiska - Bilsko - Janów Lubelski (Zalew) - rezerwat Szklarnia - rezerwat Lasy Janowskie - Porytowe Wzgórze	40 (żółty)	pieszy
2.	Szlak Walk Partyzanckich	Zaklików - Siembidy - Świdry - Gwizdów - Łązek Ordynacki - Szklarnia - Porytowe Wzgórze - Ujście - Biłgoraj	40 km na terenie powiatu (czerwony)	pieszy
3.	Szlak - odcinek Centralnego szlaku Rostocza	Szastarka - Moczydła Stare - Moczydła Nowe - Błazek - Batorz - Otrocz - Bełzec	30 km na terenie powiatu (niebieski)	pieszy
4.	Szlak "Dawnych rzemiosł ludowych"	Biłgoraj - Korytków Mały - Bagno Rakowskie - Frampol	31 km (znaki zielone)	pieszy
5.	Szlak "Bobrowy"	Korytków Duży - Siedem Chałup - Cybulne Góry - Gościniec Janowski - Biała Góra - Andrzejówka - Bukowa - Gościniec Solski - Korytków Duży	29 km (znaki czerwone)	pieszy
6.	Okrężny szlak rowerowy dookoła powiatu janowskiego	Janów Lubelski, Porytowe Wzgórze, Momoty, Kiszki, Ujście, Szewce, Boreczki, Kocudza, Dzwola, Łada, Chrzanów, Otocz, Zdziłowice, Batorz, Błazek, Piątka, Anatolin, Wierzchowiska, Wolica, Modliborzycze, Stojeszyn, Potoczek, Łysaków, Maliniec, Osówka, Świdry, Gwizdów, Kopczańska Góra, Łązek Garncarski, Przymiarki, Kruczek, Janów Lubelski	161 km (częściowo znakowany-zielony)	rowerowy
7.	Edukacyjna trasa rowerowa	Janów Lubelski - Szklarnia	19 km	rowerowy
8.	Szlak "Glinianych garnków"	Janów Lubelski - Ruda - Łązek Garncarski	15 km	rowerowy
9.	"Wyprawa do leśnego skarbcza"	Janów Lubelski - Kruczek - Porytowe Wzgórze - Szewce - Ujście - Kiszki - Momoty Górne - Momoty Dolne - Łązek Ordynacki - Szklarnia - Janów Lubelski	52 km	rowerowy
10.	Szlak "Czarna Perła"	Janów Lubelski - Dzwola - Kocudza - Frampol - Zwierzyniec - Szczebrzeszyn - Michałów	37.5 km	rowerowy
11.	"Cwał"	Janów Lubelski - Porytowe Wzgórze - Momoty Dolne - Gierłachy - Kruczek	42.6 km	szlak konny
12.	"Bieguś"	Janów Lubelski (Ośrodek Edukacji Ekologicznej) - Majdan	3.8 km	szlak narciarski
13.	Ścieżka przyrodnicza w rezerwacie "Szklarnia"	Ścieżka prowadzi przez najciekawsze miejsca rezerwatu	3.5 km	ścieżka dydaktyczna
14.	Ścieżka przyrodnicza w rezerwacie "Imielty Ług"	Nie jest oznakowana ale są rozmieszczone tablice w głównych miejscach	4 km	ścieżka dydaktyczna
15.	Ścieżka spacerowa na Porytowym Wzgórzu	Nie jest oznakowana ale tablice na trasie pozwalają zorientować się w jej przebiegu	2.5 km	ścieżka dydaktyczna

Źródło danych: Opracowanie własne

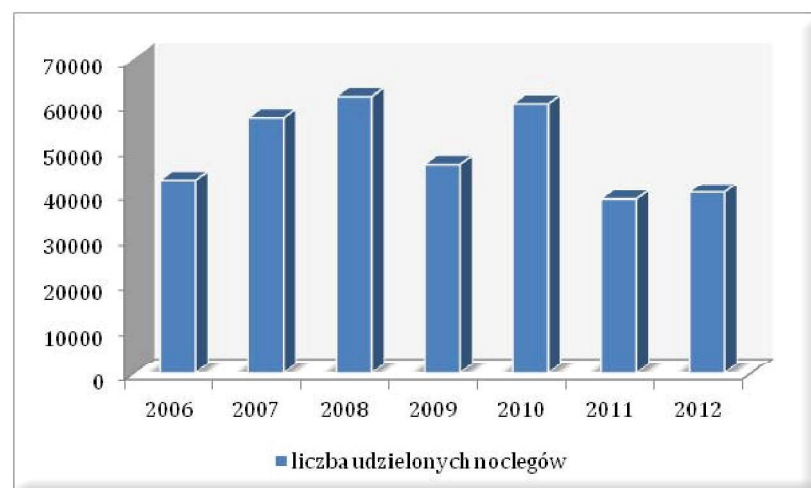
Obecnie przez obszar powiatu janowskiego, a tym samym przez gminę Janów Lubelski przebiegają liczne szlaki turystyczne, trasy rowerowe, ścieżki spacerowe i edukacyjne. Pozwalają turystom dotrzeć do najciekawszych miejsc regionu. Przebyć je można indywidualnie bądź korzystając z usług wyspecjalizowanych usługodawców turystycznych. Podmioty te organizują wyprawy pojazdami terenowymi, rowerem, piesze wędrówki, spływy kajakowe, grzybobranie, kulig, zajęcia rekreacyjne i gry terenowe z elementami survivalu.

Wykres 16: Liczba miejsc noclegowych na terenie gminy w latach 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17: Liczba udzielonych noclegów na terenie gminy Janów Lubelski w latach 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 20. Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów w 2012r.

	Powiat Janowski	Gmina Janów Lubelski	Gmina Potok Wielki
Obiekty ogółem (w tym całoroczne)	7(3)	6(3)	1
Hotele	2	2	-
Ośrodki wczasowe	2	2	-
Ośrodki kolonijne	1	1	-
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1	1	-
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	1	-	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy jest Zalew Janowski znajdujący się nieopodal miasta. Przyciąga turystów szczególnie w sezonie letnim oferując wypoczynek na brzegu oraz sporty wodne. Możliwość aktywnego wypoczynku nad wodą przyciąga w to miejsce zarówno mieszkańców jak i turystów.

Według danych GUS na koniec 2012 r. na terenie gminy znajdowało się 544 miejsc noclegowych (ok. 86% miejsc noclegowych z terenu całego powiatu), z czego 50% miejsc noclegowych znajdowało się w obiektach całorocznych. Według danych statystycznych liczba miejsc noclegowych zmniejszyła się od 2006 r. o ok. 27%.

Z miejsc noclegowych na terenie gminy skorzystało 97% turystów odwiedzających powiat janowski, którym udzielono ponad 40 tys. noclegów, stanowią one ok. 3% noclegów udzielonych w regionie.

97%

turystów odwiedzających powiat janowski nocowało w Gminie Janów Lubelski

Podstawową bazę noclegową tworzą hotele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe oraz gospodarstwa agroturystyczne. Przeznaczone są zarówno dla turystów indywidualnych jak i grup zorganizowanych. Najważniejsze obiekty bazy gastronomicznej znajdują się w Janowie Lubelskim, są to głównie restauracje hotelowe, pizzerie oraz bary.

Tabela 21. Baza noclegowa i gastronomiczna w Gminie Janów Lubelski

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA				
A. Baza noclegowa				
Lp.	Nazwa	Adres	Rodzaj obiektu	Liczba miejsc noclegowych
1.	„Zalew” Sp. z o.o.	ul. Turystyczna 23-300 Janów Lubelski	noclegi	240
2.	PPUH „EMES” Stanisław Mazur	ul. J. Zamoyskiego 88, 23-300 Janów Lubelski	Hotel „Myśliwski”	70
			Ośrodek Wypoczynkowy „EMES” hotel.	70
3.	Centrum Szkoleniowo-Wypoczynkowe „DUO”	ul. Turystyczna 10A, 23-300 Janów Lubelski	hotel.	120
	Hotel-Restauracja „DUO” - Iwona Piłat-Rząd		ośrodek wypoczynkowy „Zoom Przygody”	104
4.	BPIIT Almatu Lublin Sp. z o.o. ul. Langiewicza 10, 20-034 Lublin	ul. Turystyczna 10E, 23-300 Janów Lubelski	ośrodek wypoczynkowy	150
5.	Ośrodek Edukacji Ekologicznej LASZY JANOWSKIE - Klucz do leśnego skarbcza	ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 35h, 23-300 Janów Lubelski	noclegi, edukacja ekologiczna	104
6.	Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy Zespole Szkół Zawodowych w Janowie Lubelskim	ul. Ogrodowa 20 (budynek internatu) 23-300 Janów Lubelski	noclegi	44
7.	Noclegi „Anatol”	Ul. Partyzantów 13 23-300 Janów Lubelski	noclegi	12
8.	Domek u Małgosi	ul. Partyzantów 13 23-300 Janów Lubelski	noclegi	6
9.	Hotel Królewski	ul. Turystyczna 14 23-300 Janów Lubelski	hotel, restauracja	
10.	Kwaterna Myśliwska „CEGIELNIA”	ul. Cegielnia 1 23-300 Janów Lubelski	noclegi	11
11.	Pensjonat „Ambrozja”	ul. Cisowa 1 23-300 Janów Lubelski	noclegi, bar	12
12.	Pensjonat „Katrina”	ul. Ulanowska 236 oraz ul. Piłsudskiego 9a 23-300 Janów Lubelski	noclegi	18
13.	Agro-Rekreo Edyta i Mirek Powęzka	ul. Momoty Dolne 69 23-300 Janów Lubelski	noclegi	11
14.	Domek wypoczynkowy nad zalewem	ul. Lechnickiego 13 23-300 Janów Lubelski	noclegi	2 sypialnie
15.	Kwaterna agroturystyczna Regina i Wiesław Małkowie	ul. Momoty Górna 114 23-300 Janów Lubelski	noclegi	-
16.	Ośrodek Jeździecki KARINO	ul. Turystyczna 2 23-300 Janów Lubelski	noclegi	50
17.	Domek Letniskowy Nad Zalewem	ul. Turystyczna 23-300 Janów Lubelski	noclegi	8
B. Baza gastronomiczna				
Lp.	Nazwa	Adres	Rodzaj obiektu	
1.	Pensjonat „Ambrozja”	ul. Cisowa 1, 23-300 Janów Lubelski	noclegi, bar	
2.	Hotel Królewski	ul. Turystyczna 14 23-300 Janów Lubelski	hotel, restauracja	
3.	Hotel Myśliwski	ul. Jana Zamoyskiego 88 23-300 Janów Lubelski	hotel, restauracja	
4.	Hotel DUO	ul. Turystyczna 10A 23-300 Janów Lubelski	hotel, restauracja	
5.	Piwnica	ul. Zamoyskiego 56 23-300 Janów Lubelski	bar, pizzeria, restauracja	
6.	Bar Karol	Łązek Ordynacki 23-300 Janów Lubelski	Bar	
7.	Bar Vita - kuchnia regionalna Ziemi Janowskiej	ul. Świerdzowa, 23-300 Janów Lubelski	Bar	
8.	CAPRI	ul. J. Zamoyskiego 67 23-300 Janów Lubelski	pizzeria, bar	
9.	PARMA	ul. Sienkiewicza 59 23-300 Janów Lubelski	pizzeria, kawiarnia, bar	
10.	Restauracja Hetmańska	ul. J. Zamoyskiego 53 23-300 Janów Lubelski	Restauracja	
11.	Restauracja Myśliwska	ul. J. Zamoyskiego 88 23-300 Janów Lubelski	Restauracja	
12.	Zagroda Gancarska	Łązek Gancarski 6 23-300 Janów Lubelski	-	
13.	Zajazd Przy Kominku	Pikule 23-300 Janów Lubelski	Bar	
14.	SLIGO	ul. Kilińskiego 41 23-300 Janów Lubelski	Pub, restauracja	
15.	Bar ARARAT	ul. Kilińskiego 24 23-300 Janów Lubelski	Bar	
16.	Restauracja „Cela”	ul. Ogrodowa 4	Kawiarnia, restauracja	
17.	Pizzeria Oregano	ul. Piłsudskiego 23	Bar, pizzeria	
18.	GigantPizza.pl	ul. Wiejska 14	Bar rybny, pizzeria	
19.	Bar „Bajka”	ul. Ks. Skorupki	Bar	
20.	Bar	ul. Sukienicza 50	Bar rybny	
21.	Bar Magik	ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 35h (w OEE)	Bar	

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie powiatu znajduje się wiele unikalnych zabytków. Należą do nich nie tylko budynki sakralne różnych stylów architektonicznych, ale również stare dwory, pałace. W krajobrazie wyróżniają się kapliczki oraz krzyże przydrożne. Charakteryzują się bogatymi zdobieniami i niekiedy unikalnymi formami.

4.5. RYNEK PRACY

Według danych GUS na koniec 2012 roku na terenie powiatu janowskiego pracowało 19 025 osób, o 15% więcej niż w 2006 r. Największy udział stanowiły osoby zatrudnione w sektorze rolniczym, aż 71 %.

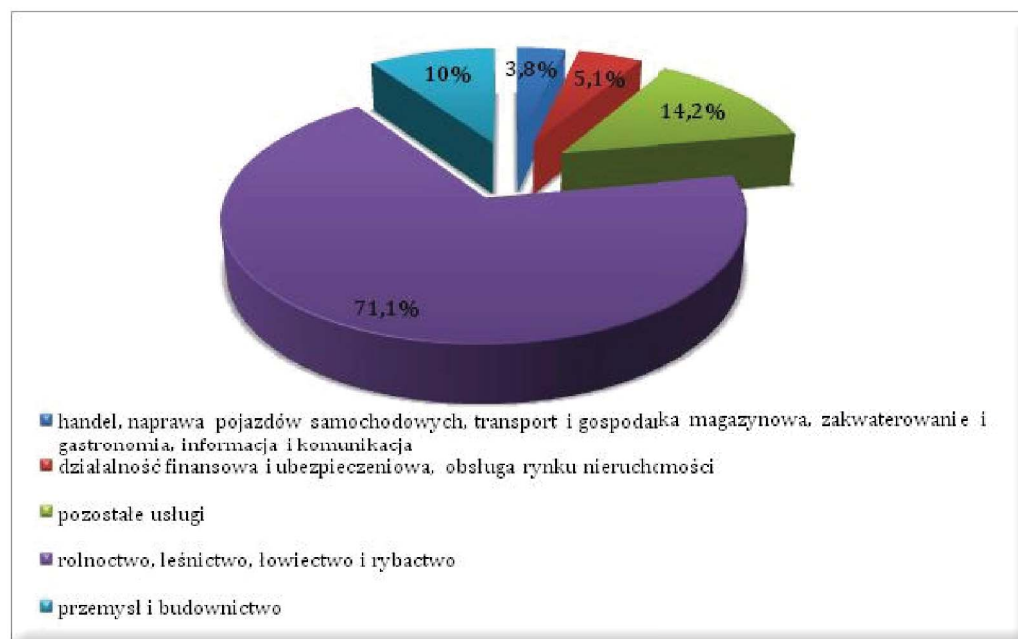
71%

osób pracujących jest zatrudnionych w sektorze rolniczym

Przeciętne wynagrodzenie mieszkańców powiatu janowskiego w 2012 r., wg danych GUS, wynosiło 2 972,10 zł (brutto). Od 2006 r. wzrosło ono o ok. 34%. Pomimo wzrostu poziomu wynagrodzenia w powiecie, jego wartość kształtuje się ciągle na niskim poziomie. Stanowi ono 79,4% średniej krajowej oraz 90,3% średniej w województwie lubelskim.

Największymi pracodawcami na terenie gminy jest 5 największych przedsiębiorstw oraz administracja i instytucje publiczne. Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250 pracowników to: FORTACO JL Sp. z o.o. oraz CATERPILLAR POLAND Sp. z o.o., zajmujące się produkcją metalową i elementów spawanych. Zlokalizowane są w Janowskiej Strefie Inwestycyjnej „Borownica”. Kolejne dwa średnie przedsiębiorstwa położone również w JSI „Borownica” to VF Concept Sp. z o.o oraz Fabryka Drzwi DERPAL, a także Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe STYL.

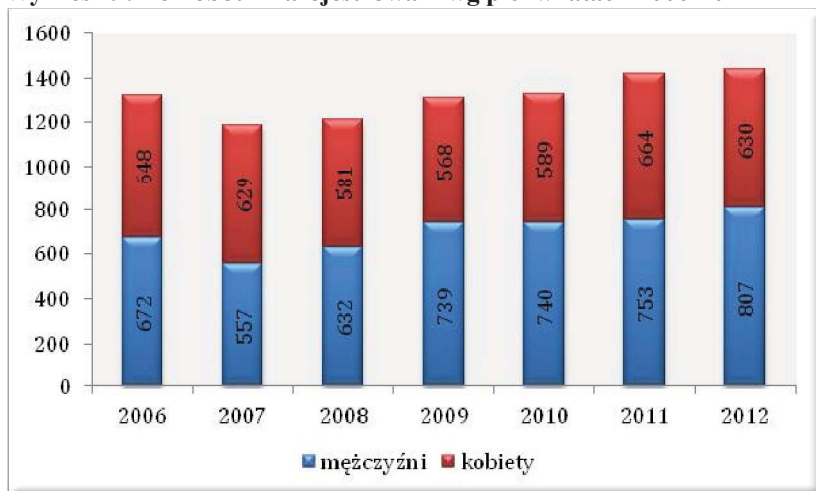
Wykres 18: Pracujący w powiecie janowskim wg grup sekcji PKD 2007 w 2012 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy, według danych GUS na koniec 2012 r., zarejestrowanych było 1 437 osób bezrobotnych, o 117 więcej niż w 2006 r. Od 2007 r. zauważalny jest stały wzrost liczby osób bezrobotnych, większy odsetek stanowią mężczyźni, z wyjątkiem 2007 r. - zarejestrowano większą liczbę bezrobotnych kobiet. Jest to związane z trudną sytuacją na rynku pracy. Przedsiębiorstwa nie posiadają wystarczających środków finansowych aby tworzyć nowe miejsca pracy. Dużym zainteresowaniem cieszy się możliwość korzystania przez pracodawców ze staży czy też praktyk absolwenckich.

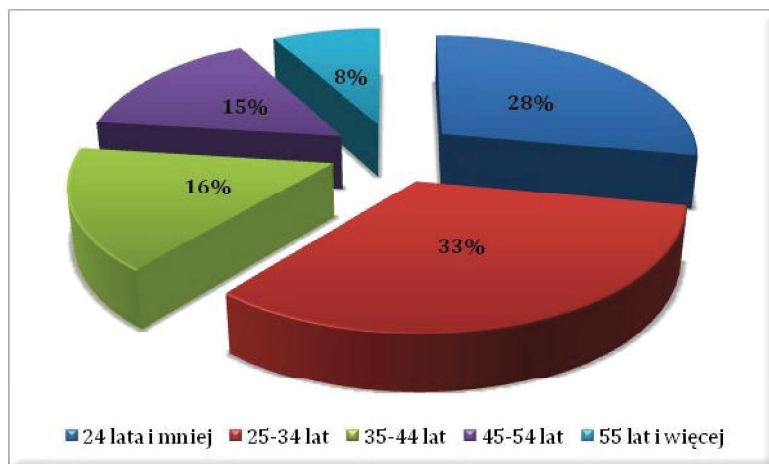
Wykres 19: Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik bezrobocia według danych z GUS w 2012r., tj. stosunek liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, wyniósł 13,5% i jest wyższy niż dla powiatu, który wyniósł 12,6%. Powiat janowski, wśród powiatów województwa lubelskiego, zaliczany jest do powiatów o średniej wartości stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia wg danych WUP na terenie powiatu janowskiego wynosi 15,2% i jest wyższa od średniej dla województwa (14,4%).

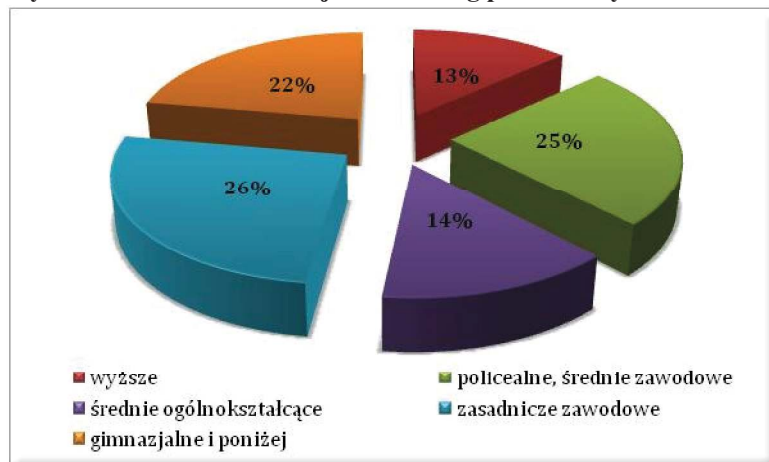
Wykres 20: Bezrobotni w powiecie wg przedziałów wiekowych



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza osób bezrobotnych wg wieku i wg poziomu wykształcenia jest możliwa na poziomie powiatu. Największy odsetek bezrobotnych w 2012 r., odnotowano w przedziale wiekowym 25-34 (33%) na drugim miejscu w przedziale 24 i mniej lat (28%).

Wykres 21: Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2012 r. największy odsetek bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%), policealnym i średnim zawodowym (25%) oraz wyższym (22%). Takie zróżnicowanie pozwala stwierdzić, że bezrobocie dotyka wszystkich grup wiekowych i jest niezależne od wykształcenia.

4.6. OTOCZENIE BIZNESU

Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości (SOOIP), według własnej definicji podzieliło instytucje otoczenie biznesu na trzy typy: ośrodki przedsiębiorczości, ośrodki innowacji i instytucje parabankowe finansowe.

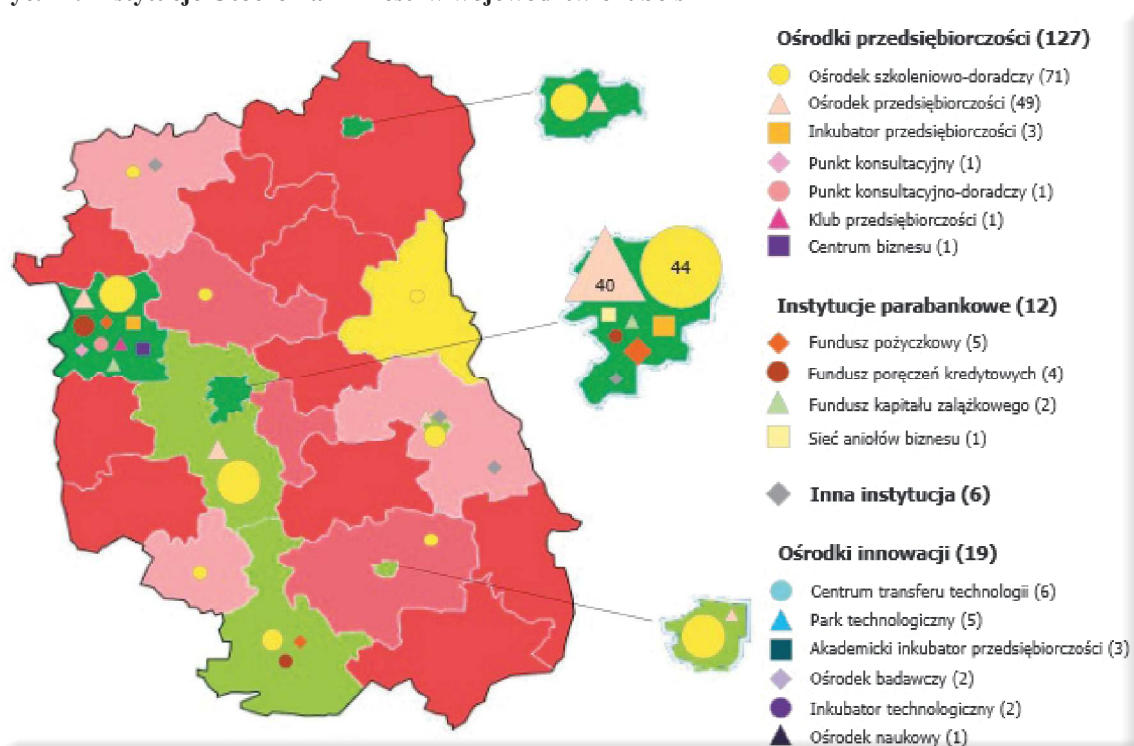
Tabela 22. Typologia instytucji otoczenia biznesu wg SOOIP

OSRODKI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	OSRODKI INNOWACJI	INSTYTUCJE PARABANKOWE FINANSOWE
<ul style="list-style-type: none"> – Ośrodki szkoleniowo-doradcze – Ośrodki przedsiębiorczości – Centra biznesu – Kluby przedsiębiorczości – Punkty konsultacyjne – Punkty konsultacyjno-doradcze – Preinkubatory – Inkubatory przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> – Centra transferu technologii – Akademickie inkubatory przedsiębiorczości – Inkubatory technologiczne – e-inkubatory – Parki technologiczne – Ośrodki naukowe – Ośrodki badawcze – Parki przemysłowo-technologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> – Regionalne i lokalne fundusze pożyczkowe – Fundusze poręczeń kredytowych – Fundusze kapitału zaangażowanego – Sieci aniołów biznesu

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie Raportu końcowego z badania pogłębionego, Ocena barier i potrzeb instytucji otoczenia biznesu w kontekście rozwoju proinnowacyjnych usług na rzecz biznesu

Na terenie powiatu janowskiego jest zlokalizowany ośrodek szkoleniowo-doradczy skierowany na wsparcie przedsiębiorczości. Jest to najpopularniejszy typ instytucji otoczenia biznesu, który występuje na terenie województwa jak i kraju.

Ryc. 17. Instytucje Otoczenia Biznesu w województwie lubelskim



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie Raportu końcowego z badania pogłębionego, Ocena barier i potrzeb instytucji otoczenia biznesu w kontekście rozwoju proinnowacyjnych usług na rzecz biznesu

Do instytucji otoczenia biznesu zaliczyć można również instytucje bankowe, świadczące szereg usług dla sektora przedsiębiorczości. Na terenie Gminy Janów Lubelski aktualnie funkcjonuje 6 oddziałów bankowych, tj. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Janowie Lubelskim; Bank BPH S.A.; Kredyt Bank S.A.; PEKAO S.A.; PKO Bank Polski S.A. Oddział 1 w Janowie Lubelskim oraz Bank BGŻ.

Podmiotami wspierającymi sektor biznesu są również firmy ubezpieczeniowe oraz powiatowe urzędy pracy. Silnie rozwiniętą branżą usługową na obszarze Gminy Janów Lubelski jest rynek ubezpieczeń, znajduje się tu wiele firm ubezpieczeniowych, m.in.: PZU, Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Warta, Agencja Ubezpieczeniowa Finex s.c. Powiatowy Urząd Pracy znajduje się na terenie Janowa Lubelskiego i w swoich usługach oferuje przedsiębiorcom pośrednictwo w zatrudnieniu oraz kapitał finansowy na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

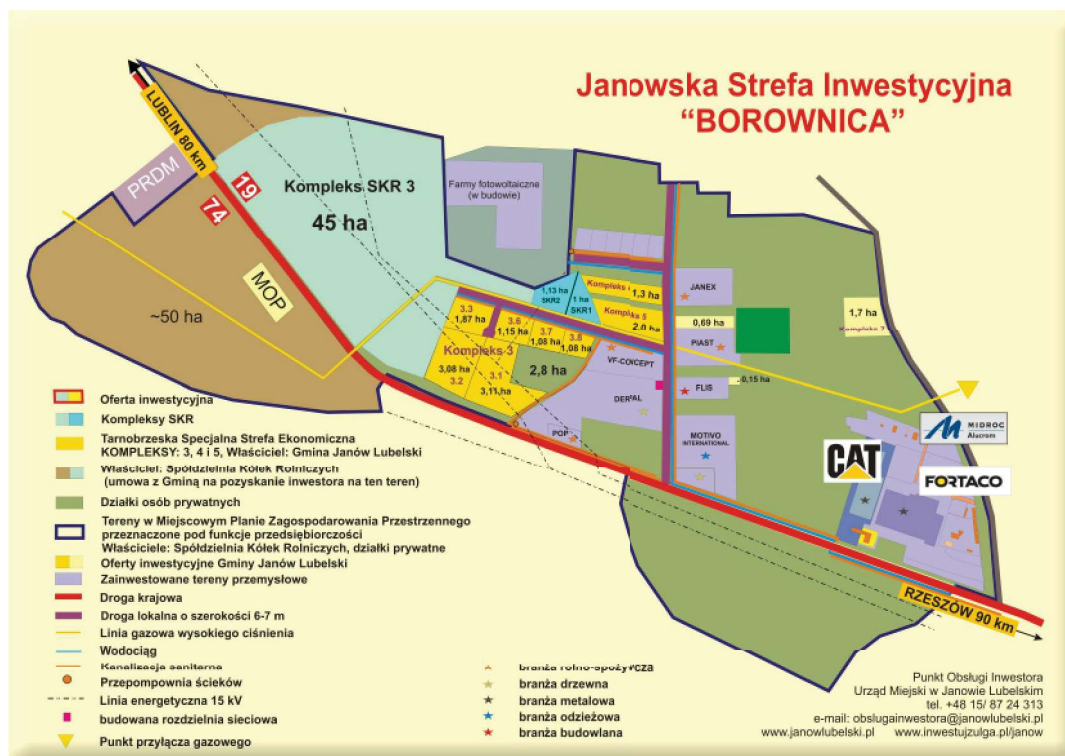
Ponadto na terenie gminy działają:

- Fundacja Inicjatyw Lokalnych - oferuje szkolenia, doradztwo, a także wsparcie w tworzeniu biznesplanów;
- Janowska Grupa Producentów Rolnych sp. z o.o.;
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych;
- Agencja Rozwoju Lokalnego w Janowie Lubelskim - wspiera lokalnych przedsiębiorców oraz osoby rozpoczynające działalność gospodarczą, proponuje m.in. liczne szkolenia, bezpłatne usługi doradcze, usługi finansowe.

Na terenie gminy znajduje się Janowska Strefa Inwestycyjna „Borownica”. Zlokalizowana jest bezpośrednio przy dwóch drogach krajowych: nr 74 (z Piotrkowa Trybunalskiego do przejścia z Ukrainą) oraz nr 19 (główna droga Polski Wschodniej). W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszar ten jest przeznaczony pod tereny usług komercyjnych i działalność produkcyjną. Działki zlokalizowane w tym obszarze są własnością Gminy Janów Lubelski, a także Spółdzielni Kółek Rolniczych i osób fizycznych.

Wobrębie Janowskiej Strefy Inwestycyjnej znajduje się Podstrefa Janów Lubelski Tamobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁO-SAN: została utworzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2007 r. (Dz.U. Nr 182 poz. 1300 z dnia 3 października 2007 r.), o powierzchni ok. 18,5 ha.

Ryc. 18. Lokalizacja i zagospodarowanie Strefy Inwestycyjnej „Borownica”



Źródło danych: <http://www.inwestujulga.pl/janow/zdjecia-podstrefy>

Gmina uzyskała fundusze na uzbrojenie terenu, dotychczas zrealizowano:

- budowę sieci wodociągowej,
- budowę kanalizacji sanitarnej,
- budowę kanalizacji teletechnicznej,
- oświetlenie uliczne,
- poszerzenie i wydłużenie istniejącej drogi oraz budowę nowego odcinka.

Aktualnie JSI „Borownica” wyposażona jest w sieć elektryczną o napięciu ASN-15 kV, sieć gazową ze stacją redukcji średniego napięcia (w granicach strefy, przepustowość - 3200 Nm³/h), sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz teleinformatyczną (dostępna jest sieć internetowa za pośrednictwem lokalnego dostawcy radiowego).

W związku z powyższym jest w pełni przygotowana do przyjęcia nowych inwestorów.

Tabela 23. Przedsiębiorstwa znajdujące się w Janowskiej Strefie Inwestycyjnej „Borownica”

LP.	PRZEDSIĘBIORSTWO	Faza inwestycji	BRANŻA
1.	Caterpillar Poland Sp. z o.o.	firma działająca	metalowa
2.	Fortaco Sp. z o.o.	firma działająca	metalowa
3.	Motivo International Sp. z o.o.	firma działająca	odzieżowa
4.	Przedsiębiorstwo Ogrodniczo Pszczelarskie Kołodziejczyk Paweł	firma działająca	rolno-spożywcza
5.	Fabryka Drzwi Derpal	firma działająca	drzewna
6.	VF Concept Sp. z o.o.	firma działająca	rolno-spożywcza
7.	Przedsiębiorstwo budowlano-montażowe FLISBUD	zakup gruntu	budowlana
8.	WYTWÓRNIA PASZ PIAST III Sp. z o.o.	zakup gruntu	rolno-spożywcza
9.	JANEX PRODUCENT KASZ Sp. z o.o.	zakup gruntu	rolno-spożywcza
10.	Alucrom Sp. z o.o.	firma działająca	lakiernia
11.	Altest e-Technologie	dzierżawa gruntu, uzyskano	OZE fotowoltaika
12.	7R OZE Sp. z o.o.	dofinansowanie z RPO dzierżawa gruntu, uzyskano dofinansowanie z RPO	OZE fotowoltaika
13.	Zakład Instalatorstwa Elektrycznego Wieleba	firma działająca	instalatorstwo elektryczne
14.	P.P.H.U AUTO SERWIS ROB-MAR	firma działająca	usługi samochodowe

Źródło danych: UM Janów Lubelski

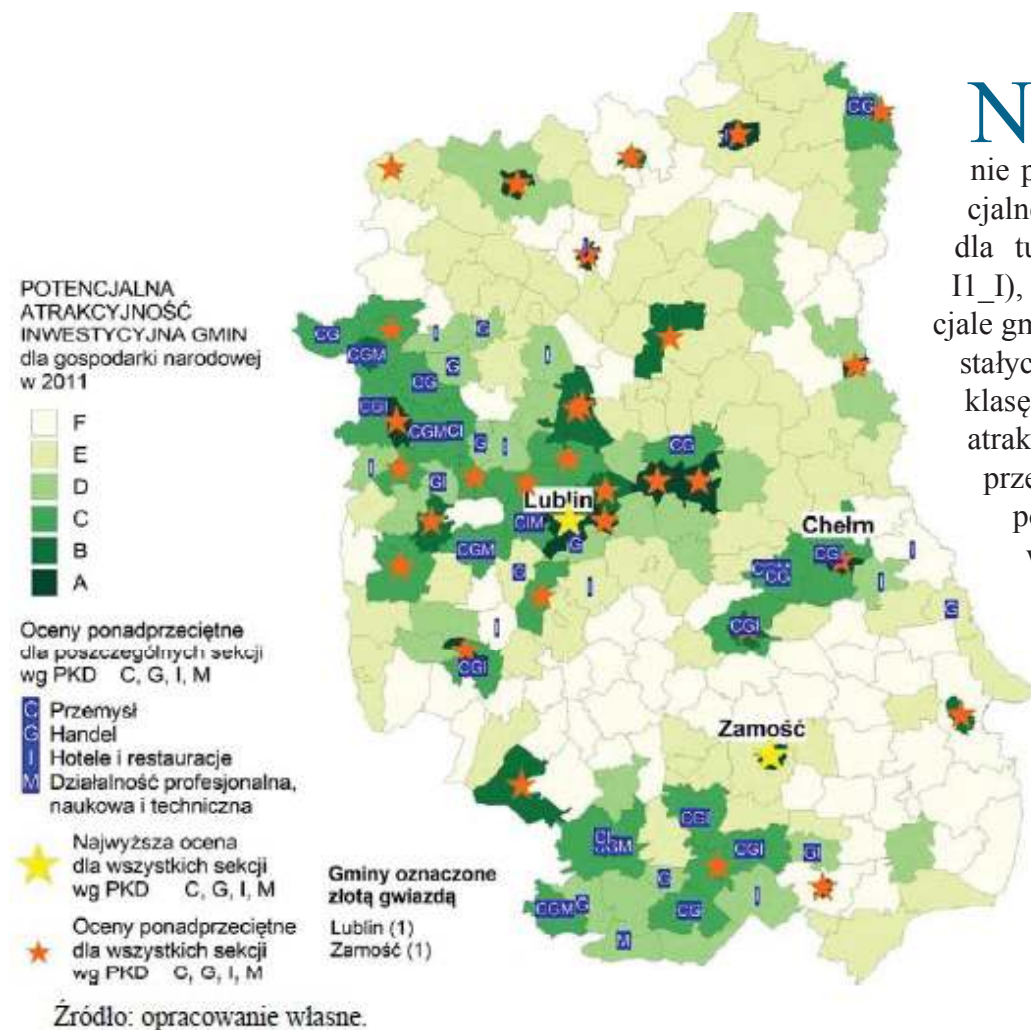
Na terenie Janowskiej Strefy Inwestycyjnej „Borownica” znajdują się przedsiębiorstwa z różnych branż. Poniższa tabela przedstawia spis przedsiębiorstw zlokalizowanych w JSI „Borownica”.

4.7. OCENA SYNTETYCZNA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNEJ GMINY

Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych opublikowało raport dotyczący atrakcyjności inwestycyjnej regionów w 2013r., opracowany przez naukowców ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Województwo lubelskie zostało w nim przedstawione jako region o bardzo niskiej ogólnej atrakcyjności inwestycyjnej, o czym świadczy przyznanie województwu klasy F wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (A klasa najwyższa). Podobnej ocenie poddano również poszczególne powiaty i gminy województwa.

Powiat janowski w raporcie „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2013, Województwo Lubelskie” przypasowany został do najniższej klasy F, pomimo to Gminę Janów Lubelski według wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla całości gospodarki narodowej zaliczono do klasy B.

Ryc. 19. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa lubelskiego



Najwyższą klasę A Gmina Janów Lubelski uzyskała jedynie przy ocenie wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla turystyki i gastronomii (PAI1_I), co świadczy o dużym potencjale gminy w tym zakresie. W pozostałych kategoriach gmina zdobyła klasę B, tj.: wskaźnik potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla przemysłu (PAI1_C), wskaźnik potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla handlu i napraw (PAI1_G), wskaźnik potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (PAI1_M).

5. JAKOŚĆ RZĄDZENIA W GMINIE

Skuteczne zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego oraz przewycięzanie problemów jest dużym wyzwaniem dla samorządów w Polsce. Zasadniczy wpływ na skuteczność podejmowanych działań ma jakość rządu, która jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań dla samorządów lokalnych.

Czynnikami warunkującymi jakość rządu są:

- administracja i jakość kadr,
- zdolność inwestycyjna,
- współpraca z otoczeniem, w tym zaangażowanie społeczeństwa w proces rządu,
- praktyka planowania strategicznego,
- działalność promocyjna.

W dalszej części dokumentu poddano analizie powyższe czynniki oraz podjęto próbę oceny jakości rządu w gminie Janów Lubelski.

5.1. ADMINISTRACJA I JAKOŚĆ KADR

Samorząd terytorialny funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, w której m.in. zostały określone zadania gminy. Ustrój gminy został uregulowany w Statucie Gminy Janów Lubelski, natomiast organizacja i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim określone zostały w Regulaminie organizacyjnym. Struktura organizacyjna urzędu dostosowana jest zarówno do wymagań narzuconych ustawą jak również do obecnych uwarunkowań rozwojowych, o czym świadczy wyodrębniony Referat Promocji i Rozwoju. Natomiast brak jest wyodrębnionej komórki do spraw turystyki, co jest zasadne z uwagi na turystykę jako jeden z głównych potencjałów rozwojowych miasta. Turystyka została ujęta w zakresie zadań Referatu Promocji i Rozwoju jako: „koordynacja działań z zakresu relacji publicznych, promocja gospodarcza, naukowa, turystyczna i kulturalna”.

Duży wpływ na jakość rządu ma doświadczenie i wykształcenie kadry pracowników. W Urzędzie Miejskim zatrudnionych jest 50 pracowników stałych, 72% pracowników posiada wykształcenie wyższe (w tym jeden z tytułem doktora), 22% średnie, 4% policealne i 2% zawodowe.

* t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379

Jakość rządzenia można ocenić przez pryzmat uchwalonych i zaskarżonych aktów prawnych i administracyjnych przez organy nadzorcze, m. in. Wojewodę, RIO, SKO. Według danych Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim w 2013 roku powstało 9 370 aktów prawnych, z czego niewielki procent, bo tylko 0,16% zostało zaskarżonych, a 0,1% - uchylonych. Natomiast bez decyzji podatkowych uchwalono 812 aktów z czego 15 zostało zaskarżonych (1,85%), a 9 uchylonych (1,11%).

Jednym z wyznaczników jakości gminnej administracji jest dobrze prowadzona i czytelna strona internetowa. Strona internetowa prowadzona przez Urząd Miejski posiada czytelny i nowoczesny layout oraz przyjazny dostęp do informacji z podziałem na kategorie: „Urząd Miejski”, „Dla Mieszkańców”, „Dla turystów”, „Dla inwestorów”, „Kontakt”.

W ramach badania „Ocena poziomu kompetencji i umiejętności administracji publicznej w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacji”^{*} na podstawie wywiadu z władzami samorządowymi został oceniony proces zarządzania i rozwój JST w ramach 7 wybranych kompetencji:

1. Innowacja jako czynnik rozwoju gminy.
2. Strategia jako narzędzie zarządzania rozwojem gminy.
3. Gmina jako integrator środowisk wewnętrznych.
4. Kształtowanie zasobów ludzkich, które wspierają rozwój gminy.
5. Prowadzenie przez gminę działań wspierających rozwój firm z jej terenu.
6. Tworzenie podmiotów wspierających działalność firm na terenie gminy.
7. Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym na rzecz rozwoju.

Gmina Janów Lubelski we wszystkich podanych kompetencjach wykazuje czynne zaangażowanie i podejmuje działania mające na celu poprawę wewnętrznej organizacji i aktywizacji różnych środowisk stymulujących rozwój. Administracja jest otwarta na podejmowanie różnych innowacyjnych działań, zbiera niezbędne informacje na temat firm działających na terenie gminy, ich potrzeb oraz wspiera ich działania poprzez tworzenie nowych instytucji otoczenia biznesu. Wykazuje dużą aktywność w nawiązywaniu kontaktów z firmami w celu stymulowania rozwoju na poziomie gminy.

O wysokiej jakości funkcjonowania administracji świadczą liczne nagrody i wyróżnienia przyznane samorządowi. Na szczególną uwagę zasługuje uzyskanie przez pracowników UM w 2005 roku certyfikatu Zarządzania Jakością wg normy ISO 9001:2000 dla Urzędu Miejskiego, a także otrzymanie certyfikatu „Gmina Przyjazna Inwestorowi” (2002-2005), który świadczy o spełnianiu standardów międzynarodowych w zakresie pozyskiwania inwestorów zewnętrznych, posiadaniu profesjonalnej i wykwalifikowanej kadry, a także profesjonalnej obsługi i przyjaznego klimatu. Kolejne wyróżnienie to otrzymanie przez gminę, w 2012 r., certyfikatu Fundacji Gospodarczej Euro-Partner Economic Foundation Certification „EURO-GMINA”, które stanowi potwierdzenie, że gmina jest zarządzana zgodnie z najwyższymi standardami w Unii Europejskiej.



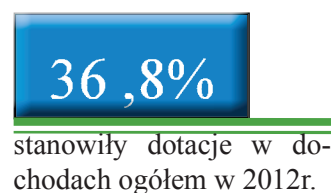
^{*} Raport Indywidualny przygotowany w ramach badania „Ocena poziomu kompetencji i umiejętności administracji publicznej w zakresie zarządzania rozwojem i kreowania innowacji” dla: Gminy miejsko-wiejskiej Janów Lubelski, przygotowany przez PSDB

O sprawnym zarządzaniu gminą świadczą liczne nagrody i wyróżnienia. Poniżej wymieniono najważniejsze z nich, zdobyte od 2008 r.:

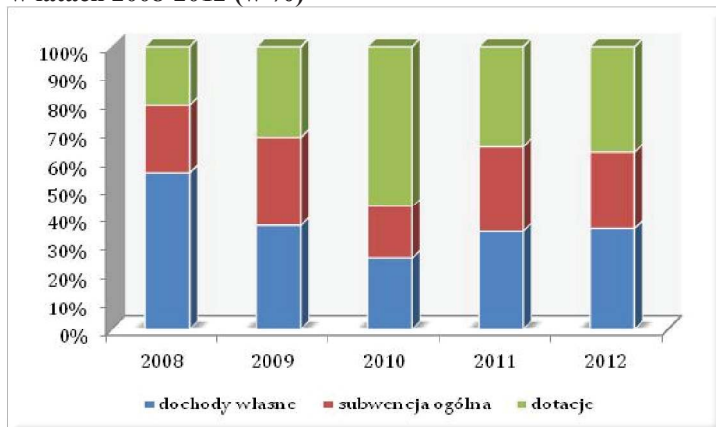
- Najlepsza Gmina Miejska 2008 - Laureat Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej”;
- Najlepsza Gmina Miejska 2010 - Laureat Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej”;
- Mistrzowska Gmina 2009/2010 - tytuł dla Gminy Janów Lubelski;
- „Europejska Gmina, Europejskie Miasto” - laureat w województwie lubelskim 2008, 2009, 2010;
- II miejsce w Polsce w rankingu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na najaktywniejszą gminę realizującą projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (2008);
- Partner Centrum Obsługi Inwestora - Certyfikat Samorząd dla Inwestora (2008);
- Europejczyk Roku 2009 - II miejsce dla Burmistrza Janowa Lubelskiego;
- Laureat Programu Promocji Gmin BUSINESS EXCELLENCE 2011/2012 - w kategorii gmin miejsko-wiejskich (Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu);
- Ranking Samorządowy Menadżer Regionu - II miejsce Pana Krzysztofa Kołtysia Burmistrza Janowa Lubelskiego (Puls Biznesu i agencja badawcza TNS);
- Burmistrz Roku 2012 - Krzysztof Kołtyś - Burmistrz Janowa Lubelskiego,
- I miejsce wykorzystania środków z Unii Europejskiej za lata 2004-2009, miasta powiatowe – Ranking Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;
- I miejsce wykorzystania środków z Unii Europejskiej za lata 2009-2012, miasta powiatowe – Ranking Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”.

5.2. ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY

Zdolność inwestycyjna gminy zależy głównie od struktury budżetu, czyli dochodów i wydatków danej jednostki samorządu terytorialnego. W latach 2008-2012 można zaobserwować wahania w strukturze dochodów gminy. W 2010 r. gmina osiągnęła wysokie dochody (ok. 66,42 mln zł) – dzięki uzyskaniu dotacji unijnych w kwocie ok. 36 mln zł. Po 2008 roku dochody własne gminy spadły o 8-10% i w przeciągu 4 kolejnych lat utrzymują się na porównywalnym poziomie. W 2012 r. największy udział w dochodach ogółem miały dotacje (36,8%) i dochody własne gminy (35,7%), a najmniejszy subwencja ogólna (27,6%).

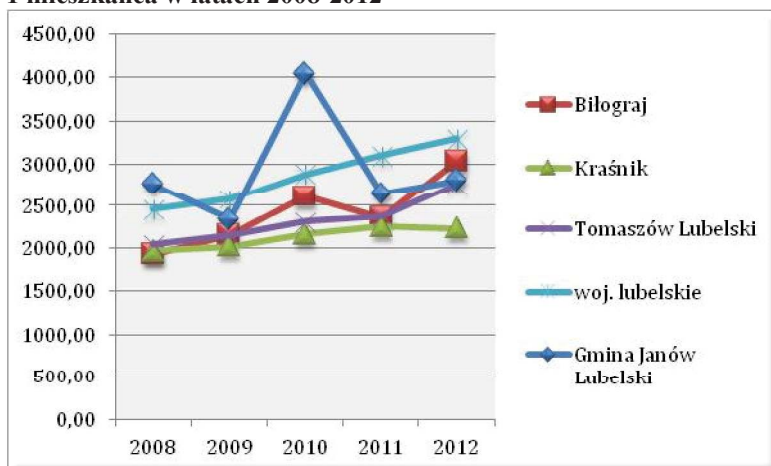


Wykres 22: Struktura dochodów w gminie Janów Lubelski w latach 2008-2012 (w %)



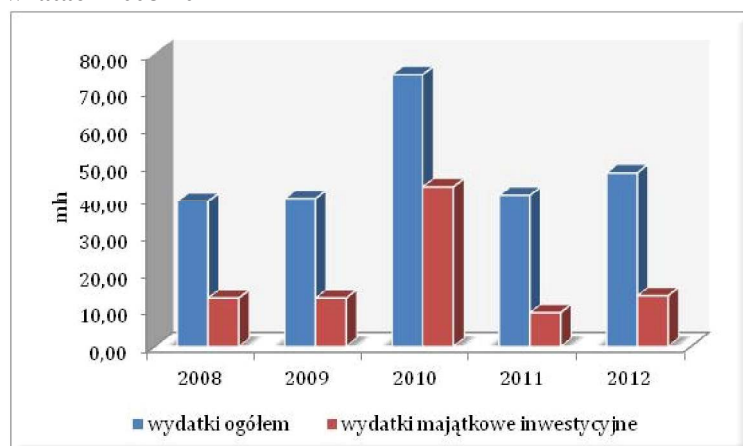
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 23: Dochody budżetów gminy Janów Lubelski, wybranych miast powiatowych i województwa lubelskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2008-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 24: Struktura wydatków w gminie Janów Lubelski w latach 2008-2012



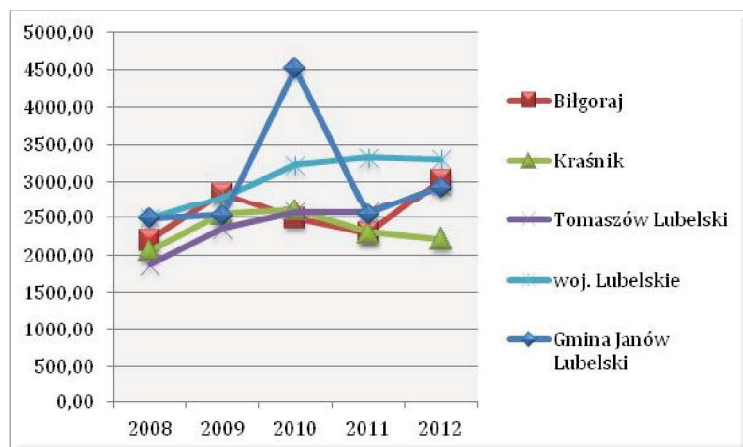
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wahania dochodów gminy można również zaobserwować na podstawie dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Wykres przedstawiający ten wskaźnik w Gminie Janów Lubelski kształtuje się podobnie jak struktura dochodów gminy w latach 2008-2012. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody Gminy Janów Lubelski są zbliżone do średniej wojewódzkiej, a w porównaniu do innych miast powiatowych z terenu województwa, wartość ta jest wyraźnie wyższa, związane jest to bezpośrednio ze skutecznym pozyskiwaniem środków unijnych na realizację zadań gminy w latach 2008-2012. W 2012 r. w porównaniu do średniej wojewódzkiej wielkość dochodów na 1 mieszkańca była mniejsza o ok. 15%.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w gminie Janów Lubelski jest wyższy niż wskaźnik dla województwa lubelskiego - 18,6% i Polski - 18,3% i wynosi 28,5%, co oznacza, iż zdolność inwestycyjna jest na bardzo wysokim poziomie.

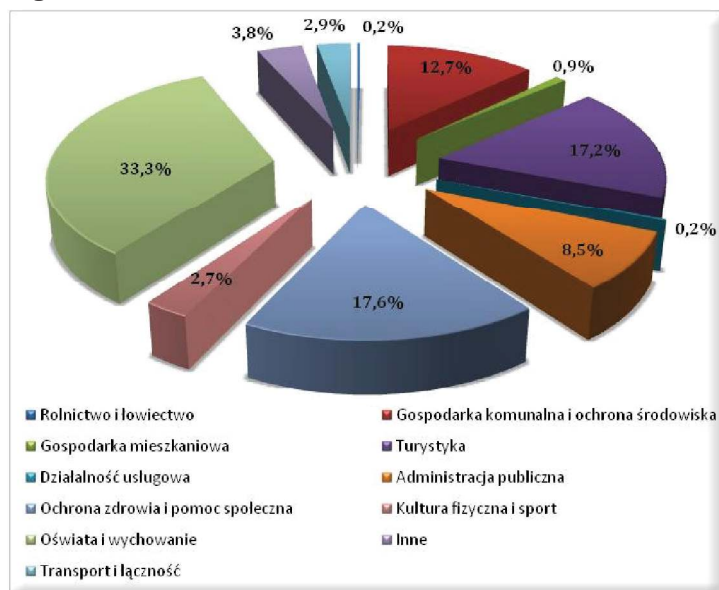
Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2012 r. wyniosły 2 933,56 zł, o 15% więcej w porównaniu do roku 2008. Przystępując gminę do wybranych miast powiatowych można zauważyć, że wydatki kształtują się na porównywalnym poziomie, a w województwie lubelskim, w 2012 r. były większe o 368,92 zł.

Wykres 25: Wydatki budżetów gminy Janów Lubelski, wybranych miast powiatowych i województwa lubelskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2008-2012



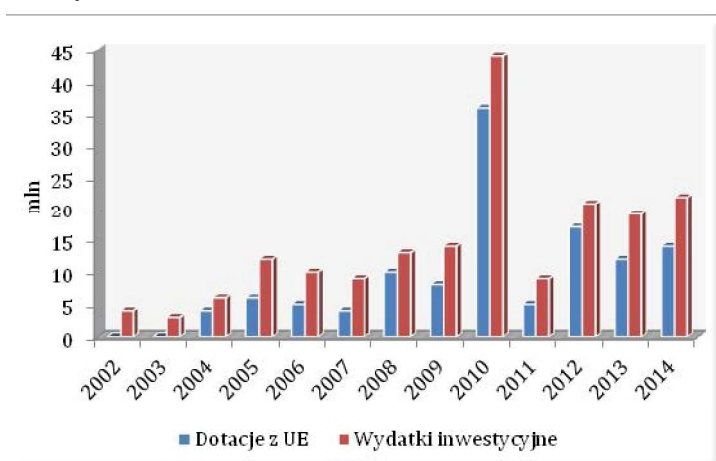
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 26: Wydatki ogółem wg klasyfikacji budżetowej w gminie w 2012 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 27: Wydatki inwestycyjne i dotacje z UE na terenie Gminy Janów Lubelski



Źródło: Opracowanie własne

Według klasyfikacji budżetowej, w 2012 r. 1/3 wydatków była przeznaczona na oświatę i wychowanie. W drugiej kolejności na turystykę, ochronę zdrowia i pomoc społeczną. Natomiast najmniej funduszy było przeznaczonych na rolnictwo, łowiectwo i działalność usługową.

Gmina posiada bardzo wysoką zdolność inwestycyjną, o czym świadczy wielkość pozyskiwanych funduszy zewnętrznych, a także liczba inwestycji zrealizowanych lub realizowanych na obszarze gminy. W latach 2002-2014 łączna wartość wydatków inwestycyjnych wyniosła 179 mln zł, z czego 68% pieniędzy pochodziło z UE (121 mln zł). Środki pozyskane z UE przyspieszyły dwukrotnie procesy inwestycyjne na terenie gminy, tzn. inwestycje wybudowane w ciągu ostatnich 13 lat, gdyby nie pieniądze unijne, byłyby realizowane przez następne 26 lat (do 2040 r.).

Tabela 24. Projekty inwestycyjne Gminy Janów Lubelski w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej z udziałem środków zewnętrznych w latach 2008-2014, wg stanu na 19.09.2014r.

Lp.	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Źródła finansowania		
						Dotacje z budżetu państwa	Inne	Środki własne
INFRASTRUKTURA WODNO - KANALIZACYJNA								
1.	Kontynuacja Kompleksowej Gospodarki Wodno - Ściekowej w Janowie Lubelskim - Zofianka Górna, Etap II - ZPORR	<ul style="list-style-type: none"> * poprawa warunków życia mieszkańców gminy Janów Lubelski, * poprawa jakości wód regionu lubelskiego, * podniesienie standardów środowiskowych, * stworzenie warunków do osiedlania się, * poprawa efektywności oczyszczalni ścieków, * stworzenie warunków dla wykorzystania potencjału turystycznego gminy 	2006	2818246,22	2113684,66	281824,62	-	422736,94
2.	Kontynuacja kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej w Janowie Lubelskim- etap III - RPO 2007-2013	* poprawa jakości oraz zapobieganie degradacji środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód gleby	2009-2010	25924466,81	21289172,14	-	-	4635294,67
3.	Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Janów Lubelski poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Momoty Dolne, Momoty Górne, Kiszki, Szewce, Jonaki, Pikule, WFOŚ i GW, PROW	budowa 119 oczyszczalni przydomowych w miejscowości: * Jonaki, Pikule, * Momoty Dolne, * Momoty Górne, Szewce, Kiszki	2012	907780,10	553524,44	-	339855,66	14400
4.	Kontynuacja kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Janów Lubelski, Etap IV, POIS 2007-2013		2014-2015	2578064,75	1781589,46			796475,29

Tabela 25. Projekty inwestycyjne Gminy Janów Lubelski w zakresie infrastruktury drogowej z udziałem środków zewnętrznych w latach 2008-2014, wg stanu na 19.09.2014r.

L.p.	Nazwa inwestycji	Ciele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Źródła finansowania		
						Dotacje z budżetu państwa	Inne	Środki własne
INFRASTRUKTURA DROGOWA								
1.	Infrastruktura Drogowa Osiedla Wschód w Janowie Lubelskim - ZPORR	<ul style="list-style-type: none"> * udogodzenie nowych terenów inwestycyjnych, * zwiększenie atrakcyjności terenów budowlanych, * pełne włączenie osiedla „Wschód” w sieć drogową miasta, * podwyższenie standardów życia mieszkańców, * stworzenie możliwości dalszej rozbudowy osiedla, * poprawa walorów estetycznych osiedla, * skrócenie czasu przejazdu przedmiotowymi ulicami 	2006	2585368,27	1939026,20	258536,82	-	387805,25
2.	Modernizacja układu transportowego starego centrum miasta Janowa Lubelskiego – RPO 2007-2013	<ul style="list-style-type: none"> * poprawa jakości funkcjonowania komunikacji, * poprawa stanu technicznego dróg, * poprawa estetyki dróg oraz otoczenia, * ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie oddziaływań akustycznych i emisji spalin do powietrza, * tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej 	2009-2010	5021985,19	2999999,98	-	-	2021985,21
3.	Modernizacja układu transportowego nowego centrum miasta Janowa Lubelskiego – RPO 2007-2013	<ul style="list-style-type: none"> * poprawa jakości funkcjonowania komunikacji w zakresie połączeń na obszarach miejskich, * ułatwienie dostępu do osiedli o dużym potencjale gospodarczym, * poprawienie stanu technicznego dróg, * tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej 	2010	3391996,94	1461421,44	-	-	1461421,44
4.	Remont drogi gminnej nr 108925L ulicy Kościuszki w KM 0-000 ÷ 0+338 w Janowie Lubelskim – w ramach programu wieloletniego pod nazwą Narodowy program przebudowy dróg lokalnych – etap II Bezpieczeństwo – dostępność – rozwój	<ul style="list-style-type: none"> * rozebranie istniejącej nawierzchni ulicy i chodnika, * wykonanie robót ziemnych (korytowanie), * ustawienie krawężników i obrzeży betonowych, * wykonanie podbudowy dla jezdni, zjazdów w ilości 46 szt. i chodników, * regulacja pionowa wjazdów kanałów, zaworów wodociagowych i gazowych, pokryw studzienek telekomunikacyjnych w ilości 45 szt., * wykonanie nawierzchni jezdni, zjazdów w ilości 46 szt. i chodników, * wykonanie jednego przejścia dla pieszych, * wykonanie remontu istniejącego oznakowania pionowego (wymiana starych znaków na nowe), po wykonaniu remontu droga uzyska następujące parametry: * klasa drogi D, kategoria ruchu KR1, prędkość projektowa Vp=40km/h, szerokość jezdni 6,0 m, podłoże gruntowe G1, nośność konstrukcji nawierzchni dla pojazdów o nacisku na oś do 100 KN, 	2012	534770,13	-	160431	-	374339,13

Tabela 26. Projekty inwestycyjne Gminy Janów Lubelski w zakresie turystyki, kultury i sportu z udziałem środków zewnętrznych w latach 2008-2014, wg stanu na 19.09.2014r.

Lp.	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Dotacje z budżetu państwa	Inne	Środki własne
INFRASTRUKTURA KULTURY, TURYSTYKI, SPORTU								
1.	Uzupełnienie Transgranicznego Szlaku Rowerowego Koźcoza o Trasę Rowerową w Lasach Janowskich- Inerreg IIIA	* stworzenie warunków umożliwiających rozwój przedsiębiorczości, * podniesienie standardów środowiskowych, * stworzenie warunków dla wykorzystywania potencjału turystycznego gminy i zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańcom.	2006	275928,08	206946,06	-	-	68982,02
2.	Rozwój Produktu Turystycznego Gminy Janów Lubelski i Powiatu Janowskiego Poprzez Budowę Krytej Pływalni - ZPORR	* stymulowanie rozwoju społeczno- gospodarczego, * ułatwienie dostępu do obiektów turystyki, * wydłużenie sezonu turystycznego, * zwiększenie krajowej i zagranicznej turystyki, * budowanie przewagi konkurencyjnej miasta w regionie	2006 - 2008	14495639,87 (15316 270,40)	10871729,89 (10791 338,22)	-	1000000,00	1811954,99 (3597112,75)
3.	Rewaloryzacja przestrzeni wokół Gimnazjum przy ul. Ogrodowej w Janowie Lubelskim- etap III Rewitalizacji Miasta Janów Lubelski - ZPORR	* zapewnienie uczniom możliwości korzystania z nowych obiektów sportowych, * zapewnienie dzieciom lepszych warunków podczas zajęć wychowania- fizycznego, * zapewnienie nauczycielom odpowiedniego komfortu pracy, * podniesienie funkcjonalności ,standardu i estetyki budynku szkolnego, * lepsze zagospodarowanie infrastruktury publicznej, * wzrost popularności szkoły w środowisku, * zwiększenie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów	2007- 2008	1174611,19	880958,39	117461,11	-	176191,69
4.	Modernizacja i rozbudowa Janowskiego Ośrodka Kultury w Janowie Lubelskim – RPO 2007- 2013	* poprawa dostępności do dóbr kultury, * poprawa stanu infrastruktury, kultury i turystyki regionu, * przekształcenie JOK w subregionalne centrum kultury	2009- 2010	4800080,00	2750445,84	-	-	2049634,16
5.	Remont pomieszczeń w budynku Muzeum Regionalnego w Janowie Lubelskim PROW	*remont pomieszczeń - tynki i posadzki	2012	27187,32	19031,12	-	-	8156,20
6.	Rozbudowa budynku OSP w celu utworzenia Centrum Kulturalno- Rekreacyjnego w Zofiance Górnej – PROW	* poprawa stanu faktycznego kultury i rekreacji regionu, * poprawa dostępności do dóbr kultury na terenie wsi Zofianka Górna i w gminie Janów Lubelski, * poprawa warunków funkcjonowania oraz do rozwoju programowego w stworzonym centrum kulturalno- rekreacyjnym, * poprawa estetyki wiejskiej przestrzeni publicznej	2009- 2010	593530,00	317475	-	-	276055,00

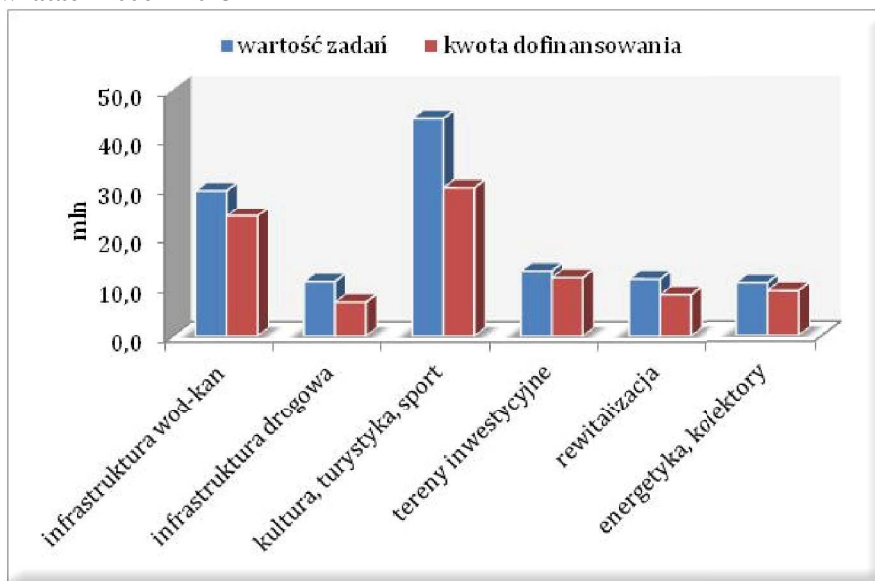
Lp.	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania		
					Środki Unii Europejskiej	Dotacje z budżetu państwa	Inne
INERASIRUKTURA KULTURY, TURYSTYKI, SPORTU							
7.	Stworzenie Centrum Kulturalno-Rekreacyjnego we wsi Biała II, w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” - PROW 2007-2013 (formalny inwestor JOK)	<ul style="list-style-type: none"> * wymiana dachu, * wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, * wykonanie kotłowni olejowej i instalacji c.o., wykonanie instalacji: wod-kan, elektrycznej i odgromowej, * zagospodarowanie otoczenia - chodniki, podjazdy 	2010-2011	84695,44	283339,00	-	563413,44
8.	Budowa Parku Rekreacji „Zoom Natury” nad zalewem w Janowie Lubelskim RPO 2007- 2013	<ul style="list-style-type: none"> * Budowa centrum edukacyjno-rekreacyjnego, na obszarze 10 ha, położonym nad Zalewem Janowskim; * powstanie 5 wielofunkcyjnych obiektów tworzących Park Rekreacji: obiekt główny - Zoom Natury, Laboratoria Recyklingu i Energii oraz Awifauny i Troposfery, Brama Zoomu, Runo leśne (dla dzieci), * budowa wieży widokowej, * budowa Parku Linowego, * rozbudowa Zalewu Janowskiego i organizacja nowych plaż, budowa mostu, przystami, parkingów, Placu Energii i ciągów pieszych, nasadzenie nowych drzew, krzewów, ekspozycja roślin chronionych 	2011-2014 (w trakcie realizacji)	21329 749,46	13985600,30	-	7344149,16
9.	„Pięć zalewów – morze atrakcji” zagospodarowanie turystyczne Gminy Janów Lubelski w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 <i>(projekty parnerski gmin: Janów Lubelski, Dzwola, Radecznicza, Sądów, Nielisz, Szczepietyn i Zwierzyniec; całkowita wartość projektu 3.412.472,38 zł, dofinansowanie 2.367.205,60 zł)</i>	<ul style="list-style-type: none"> * rozwój turystyki w województwie lubelskim, wzmocnienie atrakcyjności gminy na rynku turystycznym, promocja w turystycznym video przewodniku, * rozwój infrastruktury turystycznej, powstanie małej architektury: alana z paleniskiem, amfony widokowe, drewniane zadaszona, kładka drewniana, ławki, tablice informacyjne, komiwoży i pasniki na trasie konnej, * rozwój aktywnych form turystyki trasa narciarska „Biegus” (skuter śnieżny, komplety do nart biegowych), sprzęt wodny, kije do Nordic Walking, szlak rowerowy „Czarna Perła” łączący gminy parnerskie, * poprawa bezpieczeństwa: instalacja monitoringu i systemów na wypadek zagrożeń (tablica meteorologiczna), oznakowanie turystyczne 	2012-2013	39966(,53	279762,37	-	119898,16
10.	Budowa boiska sportowego, wielofunkcyjnego w miejscowości Biała II w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW	<ul style="list-style-type: none"> * roboty przygotowawcze: pomiarowe, niwelacja terenu, * budowa boiska wielofunkcyjnego z trawy syntetycznej wielofunkcyjnej 17 mm, * zakup i montaż wyposażenia sportowego (sprzęt), * zagospodarowanie terenu, chodniki, opaska, plac przed bramą, * budowa ogrodzenia 	2011	34000(,01	169356,17	168617,90	2025,92

Lp.	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Dotacje z budżetu państwa	Inne	Środki własne
INFRASTRUKTURA KULTURY, TURYSTYKI, SPORTU								
11.	Budowa boiska sportowego, wielofunkcyjnego wraz z placem zabaw w miejscowości Momoty Górne, w ramach działania 313.3.2.2.323 „Odnowa i rozwój wsi” PROW	* roboty przygotowawcze, pomiarowe, niwelacja terenu * budowa boiska wielofunkcyjnego z trawy syntetycznej wielofunkcyjnej 17 mm. * zagospodarowanie terenu, chodniki, opaska, plac przed bramą. * budowa ogrodzenia, * budowa placu zabaw, * budowa chodnika prowadzącego do budynku obok szkoły	2011	467385,62	285359	-	-	182026,62
12.	Realizacja głównego ciągu spacerowo-pieszego w centrum wsi pod potrzeby mieszkańców i turystów, w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW	* wykonanie w miejscowości Momoty Górne: * nowego chodnika, * zatoki autobusowe i miejsca postojowe, * zjazdy publiczne, * zjazdy na posesję, * odwodnienie liniowe, * urządzenia zabezpieczające ruch pieszy	2011	316164,34	192783	-	-	123381,34
13.	Remont połączonej z modernizacją świetlicy wiejskiej w Łazku Ordynackim, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Inwestycja obejmuje: 1) wymianę pokrycia dachowego z blachy nienadającej się do użytku na blachę powlekaną trapezową, 2) wymianę obróbek blacharskich 3) ocieplenia ścian budynku płytami styropianowymi gr. 10 cm z wykonaniem wyprawy elewacyjnej cienkowarstwowej	2013-2014	69231,67	15771,84	-	-	53459,81
14.	Budowa ciągu spacerowo-pieszego w msc. Biała II pod potrzeby mieszkańców i turystów, PROW 2007-2013, działanie "Odnowa i rozwój wsi"		2014	100000,00	63 843,00	-	-	36 157,00
15.	Budowa ciągu spacerowo-pieszego w msc. Momoty Górne pod potrzeby mieszkańców i turystów PROW 2007-2013, działanie "Odnowa i rozwój wsi", ETAP II		2014	148 460,00	87 799,00	-	-	21 950,99
16.	Przebudowa hali sportowej w zakresie wymiany podłogi sportowej		2014	300000,00	-	-	150000,00	150000,00
17.	Centrum Certyfikacji Wyrobów Regionalnych w msc. Momoty Dolne, PROW 2007-2013, działanie "Odnowa i rozwój wsi"		2014	180 460,61	116 068,00	-	-	64 392,61
18.	Adaptacja poddasza użytkowego z przeznaczeniem na Centrum Tworzenia Marki Turystycznej – CTMT w msc. Biała II, PROW 2007-2013, działanie "Odnowa i rozwój wsi"		2014	446 668,27	246 480,00	-	-	200 188,27

Tabela 27. Projekty inwestycyjne Gminy Janów Lubelski w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, terenów inwestycyjnych, rewitalizacji energetyki i kolektorów, a także infrastruktury informacyjnej w latach 2008-2014, wg stanu na 19.09.2014r.

L.p.	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Źródła finansowania		
						Dotacje z budżetu państwa	Inne	Środki własne
ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TERENY INWESTYCYJNE								
1.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych województwa lubelskiego poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Gminie Janów Lubelski – PORPW 2007-2013	<ul style="list-style-type: none"> * poprawa atrakcyjności inwestycyjnej terenów gminy Janów Lubelski, * zwiększenie liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenach inwestycyjnych gminy, * wzrost wartości dokonywanych inwestycji w gminie 	2010	13084221,94	11775799,75	-	-	1308422,19
REWITALIZACJA								
2.	Rewitalizacja Historycznego Centrum Janowa Lubelskiego, Etap II- ZPORR	<ul style="list-style-type: none"> * ożywienie Rynku Starego Miasta, * zachęta dla rozwoju bazy usługowej i hotelowo-gastronomicznej, * poprawa jakości przestrzeni publicznych, * podniesienie estetyki miasta * poprawa warunków życia mieszkańców Janowa Lubelskiego 	2006	2769941,94	2077456,45	276994,19	-	415491,30
3.	Kontynuacja rewitalizacji historycznego centrum Janowa Lubelskiego pod kątem wprawa dzienia nowych funkcji kulturalnych w raz z rewitalizacją przestrzeni i budynków osiedla wielorodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> * rewitalizacja przestrzeni miejskiej Rynku Nowego Miasta (Park Miejski), * przebudowa ulic Starego i Nowego Centrum, * zagospodarowanie placu przy ulicy Wiejskiej, * termomodernizacja budynków przedszkolnych i zago-spodarowanie placów zabaw przy ul. Ogrodowej i Jana Pawła II, * rewaloryzacja pomieszczeń Klasztoru przy Sanktuarium Matki Bożej, * termomodernizacja budynków mieszkalnych Spółdzielni Mieszkaniowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą Cele: aktywne zarządzanie przekształceniami przestrzennymi, gospodarczymi i społecznymi, rozwijanie nowych form aktywności gospodarczej i społecznej, przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz stanu środowiska naturalnego 	2012-2013 (w trakcie realizacji)	8726040	5979244,56			2746795,44
ENERGETYKA, KOLEKTORY								
4.	ECO – ENERGETYCZNY JANÓW LUBELSKI, RPO WL na lata 2007-2013, EFRR	<ul style="list-style-type: none"> - KOLEKTORY SŁONECZNE – montaż 1040 zestawów kolektorów o łącznej mocy zainstalowanej 3,74 MW, w tym na pływalni Dżylija, - KOTŁY NA BIOMASĘ (pelet, zrebki, brykiety) wraz z wkładką kominkową ze stali nierdzewnej - montaż 173 kotłowni o łącznej mocy zainstalowanej 3,65 MW, w tym w szkołach gminnych: w Momiotach, Łażku i Białej 	2013-2015	10721425,00	9113211,25			1608213,75
INFRASTRUKTURA INFORMACYJNA								
5.	Rozbudowa i Modernizacja Infrastruktury Informacyjnej w Janowie Lubelskim - ZPORR	<ul style="list-style-type: none"> * rozwój dostępu do infrastruktury komunikacji elektronicznej na obszarach wiejskich, * zapewnienie powszechnego, szybszego dostępu do Internetu, * przeciwdziałanie marginalizacji terenów wiejskich, * zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej terenów, * wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych, * rozwój e- usług publicznych 	2006	281044	203067,97	-	-	67689,33

Wykres 28. Projekty inwestycyjne z podziałem na rodzaje zadań realizowane w latach 2006 – 2013



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Janów Lubelski

Analiza projektów inwestycyjnych wykazała właściwe podejście samorządu do realizowanych zadań. Zadania realizowane są konsekwentnie z podziałem na etapy, są ze sobą powiązane oraz koncentrują się na najważniejszych działaniach mających wpływ na konkurencyjność gminy i jakość życia.

Osukcesie inwestycyjnym gminy świadczy zajęcie przez miasto 1 miejsca w rankingu „Wspólnoty” - Wykorzystanie środków zagranicznych przez samorządy, w kategorii

miasto powiatowe. W latach 2009-2012 wartość wydatków finansowanych ze środków unijnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Janowie Lubelskim wyniosła 3 549,61 zł, drugie miejsce zajęły Puławy – 2 819,19 zł, a trzecie Myślenice – 2 465,77 zł.

Tabela 28. Pozycja miasta Janów Lubelski w Rankingach „Wspólnoty”

Najbogatsze samorządy "Najbogatsi 2012"						
Najniższe dochody per capita						
2010	2011	2012	Nazwa/numer		Zamożność per capita 2012	
		8	Janów Lubelski/60505		1922,19	
Wydatki bieżące na administrację "Tani samorząd"						
Najniższe wydatki bieżące na administrację w przeliczeniu na 1 mieszkańca						
2008	2009	2010	2011	2012	Nazwa/numer	zł
15	24	10	23	27	Janów Lubelski/60505	243,60
Inwestycje w infrastrukturę techniczną "Mistrzowie inwestycji"						
2008-2010	2009-2011	2010-2012	Nazwa/numer		Inwestycje w infrastrukturę techniczną 10-12 per capita	
4	4	7	Janów Lubelski/60505		1035,76	
Wykorzystanie środków zagranicznych przez samorządy "Kto bierze z Unii"						
2004-2009	2007-2011	2009-2012	Nazwa/numer		Wydatki finansowane ze środków unijnych w latach 2009-2012 (w zł per capita, uwzględniając inflację - w cenach stałych 2012)	
1	1	1	Janów Lubelski/60505		3549,61	

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie Rankingów „Wspólnoty”

Tabela 29. Prognozowana struktura dochodów i wydatków według WPF

Lp.	Wyszczególnienie	2011* (tys.)	2012* (tys.)	2013* (tys.)	2014 (tys.)	2015 (tys.)	2020 (tys.)	2025 (tys.)
1.	Dochody ogółem	43 409,7	45 830,6	38 611,2	57 315,4	43 635,0	43 150,0	43 950,0
2.	Wydatki ogółem	41 818,9	47 887,5	47 259,4	58 569,5	42 625,0	41 720,0	42 250,0
3.	Wynik budżetu	1 590,7	-2 056,8	-456,5	-1 254,1	1 010	1 430	1 700
4.	Kwota długu	11 883,8	13 303,6	14 546,9	15 801	14 791	8 476	726
5.	Spląty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	7 947,1	1 346,1	6 756,7	1 121,9	1 010	1 430	1 700

* po wykonaniu budżetu

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Janów Lubelski

Różnica o wartości ujemnej, pomiędzy dochodami i wydatkami określa wartość deficytu budżetowego. Po wykonaniu budżetu w 2013 r., według Wieloletniej Prognozy Finansowej,

wynik budżetowy miał wartość ujemną, tj. - 456 516, 10 zł. Kwota długu wynosiła 14 546 924,43 zł (o 1 243 267,21 zł więcej w porównaniu do roku poprzedniego), a wartość spląty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych wyniosła 6 756 732,79 zł. Rocznie gmina przeznacza ok. 400 tys. złotych na obsługę długu.

Tabela 30. Projekty inwestycyjne wpisane w WPF

Lp.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Limit 2014 (tys.)	Limit 2015 (tys.)	Łączne nakłady finansowe (tys.)
			od	do			
1.	Eko-energetyczny Janów Lubelski - energia przyjazna środowisku	Urząd Miejski	2013	2015	8 450	2 382	10 832
2.	Kontynuacja kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Janów Lubelski -etap IV-	Urząd Miejski	2014	2015	2 699	1 871	4 570
3.	Gospodarka odpadami w gminie	Urząd Miejski	2013	2015	1 200	1 300	2 500
4.	PT Aktualizacja dokumentacji sieć wodociągowa do ośrodków wypoczynkowych nad zalewem - Projekt Techniczny	Urząd Miejski	2014	2015	6	50	56
5.	PT Odwodnienie Osiedla Przyborowie - Projekt techniczny	Urząd Miejski	2014	2015	5	45	50

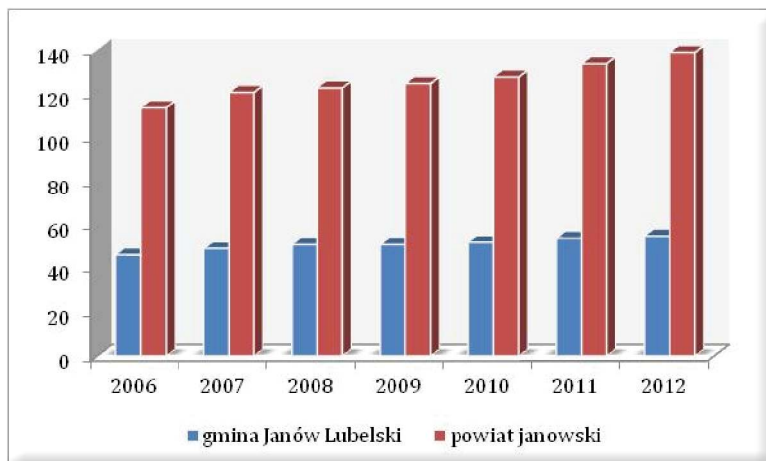
Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie wykazu przedsięwzięć do WPF

W ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej, został sporządzony wykaz przedsięwzięć przedstawiony w poniższej tabeli, z okresem realizacji do 2015 roku.

5.3. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

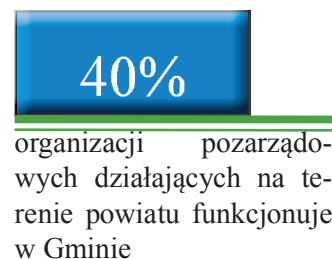
Władze Gminy od paru lat przyjmują uchwały w sprawie programu współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Organizacje pozarządowe są obok sektora publicznego i prywatnego trzecim najważniejszym sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Ich zadaniem jest podejmowanie działań dla dobra mieszkańców oraz wspieranie integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. Podejmowanie współpracy stwarza lepszą skuteczność podejmowanych działań. Gmina w swoim budżecie corocznie przeznaczą kwotę ok. 350 000 zł (w 2013 r. było to 415 tys. zł) na finansowanie zadań publicznych, które są realizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi.

Wykres 29: Liczba organizacji pozarządowych na terenie Gminy Janów Lubelski i powiatu janowskiego w latach 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

wych, co stanowiło ok. 40% organizacji z terenu całego powiatu. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba organizacji pozarządowych wynosiła 34 i była większa w porównaniu ze średnią w województwie lubelskim, dla której ten wskaźnik wynosił 31 jednostek gospodarczych.



Wykres 30: Wskaźnik organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców w Gminie Janów Lubelski w latach 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

„Zamość i Roztocze”. Ponadto aktywnie bierze udział w działaniach Lokalnej Grupy Działania „Leśny Krąg”.

Na terenie gminy, według danych GUS, na koniec 2012 r. działało 55 organizacji pozarządowych, co stanowiło ok. 40% organizacji z terenu całego powiatu.

Gmina Janów Lubelski prowadzi także aktywną współpracę z innymi samorządami również na płaszczyźnie projektowej. Przykładem może być współpraca przy realizacji partnerskiego projektu pn. „Pięć zalewów – morze atrakcji” z gminami: Dzwola, Radecznica, Sułów, Nielisz, Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Frampol. Janów Lubelski prowadzi również partnerską współpracę międzyregionalną z miastem Lovran w Chorwacji.

Gmina Janów Lubelski jest także członkiem Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (LROT) oraz Lokalnej Organizacji Turystycznej

5.4. POLITYKA PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Praktyka planowania strategicznego oraz jakość dokumentów strategicznych również decyduje o jakości rządzenia w gminie. Gmina posiada większość dokumentów strategicznych wymaganych prawnie. Polityka rozwoju gminy prowadzona jest w oparciu o Strategię Rozwoju Lokalnego gminy Janów Lubelski na lata 2008-2015. Politykę przestrzenną miasta Janów Lubelski oraz gminy określa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Janów Lubelski, które obecnie objęte jest zmianami. Studium jest aktem planowania ogólnego na terenie gminy, ale nie stanowi aktu prawa miejscowego i sporządzany jest dla całego obszaru gminy. Na podstawie jego zapisów sporządzane są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które są aktami planowania miejscowego. Określają one przeznaczenie, a także warunki zagospodarowania i zabudowy terenu objętego planem. Wskaźnik obłożenia planami miejscowymi dla gminy jest bardzo wysoki i wynosi 92%. Obecnie plany miejscowe terenu miasta są objęte zmianami. Plany miejscowe obszaru wiejskiego oraz części turystyczno-rekreacyjnej nad Zalewem w „Janowie Lubelskim” są aktualne.

Ważnym aspektem dla terenu gminy jest ochrona środowiska. JST tworzą różne plany i programy, których celem jest przedstawienie propozycji działań w celu eliminowania szkodliwego wpływu różnych czynników na środowisko. Gmina w 2005 r., przyjęła dwa projekty z zakresu ochrony środowiska: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Janów Lubelski oraz Program Ochrony Środowiska dla Gminy Janów Lubelski (uchwała Nr XXIX/199/05 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 28 lipca 2005 r.). Ponadto gmina w 2011 roku uchwałą nr VII/36/11 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 27 maja 2011 roku przyjęła Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janów Lubelski. Jego głównym celem jest „Bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Janów Lubelski oraz zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, a przez to wyeliminowanie ich negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko naturalne”. Gmina jest również zainteresowana opracowaniem i wdrożeniem Programu gospodarki niskoemisyjnej (uchwała nr XXXVIII/242/13 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 29 listopada 2013 r. w/s woli przystąpienia do opracowania i wdrażania Planu gospodarki niskoemisyjnej). Obecnie trwają przygotowania nad tworzeniem dokumentu. Gmina nie posiada Planu zaopatrzenia w energię.

Kierunki polityki społecznej to kolejne ważne zagadnienie w działaniach planowania strategicznego. Podstawowe cele i kierunki polityki społecznej, a także narzędzia realizacji dla gminy wyznacza Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Janów Lubelski na lata 2010 - 2015. Pozwala na efektywne rozwiązywanie problemów społecznych. Program współpracy Gminy Janów Lubelski z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, który jest aktualizowany co roku wyznacza ramy współpracy władz JST z organizacjami pozarządowymi. Wdrażane są również inne programy wspierające działania z poszczególnymi problemami życia społecznego, a także ochrony zwierząt, są to:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (aktualizowany co roku),
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 (uchwała nr XIX/115/12 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 23 marca 2012r.),
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 (uchwała nr XIX/114/12 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 23 marca 2012r.),
- Gminny Program Aktywności Lokalnej na lata 2011-2013 (uchwała nr LI/359/10 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 29 października 2010 roku),
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Janów Lubelski (uchwała nr XXI/201/13 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 5 kwietnia 2003r.).

5.5. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Promocyjna działalność gminy to jeden ze sposobów wspierania rozwoju lokalnego. Gmina Janów Lubelski stosuje bardzo różnorodne metody i narzędzia promocyjne. Działania promocyjne obejmują w szczególności dwa elementy gospodarki, tj. turystyka oraz tereny inwestycyjne wraz towarzyszącą infrastrukturą. Podstawowym narzędziem promocji jest oficjalna strona internetowa gminy (<http://www.janow-lubelski.pl/>) oraz „Gazeta Janowska”. Strona internetowa jest podstawowym źródłem informacji o gminie oraz narzędziem komunikacji pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami. W domenę znajdują się podstawowe wiadomości dla mieszkańców, turystów oraz potencjalnych inwestorów. „Gazeta Janowska” publikuje informacje na temat najważniejszych wydarzeń z terenu powiatu oraz gminy, publikowane są w niej wywiady, m.in. z burmistrzem, pracownikami urzędu, prezentowane są też budżety i wydatki inwestycyjne w poszczególnych latach oraz ciekawe artykuły przybliżające różne problemy i sposoby radzenia sobie z nimi przez władze lokalne. Publikacje prasowe na temat działalności gminy pojawiają się również w Dzienniku Wschodnim, Kurierze Lubelskim i Tygodniku Nadwiślańskim. Audycje radiowe i telewizyjne to kolejny sposób na promowanie gminy. Często emitowane są reportaże w telewizji lokalnej oraz w Radio Lublin.

Kolejną formą promocji jest uczestnictwo przedstawicieli gminy w różnego rodzaju wydarzeniach i spotkaniach. Miasto promuje się na konferencjach, forach, wystawach oraz targach. Na te okazje przygotowywane są różne mapy, foldery, broszury reklamowe oraz artykuły promocyjne. Lokalne walory kulturowe są promowane przez różnego rodzaju imprezy plenerowe, m.in. Festiwal Folkloru, Dni Janowa, Festiwal Kaszy „Gryczaki”, które zostały na stałe wpisane w kalendarz życia gminnego.

Gmina prowadzi bardzo aktywną promocję swoich terenów inwestycyjnych. Na stronie internetowej potencjalny inwestor może znaleźć niezbędne informacje na temat korzyści jakie przyniesie wybór tego miejsca pod inwestycję. Opracowano również 10 punktów, które odpowiadają na pytanie „Dlaczego Janów Lubelski”:

1. Klimat przyjazny inwestorowi - Punkt Obsługi Inwestora oferujący pomoc i doradztwo na każdym etapie realizacji inwestycji.
2. Ukierunkowanie samorządu na wspieranie rozwoju gospodarczego (m.in. utworzenie Podstrefy Janów lubelski TSSE, uzyskanie dofinansowania na uzbrojenie terenów inwestycyjnych).
3. Możliwość korzystania z ulg i zwolnień - pomoc regionalna (na podstawie uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Podstrefy Janów Lubelski TSSE) i gminny program pomocy de minimis (zwolnienia z podatku od nieruchomości).
4. Atrakcyjne ceny uzbrojonych terenów inwestycyjnych.
5. Aktualny plan zagospodarowania przestrzennego.
6. Niskie koszty pracy.
7. Korzystne położenie w pobliżu granicy Unii Europejskiej, przy głównych trasach komunikacyjnych Polski południowo-wschodniej (19,74).
8. Duży potencjał młodych i wykształconych pracowników.
9. Bogata oferta Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie doboru i przeszkolenia pracowników oraz tworzenia subsydiowanych miejsc pracy.
10. Wysoka aktywność samorządu m. in. w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje czy współpracy z organizacjami samorządowymi.

Działalność promocyjna realizowana była również przy wsparciu środków unijnych, także w ramach współpracy transgranicznej. Zrealizowane projekty promocyjne dotyczyły turystyki i kultury oraz przedsiębiorczości i terenów inwestycyjnych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w poniższej tabeli, wszystkie są zakończone.

Tabela 31. Projekty promocyjne z udziałem środków zewnętrznych Gminy Janów Lubelski w latach 2003-2015, wg stanu na 19.09.2014r.

Lp	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Środki Unii Europejskiej	Dotacje z budżetu państwa	Źródła finansowania	
							Środki własne	Środki własne
Turytyka i kultura								
1.	Letnie spotkania kulturalne w Janowie Lubelskim- Interreg IIIA	* wymiana doświadczeń kulturalnych z Ukrainą. * imprezy kulturalne związane z walorami przyrodniczymi i kulturowymi regionu - „Leśny Skarbiec” i „Festiwal Kaszy”	2006	111 571,39	83 678,54	11 157,13	16 735,71	
2.	Wektory kultury- kresowa szkoła marketingu w Janowie Lubelskim - Interreg IIIA Tacis/CBC Polska- Białorus- Ukraina	* podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy, m. in. przez organizację imprez promocyjnych: * Festiwal artystów filmu i telewizji „FART”, * „Leśny skarbiec”, * Letnia Gala Jeździecka XV Ogólnopolskie Zawody Konne w Skokach przez Przeszkody	2007	308 052	217 307,27	-	72 435,75	
3.	„ZOOM NATURY – promocja zrównoważonego rozwoju Ziemi Janowskiej” - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007- 2013	* organizacja 2 imprez promocyjnych: Zoom Natury – Dni Janowa i Festiwal Kaszy „Gryczaki”, * opracowanie systemu identyfikacji wizualnej (logotyp, księga znaku), * aktualizacja Strategii Marki Janów Lubelski- Zoom Natury, * organizacja pobytu touroperatorów oraz dziennikarzy, * instalacja ekranu LED w Ryнку Starego Miasta, * przygotowanie filmu i spotu promocyjnego (z emisją w telewizji, Internecie oraz radiu), * reklama w prasie regionalnej, * wydruk materiałów promocyjnych (folder, informator turystyczny, mapa atrakcji turystycznych i wydawnictwo promujące kuchnię Ziemi Janowskiej), * posadowienie 3 wiatczy (pylonów wjazdowych) przy drogach krajowych oraz tablicy nad Zalewem Janowskim promującej walory turystyczne Ziemi Janowskiej, * przzbudowa portalu miejskiego janowlubelski.pl (w wersji dwujęzycznej), * wykonanie gadżetów promocyjnych, banerów, zakup balonu reklamowego	2011-2012	923 415,59	783 396,07 (85%)	-	140 019,52 (15%)	
4.	Bogactwo czerpane z natury – wykorzystanie potencjałów lokalnych i walorów turystycznych Ziemi Janowskiej w rozwoju przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013	* zakup zestawu prezentacyjnego (telewizor, laptop, stojak), * zakup 20 stojaków ekspozycyjnych, oznakowanie turystyczne (tzw. znaki drogowe brązowe - ok. 100 szt.) * wirtualny spacer po atrakcjach gminy (90 panoram 360 stopni), * tereny inwestycyjne nad Zalewem (panoramy sferyczne), * certyfikacja produktów regionalnych, * przygotowanie pięciu questów tematycznych, dwa przyjazdy studyjne dla organizatorów turystycznych, dziesięć tablic informacyjnych, kampanie promocyjne: outdoorowa, telewizyjna, gadżety i stroje promocyjne, wydawnictwa - w tym wielojęzyczne - (katalogi ofert, albumy, informator, mapa, paszport), imprezy promocyjne (Gryczaki i Zoom Natury), kiermasz produktów regionalnych.	2014-2015	1 000 000,00	750 000,00		250 000,00	

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Tabela 32. Projekty promocyjne z udziałem środków zewnętrznych Gminy Janów Lubelski w latach 2003-2013, wg stanu na 13.03.2014r.

Lp	Nazwa inwestycji	Cele/Opis realizacji	Lata realizacji	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania		
					Środki Unii Europejskiej	Dotacje z budżetu państwa	Środki własne
Przedsiębiorczość i tereny inwestycyjne							
1.	Naturalna Przedsiębiorczość- Pilotażowy Program Leader++	<ul style="list-style-type: none"> * projekt realizowany na obszarze gmin: Modliborzycze, Janów Lubelski oraz Potok Wielki, * powstanie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Leśny Krag” w tym organizacja biura LGD, * opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich, * promocja obszaru objętego projektem, materiały promocyjne (m.in. Mapa Atrakcji Turystycznych), organizacja imprez promocyjnych 	2005- 2006	137 362,21	132 460,14	-	4 902,07
2.	Partnerski projekt trzech gmin: Tomaszów Lubelski (lider projektu)	* przygotowanie strategii rozwoju i marketingu trzech podstref ekonomicznych - Parmerów projektu,	2009- 2010	1 419 162,01	1 137 844,46	-	281 317,55

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

5.6. SYNTETYCZNA OCENA JAKOŚCI RZĄDZENIA W GMINIE

Wyznacznikiem sukcesu administracji publicznej nie są wykwalifikowane i wykształcone kadry, a sposób wykorzystania tego potencjału w procesie decyzyjnym. Dlatego też władze Gminy Janów Lubelski, realizując swoje zadania, powinny kontynuować działania zmierzające do poprawy obsługi mieszkańców, a także wdrażające projekty związane z cyfryzacją urzędu oraz partycypacją społeczną. Rozwój partycypacji społecznej wpłynie na dostosowanie procesów decyzyjnych do potrzeb mieszkańców.

W związku ze spadkiem dochodów własnych (w porównaniu do roku 2010) władze Gminy Janów Lubelski powinny nadal poszukiwać alternatywnych źródeł finansowania inwestycji wskazanych w WPF, w tym środków unijnych. Urząd Miejski w Janowie Lubelskim nastawiony jest na rozwój oraz innowacyjne podejście w celu poprawy całej struktury zarządzania.

7.2. Informacja na temat procesu konsultacji społecznych

Podsumowanie konsultacji społecznych Strategii rozwoju lokalnego gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022

Podczas procesu aktualizacji strategii wykorzystano model ekspercko-partycypacyjny, który pozwolił w szerokim zakresie na czynny udział władz i społeczności lokalnej w pracach nad strategią przy równoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych.

W ramach procesu opracowania Strategii rozwoju lokalnego gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022 roku przeprowadzono spotkania konsultacyjne oraz szereg spotkań indywidualnych, których celem było w pierwszej fazie wypracowanie metod oraz trybu prac nad aktualizacją strategii, następnie zidentyfikowanie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także projektów kluczowych które będą priorytetowymi działaniami w okresie wdrażania strategii.

Pierwsze spotkanie, które zostało zorganizowane w oparciu o metodykę otwartej przestrzeni (ang. *open space*) odbyło się 9 października 2013 r. w Janowskim Ośrodku Kultury w Janowie Lubelskim. Celem spotkania było określenie głównych założeń i problemów warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy powiatu oraz gminy w dokumentach strategicznych przy potrzebach i oczekiwaniach społeczności lokalnej. Na spotkanie zostali zaproszeni przedstawiciele władz lokalnych, społeczność lokalna, działacze lokalni, przedsiębiorcy, a także przedstawiciele mediów. Spotkanie miało charakter otwarte i zostało poprowadzone w formie debaty w zespołach tematycznych, tj. utworzono stoliki tematyczne przy których uczestnicy mogli dyskutować. Podczas spotkania powstały protokoły, które pozwoliły na sporządzenie *Raportu z przeprowadzonych konsultacji społecznych*¹, który stanowił punkt wyjścia do kontynuacji prac nad aktualizacją strategii.

Na spotkaniu 9 października 2013r. utworzono 7 stolików tematycznych: infrastruktura i planowanie przestrzenne, rozwój gospodarczy, rozwój życia społecznego i aktywizacja społeczności lokalnej, środowisko naturalne, turystyka i kultura, edukacja oraz młodzież. Przy każdym poruszane były tematy zgodne z nazwą stolika, określano główne potrzeby oraz problemy, a następnie proponowano rozwiązania mające na celu poprawę sytuacji w poszczególnych aspektach.

Tematy poruszone w zakresie infrastruktury i planowania przestrzennego jednoznacznie wskazywały na dalszą poprawę infrastruktury drogowej poprzez budowę, przebudowę oraz remont dróg i ulic, a także modernizację infrastruktury technicznej i rozbudowę sieci ścieżek rowerowych.

¹ Raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych, Miejsce: Janowski Ośrodek Kultury w Janowie Lubelskim, Termin: 9 października 2013 roku godz. 10.00

Głównymi problemami w sferze gospodarczej są m.in. trudność w pozyskaniu inwestorów pomimo przygotowanych terenów inwestycyjnych, a także brak odpowiednio przygotowanej kadry. Zmiana zapisów MPZP², w celu usunięcia barier dla inwestorów i zwrócenie uwagi na możliwość inwestycji wewnętrznych dla lokalnych przedsiębiorców to jedne z wielu propozycji, które miałyby pomóc w rozwoju gospodarczym tego terenu. Powstanie Inkubatora Przedsiębiorczości oraz organizacja przedsiębiorstw, w tym powstawanie przedsiębiorstw społecznych z pewnością pozytywnie wpłynęłyby na wzrost innowacyjności gospodarki. W zakresie przemysłu należy wzmocnić współpracę publiczno-prywatną poprzez tworzenie firm około rolniczych i lokalnych specjalizacji produkcyjnych (klastrów).

W tematyce rozwoju życia społecznego i aktywizacji społeczności lokalnej duży nacisk został położony na dostosowanie oferty życia do trendów demograficznych.

W zakresie środowiska naturalnego do głównych problemów i potrzeb zaliczono: opracowanie kompleksowej inwentaryzacji przyrodniczej, rekultywację starego wysypiska śmieci, inwentaryzację i likwidację dzikich wysypisk śmieci, a także kontynuację programu *Energia odnawialna*.

W sferze turystyki społeczność lokalna powinna zmienić nastawienie do rynku turystycznego dzięki czemu walory turystyczne terenu gminy będą lepiej wykorzystane. Ponadto zaproponowano lokalizację Punktu Informacji Turystycznej, rozbudowę portalu turystycznego, wypracowanie innowacyjnych narzędzi promocyjnych oraz powiększenie oferty turystycznej (w tym zimowej).

W zakresie edukacji oraz problemów młodych ludzi zostały zgłoszone potrzeby i problemy takie jak niż demograficzny, modernizacja obiektów sportowych, brak żłobka, brak miejsc rozrywkowych oraz niewystarczająca pomoc przy wejściu młodych ludzi na rynek pracy.

Kolejnym krokiem było opracowanie metodologii, która określa zasady, tryb oraz harmonogram prac nad aktualizacją strategii. Dokument strategiczny powstał zgodnie z czterema głównymi zasadami: spójności, partnerstwa, wieloletniego planowania oraz elastyczności i przedsiębiorczego odkrywania. Tryb określał skład zespołu zadaniowego przy współpracy z ekspertami zewnętrznymi, natomiast harmonogram – poszczególne działania, mieszczące się w pracach nad aktualizacją strategii. Proces aktualizacji strategii rozpoczął się wraz z Uchwałą Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii rozwoju lokalnego Gminy Janów Lubelski³. Dokonano również inwentaryzacji terenu gminy przy pomocy ankiety (zał. 1), która pozwoliła na zebranie informacji o obecnym stanie infrastruktury społecznej, strefy gospodarczej oraz infrastruktury turystycznej.

² MZPZ - Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

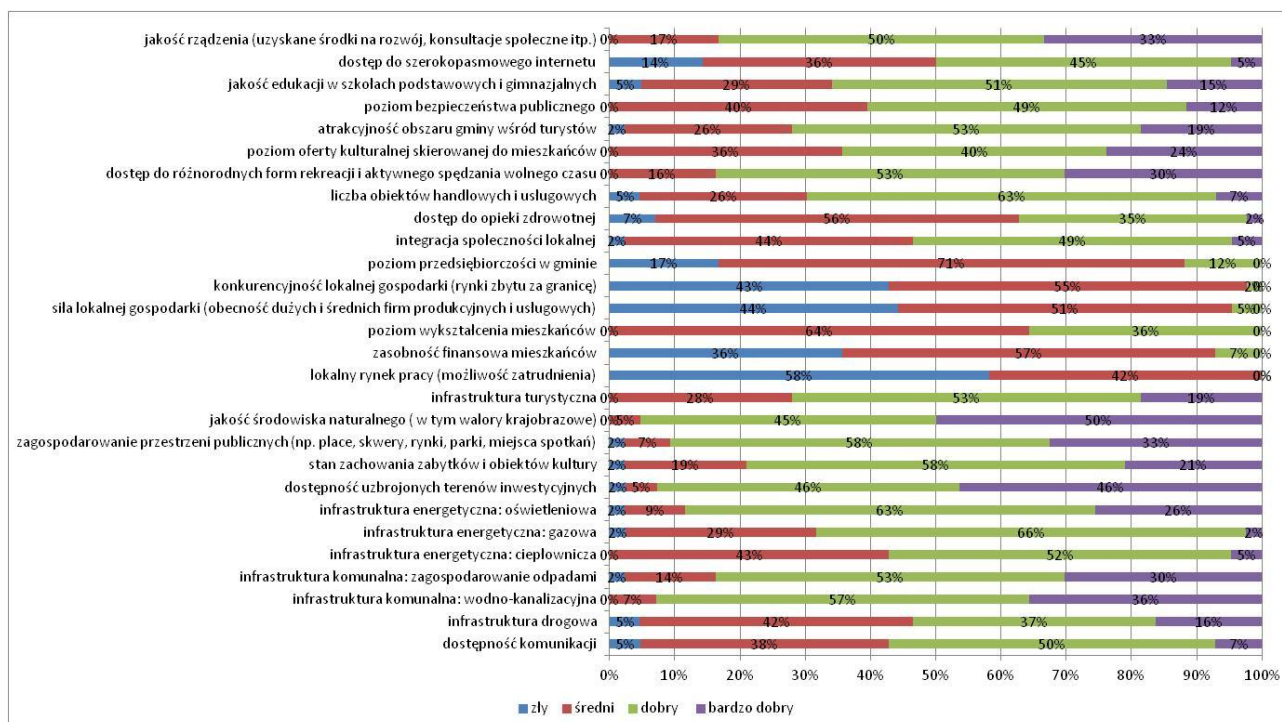
³ Uchwała nr XL/262/14 Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim z dnia 30 stycznia 2014 r.

Na Konwencji Rozwoju Gminy, który odbył się 11 lutego 2014 roku, zostały przedstawione: dokładny harmonogram prac nad strategią, zasady aktualizacji strategii, struktura dokumentu (tj. dokument strategii składa się z trzech części: diagnostycznej, strategicznej oraz wdrożeniowej), a także wstępne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej rozwoju gminy. Zostały zarysowane kierunki, w których należy profilować dalszy rozwój gminy do 2022 roku oraz przedstawiono możliwe źródła finansowania projektów kluczowych dla rozwoju gminy do roku 2022.

Pierwsze spotkanie informacyjno-konsultacyjne zostało zorganizowane 24 marca 2014r. w sali konferencyjnej Janowskiego Ośrodka Kultury. Celem spotkania była prezentacja wstępnych ustaleń z diagnozy społeczno-gospodarczej gminy oraz dyskusja na temat efektów wdrażania *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2008-2015*. Podczas spotkania zaprezentowano propozycję kierunków strategicznych i operacyjnych dla Gminy do 2022 roku oraz możliwe źródła finansowania działań rozwojowych. Zaproszeni goście, tj. przedstawiciele władz lokalnych, instytucje pożytku publicznego, media oraz przedsiębiorcy, w trakcie moderowanej dyskusji mieli możliwość zabrania głosu w sprawie poruszanych zagadnień, a także wypełnienia ankiet (zał. 2) nt. oceny stanu i potencjału rozwojowego gminy.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym w dniu 24 marca 2014 r. wzięły udział 44 osoby, wśród nich przeważali mężczyźni (stanowili ok.60% respondentów). Aż 77% ankietowanych stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, a wyraźnie dominującą grupą były osoby w wieku 41-60 lat (72%).

Ankietowani w 95% byli zgodni co do poprawy jakości życia na terenie gminy na przestrzeni ostatnich 6 lat, w szczególności w aspekcie lepszego dostępu do infrastruktury i usług społecznych oraz poprawy jakości środowiska naturalnego, ładu przestrzennego i estetyki otoczenia. Najgorzej ocenili lepsze możliwości zatrudnienia i uzyskania większych dochodów z pracy. Poszczególne aspekty życia w gminie zostały w większości ocenione na poziomie dobrym, prezentuje to poniższy wykres.



Źródło danych: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji

Uczestnicy spotkania odpowiedzieli również na pytanie z czym chcieliby utożsamiać Gminę Janów Lubelski w 2020 roku. Największy procent respondentów (46%) chciałoby utożsamiać Janów Lubelski z gminą przedsiębiorczą, tworzącą nowe miejsca pracy, 31% z gminą atrakcyjną dla inwestorów i turystów, a na trzecim miejscu z gminą obywatelską, sprawnie rządzoną (14%). Żaden z ankietowanych nie zaznaczył, że chciałby utożsamiać gminę Janów Lubelski z gminą ekologiczną, dbającą o środowisko naturalne i estetykę otoczenia.

Na kolejne spotkanie, które odbyło się 14 maja 2014 r. zostali zaproszeni lokalni przedsiębiorcy. Podczas spotkania zaprezentowano dotychczasowe sukcesy przedsiębiorców, tj. pozyskane i wykorzystane środki unijne w latach 2007-2013. Przedstawiono również możliwe źródła finansowania w nowej perspektywie finansowej oraz formy współpracy, w ramach których pozyskanie środków będzie prostsze i bardziej efektywne.

27 maja 2014 r. przedstawiciele władz lokalnych otrzymali projekt Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022 oraz Aneks statystyczno-diagnostyczny do strategii. Dołączone zostały również dwa załączniki: załącznik 1 (zał. 3), który pozwolił na zidentyfikowanie zadań inwestycyjnych do realizacji na terenie gminy oraz załącznik 2 (zał. 4), który umożliwił zgłoszenie uwag do projektu strategii. Uwagi do strategii można było zgłaszać od 8 do 22 sierpnia poprzez wypełnienie i przesłanie ww. załączników.

W czasie trwania wewnętrznych konsultacji projektu dokumentu strategii przeprowadzono szereg spotkań indywidualnych. Celem tych spotkań była identyfikacja

kluczowych projektów do realizacji na terenie gminy. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych, mediów oraz lokalni przedsiębiorcy. 6 sierpnia 2014 r. odbyło się pierwsze spotkanie, na którym w ramach wewnętrznej dyskusji wskazano projekty kluczowe do realizacji. Na spotkanie zaproszono 52 osoby, a 29 osób wzięło w nim udział. Konwent Rozwoju Gminy, który odbył się 19 sierpnia 2014 roku był poświęcony również tematyce identyfikacji projektów kluczowych, zaproszono prawie 150 osób, z czego tylko 16% wzięło udział w spotkaniu. Podczas konwentu dyskutowano nad kluczowymi zadaniami inwestycyjnymi do realizacji w gminie w najbliższych latach. W ramach poszczególnych celów operacyjnych zidentyfikowano najważniejsze projekty inwestycyjne, które zostały zawarte w planie operacyjnym strategii.

Poprzez spotkania konsultacyjne oraz szereg spotkań indywidualnych wypracowano ostateczną wersję Zaktualizowanej strategii rozwoju lokalnego gminy Janów Lubelski na lata 2014-2022.